

PS 57/14: Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant op 3 en 4 juli 2014

INHOUDSOPGAVE

Index gesproken personen	5
Lijst van de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant	7
Agenda	9
Opening van de vergadering/vaststellen agenda	13
PS 54/14 Initiatiefvoorstel beperken bijensterfte in Noord-Brabant	14
PS 39/14: Notulen vergadering PS van 11 april 2014	15
PS 42/14 Ingekomen stukken	15
PS 48/14 Benoeming lid programmaraad Zuidelijke Rekenkamer en plaatsvervangend lid IPO AV	15
PS 06/14 Zuidelijke Rekenkamer: wijziging Gemeenschappelijke Regeling Zuidelijke Rekenkamer Noord-Brabant en Limburg	15
PS 29/14 Havenstrategie Moerdijk 2030 en bijbehorende strategische uitvoeringsagenda	15
PS 46/14 Begroting Havenschap Moerdijk 2015	15
PS 32/14: Majeure projecten West-Brabant: stand van zaken per 15 februari 2014 en verlenging subsidietermijn project Dutch Institute World Class Maintenance (DI-WCM)	67
PS 36/14: Eerste wijzigingsverordening Algemene Subsidieverordening Noord-Brabant	67
Heropening van de vergadering/vaststellen agenda	70
PS 40/14: Zienswijzen op de ontwerpbegroting 2015 en de meerjarenbegroting 2015-2019 van de Gemeenschappelijke Regeling Parkschap Nationaal Park De Biesbosch	71
PS 38/14: Besluit tot wijziging interprovinciale Waterverordening waterschap Rivierenland (Aanwijzing en normering van de regionale waterkering Lingedijken)	73
PS 37/14: Afwijking Grondstrategie realisering Ecologische Hoofdstructuur ten behoeve van Kavelruil 18, Bergeijk Gebiedsopgave Grenscorridor N69 (UA43)	74
PS 31/14: Zienswijzen op de ontwerpbegroting 2015 en meerjarenraming 2016-2018 van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)	79
PS 34/14: Zienswijzen op de ontwerpbegroting 2015 en meerjarenbegroting 2015-2018 van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB)	79
PS 41/14 Rapportage Zuidelijke Rekenkamer; natuurcompensatie Noord-Brabant	82

PS 33/14: Instellingsbesluit Brabant C Fonds; eerste tranche investeringsagenda	93
PS 47/14 Voorjaarsnota 2014	126
Afscheid Alex Brul	236
Sluiting van de vergadering	240

Index gesproken personen

Aarts-Engbers, mw. C.J.M., 51, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 68
Altundal, N, 19, 22, 38, 51, 57, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 225
Berg, H.F. van den, 34, 104, 129, 164, 171, 186, 188, 189, 193, 201, 202, 225, 231
Boer, Y.C.M.G. de, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 57, 58, 59, 190, 191, 192, 193, 214, 215
Bouwman, T.J.J., 17, 31, 32, 38, 39, 41, 54, 55, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 69, 185, 186
Brenninkmeijer, J.W., 96, 97, 98, 101, 102, 112, 113, 118, 119, 120, 122, 123, 124, 125
Brunklaus, mw. P.M., 76, 81, 82, 83, 86, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 108, 109, 110, 111, 120, 122, 123, 124, 125, 145, 176, 177, 178, 179, 196, 208, 211, 212, 213, 214, 215, 217, 220, 221, 222, 223, 224, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236
Burger Dirven, K.A.J.M., 89, 90, 93, 95, 98, 100, 101, 102, 106, 107, 114, 116, 117, 118, 122, 123, 124, 125, 206, 208, 225
Frijters-Klijnen, mw. M.A.J.L., 94, 97, 100, 101, 102, 109, 110, 112, 119, 120, 122, 123, 124, 125
Geeraedts, mw. M.B.Ph., 68, 70, 116, 126, 128, 129, 130, 131, 133, 148, 151, 191, 209, 212, 213, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 238
Griffier, 13, 237
Haaften-Harkema, mw. S.C. van, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 121, 122, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 218
Hageman, J.J.C., 105, 106, 107, 110, 114, 115, 116, 120, 122, 123, 124, 125, 207
Hattem, A.W.J.A. van, 71, 72, 80, 82, 83, 85, 86, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 148, 149, 150, 151, 152, 163, 172, 196, 212, 215, 216, 217, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236
Heijmans, N.G.L., 39, 40, 51, 68, 70, 128, 129, 140, 144, 145, 146, 147, 150, 151, 152, 176, 177, 202, 209, 210, 213, 214, 220, 221, 222, 223, 224, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236
Heugten, R.A.C. van, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 214
Hout, J.J.C. van den, 71, 72, 74, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 85, 86, 87, 88, 194, 195, 196, 197, 198, 215, 216, 217
Iersel, mw. F.C.C.M. van, 88, 89, 90, 91, 92, 93
Kammen, mw. P. van der, 24, 42, 43, 52, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 208
Kap, M.J., 35, 59, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 69, 73, 74, 75, 76, 77, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 122, 123, 124, 125
Kardol, mw. J.C., 197
Kerkhoff, J., 144, 145, 204
Kerkhof-Mos, mw. C.C., 136, 140, 141, 195, 209, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236
Klitsie, mw. C.G.M., 170
Knoet-Michels, mw. A.J.H., 191, 214, 215
Kouthoofd, T.P.D., 207
Kuijken, R.C.P., 88, 89, 90, 91, 92, 93
Kutlu, S., 199, 200
Leenders, H.J.M., 25, 47, 48, 49, 50, 53, 54, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 68, 161, 163, 164, 166, 208, 210, 220, 221, 222, 223, 224, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236
Pauli, L.W.L., 46, 47, 48, 49, 60, 68, 199, 200, 201, 202, 203, 218
Prins-Afman, mw. M.W., 88, 90, 91, 92, 93

Roijackers, mw. H.I., 195, 225

Roozen, mw. C.J.M., 99, 100, 102, 119, 122, 123, 124, 125

Slegers, mw. V.T.C., 131, 146, 216

Smeets, M.J.E., 75, 80, 83, 88, 89, 90, 91, 92, 93

Spierings, mw. M.J.G., 22, 27, 29, 39, 43, 44, 45, 46, 54, 58, 59, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 68, 78, 169, 170, 171, 172, 173, 179, 186, 187, 210, 211, 218, 220, 221, 222, 223, 224, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236

Verhees, H.W., 79, 80, 82, 91, 92, 170

Voorzitter, 13, 15, 17, 22, 26, 29, 32, 36, 38, 39, 45, 48, 49, 50, 53, 55, 56, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 79, 82, 83, 86, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 95, 97, 98, 100, 104, 106, 107, 110, 113, 115, 116, 117, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 129, 133, 141, 147, 149, 150, 152, 153, 164, 166, 170, 171, 172, 173, 178, 179, 184, 187, 193, 195, 196, 199, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 208, 209, 211, 213, 214, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 238, 239, 240

Vught, A.C.J.M. van, 170

Wagemakers, R.J.J.M., 74, 83, 88, 89, 90, 91, 92, 93

Wel, M.C. van der, 17, 18, 33, 34, 37, 39, 40, 42, 45, 49, 55, 56, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 69, 78, 79, 82, 83, 84, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 122, 123, 124, 125, 148, 178, 194, 195, 196, 197, 198, 213, 220, 221, 222, 223, 224, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236

Wijers, A.J.H., 203, 204

Wijnands, mw. A.M., 103, 104, 111, 112, 113, 120, 122, 123, 124, 125

Lijst van de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, commissaris van de Koning/voorzitter PS

mw. drs. C.J.M. Dortmans, griffier

Aarts-Engbers, mw. mr. C.J.M.	CDA	Tilburg
Aarts-van de Loo, mw.ing. J.P.H.	CDA	St.Oedenrode
Agtmaal, ing. J.M.A. van	CDA	Huijbergen
Altundal MIB, N.	SP	Oss
Arts, mw. W.M.A.	SP	Eindhoven
Berg, H.F. van den	PVV	Tilburg
Bouman, B.W.	PvdA	Hoogerheide
Bouwman, T.J.J.	GroenLinks	Eindhoven
Brenninkmeijer, drs. J.W.	CDA	Helvoirt
Brunklaus, mw. P.M.	GroenLinks	Raamsdonk
Burger Dirven, drs. K.A.J.M.	VVD	's-Hertogenbosch
Doelen, W.M. van der	CDA	Maren-Kessel
Dol, R.	PVV	Uden
Frijters-Klijnen, mw. M.A.J.L.	PVV	Bergen op Zoom
Geeraedts, mw. mr. M.B.Ph.	VVD	Rosmalen
Griensven, E.J.C. van	PvdA	Berkel-Enschot
Gruijthuijsen, M.P.J.M. van	VVD	Tilburg
Hageman, ir. J.J.C.	D66	Veldhoven
Harmsen van der Beek, M. ten	VVD	Roosendaal
Hattem, A.W.J.A. van	PVV	Steensel
Heijmans, N.G.L.	SP	's-Hertogenbosch
Iersel, mw. F.C.C.M. van	SP	Tilburg
Kammen, mw.drs. P. van der	PVV	Tilburg
Kap, M.J.	Onafhankelijke Statenfractie Noord-Brabant	Tilburg
Kardol, mw. J.C.	PVV	Uden
Kerkhoff, J.	PVV	Valkenswaard
Kerkhof-Mos, mw. C.C.	CDA	Roosendaal
Klitsie, mw.drs. C.G.M.	D66	Tilburg
Knoet-Michels, mw. A.J.H.	PvdA	Vlierden
Koevoets, H.J.P.E.	VVD	Bergen op Zoom
Kouthoofd, T.P.D.	VVD	Eindhoven
Kuijken MSc, R.C.P.	CDA	Bergeijk
Kutlu, S.	D66	Eindhoven
Leenders, drs. H.J.M.	PvdA	Breda
Lopik, ing. A.T. van	VVD	Heesch
Mondriaan H.	50PLUS	Boxtel
Mulders, drs. ing. A.A.W.G.	CDA	Moergestel
Prins-Afman, mw. drs. M.W.	VVD	Sint Oedenrode
Roijackers, mw. H.I.	GroenLinks	's-Hertogenbosch

Roozen, mw. C.J.M.	SP	Roosendaal
Slegers, mw. drs. V.T.C.	SP	Tilburg
Smeets, drs. M.E.J.	D66	Oosterhout
Smeulders, S.J.A.H.	PvdA	Helmond
Spierings, mw. M.J.G.	D66	Sint Michielsgestel
Staak, W.R.van der	SP	Boskant
Tsoutsanis-van der Koogh, mw. mr. M.E.	VVD	Breda
Verhees, H.W.	VVD	Someren
Vissers, M.P.	SP	Oosterhout NB
Voeten, M.M.A.J.	VVD	Made
Vught, A.C.J.M. van	CDA	Rijkevoort
Vugt, drs. R.J. van	CDA	Woudrichem
Wagemakers, R.J.J.M.	PvdA	Tilburg
Wel, ir. M.C. van der	PvdD	Rijsbergen
Wijers, A.J.H.	VVD	Oosterhout NB
Wijnands, mw. A.M.	PvdA	Helmond

VERGADERING VAN PROVINCIALE STATEN VAN NOORD-BRABANT VRIJDAG 3 EN 4 JULI 2014

Agenda

- I. Opening van de vergadering/vaststellen agenda**
- II. Initiatiefvoorstellen:**
 - 50/14 Initiatiefvoorstel vergunningen Natuurbeschermingswet**
 - 51/14 Initiatiefvoorstel dumpingen drugsafval**
 - 54/14 Initiatiefvoorstel beperken bijensterfte in Noord-Brabant**
- III. Notulen vergadering PS d.d. 11 april 2014 (PS 39/14)**
- IV. Ingekomen stukken (PS 42/14)**
- V. Voorstellen**
 - A-stukken:**
 - 38/14 Besluit tot wijziging interprovinciale Waterverordening waterschap Rivierenland (Aanwijzing en normering van de regionale waterkering Lingedijken)**
 - 36/14 Eerste wijzigingsverordening Algemene subsidieverordening Noord-Brabant**
 - B-stukken:**
 - 40/14 Zienswijzen op de ontwerpbegroting 2015 en meerjarenbegroting 2015-2019 van de Gemeenschappelijke Regeling Parkschap Nationaal Park De Biesbosch**
 - C-stukken:**
 - 47/14 Voorjaarsnota 2014**
 - Moerdijk:**
 - 29/14 Havenstrategie Moerdijk 2030 en bijbehorende strategische Uitvoeringsagenda**
 - 46/14 Begroting Havenschap Moerdijk 2015**
 - 32/14 Majeure projecten West-Brabant: stand van zaken per 15 februari 2014 en verlenging subsidietermijn project Dutch Institute World Class Maintenance (DI-WCM).**
 - 33/14 Investeringsbesluit Brabant C Fonds; eerste tranche investeringsagenda.**
 - 37/14 Afwijking van “Grondstrategie realisering Ecologische Hoofdstructuur” ten behoeve van Kavelruil 18, Bergeijk Gebiedsopgave Grenscorridor N69 (UA43)**

Omgevingsdiensten:

**31/14 Zienswijzen op de ontwerpbegroting 2015 en meerjarenraming 2016-2018 van de
Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)**

**34/14 Zienswijzen op de ontwerpbegroting 2015 en de ontwerpmeerjarenbegroting 2015-
2018 van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Midden- en West-
Brabant (OMWB)**

41/14 Rapportage Zuidelijke Rekenkamer; natuurcompensatie

Zuidelijke Rekenkamer/IPO:

**48/14 Benoeming lid programmaraad Zuidelijke Rekenkamer en
plaatsvervangend lid IPO AV**

**06/14 Zuidelijke rekenkamer; wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling Zuidelijke
Rekenkamer Noord-Brabant en Limburg 2013 (GEWIJZIGD VOORSTEL)**

VI. Vragenuurtje

VII. Sluiting

VERGADERING VAN PROVINCIALE STATEN VAN NOORD-BRABANT OP DONDERDAG 3 JULI 2014

Voorzitter: prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, commissaris van de Koning/voorzitter PS

Griffier: mw. drs. C.J.M. Dortmans

Volgens de presentielijst zijn 53 leden aanwezig, te weten:

Van Gruijthuisen, mw. Geeraedts, Van Griensven, Wagemakers, Koevoets, Van der Doelen, Van Lopik, Ten Harmsen van der Beek, Bouwman, Hageman, Kutlu, mw. Kerkhof-Mos, mw. Arts, mw. Prins-Afman, mw. Kardol, mw. Klitsie, mw. Roozen, mw. Van Iersel, mw. Frijters-Klijnen, mw. Spierings, Altundal, Heijmans, mw. Knoet-Michels, Brenninkmeijer, mw. Van der Kammen, Kuijken, S. Smeulders,, Van Hattem, Kouthoofd, Burger Dirven, Verhees, Van der Staak, Voeten, Van den Berg, Van Vugt, Leenders, Van der Wel, Van Vught, mw. Aarts-Engbers, mw. Slegers, mw. Brunklaus, Van Agtmaal, Wijers, mw. Tsoutsanis-van der Koogh, Vissers, mw. Wijnands, Bouman, mw. Roijackers, Smeets, mw. Aarts-van de Loo, Kap, Kerkhoff en Mulders.

Afwezig zijn 2 leden, te weten: Dol en Mondriaan

Opening van de vergadering/vaststellen agenda

De voorzitter opent om 19.00 uur de vergadering

De **voorzitter**: Dames en heren. Ik wil u melden dat ons het bericht heeft bereikt dat op 25 mei jongstleden op 71-jarige leeftijd is overleden de heer Bas van der Ven. Hij was van 1982 tot en met 1987 lid van uw Staten voor de fractie van het CDA.

Vanaf deze plaats wens ik ook namens u allen zijn familie sterkte bij het verwerken van dit verlies. Ik vraag u hem te gedenken in het moment van stilte dat wij bij de opening van onze vergadering betrachten. Ik verzoek u allen te gaan staan.

De vergadering neemt enkele ogenblikken stilte in acht

De **voorzitter**: Ik verzoek mevrouw de griffier mededeling te doen van de binnengekomen berichten van verhindering.

De **griffier**: Er is bericht van verhindering ontvangen van de leden Mondriaan en Dol. De leden mw. Slegers en Smeulders komen iets later.

De **voorzitter**: Ik heet u allen uiteraard van harte welkom en in het bijzonder onze gasten op de publieke tribune. Daaronder bevindt zich een groep stagiairs als gast van de PvdA en de VVD. Zij zullen ook morgen nog een deel van de vergadering meemaken. Zeer hartelijk welkom. Fijn dat u belangstelling toont voor het werk van de Brabantse Staten.

Ik stel nu de agenda aan de orde en vraag u om even nauwkeurig te luisteren omdat er ten opzichte van de oorspronkelijke agenda sprake is van een aantal wijzigingen.

De initiatiefvoorstellen van het CDA nr. PS 40/14 en nr. PS 51/14 zijn ingetrokken en staan dus niet meer op de agenda.

Voorstel PS 38/14 "Besluit tot wijziging van de Interprovinciale Waterverordening waterschap Rivierenland" is op verzoek van de fractie OSN een B-stuk geworden in plaats van een A-stuk. Over die B-stukken zal ik zo meteen nog nadere mededelingen doen.

Voorstel PS 36/14 "Eerste wijzigingsverordening Algemene subsidieverordening Noord-Brabant is op verzoek van de fractie van de PVV van een A-stuk naar een C-stuk verschoven.

Voorstel PS 48/14 "Benoeming lid programmaraad Zuidelijke Rekenkamer en plaatsvervangend lid IPO AV" en het gewijzigde voorstel PS 06/14 "Zuidelijke Rekenkamer: wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling Zuidelijke Rekenkamer Noord-Brabant en Limburg 2013" zijn na afstemming met de fractie van de PVV verschoven van de C-stukken naar de A-stukken. Wij zullen die zo dadelijk meteen in behandeling nemen.

Vanavond ligt het accent op de voorstellen met betrekking tot Moerdijk, te weten PS 29/14 "Havenstrategie Moerdijk 2039 en bijbehorende strategische uitvoeringsagenda" en PS 46/14 "Begroting Havenschap Moerdijk 2015." Na de A-stukken starten wij daar meteen mee. Wij doen dit ook met het oog op het feit dat verschillende mensen op de publieke tribune speciaal voor dit onderwerp gekomen zijn. Wij willen hen niet laten wachten tot het eind van de vergadering. Op het eind van de vergadering behandelen wij nog een aantal andere stukken om morgen zo veel mogelijk ruimte te houden voor de behandeling van de Voorjaarsnota en het Brabant C fonds. Ik maak daarop echter een uitzondering, omdat in overleg met de fractie van de PVV en gedeputeerde Van den Hout besloten is de stukken die betrekking hebben op voorstel PS 40/14 "Zienswijzen op de ontwerpbegroting 2015 en de meerjarenbegroting 2015-2019 van de Gemeenschappelijke Regeling Parkschap Nationaal Park De Biesbosch morgenvroeg te behandelen omdat het amendement dat daarop wordt ingediend, nu nog niet binnen is en vanavond te veel vertraging zou opleveren.

Om het praktisch te houden ook met het oog op de beschikbaarheid van de gedeputeerde stel ik voor om voorstel PS 38/14 "Besluit tot wijziging interprovinciale Waterverordening waterschap Rivierenland", voorstel PS 31/14 "Zienswijzen op de ontwerpbegroting 2015 en meerjarenraming 2016-2018 van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)" en voorstel PS 34/14 "Zienswijzen op de ontwerpbegroting 2015 en de ontwerp meerjarenbegroting 2015-2018 van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB)" morgen aan het begin van de vergadering te doen. Wij maken morgenvroeg even een blokje "Van den Hout".

Als u hiermee kunt instemmen en ik zie dat dit het geval is, betekent dit dat wij na de behandeling van de Havenstrategie en de begroting alle andere C-stukken vanavond zoveel mogelijk proberen af te werken.

PS 54/14 Initiatiefvoorstel beperken bijensterfte in Noord-Brabant

De **voorzitter**: Dit initiatiefvoorstel is ingediend door de fractie van de Partij voor de Dieren. Het voorstel is om dit eerst te behandelen in de vergadering van 12 september van de commissie Ecologie en Ruimte en vervolgens in de Statenvergadering van 3 oktober 2014.

Ik ga ervan uit dat u hiermee kunt instemmen.

Aldus wordt besloten

PS 39/14: Notulen vergadering PS van 11 april 2014

De **voorzitter**: Deze notulen worden ongewijzigd vastgesteld.

PS 42/14 Ingekomen stukken

De **voorzitter**: Er wordt besloten conform de voorstellen van de griffier.

Dan komen wij bij de A-stukken.

PS 48/14 Benoeming lid programmaraad Zuidelijke Rekenkamer en plaatsvervangend lid IPO AV

PS 06/14 Zuidelijke Rekenkamer: wijziging Gemeenschappelijke Regeling Zuidelijke Rekenkamer Noord-Brabant en Limburg 2013

Deze voorstellen worden zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen

De **voorzitter**: Zoals u weet, worden de B-stukken morgenochtend behandeld. Wij gaan over naar de behandeling van de C-stukken. Wij beginnen met de Havenstrategie Moerdijk 2030 en de Begroting Havenschap Moerdijk 2015. Wij zullen straks separaat over deze twee voorstellen stemmen, maar de behandeling vindt integraal plaats.

PS 29/14 Havenstrategie Moerdijk 2030 en bijbehorende strategische uitvoeringsagenda

PS 46/14 Begroting Havenschap Moerdijk 2015

De heer **Van Gruijthuisen** (VVD): Voorzitter. Vorige maand is in de commissie al uitvoerig gesproken over de Havenstrategie 2030, de strategische uitvoeringsagenda en de begroting 2015 van het Havenschap. Dank voor de antwoorden die sinds die vergadering aan ons zijn gestuurd. Nu in deze vergadering de discussie herhalen is niet onze inzet. Wel hebben we een aantal aanvullende vragen en opmerkingen.

Het Rijk heeft in samenwerking met onder andere het Havenschap Moerdijk het werkprogramma zeehavens 2014-2016 gepresenteerd. Daaruit is veel informatie te halen. Hieruit blijkt het belang van de doorontwikkeling van de zeehavens voor de Nederlandse economie en haar positie in Europees verband. In dit programma wordt aangegeven dat een intensivering in de samenwerking en afstemming tussen de

Nederlandse havens van groot belang is. Hierbij wordt Antwerpen naar onze mening wat summier betrokken. Kunnen GS wellicht een reactie geven op dit werkprogramma en ook aangeven hoe we van daaruit zouden moeten omgaan met de havenstrategie?

De gemeenteraad van Moerdijk heeft ons een brief gestuurd over de Unique Selling Points van Moerdijk en over de interne baan. Evenals de gemeenteraad is de VVD fractie van mening dat er hard gewerkt moet worden om de omliggende infrastructuur zoals de Moerdijkbrug of de op- en afritten op de A17/A16 maar ook om een toekomstbestendige capaciteit van de buisleidingen te realiseren. Dit staat wel in het strategisch uitvoeringsprogramma, maar de lobby bij het Rijk kan wat ons betreft niet sterk en snel genoeg worden ingezet. Daarom geven wij onze steun aan de motie die D66 hierover later zal indienen.

De interne baan dient wat de VVD betreft behandeld te worden bij het Inpassingsplan dit najaar. Hoewel we ons de gevoelens kunnen indenken en het eerder aanleggen van de interne baan een uiting van vertrouwen in LPM (Logistiek Park Moerdijk) is, wacht de VVD-fractie eerst af wat de reactie van GS is op de motie van de gemeenteraad.

Gisteren heeft de rechter ATM veroordeeld tot het betalen van een boete wegens illegale opslag van gevaarlijk afval. Het aanpakken van overtredingen door het verhogen van de normen die bovenwettelijk zijn, is volgens ons een theoretische oplossing. De echte oplossing zit in handhaving van de wettelijke norm door de Omgevingsdiensten zoals we dat gisteren ook hebben gezien. De VVD neemt aan dat het college er goed bovenop zit en dat in ieder geval de gemeenteraad van Moerdijk de begroting van de Omgevingsdienst goedkeurt.

Cruciaal in de ontwikkeling van het Havenschap Moerdijk is dat het in de toekomst concurrerend blijft. Graag zouden we in de toekomst expliciet geïnformeerd willen worden door een jaarlijkse benchmark met vergelijkbare havens. Elementen die volgens ons daarin zouden moeten zijn: een vergelijking ten opzichte van andere havens voor wat betreft regelgeving voor gevestigde bedrijven; een vergelijking van de grondprijzen om nieuwe bedrijven te werven; een vergelijking of andere havens vergelijkbaar investeren in de omgeving en last but not least graag een vergelijking van tarieven van havengeldinkomsten. Ook hierop hebben wij graag een reactie van GS.

Na een eerste bespreking van de startnotitie Havenstrategie Moerdijk op 10 februari 2012 volgt nu eindelijk het eindproces. Dit proces is anders verlopen dan destijds werd voorgesteld. Volgens de planning van februari 2012 zouden we eind 2012 de Havenstrategie vaststellen. De provincie is in samenwerking met andere partijen al ruim twintig jaar bezig met de ontwikkeling van de 2e economische kurk van onze provincie; twintig jaar van plannen maken, plannen wijzigen en daarmee onzekerheid creëren voor burgers en ondernemers. Daar komt nu gelukkig een einde aan. Ook daarom willen wij bij de discussie over de toekomstige governance geen uitstel. We willen graag een toezegging van de gedeputeerde dat hij met een eindvoorstel over de governance komt zodat PS daarover in deze Statenperiode kunnen beslissen. Ook wil de VVD zo spoedig mogelijk een duidelijk inzicht in de vraag hoe het uitvoeringsplan geprioriteerd wordt, langs een duidelijk tijdspad. Wij willen graag een reactie van GS waarin zij aangeven wanneer PS deze tegemoet kunnen zien.

In de commissievergadering hebben wij ons kritisch opgesteld over de haalbaarheid van de Havenstrategie omdat de P van Profit volgens ons in het gedrang komt. Met de daarop volgende antwoorden van GS is de VVD-fractie voor nu tevreden en heeft vertrouwen in de voorliggende voorstellen. Daarbij wil ik namens de VVD wel aangeven

dat we onze controlerende taak serieus nemen. We zullen u dan ook aanspreken wanneer de P van Profit in de toekomst toch ondergesneeuwd wordt. Daar kunt u dan weer op vertrouwen! Tot zover mijn eerste termijn, voorzitter.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Ik heb even netjes gewacht totdat de heer Van Gruijthuijsen klaar was met zijn betoog.

De **voorzitter**: Zoals u weet moet u uw wens tot interrumpen kenbaar maken met een drukje op de knop. Ik geef u nu de gelegenheid om alsnog kort te interrumpen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. De heer Van Gruijthuijsen merkte zojuist op dat er onvoldoende inzet is bij de wegeninfrastructuur en met name bij de lobby in de richting van het Rijk. Is de VVD van mening dat de huidige infrastructuur niet geschikt is?

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): In het uitvoeringsprogramma staat duidelijk dat er geïnvesteerd moet worden in de omliggende infrastructuur en dat bij de ontwikkeling van het Havenschap en het LPM de huidige infrastructuur tekortschiet. Met het oog op de toekomst moet dit zeker gebeuren, anders hadden wij die oproep niet gedaan.

De heer **Van der Wel** (PvdD): De heer Van Gruijthuijsen sprak in zijn betoog over de uitbreiding met waarschijnlijk het LPM en stelde in dit verband dat de ondernemers al twintig jaar wachten. Tot nu toe zien wij eigenlijk alleen een uittocht van grote bedrijven uit Moerdijk en is er weinig voor in de plaats gekomen. Welke ondernemers wachten er dan al zolang?

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Ik denk dat de heer Van der Wel zelf al het antwoord heeft gegeven. Er is zo veel onduidelijkheid dat ondernemers daarom wellicht niet op het Havenschap willen gaan zitten. Ik kan mij dat heel goed voorstellen.

De **voorzitter**: Mijnheer Bouwman, ik neem aan dat u een vraag wilt stellen aan de heer Van der Wel want u was te laat voor een interruptie bij de heer Van Gruijthuijsen.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Ik dacht dat de termijn weer geopend was.

De **voorzitter**: Nee, nee. Ik gaf de heer Van der Wel de mogelijkheid om nog even te interrumpen omdat het op het randje was. U heeft iets met mijnheer Van der Wel?

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Dan zal ik de vraag aan de heer Van der Wel stellen.

De **voorzitter**: Dat is buitengewoon slim. Heel kort!

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Mijnheer Van der Wel, is het u ook opgevallen dat onder de P van Profit waarbij de heer Van Gruijthuijsen in de commissie zo'n grote broek aantrok toen het ging om de toename van allerlei punten onder People en Planet, er onder netwerken binnen de Vlaams-Nederlandse Delta in ieder geval staat: regeldruk en vergunningverlening aanpakken? Als toelichting staat daarbij: experimenteerzone voor vergunningen. Gefeliciteerd. Vindt u ook dat daar gefeliciteerd moet worden?

De heer **Van der Wel** (PvdD): Nee.

Mevrouw **Aarts-Engberts** (CDA): Voorzitter. De totstandkoming van het voorliggende voorstel kent al een lange geschiedenis. Al in 1992 waren er de eerste ideeën voor de ontwikkeling van een grootschalig bovenregionaal bedrijventerrein bij Moerdijk. Via een bijgestelde raming van de ruimtebehoefte voor extra zware industrie, is vanaf 2006 begonnen aan de ontwikkeling voor een nieuw bedrijventerrein voor de logistiek.

Samen met de gemeente en het Havenschap willen wij inspelen op kansrijke groeimogelijkheden in de toekomstige ontwikkeling van het haven- en industriecomplex Moerdijk, inmiddels de tweede economische motor van Brabant.

Door aanhaking bij de zeehavens Rotterdam en Antwerpen en door verbinding met de havens in het achterland ontstaat een langgerekte unieke topregio voor de logistiek, waar kennis en innovatie gebundeld worden.

Zo maakt Brabant haar functie als één grote logistieke hotspot waar en wordt het de meest aantrekkelijke regio voor grote logistieke bedrijven om zich te vestigen. Samenwerking in de keten moet dan ook voorop staan en daarin zijn we goed in Brabant! Ook voor de regionale werkgelegenheid is de ontwikkeling van belang, zeker in het licht van verloren gegane arbeidsplaatsen in West-Brabant. Het is daarbij van groot belang dat vraag en aanbod op de arbeidsmarkt van West-Brabant goed op elkaar worden afgestemd. Het CDA roept GS dan ook op om samen met de partners in de triple helix van West Brabant een goed plan te maken om die aansluiting te verzorgen. Daarbij is ook een grote rol weggelegd voor het onderwijs. Wij praten hier immers ook over werkgelegenheid in de toekomst en scholing is daarbij een ontzettend belangrijke factor.

Uit de consultatie van de Havenstrategie en de uitvoeringsagenda blijkt dat de economische potentie en ambities breed worden ondersteund. Ook de schrijvers van de Second Opinion, die op initiatief van Onze Staten is gehouden, onderschrijven het uitgangspunt dat Brabant een sterke positie en potentie heeft in de logistiek. Onze ambitie om een duurzame topregio in de logistiek te zijn, is volgens de commissie terecht en haalbaar.

Wel worden her en der waarschuwingen afgegeven met betrekking tot de verwachtingen. Grote logistieke centra van meer dan 5 ha zijn een groeimarkt binnen de logistiek en het LPM is speciaal voor deze bedrijven bedoeld. Elders in Brabant zijn dergelijke grote kavels nauwelijks meer beschikbaar. Vandaar dat er ruimtebehoefte is die we bij Moerdijk kunnen faciliteren.

Het CDA vindt het daarbij van het grootste belang dat vastgehouden wordt aan het bedienen van deze bijzondere doelgroep van grote vragers. Naast grootte mag alleen in uitzonderlijke gevallen van synergie met andere bedrijven op het bedrijventerrein een ander uitgiftecriterium gehanteerd worden. Daaraan moet gedurende de hele ontwikkelperiode zuiver vastgehouden worden. Per direct moet gestart worden met het tot stand brengen van een goede governancestructuur.

Waar het tot de mogelijkheden zou kunnen behoren dat private partijen en andere overheden aanschuiven, wil het CDA aangetekend hebben dat een meerderheidsaandeel altijd in handen zal moeten blijven van de Brabantse overheid. Dat biedt de beste garantie op een LPM zoals dat wordt beoogd.

Bij het plaatsen van kanttekeningen zijn ook een aantal onzekerheden de revue gepasseerd. In het licht van de verminderde economische groei en van een wellicht te

hoge verwachting van de mogelijkheid voor de overheid om te sturen, is het goed dat de uitgifteperiode verlengd is en de grondprijs naar beneden is bijgesteld.

Ook hecht het CDA grote waarde aan de gefaseerde ontwikkeling van het LPM. Fase 1 geeft meer zicht op onzekerheden in de markt en in deze fase kunnen wij ook ervaring opdoen met het tempo van uitgifte. Daarna is pas behoefte aan de aanleg van de interne weg en kan daarmee begonnen worden. Wij vinden het niet verstandig om die aanleg naar voren te halen omdat dat voortijdig om extra investeringen zou vragen.

Het aanmerken van de Roode Vaart als reservelocatie voor de toekomst geeft in de ogen van de CDA-fractie meer onzekerheid dan nodig is. De toekomst zal het leren en de bestuurders van de toekomst mogen daarover besluiten nemen. Wij stellen voor dat dan ook nu niet meer op te nemen.

Een ander aspect van de Havenstrategie is een veilige en leefbare regio, in het bijzonder voor de kern Moerdijk. Nogmaals spreekt de fractie van het CDA haar erkenning uit voor de inwoners van Moerdijk die met hart en ziel betrokken zijn geweest bij de totstandkoming van de havenstrategie en veel werk hebben verzet. Wij hebben daarvan zojuist nog een voorbeeld gezien, echter iets te laat om daarop nu adequaat te kunnen reageren, maar wij zullen dit zeker meenemen bij de uitvoeringsagenda. Wij zijn heel positief over het pakket aan leefbaarheidsmaatregelen dat uitgevoerd gaat worden via een integrale gebiedsaanpak onder verantwoordelijkheid van de gemeente.

Wij waarderen het zeer dat Moerdijk en de provincie beide hun nek uitsteken bij de woningaankoopgaranties voor de huiseigenaren van Moerdijk. De provincie zal vooral de Omgevingsdienst goed moeten instrueren over toezicht en handhaving ter voorkoming van stankoverlast zoals in de petitie wordt gesteld.

Na het vaststellen van de Havenstrategie volgt er een uitvoeringsplan. Daarin is een goed monitoringssysteem onontbeerlijk en zo nodig moet worden bijgestuurd op basis van ontwikkelingen. Ook zal verder ingegaan moeten worden op de relatie van Moerdijk met de omgeving en de afstemming daarmee: de Vlaams-Nederlandse Delta, de Biobased Delta, de totale logistieke keten, de inland terminals, etc. Ook de bereikbaarheid van het park moet punt van aandacht zijn. Infrastructuur zal adequaat moeten zijn voor alle modaliteiten van vervoer. Met name het spoor en de buisleidingenstraat moeten beslist verbeterd worden. GS zullen daarop moeten aandringen bij het Rijk.

Wij zijn het eens met het voorstel van GS om geen zienswijze in te dienen op de begroting van het Havenschap Moerdijk voor 2015. De door GS daarvoor aangedragen argumenten kunnen wij delen.

Samenvattend: de CDA-fractie stemt in met uw voorstel en dus ook met het vrijgeven van het Provinciaal Inpassingsplan voor de inspraak.

De heer **Altundal** (SP): Voorzitter. De discussie over de Haventerrein Moerdijk speelt erg lang en ik zal hier niet ingaan op de hele geschiedenis. Nadat de contouren van de nieuwe Havenstrategie bekend werden samen met die van het LPM, is er volop belangstelling geweest van vele partijen waaronder veel burgers/bewoners die direct hiermee te maken hebben. We zijn in een fase gekomen van een politieke keuze. Het is een gevoelig dossier. Laten we daar niet omheen draaien. De groeistrategie heeft grote effecten op de 2 P's van de Triple P, namelijk People en Planet. Naar onze mening legt de strategie meer nadruk op de economische groei door het Havenschap beter te positioneren in Deltaverband en richting Rotterdam en Antwerpen. In de strategie wordt

gesteld dat Rotterdam en Antwerpen ruimte tekort hebben voor verwerking en bewerking van goederen en in Moerdijk is deze ruimte er wel. Moerdijk zal zich meer moeten aansluiten bij de ontwikkelingen en een extended gate functie vervullen van deze havens. In alle toekomstige verkenningsscenario's is het dan ook niet verrassend dat er als je vanuit deze strategie je visie ontwikkelt een aanzienlijke groei van de containeroverslagcapaciteit naar boven komt. Dat deze groeistrategie ook gevolgen heeft voor de leefbaarheid en de omgeving is niet verrassend. De reacties, bezwaren, inbrengen en mails van allerlei groepen spreken voor zich.

De leefbaarheidsimpulsen worden door extra investeringen gerealiseerd en er wordt geprobeerd om het vertrouwen van de bewoners van gemeente Moerdijk met de "Moerdijkse regeling" weer te herstellen. Als SP vinden we het een goede zaak dat deze inspanningen verricht zijn en dat partijen tot goede afspraken zijn gekomen. Uiteraard is het belangrijk dat wij de effecten van deze maatregelen blijven volgen.

Echter, voor de leefbaarheidsimpulsen zullen de beoogde 12 miljoen euro uiteindelijk gefinancierd moeten worden door exploitatie van het Logistiek Park Moerdijk. De ontwikkeling van het Logistiek Park Moerdijk om ruimte te scheppen voor een toegevoegde-waarde creatie in de logistiek, maakt wezenlijk onderdeel uit van de Havenstrategie. Het LPM voorziet voor een belangrijk deel in de toekomstige ruimtebehoefte van de haven. Over LPM is er ook een second opinion opgesteld. Die was erg sceptisch over de haalbaarheid van de beoogde plannen. Hoewel een aantal van de gemaakte opmerkingen van de second opinion in het voorstel aandacht heeft gekregen, hebben wij als SP nog steeds twijfels over de haalbaarheid van het LPM. Daar willen wij niet omheen draaien. Er blijven wat zaken open zoals de soort werkgelegenheid en de aanwas van werknemers. Ik zal daarop verder in mijn verhaal nog ingaan. De uitgiftetermijn en de grondprijs zijn weliswaar wat aangepast maar de grondprijs blijft als je die vergelijkt met andere bedrijventerreinen, volgens ons nog steeds aan de hoge kant. Dat kan risico's meebrengen.

De SP denkt dat de aangegeven looptijd van 16 jaar die in het exploitatieplan is aangenomen aan de erg positieve kant is. Het is niet voor niets dat wordt aangegeven dat het ook 20 jaar kan zijn. Echter, de definitieve besluitvorming over inpassingsplan en exploitatieplan voor Logistiek Park Moerdijk vindt pas in december 2014 plaats. Hoewel het LPM onderdeel vormt van de Havenstrategie kunnen wij niet anders dan vanuit de zuiverheid en zorgvuldigheid de besluitvorming hierover afwachten tot eind van dit jaar. Met andere woorden: we weten formeel pas in december of het LPM wel of niet door kan gaan. De SP is van mening dat voor het vertrouwen van de burgers in de overheid en voor de inbreng van de zienswijzen die schijn voorkomen dient te worden dat door de Havenstrategie de indruk wordt gewekt, dat de ingebrachte zienswijzen geen effect hebben in de definitieve besluitvorming rondom het LPM. Immers, dan zouden zienswijzen geen zin meer hebben. Graag willen wij van GS duidelijk antwoord op de volgende vraag. Kunnen Provinciale Staten in december 2014 bij de besluitvorming over inpassingsplan en exploitatieplan voor Logistiek Park Moerdijk op basis van de ingebrachte zienswijzen hun eigen afwegingen maken zonder daarbij gehinderd te worden door de Havenstrategie dan wel enige gevolgen van de eventuele instemming van de Havenstrategie door PS? De SP overweegt hierover een motie in te dienen, maar wacht eerst de reactie van GS af.

De situatie van West-Brabant als het gaat om de arbeidsmarkt is niet al te rooskleurig. In de komende jaren zal in deze regio de vergrijzing verder toenemen en de

beroepsbevolking afnemen. Voor de eventuele aanwezige beroepsbevolking zal een geschikte baan niet altijd voor handen zijn. Het hebben van een baan en een inkomen is voor de SP eveneens een belangrijke factor voor de leefbaarheid in de kernen en de omgeving. Als SP vinden wij het werkgelegenheidsaspect van de Havenstrategie erg belangrijk. Echter, de groei zit met name in Value Added Logistics en Value Added Services en vaak gaat het hierbij om laaggeschoolde arbeid. In de strategie wordt gesproken van inspanning voor gekwalificeerd personeel, maar dit is uiteraard afhankelijk van de te vestigen bedrijven en type werkgelegenheid. De SP mist een concrete visie hoe dit knelpunt aangepakt gaat worden. De werkgelegenheidsparagraaf van de strategie vinden wij nog te summier. Daarom zullen wij de motie van de PvdA mede indienen om ervoor te kunnen zorgen dat op korte termijn het strategische uitvoeringsprogramma voor het onderdeel arbeidsmarkt uitgewerkt wordt.

De groei van het haven- en industrieterrein in de afgelopen jaren heeft de leefbaarheid en veiligheid in de direct omliggende kernen onder druk gezet. De overlast die door bewoners van deze kernen werd ervaren zoals geur- en geluidsoverlast is bekend. De huidige groeistrategie raakt de grenzen van milieu en veiligheidscontouren verder in ruimtelijke zin, wat de BZW ook heeft aangegeven. Voor de SP is duidelijk dat milieu- en veiligheidsgrenzen niet mogen worden overschreden. Wel vraagt de SP aandacht voor stankoverlast. Op diverse bewonersbijeenkomsten, in mails en reacties komt stankoverlast in de omliggende kernen naar voren. Vanavond is ook een petitie hierover aangeboden. Zonder het gras voor de voeten van D66 weg te halen kan ik zeggen dat wij hun motie hierover zullen steunen.

De Roode Vaart wordt in de strategie als reservering opgenomen. Hiermee wordt naar onze mening in de Havenstrategie een voorschot genomen op een eventuele situatie na 2020 en mogelijk niet eerder dan 2030. Dit voorschot kent weliswaar allerlei voorbehouden, maar het is ook niet zo dat het uiteindelijk niet aan de orde kan komen. In memorie van antwoorden geven GS helder aan dat het een serieuze optie kan zijn voor de verdere ontwikkeling van het bestaande bedrijventerrein Moerdijk. De SP is van mening dat de discussie over een eventueel nieuw bedrijventerrein Moerdijk te zijner tijd opnieuw en open gevoerd dient te worden met alle facetten en alternatieven van dien zonder nu deze nu aan te wijzen als strategische reserve. Wij zullen een amendement indienen om de Roode Vaart uit de Havenstrategie integraal te halen als een eventuele strategische reserve voor de te ontwikkelen bedrijventerreinen. Te zijner tijd kan hierover altijd nog een discussie worden gevoerd.

In de commissie heeft de SP haar zorgen uitgesproken over de belangrijke knelpunten rondom de multimodale ontsluitingen. De groei van het havenschap heeft effect op de buisleiding, spoor, weg, binnenvaart en deze knelpunten dienen wel aangepakt te worden om de groei op te kunnen vangen. De SP is van mening dat hiermee niet lichtzinnig omgegaan dient te worden. Alle inspanning van GS en Rijk om deze knelpunten aan te pakken is welkom.

Specifiek aandacht vragen wij wel voor de HUP's (Handhavingsuitvoeringsprogramma's) Waalwijk, Oss, Tilburg en Oosterhout, die voor de binnenvaart een belangrijke rol spelen. De SP mist in de Havenstrategie aandacht voor de eventuele effecten van de groei op deze HUP's. In de strategie wordt gesteld dat de aansluiting verbeterd moet worden maar het ontbreekt aan visie en uitwerking hoe hiermee om te gaan. Wij willen van GS weten of het effect van deze groeistrategie voor de HUP's in Brabant in kaart gebracht is en of GS in de komende tijd met een visiedocument hierop komen.

Voorzitter. Ik ben gekomen aan mijn laatste onderwerp, namelijk governancestructuur. Bij de groeistrategie wordt de vraag gesteld of het Havenschap Moerdijk in de huidige (organisatie)vorm in staat is de economische ambities uit de Havenstrategie waar te maken. Met name als het gaat om het aantrekken van bedrijven en goederenstromen wordt gesteld dat het Havenschap in de huidige opzet kwetsbaar is. Voorgesteld wordt om de mogelijkheden en kansen van havensamenwerking en toetreding van andere partijen tot het Havenschap nadrukkelijk te verkennen. De behandeling van de startnotitie over de inrichting van de toekomstige governancestructuur in PS staat gepland voor het najaar van 2014.

Gelet op de extended-gate-rol die Moerdijk wil vervullen voor de mainports Rotterdam en Antwerpen bestaat een grote kans dat deze en/of andere partij(en) als aandeelhouders deelnemen in het Havenschap. Het exploitatieplan van de Havenstrategie kent een lange termijn van 16 jaar en de provincie en de gemeente Moerdijk als aandeelhouders kunnen hierdoor risico's lopen. Voorts zien de provincie en gemeente Moerdijk bij de uitvoering van de Havenstrategie erop toe, dat er een goede balans bestaat tussen de drie P's: namelijk People, Planet en Profit. De invloed van eventuele andere aandeelhouders en private partijen kan naar onze mening gepaard gaan met investeringen van hun kant en daarmee investeringsvoorwaarden, wat het risicoprofiel voor de provincie en gemeente Moerdijk kan vergroten. Met enige voorzichtigheid willen wij stellen dat dit ook de aandacht voor een goede balans tussen de drie P's kan verstoren en/of verminderen. De SP is daarom van mening dat het goed is om nu al bij de uitwerking van de startnotitie over de inrichting van de toekomstige governancestructuur als uitgangspunt te nemen dat de overheid meerderheidsaandeelhouder blijft. Hiertoe zullen we een motie indienen.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voorzitter. Ik begrijp de overwegingen van de heer Altundal maar ik vraag mij af of het niet erg snel is nu al te concluderen dat een meerderheidsaandeel van de overheid per definitie de goede strategie is en of het niet verstandiger zou zijn dit als een van de opties in de startnotitie te laten uitwerken. Ik ben heel benieuwd hoe de heer Altundal dat ziet.

De heer **Altundal** (SP): Als ik zeg dat de overheid een meerderheidsaandeelhouderschap moet hebben, moeten geen andere partijen in dit scenario moeten worden uitgewerkt. Wij zouden de positie van de overheid vanwege het risicoprofiel zoals ik aangaf en ook om de balans tussen de drie P's te kunnen waarborgen, en de rol en de invloed van de overheid in het aandeelhouderschap gewaarborgd willen zien.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voorzitter. Volgens mij begrijp ik de heer Altundal goed als ik zeg dat hij per definitie een meerderheidsaandeel uitgewerkt wil zien voor de overheid.

De **voorzitter**: Door de leden Altundal, mw. Spierings, Van Gruijthuijsen, mw. Aarts-Engbers, Leenders, Bouwman en Kap wordt het volgende amendement voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 3 juli 2014, behandelend het Statenvoorstel 29/14 inzake Havenstrategie Moerdijk 2030, besluiten:

- uit het Statenvoorstel 29/14 en Havenstrategie Moerdijk de vermelding van de Roode Vaart als (strategische) reserve dan wel op termijn te realiseren bedrijventerrein in zijn geheel te verwijderen."

toelichting:

- de Roode Vaart is in de Havenstrategie opgenomen als strategische reserve voor de verdere ontwikkeling van het bestaande bedrijventerrein Moerdijk. Verwacht wordt dat met de groei van het Havenschap de ontwikkeling van de Roode Vaart op termijn nodig is;
- hoewel er gesteld wordt dat thans niet besloten wordt over de ontwikkeling van de Roode Vaart maar hiervoor een aparte besluitvorming nodig is die pas na 2020 en mogelijk niet eerder dan 2030 aan de orde zal zijn, wordt er indirect wel een besluit genomen over de Roode Vaart als "strategische reserve";
- de discussie over een eventueel nieuw bedrijventerrein voor het Havenschap dient te zijner tijd opnieuw gevoerd te worden met alle facetten en alternatieven van dien zonder nu deze te aan te wijzen als 'strategische reserve'.

Dit amendement maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. A1.

Door de leden Altundal, Van Gruijthuijsen, mw. Aarts-Engbers, Leenders en Bouwman wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 3 juli 2014, behandelend het Statenvoorstel 29/14 inzake Havenstrategie Moerdijk 2030, constaterende dat:

- de vraag gesteld wordt of het Havenschap Moerdijk in de huidige (organisatie)vorm in staat is de economische ambities uit de Havenstrategie waar te maken;
- gesteld wordt dat met name als het gaat om het aantrekken van bedrijven en goederenstromen het Havenschap in de huidige opzet kwetsbaar is;
- de mogelijkheden en kansen van havensamenwerking en toetreding van andere partij(en) tot het Havenschap hierbij tevens nadrukkelijk dienen te worden verkend;
- de governancestructuur van het Havenschap nader wordt gezien in het licht van de nieuwe opgaven;
- de behandeling van de startnotitie over de inrichting van de toekomstige governancestructuur in PS gepland staat voor het najaar van 2014,

overwegende dat:

- gelet op de extended gate rol die Moerdijk wil vervullen voor de mainports Rotterdam en Antwerpen de deelname van deze en of andere partij(en) als aandeelhouders niet meer dan logisch wordt geacht;
- het exploitatieplan van de Havenstrategie een lange termijn kent van 16 jaar en de provincie en de gemeente Moerdijk als aandeelhouders hierdoor risico's kunnen lopen;
- de invloed van de overige aandeelhouders en private partijen gepaard kan gaan met investeringen van hun kant en daarmee investeringsvoorwaarden, wat het risicoprofiel voor de provincie en gemeente Moerdijk kan vergroten;
- bij de uitvoering van de Havenstrategie de provincie en gemeente Moerdijk naast profit ook people en planet belangrijk vinden,

dragen het college van Gedeputeerde Staten op om bij de uitwerking van de inrichting van de toekomstige governancestructuur als uitgangspunt te nemen dat de overheid een meerderheidsaandeelhouder blijft, en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. M1.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter. De second opinion die is uitgevoerd naar aanleiding van stevige twijfels over het realiteitsgehalte van het LPM-plan was glashelder, en het was beslist geen optimistisch verhaal. Dat moet slikken zijn geweest voor het college, dat echter de second opinion vervolgens van tafel veegde en schaamteloos een juichverhaal de pers ingooide. Dit Statenvoorstel over de Havenstrategie slaat die plank ook wederom volledig mis.

Er zijn heel wat inhoudelijke bezwaren op het voorliggende plan van de Havenstrategie aan te voeren. Ik noem kortheidshalve slechts de belangrijkste, en die zijn in de kern samen te vatten in twee begrippen, namelijk onzekerheid en enorme financiële risico's. Het gaat dan om de fasering van de planontwikkeling en om de gigantische financiële risico's in verband met het uitgiftetempo en de verkoopprijs van de grond.

In het Statenvoorstel wordt gesproken over 'brede consultatie' waarop vele reacties zijn binnengekomen, en het college spreekt over 'brede steun voor de economische potentie en ambities', en er zou een 'breed draagvlak voor de strategie' zijn. Dat zijn weer van die fraaie maar vooral nietszeggende kreten die te mooi zijn om op te kunnen bouwen. Het blijft volstrekt vaag en schimmig wat de kritiekpunten zijn geweest en van wie die afkomstig waren. Bovendien, als je het lijstje van belanghebbenden doorneemt - veelal marktpartijen in het economische speelveld - valt er ook weinig kritisch tegengeluid op die economische ambitie te verwachten. Economische actoren zouden immers wel gek zijn om een gratis gespreid bedje te bekritisieren. Waarom zouden zij als de potentiële profiteur van de plannen deze afvallen? Ze hebben immers helemaal niets te verliezen en enkel iets te winnen. De financiële investeringen worden - lekker comfortabel - door de belastingbetaler voldaan. Ook alle financiële risico's liggen bij die belastingbetaler. Geen ondernemer die dan zal tegenstribbelen of die het een zorg zal zijn dat de potentie en ambitie onrealistisch zijn, zoals wel heel duidelijk uit de second opinion duidelijk is gebleken.

Ik kom bij een zeer belangrijk onderwerp rondom de planontwikkeling: de zorgen van de bewoners. Die zijn enorm. En wat u daarmee doet, is een zak geld op tafel leggen voor een waarborgregeling. Dat lijkt ongelooflijk sympathiek, maar het is een doekje voor het bloeden, waarmee u de bewoners in slaap sust, voor uw karretje spant en hun zwijgen koopt, nota bene gefinancierd met hun eigen belastinggeld. Wat krijgt straks een bewoner te horen die komt klagen over overlast? Heeft die bewoner dadelijk nog een andere keus dan tenslotte maar te verhuizen?

Het LPM kan prima worden ontwikkeld op bestaand industrieterrein. De kosten zullen veel lager zijn en de planontwikkeling is een stuk minder ingrijpend. Koste wat het kost moet hier kennelijk een plan worden doorgezet waarvan duidelijk is dat de risico's enorm zijn en hoe dan ook op het bord van de belastingbetaler zullen landen. Slikken of stikken lijkt het devies van dit college.

De investering in de regio wordt gekoppeld aan het LPM-plan, en de investering voor de Havenstrategie wordt voorwaardelijk gemaakt aan groen licht voor het LPM. Dit is volstrekt misplaatst en een ongewenste bestuurlijke move.

En dan hebben we het nog niet gehad over de open eindes en nog niet geadresseerde vraagstukken in dit dossier want daar hebben we nog steeds geen antwoord op.

De governancestructuur moet nog worden ontwikkeld. Wat de PVV betreft is dit de verkeerde volgorde der dingen. Het college zou een deugdelijke en onderbouwde governancestructuur onderdeel moeten laten uitmaken van de planvorming inclusief de huidige kredietvoting door PS.

De kosten voor coördinatie, monitoring en verantwoording van de uitvoering zijn nog niet bekend en zullen later worden toegevoegd aan de begroting, aldus het college. Dat is niet acceptabel. Ik hoor graag van het college concreet hoeveel kosten hiermee naar verwachting gemoeid zijn.

De risico's voor de tijdelijk benodigde financiering ad 25 miljoen euro worden te zijner tijd betrokken bij de integrale risicobeoordeling van het Havenschap. Voorzitter. Ook hier is sprake van de omgekeerde wereld: normaal gesproken maak je eerst een risicobeoordeling alvorens je zomaar even 22,5 miljoen euro belastinggeld beschikbaar stelt. Ik wil van het college graag horen waarom er geen integrale risicobeoordeling van het Havenschap nu is meegenomen. Zijn er soms meerdere uitwerkingsstrategieën denkbaar? Heeft het college anderszins nog relevante informatie te geven ten aanzien van de risicobeoordeling?

Ten slotte de garantie verplichtings risico reserve. Vreemd genoeg wordt ook die nu niet in beschouwing genomen, maar pas meegenomen in de reguliere cyclus in het najaar. Kan het college toelichten waarom ook hier zo gemakkelijk de problemen de toekomst in worden geschoven?

De heer **Leenders** (PvdA): Voorzitter. We staan voor een moeilijk en ingewikkeld besluit: de vaststelling van de Havenstrategie Moerdijk. De commissiebehandeling was lastig. Onze vragen kwamen niet allemaal aan de orde, maar mede dankzij de memorie van antwoord en het aanbod van gedeputeerde De Boer om ambtenaren ter beschikking te stellen afgelopen vrijdag, is ons heel veel duidelijk geworden. In onze bijdrage zitten dan ook niet heel veel nieuwe vragen.

Moeilijk en ingewikkeld is niet de ontwikkeling van het industrieterrein binnen de huidige grenzen. Moeilijk en ingewikkeld is het besluit in mijn fractie om het Logistiek Park Moerdijk daar onderdeel van te laten zijn. Want als we nu positief besluiten over de Havenstrategie besluiten we ook over het LPM. Dat is een integraal onderdeel daarvan. Mocht het anders zijn dan hoor ik dat graag maar daar ga ik niet van uit.

Wat wij positief vinden aan de Havenstrategie is:

- West-Brabant kan een positieve ontwikkeling ontzettend goed gebruiken na alles wat er de afgelopen maanden is gebeurd op het gebied van verlies van banen.
- Met de verbinding die gemaakt wordt tussen de economische topclusters in de regio (logistiek, onderhoud en biochemie) kan een West-Brabantse economische hotspot ontstaan van provinciale, nationale en wat ons betreft zelfs van Europese betekenis.
- De nieuwe governancestructuur voor het Havenschap. Drie jaar geleden hebben we daar al eens om gevraagd. We doen er goed aan om het Havenschap meer op afstand van de overheid te zetten. Wel goed dat we als overheid zeggenschap behouden. De motie van de SP hebben wij daarom ook graag mede ondertekend. Nog een korte vraag

op dit punt; het gaat om iets wat ons de laatste weken ter ore kwam. Hoe kijken GS aan tegen rol van de rijksoverheid in kader van het nieuw beleid van de minister op dit punt?

- De betrokkenheid van burgers waar de laatste tijd hard aan is gewerkt. Samenwerking met de burgers, de Moerdijkregeling. Wat nog eens bleek uit de brief van vanmorgen van belangenvereniging Kernwaarde Moerdijk. Ik heb de indruk dat die brief niet bij mevrouw Van der Kammen van de PVV is aangekomen, want Kernwaarden Moerdijk heeft eigenlijk een lans voor dit besluit gebroken.
- Ook de aandacht voor de leefbaarheid van het dorp Moerdijk is positief. Ik zal er niet veel over zeggen; collega's hebben dat al gedaan.
- Het is ook goed dat we een second opinion hebben laten uitvoeren en dat de strategie daardoor is aangepast. Het besluit zal daardoor van hogere kwaliteit zijn.

Maar er zijn ook zorgen:

- Zuinig ruimtegebruik. Leegloop van andere bedrijventerreinen in de regio. Wat gebeurt er als over enige tijd toch blijkt dat het LPM maar deels volloopt? Er is sprake van een gefaseerde ontwikkeling, maar ook daarbinnen is de politieke invloed gering. Het CDA zegt wel dat we keihard moeten vastleggen welke bedrijven daar welkom zijn, maar wie zegt dat over vijf jaar collega's van ons daar toch niet anders over gaan besluiten?
- Er is een minder goede arbeidsmarktsituatie in de regio, beschikbaarheid van gekwalificeerd personeel en geografische bereikbaarheid. Wij dienen een motie in over Havenstrategie en arbeidsmarktbeleid, mede namens D66 en SP.
- Leefbaarheid, stankoverlast, risico's chemische bedrijven en verkeershinder. Er komen nog enkele moties op dat gebied en ik zal de desbetreffende fractie het gras niet voor de voeten wegmaaien. In verband met de verkeershinder door sluipverkeer heeft de gemeenteraad van Moerdijk vorige week een motie over de aanleg van de interne baan unaniem aangenomen. Wat is de betekenis daarvan? Het zou een goed signaal zijn als we die motie volgen en dat is ons ook door de gemeenteraad gevraagd, maar wat zijn daarvan de gevolgen? Heb ik het goed begrepen dat dat besluit eigenlijk nu niet aan de orde is maar pas bij het provinciaal inpassingsplan?
- Vervoersmodaliteiten, met name het spoor.
- Het openbaar vervoer en de Moerdijkbrug (zie ook brief van de gemeenteraad van Moerdijk).
- Evenwicht people, planet en profit. Is het wel mogelijk dat de grootschalige economische doorontwikkeling van Moerdijk kan worden opgevangen door flankerende maatregelen in de directe omgeving voor wat betreft people en planet? De SER Brabant heeft daar een duidelijke opvatting en advies over gegeven. U moet dit niet zien als vragen want wij kennen het antwoord erop. Het gaat ons erom de zorgen nog eens even te markeren bij het nemen van dit besluit.

De **voorzitter**: Door de leden Leenders, mw. Spierings en Altundal wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 3 juli 2014, behandelend het Statenvoorstel 29/14 inzake Havenstrategie Moerdijk 2030 en bijbehorende strategische uitvoeringsagenda, constaterende dat:

- *de gemeente Moerdijk, de provincie Noord-Brabant en het Havenschap Moerdijk met de Havenstrategie Moerdijk 2030 de ambitie hebben om de haven van Moerdijk te*

- ontwikkelen tot het belangrijkste Haven- en Industriecomplex binnen de Vlaams-Nederlandse Delta voor duurzame logistiek, chemie en procesindustrie;*
- *de regio Moerdijk, volgens de second opinion, een minder gunstig profiel heeft qua arbeidsmarkt;*
 - *een deel van de operationele banen in de logistiek in Nederland door buitenlandse werknemers wordt ingevuld, hetgeen op het LPM niet anders zal zijn,*
- overwegende dat:*
- *het minder gunstige profiel qua arbeidsmarkt een bedreiging vormt voor de ontwikkeling van de Haven van Moerdijk;*
 - *laag opgeleide werklozen minder gemakkelijk verhuizen naar de directe omgeving van het industrieterrein Moerdijk;*
 - *in de Havenstrategie wordt gesteld dat moet worden ingezet op intensieve samenwerking tussen onderwijsinstellingen, bedrijven en overheid, en het thema "Onderwijs en arbeidsmarkt" zeer summier is uitgewerkt;*
 - *in het voorstel beperkt wordt ingegaan op de maatregelen die nodig zijn om de arbeidsmarktsituatie te verbeteren,*
- dragen Gedeputeerde Staten op:*
- *het strategisch uitvoeringsprogramma voor het onderdeel Onderwijs en Arbeidsmarkt uit te werken;*
 - *daarbij de betrokkenheid van onderwijsinstellingen, bedrijven en overheid helder aan te geven in termen van doelen en bijdragen;*
 - *daarbij te betrekken op welke wijze werklozen uit de regio aan het werk geholpen kunnen worden;*
 - *daarbij te betrekken de plannen van werkbedrijven in het kader van de participatiewet;*
 - *het uitgewerkte programma tijdig aan de commissie EZB aan te bieden,*
- en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. M2.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voorzitter. De Havenstrategie Moerdijk 2030 is het eindresultaat van een lang proces. Eigenlijk loopt dit proces al sinds de eerste ideeën over uitbreiding van het haven- en industriecomplex, dus zo'n 20 jaar! Die ideeën over uitbreiding hebben geresulteerd in het Logistiek Park Moerdijk. Dit overheerst de discussie over de Havenstrategie. Maar de Havenstrategie is zoveel meer dan het LPM. Was het niet gemakkelijker geweest als het LPM niet in de Havenstrategie had gezeten of als we het gewoon gelijktijdig in PS hadden behandeld? Voor de Roode Vaart is door ons in ieder geval mede een amendement ingediend om dat in ieder geval uit de Havenstrategie te halen.

In het algemeen is de Havenstrategie een prettig leesbaar, goed doordacht en evenwichtig document. Wij hebben in het algemeen twee opmerkingen op de kwaliteit. D66 wil heldere, controleerbare doelen! De Havenstrategie bevat in hoofdstuk 6 mooie woorden over monitoren en verantwoorden. Maar hoe kan iemand deze strategie monitoren en verantwoorden, als u niet concreet met indicatoren aangeeft wat u wilt bereiken? Wanneer bent u tevreden over de gegenereerde waardecreatie van het industrieel complex? Wanneer is het beroepsonderwijs "dedicated" te noemen? Wanneer is de ecologische footprint klein genoeg geworden? En waar staan we nu eigenlijk? De

Havenstrategie is wat dat betreft volstrekt niet afrekenbaar. Wij denken dat dit ook een bommetje gaat vormen onder uw visie om samen op te trekken in een zorgvuldig proces met onder andere bewoners; Wij horen graag van de gedeputeerde hoe hij de doelen denkt te meten. Overigens geldt dit meetbaar zijn ook voor de begroting van het Havenschap. Daar missen wij dat ook in.

Een volgende punt in het algemeen is dat D66 wil weten wie waarvoor verantwoordelijk is. In paragraaf 4.3 staat dat in de uitvoeringsagenda wordt aangegeven wie welke actie trekt. Maar wij hebben de trekkers van acties niet kunnen vinden. Hoe komen wij, en vooral ook de omwonenden en uitvoeringspartners, te weten wie voor welke actie aan de lat staat?

Over de planning die er nog niet in zit, heeft de VVD al een opmerking gemaakt.

Ik kom nu bij de meer inhoudelijke punten. Het dorp Moerdijk kan alleen voortbestaan als het leefbaar is. Wij begrijpen dat niemand risicovolle bedrijven zoals die op Moerdijk, in zijn achtertuin wil hebben. Deze bedrijven clusteren geeft enerzijds meer risico's in het geval dat branden overslaan. Anderzijds voorkomt het dat we op vele plekken in Brabant risicovolle bedrijven hebben. Wij kunnen ons vinden in concentratie op Moerdijk. Maar dit betekent ook dat omwonenden gecompenseerd mogen worden voor de schade!

In paragraaf 1.5 van het Statenvoorstel worden drie leefbaarheidsmaatregelen genoemd. De 12 miljoen euro voor collectieve maatregelen op basis van een gebiedsplan, is gekoppeld aan de vaststelling van het PIP (provinciaal inpassingsplan) voor het LPM. De waarborgregeling vanwege waardedaling van huizen ligt vandaag ter besluitvorming voor. Maar hoe zit het met de eerstgenoemde 8 miljoen euro voor collectieve leefbaarheidsmaatregelen? Waar gaan die aan besteed worden en hoe is de koppeling met het gebiedsplan?

Tegelijkertijd vragen wij ons af hoeveel mensen in de toekomst in Moerdijk willen gaan wonen. Sommige mensen willen weg, dus er komen huizen beschikbaar. Bovendien ligt Moerdijk in een krimpregio. Is de geplande nieuwbouw dan wel zo'n goed idee? Wij willen graag de toezegging van de gedeputeerde dat hij de woningbouwopgave onderbouwt en de commissie hierover informeert, vóórdat hier uitvoering aan gegeven gaat worden.

D66 vindt dat de multimodale ontsluiting van het haven- en industriecomplex veel beter moet! Dit is van groot belang voor people, planet én profit. "Betrouwbare en frequente multimodale achterlandverbindingen zijn cruciaal voor een extended gate zeehaven", zo staat er in de Havenstrategie. Tegelijkertijd staat erin dat er voor vervoer over water, spoor en via buisleidingen diverse knelpunten zijn. Wij vinden die multimodaliteit ook cruciaal, niet alleen voor het succes van de Havenstrategie, maar ook voor beperking van het energiegebruik in het transport en het voorkomen van files op de snelwegen. De provincie is vaak niet verantwoordelijk voor deze knelpunten. Het college lobbyt al. Wat ons betreft kan deze lobby niet sterk genoeg zijn. Daarom dienen wij met PvdA en SP een motie in om deze lobby van harte te ondersteunen.

Het LPM ligt enkel aan de weg. De andere drie modaliteiten moeten ontsloten worden via de interne baan. Daarover is al een motie aangenomen in de gemeenteraad van Moerdijk. Hoe wil dit college omgaan met de ontwikkeling van de interne baan in relatie tot de fasering van het LPM?

De geluidswal die ooit was bedacht hoeft er voor de bewoners niet te komen. Dit betekent een forse kostenbesparing. Hoe groot is die besparing en waar wil het college dit geld voor gaan inzetten?

De D66-fractie stelt zich nog twee gewetensvragen. Onze eerste gewetensvraag is of we gegeven de situatie anno 2014 wel zo verstandig doen aan de ontwikkeling van het LPM. Of ontbreekt het lef om ten halve te keren in plaats van ten hele te dwalen? Wij hebben geen glazen bol, wij kunnen niet in de toekomst kijken, maar het knaagt wel. De verwachtingen omtrent LPM zijn bijgesteld naar aanleiding van de second opinion. Toch blijven wij ons afvragen of deze ambitie niet waargemaakt had kunnen worden binnen bestaande, écht multimodale bedrijventerreinen zoals Oosterhout, Tilburg, Waalwijk en Oss.

Onze tweede gewetensvraag is of het dorp Moerdijk, ondanks alle leefbaarheidsmaatregelen, echt leefbaar zal blijven of worden. Daarom willen wij dat de leefbaarheid gemonitord gaat worden. De te monitoren indicatoren moeten in overleg met de inwoners bepaald worden. Zo kunnen we volgen of de leefbaarheidsmaatregelen voldoende zijn om de leefbaarheid op niveau te krijgen en kunnen we bijsturen als dit nodig blijkt te zijn. Hiertoe dienen wij met PvdA, PVV, PvdD, GL en SP een motie in. Voorzitter. En dan het laatste luchtje aan dit dossier.

De **voorzitter**: Wilt u nu afronden want uw spreektijd is om?

Mevrouw **Spierings** (D66): Het is de stank die bewoners met grote regelmaat ervaren. Daar moet volgens ons iets aan gebeuren en daarvoor dienen wij met vele anderen een motie in.

De **voorzitter**: Door de leden mw. Spierings, Leenders, Van der Wel, Bouwman, Altundal en mw. Van der Kammen worden de volgende moties voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 3 juli 2014, behandelend het Statenvoorstel 29/14 inzake Havenstrategie Moerdijk 2030, constaterende dat:

- *de Havenstrategie slechts één maal het woord stank bevat;*
- *het strategisch uitvoeringsprogramma weinig concreet is met betrekking tot het terugdringen van stank, anders dan "Transparante en scherpe normstelling" en "Vergunningverlening en handhaving milieukwaliteit (RUD)",*

overwegende dat:

- *stank een van de grootste knelpunten is die bewoners van de kern Moerdijk ervaren;*
- *deze stankoverlast niet alleen samenhangt met het ontgassen van schepen, maar ook met een beperkt aantal bedrijven op het haven- en industriecomplex Moerdijk;*
- *de provincie Noord-Brabant bevoegd gezag is voor de omgevingswetvergunning van deze bedrijven;*
- *er veel kennis en vele technieken beschikbaar zijn om stank uit bedrijven te reduceren,*

dragen het college van Gedeputeerde Staten op om:

- *op korte termijn in overleg te treden met de bedrijven die de meeste stank veroorzaken, opdat er een maatregelenpakket tot stand komt waarmee de stankoverlast wordt teruggedrongen naar een aanvaardbaar niveau, en gaan over tot de orde van de dag."*

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 3 juli 2014,

behandelend het Statenvoorstel 29/14 inzake Havenstrategie Moerdijk 2030, constaterende dat:

- *de Havenstrategie een strategisch uitvoeringsprogramma bevat met diverse maatregelen op het gebied van People;*
- *het Afsprakenkader waarborgregeling kern Moerdijk maatregelen bevat om de leefbaarheid op peil te houden,*

overwegende dat:

- *veel inwoners van Moerdijk hebben aangegeven graag in het dorp te blijven wonen, mits de leefbaarheid weer op een acceptabel niveau wordt gebracht;*
- *leefbaarheid een subjectief begrip is;*
- *er diverse manieren bestaan om leefbaarheid te meten, onder meer in de vorm van belevingsonderzoeken,*

van mening zijnde dat:

- *het van groot belang is om de vinger aan de pols te houden omtrent de ontwikkeling van de leefbaarheid van de kern Moerdijk, zodat op tijd (bij)gestuurd kan worden, dragen het college van Gedeputeerde Staten op om:*
- *samen met de gemeente Moerdijk, de woningcorporatie en de (vertegenwoordiging van) bewoners van de kern Moerdijk te komen tot een methodiek voor monitoring van de leefbaarheid toegespitst op de kern Moerdijk;*
- *deze monitor dusdanig samen te stellen dat deze jaarlijks kan worden uitgevoerd om zo de ontwikkeling van de leefbaarheid te volgen;*
- *met deze monitor een nulmeting uit te voeren voor 1 april 2015;*
- *Provinciale Staten voor 1 mei 2015 te informeren over de monitor en de resultaten van de nulmeting en vervolgens jaarlijks over de nieuwe meting, en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze moties maken onderwerp uit van beraadslaging en krijgen de nummers M3 en M5.

Door de leden mw. Spierings, Leenders en Altundal wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 3 juli 2014, behandelend het Statenvoorstel 29/14 inzake Havenstrategie Moerdijk 2030, constaterende dat:

- *het haven- en industriecomplex Moerdijk voor het vervoer van goederen ontsloten is door vier modaliteiten: weg, water, rail en buisleidingen;*
- *de passage van de tunnel onder de Dordtsche Kil nabij Dordrecht een belangrijk knelpunt is in de ontsluiting over water voor zeeschepen met een diepgang groter dan circa 9 meter;*
- *de tunnelpassages van de Buisleidingstraat onder het Hollandsch Diep en onder de spoorlijn bij Roosendaal nagenoeg vol zitten;*
- *de huidige spoorfaciliteiten naar de toekomst toe flinke investeringen vergen om als modaliteit concurrerend te zijn,*

overwegende dat:

- *betrouwbare en frequente multimodale achterlandverbindingen voor een extended gate zeehaven cruciaal zijn;*

- *multimodaliteit een onderscheidend aspect van het haven- en industriecomplex is;*
- *dit onderscheidend aspect sterk in het gedrang komt door de geconstateerde knelpunten;*
- *vervoer over andere modaliteiten dan de weg minder energie kost, files voorkomt en de verkeersoverlast in de kern Moerdijk enigszins kan terugdringen;*
- *andere partijen zoals het Rijk verantwoordelijk zijn voor de infrastructuur waarin de knelpunten zijn geconstateerd,*

dragen het college van Gedeputeerde Staten op om:

- *de lobby richting het Rijk ten behoeve van oplossen van de geconstateerde knelpunten in spoorverbindingen onverminderd en geïntensiveerd voort te zetten;*
- *met LSNed in overleg te treden om het oplossen van de geconstateerde knelpunten in buisverbindingen zo veel mogelijk te versnellen;*
- *Provinciale Staten twee keer per jaar of zoveel vaker als nodig te informeren over de vorderingen,*

en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nummer M4.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Voorzitter. Volgens ons vormt het LPM-plan geen echt integraal onderdeel van de Havenstrategie en is het vooral een ondeugdelijk, risicovol plan met vergaande gevolgen voor de leefbaarheid in de regio, i.c. Moerdijk, Klundert, Zevenbergen en ga zo door. Het Doel-scenario, waarmee ik doel op het plaatsje Doel in België, doemt op. Vanwege het risicovolle en ondeugdelijke LPM-plan wijzen wij de Havenstrategie Moerdijk 2030 in zijn huidige vorm, namelijk integraal opgediend, af. Alhoewel de algemene ambitie voor logistieke ontwikkeling in Brabant en deels ook in Moerdijk door de second opinion wordt onderschreven, regende het daarna zwaar kritische opmerkingen met een hele trits suggesties, bijvoorbeeld over governance, financiële risico's en draagvlak, om er nog iets van te maken.

De deskundigen opgeroepen door PS en GS, geven samengevat het volgende commentaar. Over de noodzaak van het LPM heeft de commissie nauwelijks een goed woord over. De vraag daarbij is, ondertussen ook door anderen gesteld, of de beoogde doelgroep van het LPM, VAL/VAS-bedrijven met een ruimtebehoefte groter dan 5 ha, niet elders bediend kunnen worden. De commissie is van oordeel dat dat zeker het geval is. Enkele uitspraken uit het rapport vat ik nog even samen. Moerdijk heeft geen unieke positie op het gebied van VAL/VAS. De doelgroep van het LPM kan ook elders terecht. Ik noem Tilburg, Venlo, Oosterhout, Roosendaal, België en Duitsland. De argumentatie van het LPM is ronduit gedateerd. Het transatlantisch marketingscenario is veel te optimistisch. Moerdijk slechts een extended gate voor de binnenvaart en hele kleine coasters en daarmee heb je het echt wel gehad. Het laatste woord is voor mij natuurlijk wel havengebonden logistiek, maar grote onzekerheid over VAL/VAS. Nu al is er sprake van vertrek van een grote reeks bedrijven: Tetrapack, Adidas, DHL, enz. en er zijn er de afgelopen periode maar een paar bijgekomen. De verwachtingen omtrent e-commerce zijn zwaar overspannen.

Over de veronderstelde werkgelegenheid, de tweede opdracht voor de commissie, is zij zo mogelijk nog pessimistischer. De heer Altundal heeft er al het nodige over gezegd en de PvdA komt met een motie die wij zullen ondersteunen. Moerdijk en omgeving hebben

gewoon onvoldoende flexibele werknemers voorhanden. Iedereen die de sector kent -- en ik ken haar heel goed -- weet dat bijvoorbeeld de eerste VAL/VAS-bedrijven van Hewlett Packard bedrijven in Amersfoort en ook bij Utrecht stonden; werk voor studenten, enz. Toen hadden we nog geen MOE-landers (werknemers uit Midden- en Oost-Europa) om dat te doen.

De aard van het veelal laagwaardige werk -- eenvoudige assemblage, inpakken, ompakken, kwaliteitscontrole -- trekt eerder mensen uit MOE-landen zoals Polen en Roemenië. Daarnaast laten de betrokken bedrijven al veel gaten vallen. Alleen al bij Tetrapack gaat het om honderden banen en op dit moment zijn we al terug van 22.000 banen die er waren naar 17.000 in de laatste jaren.

De geschetste positieve werkgelegenheidsscenario's zijn mogelijk, maar niet waarschijnlijk, aldus de commissie. Het betere werk -- VAS (value added services) -- is er maar een klein deel van.

Ook over het nut van het LPM -- de economische baten -- heeft de commissie bedenkingen. Zij kan de marktpotentie niet los zien van de business case. De combinatie van te hoog ingeschat marktaandeel en te hoge uitgifteprijs levert een positieve business case, maar is om genoemde redenen zeer onzeker. Verder denkt zij dat de provincie de sturing op logistieke bedrijvigheid zwaar overschat. Bedrijven nemen om allerlei hen moverende redenen zelf de investeringsbeslissing.

Los daarvan heeft het Havenschap de oorspronkelijke kritiek op de Havenstrategie, o.a. van de SER (Sociaal Economische Raad) Brabant, nauwelijks opgenomen in de definitieve versie, vooral waar het gaat om veiligheid, gezondheid, milieu en natuur. De aanpassingen in de uitvoeringsagenda, gebaseerd op de drie P's -- Profit, People en Planet -- zijn marginaal te noemen, mijnheer Gruijthuijsen. Het zijn slechts summiere aanvullingen van de toelichting op hoofdthema's en dossiers en dit in tegenstelling tot het VVD-standpunt, dat er te veel people en planet is. Ik heb daarstraks al een voorbeeld gegeven van een onderdeel dat typisch des VVD's is, namelijk verminderen van de regeldruk.

De **voorzitter**: Mijnheer Bouwman, u hebt nog een halve minuut.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Dank u.

Er is sprake van een dubbelstrategie, in voetbaltermen een schaarbeweging: enerzijds ondersteunen van mensen die uit Moerdijk vertrekken (worden die huizen ooit nog verkocht?) wat de leefbaarheid ernstig aan zal tasten en anderzijds het verbeteren van de leefbaarheid voor miljoenen euro's. Wat dat betreft was de commissie-Nijpels veel duidelijker: Misschien moeten we Moerdijk kern wel gewoon opheffen! Geleidelijke uitvoering van het LPM en eventueel de Roode Vaart betekent het knevelen van het dorp Moerdijk op punten als hinder, overlast, veiligheid, volksgezondheid, natuur, milieu en recreatie en voorzieningen; knevelen tot de dood er op volgt. Dat is het doel- of beter het doemscenario.

GroenLinks dient een amendement in om heroverweging aangaande LPM mogelijk te maken bij gelijktijdige reservering van gelden voor de leefbaarheid van Moerdijk. Al eerder vonden wij dit voorstel absoluut niet rijp voor besluitvorming.

De **voorzitter**: Door de leden Bouwman, mw. Spierings, mw. Van der Kammen en Van der Wel wordt het volgende amendement voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 3 juli 2014, behandelend het Statenvoorstel 29/14B inzake Havenstrategie Moerdijk 2030 besluiten dat:

- *de volgende tekst aan het ontwerpbesluit van het Statenvoorstel wordt toegevoegd: "met uitzondering van het LPM plan en bijbehorende uitvoeringsagenda onderdelen, waarover in het najaar separate besluitvorming dient plaats te vinden." Deze zinsnede moet toegevoegd worden aan het eind van het eerste besluit,*

zijnde:

1. Vaststelling Havenstrategie Moerdijk 2030 en bijbehorende uitvoeringsagenda."

Toelichting

- *onvoldoende uitwerking van de suggesties van de door PS gevraagde second opinion LPM (governance, risico-beperking, fasering, draagvlak, alternatieven, omvang en prijs, werkgelegenheid (kwantiteit en kwaliteit) etc.);*
- *onvoldoende uitwerking van de plannen om Moerdijk leefbaar te houden (hinder, overlast, natuur, recreatie, etc.) bij gelijktijdige uitrol van het LPM.*

Dit amendement maakt onderwerp uit van de beraadslaging en krijgt nr. A2.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Tijdens de commissievergadering van 6 juni over de Havenstrategie had gedeputeerde Pauli het over een langspeelplaat, de "langspeelplaat Moerdijk". Grote ondernemers zouden de gedeputeerde toeroepen dat er nu eindelijk eens gebouwd moet gaan worden en dat de provincie heldere standpunten moet hebben. Wat ons betreft kunnen wij hier een duidelijk standpunt innemen en nu besluiten dat het LPM niet doorgaat in deze vorm, maar dat er op het huidige haventerrein gebouwd kan worden. Dan weten we allemaal, ook de ondernemers, waar we aan toe zijn. Volgens ons is er helemaal niet zo veel vraag naar nog meer distributiehallen in Moerdijk. Als je zo'n groot project plant met zulke grote risico's en prijzen zoals bepaald in de business case, zou je zicht moeten hebben op de verkoop van de gronden en zouden er onderhandelingsgesprekken gevoerd moeten zijn. Maar wij tasten in het duister als het gaat om de vraag of en hoeveel bedrijven hebben aangegeven interesse te hebben en om hoeveel hectare het dan gaat. Ook de geheime stukken bieden daarin geen inzicht.

Wat daarentegen wel duidelijk en zichtbaar is, is dat er de afgelopen jaren juist een exodus van vertrekkende bedrijven is geweest: Adidas, Forever Direct, Spar, DHL, JCL, en Tetra Pak; over het verlies aan werkgelegenheid gesproken! Daarnaast zijn er vanwege faillissementen de laatste jaren nog eens tien bedrijven vertrokken. Die bedrijven hebben allemaal ruimte achtergelaten.

Toch zou er op het huidige haventerrein geen plek zijn voor logistieke bedrijven. De gronden zouden niet geschikt zijn voor zulke bedrijven, omdat er veel ruimte is gereserveerd voor chemische bedrijven, terwijl de bulkchemie al jaren in het slop zit. Op het terrein van Shell ligt nog 90 ha braak. Uit gesprekken tussen Shell en de SBBM (Stichting Behoud Buitengebied Moerdijk) blijkt dat Shell geen plannen heeft om deze gronden te ontwikkelen. Die 90 ha is weliswaar grond met een hoge milieucategorie, maar dat betekent niet dat zich daar geen bedrijven met een lagere milieucategorie kunnen vestigen. Op 90 ha passen heel wat bedrijven van 5 ha. Naast de Shell-gronden

liggen er nog tientallen hectaren andere gronden braak op het huidige haven- en industrieterrein. Genoeg ruimte voor een eerste fase.

Waarom er geen moeite gestoken wordt om eerst die braakliggende gronden gebruiksklaar te maken, in plaats van nog meer waardevol agrarisch cultuurlandschap en natuur op te offeren voor een nieuw LPM, is ons volstrekt een raadsel. Het gaat ook in tegen de SER-ladder, het beleid van duurzaam grondgebruik en het herstructureren van bedrijventerreinen. We moeten de onomkeerbare schade die het voorliggende LPM aan het landschap zou toebrengen, niet uit het oog verliezen. Door de inpassing van het LPM verdwijnt een waardevol stuk cultuurlandschap, zo wordt het ook omschreven in de stukken. Voor het plaatsen van een aantal 15 meter hoge blokken met daarop autoparkeerplaatsen wordt een historisch krekenspatroon verwoest. Het eiland van Moerdijk en de polderdijken gaan dan ook verloren. Natuurlijk zijn er plannen voor compensatie van deze aantastingen, maar waarom zouden we dit stukje grond niet gewoon ongemoeid laten?

Niet alleen voor het landschap zou de realisering van het LPM onomkeerbare schade opleveren, maar ook voor de financiën van het Havenschap, de provincie en de gemeente Moerdijk.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ik hoor de heer Van der Wel klagen over een 15 meter hoge installatie met wat auto's erop. Er staan wel meer hoge dingen bij Moerdijk die je vanaf Etten-Leur al kan zien. Windmolens vindt de heer Van der Wel daar niet storend?

De heer **Van der Wel** (PvdD): Dat is een heel goed punt. In de plannen van het LPM wordt aangegeven dat daar ook windmolens geplaatst gaan worden. Daar zijn wij absoluut geen voorstander van. Enerzijds zegt de provincie dat zij maatregelen voor de vleermuizen gaat treffen met speciale verlichting maar anderzijds worden er wel windmolens geplaatst rondom het LPM. Het klopt inderdaad dat je windmolens van heel ver al kunt zien.

Ik ga ga door met mijn betoog. Ook voor de financiën maakt het geen verschil dat we eventueel eerst de 1e fase realiseren en dan verder kijken. Het landschap is dan al verwoest en ook zijn dan al veel meer kosten dan opbrengsten gerealiseerd.

Onze fractie heeft samen met de OSN en 50Plus een extern bureau ingeschakeld die de directe kosten voor de aanleg van de 1e fase op ongeveer 100 miljoen euro schat. De baten van de eerste fase zouden daarentegen ongeveer 50 miljoen euro zijn. Dat is een verlies van maar liefst 50 miljoen euro en daarbij is de interne baan nog niet meegenomen. Na de eerste fase kunnen wij praktisch niet meer terug en zitten wij vast aan dit project. Als we het exploitatieplan zouden herzien, omdat we na de 1e fase niet door zouden gaan naar de volgende fases, komen bovendien alle extra kosten voor rekening van de maker van het exploitatieplan en dat is toch echt de provincie. Onze fractie ziet daarom ook totaal geen heil in het bouwen van het LPM. Wij vragen ons ook af of de provincie inzicht heeft in wat de oorzaken zijn van het verdwijnen van de bedrijven van de Moerdijk en of er goed genoeg gekeken is naar de mogelijkheid om logistieke bedrijven te vestigen op het huidige industrieterrein. Het kan toch niet zo zijn dat de provincie wel 140 ha agrarisch cultuurlandschap kan omtoveren naar een logistiek park, maar geen geschikte industriegronden kan aanpassen voor nieuwe ondernemingen? Is het LPM misschien een paradepaardje en levert het afblazen van de plannen te veel gezichtsverlies op? Ons wantrouwen in de huidige plannen wordt extra

gevoed doordat niet duidelijk is te maken wat Moerdijk nou zou ontzettend geschikt maakt als locatie, beter dan bijvoorbeeld Tilburg of Venlo. De second opinion staft dat wantrouwen.

Het realiseren van het LPM gaat ook ten koste van de leefbaarheid van Moerdijk. Meer dan de helft van de bewoners van Moerdijk heeft in de enquête aangegeven geen toekomst voor het dorp te zien als het LPM er komt en geeft er dan ook de voorkeur aan te vertrekken. De onlangs binnengekomen brief is eigenlijk een noodkreet. Wij moeten die niet zien als toestemming. Zij zeggen eigenlijk: als wij dan toch in de penarie zitten, dan maar het LPM; dan hebben wij ten minste nog wat leefbaarheid. Zo moeten wij die brief lezen. Je moet zeggen: het is het walhalla als wij het LPM aanleggen, je moet eens met die mijnheer gaan bellen. Ik heb dat gedaan en dan hoor je een heel ander verhaal. De mensen zijn wanhopig en dan gaan zij gekke dingen doen. Het realiseren van het LPM gaat ten koste van de leefbaarheid. Deze klaagzang geeft wel aan hoe het gesteld is met de leefbaarheid van het dorp. Bewoners hebben last van stank en van sluipverkeer en dat zal alleen maar toenemen met de komst van het LPM, aangezien de interne baan pas in de tweede fase zal worden aangelegd en er hier geen beweging is om dat anders te doen. Als niet aan fase 2 wordt begonnen zal die situatie zo blijven. De uitstoot van schadelijke stoffen als fijnstof zit al tegen de grens aan en zal er niet minder op worden. Wat ons betreft is het ook zonder realisering van het LPM nodig dat Moerdijk een leefbaarheidsimpuls krijgt.

Onze visie voor Moerdijk ziet er heel anders uit. Op het huidige haventerrein is voldoende plek voor een eerste fase van 30 ha met logistieke bedrijven van 5 ha groot, zonder interne baan, zonder exorbitante kosten en risico's. De gronden waarop nu het LPM gepland is, komen ten goede aan landbouw, natuur en recreatie; er komen betere afspraken over stank, geluid en andere overlast tussen de inwoners van Moerdijk en de bedrijven; de normen worden aangescherpt en er worden maatregelen genomen om overlast te beperken. Zo maken wij van Moerdijk een leefbaar gebied!

De heer **Kap** (OSN): Beste liefhebbers van een goed betoog. West-Brabant is een regio binnen Brabant die economisch onze aandacht verdient. Dan is het logisch om de economische potentie van Moerdijk verder te benutten. Daarom is het goed dat er een document wordt opgesteld om te bezien hoe deze economische potentie het beste verzilverd kan worden.

Onze fractie begrijpt dat er een kaderstellende rol is en een uitvoerende rol. Toch is het niet altijd gemakkelijk om in de praktijk deze uit elkaar te halen. Als we energie-intensieve petrochemische bedrijven aan willen trekken, hoe reëel is het dat deze bedrijven hier komen als door schaliegas in Noord Amerika de energieprijzen enorm zijn gekelderd? Hoe reëel is het dat bedrijven die veelvuldig gebruikmaken van de buisleidingeninfrastructuur zich hier zullen vestigen als daar grote complicaties zijn? Tel daarbij de complicaties bij het spoor op en dan vraag ik u, of het reëel is om een kader vast te stellen waarbij fundamenteën van de visie in de uitvoering zo ontzettend moeilijk liggen. Onze fractie antwoordt daar ontkennend op.

Onze fractie vindt eveneens dat de arbeidsgelegenheid die gecreëerd wordt te rooskleurig wordt voorgesteld. In onze optiek is er in deze regio op langere termijn zowel een kwalitatieve als kwantitatieve mismatch op de arbeidsmarkt. De paragraaf werkgelegenheid is in onze optiek dan ook ontoereikend.

De Onafhankelijke Statenfractie vindt dat de discussie over de toekomstbestendigheid van het dorp Moerdijk op lange termijn veel fundamentele en eerlijker met betrokkenen gevoerd moet gaan worden. Naar ons idee kan als alle plannen die dit college heeft doorgaan, de leefbaarheid op lange termijn niet gegarandeerd worden. We moeten ons nu al in bochten wringen om die leefbaarheid op peil te houden. Denk maar aan de speciale regeling ten aanzien van wonen en aan de zogenaamde leefbaarheidsimpuls. En ik zeg u dat leefbaarheid veel verder gaat dan dat. Ik kan u verzekeren dat je prima aan wettelijke stanknormen en geluidsnormen kan voldoen, maar bijzonder slecht kan wonen. Om over externe veiligheid, waarvan we het beleid onlangs nog versoepeld hebben, nog maar te zwijgen!

Moerdijk staat volgens Elsevier van 29 juni 2014 op de plaats 383 van beste gemeenten om te wonen. En wij hebben 403 gemeenten in Nederland. Slechter kan dus bijna niet en het wordt nog erger. Welk houvast hebben de burgers nu eigenlijk aan deze strategie? Heel weinig, echt heel weinig! Ook het losknippen van strategie en begroting enerzijds en bestemmingsplan en exploitatieplan anderzijds verdient, gezien de onderlinge samenhang, niet de schoonheidsprijs. GS moeten hierin veel meer duidelijkheid scheppen richting burgers en hen niet met zorgvuldig gestroomlijnde zinnen inpalmen. Ook hebben wij samen met bijvoorbeeld de SP zorgen over de Roode Vaart en bij de uitgifteprijs lijken de gronden van Hebema overgetaxeerd. Wij hebben ook flinke bedenkingen bij het exploitatieplan waar we nu formeel niets over mogen zeggen. Er is ook te weinig aandacht voor de huidige exodus van bedrijven en het bedenkelijke imago dat Moerdijk inmiddels landelijk heeft verkregen.

Voorzitter, al met al is er voldoende aanleiding om niet in te stemmen met deze stukken.

De **voorzitter**: Hiermee zijn wij gekomen aan het einde van de eerste termijn van de zijde van uw Staten. Gezien de grote hoeveelheid moties en amendementen neem ik aan dat de gedeputeerde even tijd nodig heeft om zijn beantwoording voor te bereiden. Ik schors ik de vergadering een kwartiertje voor een kopje koffie.

De vergadering wordt van 20.15 uur tot 20.30 uur geschorst

De heer **De Boer** (GS;VVD): Voorzitter. Een aantal kritische geluiden die ik tijdens de commissiebehandeling heb gehoord, worden vanavond ook hier weer geuit. Ik herken die, maar moet ook constateren dat wij eindelijk na twintig jaar een strategische visie op tafel leggen waarmee duidelijkheid gegeven kan worden, zowel aan de bewoners als aan de bedrijven als aan Brabant.

Ik loop de inbrengen van de verschillende fracties langs en kom dan eerst bij de heer Van Gruijthuijsen van de fractie van de VVD. Met het werkprogramma zeehavens dat minister Schultz van Haagen afgelopen week bij de Tweede Kamer heeft neergelegd, probeert zij van alle kanten te stimuleren dat de zeehavens, waaronder die van Moerdijk, optimaal met elkaar samenwerken om ervoor te zorgen dat Nederland in het West-Europese een goede propositie heeft in het kader van de transportbewegingen van en naar Europa. Dat is het belangrijkste waarop de minister stuurt met dit werkprogramma. Antwerpen is daarbij summier betrokken omdat de minister daarover niets kan zeggen. Het is wel zo dat wij, de directeur van het Havenschap, de raad van het bestuur en het dagelijks bestuur een goede relatie onderhouden met Antwerpen om de feitelijke bedrijfsvoering van deze twee havens te optimaliseren.

Mevrouw Aarts van de fractie van het CDA heeft duidelijk aangegeven wat het CDA belangrijk vindt. Zij heeft hierbij de interne baan genoemd. Andere fracties hebben daarover ook gesproken. De gemeenteraad van Moerdijk heeft unaniem een motie aangenomen waarin het college wordt verzocht een brief te sturen aan PS. Ik wijs erop dat toen het bestuursakkoord "Moerdijk meer mogelijk" is afgesloten, per amendement in de gemeente Moerdijk is afgesproken dat de interne baan zou worden aangelegd als er 70% van de grond zou worden verkocht. Dat is overigens een terechte eis en is ook opgenomen in de locatie-ontwikkelingsovereenkomst. Nu is vanuit Moerdijk het signaal gekomen dat al bij 20% de interne baan moet worden aangelegd. Het college vindt het niet redelijk dat op deze manier dit voorschot genomen wordt om de eenvoudige reden dat je bij 20% verkoop van de grond spreekt over één of anderhalf bedrijf en dat de vervoersbewegingen zullen bestaan uit drie of vier vrachtwagens per dag. Dat betekent dus dat er 10 miljoen euro geïnvesteerd moet worden voor een zeer beperkte vervoersbeweging. Toentertijd is die opmerking terecht gemaakt en het is door een amendement van de gemeente Moerdijk opgenomen in de locatie-ontwikkelingsovereenkomst.

De heer **Van der Wel** (PvdD): De opmerking van de gedeputeerde dat het bij een bedrijf van vijf ha gaat om vier of vijf vrachtwagens verbaast mij. Zo weinig verkeersbewegingen bij zo'n groot bedrijf, dat lijkt mij niet juist.

De heer **De Boer** (GS;VVD): De heer Van der Wel gaat er dan van uit dat alle vervoersbewegingen van het bedrijf over de interne baan gaan. Er zijn echter meer wegen die naar het industrieterrein gaan. De interne baan is heel duidelijk bedoeld om ervoor te zorgen dat bedrijven die haven gerelateerd zijn, gebruik kunnen maken van de interne baan om de vervoersbewegingen op het onderliggende wegennet te voorkomen.

De heer Altundal van de fractie van de SP merkt op dat in de Havenstrategie de indruk wordt gewekt dat er straks bij de behandeling van het Provinciaal Inpassingsplan een feit ligt en dat er geen afweging meer gemaakt kan worden op basis van inspraakreacties.

De Staten hebben op 7 februari 2014 tijdens het lange debat over de partiële herziening van de Structuurvisie 2014 en volgende jaren vastgelegd dat wij het LPM gaan aanleggen. Dat is dus een Statenbesluit. Wij spreken nu over een strategie. Die strategie heeft te maken met de ontwikkelingen die wij voorzien en waarover adviezen zijn gegeven. Het LPM is op die manier in de strategie opgenomen.

In het najaar worden de bijbehorende financiële en ruimtelijke afwegingen aan de orde gesteld. Ik heb de Statenleden in de commissie uitgelegd dat op het moment dat de Staten besluiten nemen over het PIP -- die besluiten zijn aan de Staten en aan niemand anders -- dat altijd consequenties heeft voor de financiële bijdragen die gedaan zijn of dat nu is voor de Moerdijkregeling of voor andere zaken. Die zijn even belangrijk. Wij hebben ook afgesproken om overlast weg te halen in die kernen waar dit zo belangrijk was. Dat betekent dat bedrijven als Caldic en Wolst zijn verdwenen. Dat is met overheidsgeld gebeurd met de afspraak dat wij dat geld zouden terugverdienen o.a. daaruit. Wij moeten die overwegingen steeds erbij betrekken. Dat is de strategie die wij vandaag bespreken. Daarbij hoort onlosmakelijk wat wij naar de toekomst willen uitstralen om duidelijk te maken hoe wij als overheid denken over de toekomst van dit gebied. Bij het PIP zijn ook ruimtelijke en de economische afwegingen aan de orde.

De heer **Altundal** (SP): Ik wil de zaak wat scherper maken. Ik begrijp het verhaal van de havenstrategie. Er moet een strategische afweging worden gemaakt. Als wij eind van het jaar tot de conclusie komen dat het LPM vanwege de ruimtelijke inpassing en ook in financiële zin niet haalbaar blijkt, komt dan de havenstrategie opnieuw in de Staten aan de orde om te worden herzien? Klopt dat?

De heer **De Boer** (GS;VVD): Nee, die komt niet opnieuw op tafel want dat zou betekenen dat de Staten een gat schieten in de strategie.

De heer **Altundal** (SP): Als er een gat in de strategie wordt geschoten, betekent dit dan dat het Havenschap zijn strategie opnieuw moet bekijken en herzien, of betekent dit dat PS dat gat moeten invullen?

De heer **De Boer** (GS;VVD): Ik kan niet in de toekomst kijken. Ik weet niet welke zienswijzen binnenkomen en welke afweging het college op grond daarvan moet maken voordat wij het aan de Staten voorleggen. Als wij nu de strategie vaststellen, staat voor mij vast dat het LPM onlosmakelijk deel moet uitmaken van de visie die wij op basis van onze strategie hebben uitgeschreven. De ruimtelijke en de financieel-economische afweging maken wij in december. Het is wat dat betreft heel erg in de glazen bol kijken. Ik zeg het niet als een dreigement, maar ik vind dat u dit bij de afweging moet betrekken. Als op dat moment het LPM om wat voor reden dan ook wordt afgeschoten, betekent dit dat een aantal opbrengsten die zijn voorzien -- o.a. de garantieregeling voor Moerdijk en het terug betalen van de reeds gedane uitgaven -- op dat moment op losse schroeven komt te staan. Dat is het enige wat ik erover kan zeggen. Nogmaals, voor de rest kan ik niet in een glazen bol kijken.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): De vraag is dus of het LPM daarmee op losse schroeven komt te staan. Als ik de gedeputeerde goed beluister, concludeer ik dat dit niet het geval is. De gedeputeerde zegt een paar dingen. Er is een structuurvisie vastgesteld met de ruimtelijke bepalingen: daar komt het LPM. Vervolgens is er nu een strategie aan de orde. De gedeputeerde zegt dat die wordt vastgesteld. Later kan een discussie of een zienswijze daaraan eigenlijk niets meer veranderen. Er moeten misschien bepaalde dingen aangepast worden, maar het LPM gaat gewoon door, zij het in licht gewijzigde vorm. Klopt dat?

De heer **De Boer** (GS;VVD): Mijnheer Bouwman, nogmaals ik heb in mijn reactie op de heer Altundal aangegeven dat ik de voorspelling die u graag wilt horen, niet kan doen.

De **voorzitter**: Mevrouw Spierings.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Maar dan is het wel verstandig...

De **voorzitter**: Mijnheer Bouwman, ik gaf u niet het woord. Wij spelen het even volgens de regels. U hebt nu het woord.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Dank u wel schoolmeester Van de Donk.

De **voorzitter**: Mijnheer Bouwman, zo doen wij dat niet. Deze opmerking trekt u terug.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Ja, als u dat wit.

De **voorzitter**: Zo beginnen wij hier niet. Wij spelen het volgens de regels. U hebt nu het woord.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Ik mag toch een tweede vraag stellen?

De **voorzitter**: Ja, als ik u het woord geef. Dat zijn de regels.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Tsjonge, tsjonge. Laat maar zitten.

Mevrouw **Spierings** (D66): Ik begrijp iets oprecht niet. Zegt de heer De Boer nu dat het aannemen van het inpassingsplan rondom het LPM afhangt van het type zienswijze dat er binnenkomt? Ik heb graag dat de heer De Boer dat wat nader toelicht.

De heer **De Boer** (GS;VVD): Op het moment dat een bestemmingsplan en in dit geval in een provinciaal inpassingsplan ter visie ligt, betekent dit dat eenieder daarop kan reageren in positieve of in negatieve zin, bedenkingen daarbij kan maken en aanvullingen of aanwijzingen geven. Dat dient het college te overwegen. Op basis van die overwegingen bieden wij de Staten een nota aan. Op basis daarvan bieden wij het al dan niet gewijzigde inpassingsplan ter vaststelling aan de Staten aan. Meer kan ik daarover niet zeggen om de doodeenvoudige reden dat ik niet weet welke zienswijzen en mogelijke bedenkingen er kunnen komen. Ik heb wel aangegeven welke consequenties het heeft voor de set van afspraken die met onze medeoverheden en de burgers van Moerdijk zijn gemaakt als u nu zou zeggen: wij doen het maar even niet.

De heer **Heijmans** (SP): Ook om de heer Bouwman wat duidelijkheid te geven, ik heb deze gedeputeerde horen zeggen "op het moment dat het eind van dit jaar afgeschoten wordt..." Hij zegt daarmee nadrukkelijk dat deze Staten straks een besluit nemen. Natuurlijk zijn wij het er allemaal over eens dat wij vandaag niet niks besluiten en dat het niet logisch lijkt dat er aan het eind van het jaar zo'n besluit komt. Het is echter wel zo dat het formeel mogelijk is dat de Staten eind dit jaar op grond van zienswijzen of op grond van het inpassingsplan zeggen: LPM, nee!

De heer **De Boer** (GS;VVD): Correct.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Ik heb een vraag aan de heer Heijmans van de SP. Wij hebben deze cliffhanger de vorige keer ook gehad met het Loo. De heer Heijmans suggereert nu dat het heel goed mogelijk is dat de Staten in december hiermee niet instemmen. Als u dat toch van plan zou zijn, is het dan niet eerlijker tegenover de gedeputeerde om dat nu te zeggen. Dat scheelt ons een hoop...

De **voorzitter**: Nu de heer Heijmans. Uw punt is duidelijk, mijnheer Van der Wel.

De heer **Heijmans** (SP): Nee, mijnheer Van der Wel, ik ben dat niet van plan. Ik ben wel van plan om serieus rekening te houden met de inspraak die nog gaat plaatsvinden. Ik weet niet wat u van plan bent, maar ik ga daar wel degelijk naar luisteren. Wat je nu misschien onwaarschijnlijk vindt of bijna als onmogelijk ziet, kan dan wel werkelijkheid worden. Ik wil simpelweg benadrukken dat wij formeel eind dit jaar op grond van de ingediende zienswijzen een definitief besluit nemen; niet meer en niet minder.

De heer **De Boer** (GS;VVD): De heer Altundal spreekt in zijn bijdrage ook over het knelpunt van modaliteit. Hij noemt daar voortdurend de provincie. Ik denk dat het Rijk hier de verantwoordelijkheid heeft. Ik wil daaraan graag toevoegen dat ook Europa hierin een belangrijke speler is. De heer Pauli gaat daarop straks nog even in. Ik zeg dat ook vanuit de rol die ik namens de provincie mag spelen in de Vlaams-Nederlandse Delta. De heer Pauli zal ook reageren op de governance. Ik heb ondertussen gesproken met de raad van bestuur. Wij hebben ook met andere nationale havens gesproken over de manier waarop hun governancestructuur in elkaar steekt. Wij zijn voornemens in september daarover de eerste gedachten te ontwikkelen om ervoor te zorgen dat vanuit dat gremium de juiste informatie terechtkomt bij de twee aandeelhouders, te weten u en de gemeenteraad van Moerdijk. U bepaalt uiteindelijk hoe die governance eruit komt te zien. Bij de betreffende motie kom ik daarop graag terug.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. In het stuk komt ook nog Caldic ter sprake. Er staat nog een post openen van 8,2 miljoen euro. Die hebben wij voorgeschoten en het college schrijft dat het moet worden terugverdiend met de opbrengsten uit het LPM. Aan de andere kant hoefde de gedeputeerde er niet vanuit te gaan dat het logistiek park ook aangelegd zou worden. Dat besluit moet nog volgen. We hadden ook de havenstrategie nog niet vastgesteld. De gedeputeerde heeft dus maar een gok gedaan. Het lijkt mij dan ook niet onredelijk om als wij besluiten niet op deze wijze door te gaan met het LPM, het en leefbaarheidsimpuls is die we hebben gegeven en waarmee wij prima kunnen leven. Ik vraag mij af of de gedeputeerde dit ook zo ziet.

De heer **De Boer** (GS; VVD): De heer Van der Wel had mijn antwoord wel kunnen verwachten. Zo zit ik er niet in. Hij gaat ervan uit dat op dat moment die stappen zijn genomen. De bestuurders die toentertijd dat besluit hebben genomen met de toenmalige Staten, hebben dat besluit zeer bewust genomen preluderend op de aanleg van het logistiek park Moerdijk, toentertijd uitgaande van 600 ha en nu in deze verkleinde vorm met alle onderzoeken die erbij horen. Toentertijd is er al vanuit gegaan die bedrijven uit te kopen en de financiële consequenties te aanvaarden en dat is aan de toenmalige bestuurders voorgelegd. Daar is de deal op gebaseerd, samen met het Rijk, want het Rijk is hierbij nadrukkelijk betrokken. Volgens mij zijn ze in Den Haag ook niet gecharmeerd van het idee van gekke Henkie.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Dat bewijst dus dat het vorige college heel opportuun was door vooruit te lopen op dingen die ze niet konden weten. Ik ben nu van mening dat nu ook besluiten worden genomen op basis van zaken die we absoluut niet kennen en ook niet goed kunnen inschatten. Daarbij komt dat als we die 8,2 miljoen euro willen terugverdienen, dit ook gewoon kan gebeuren op het huidige terrein en goed vestiging van bedrijven daar te promoten. Er is namelijk een exodus van bedrijven

geweest en als zich daar geen nieuwe bedrijven vestigen, is er sprake van inkomstenverlies.

De heer **De Boer** (GS;VVD): Voorzitter. Ik kom erop terug als ik de termijn van de heer Van der Wel in mijn eerste termijn ga beantwoorden.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Voorzitter. Ik heb nog een vraag over de tijdslijn. In de notitie staat dat ergens in september een startnotitie governance verschijnt. Vervolgens gaan we in december besluiten nemen over het inpassingsplan enzovoorts, het feitelijk vastleggen van de strategie als althans nieuwe feiten daartoe geen andere aanleiding geven. Ik zou graag de governance geregeld hebben voordat we daaraan toe zijn, dus in een versneld tempo in de komende periode. In de commissie EZB hebben we daar een discussie over gehad. Ieder van ons weet dat in de zeehavens in Europa in de afgelopen jaren al tal van verzelfstandigingen hebben plaatsgevonden, in allerlei soorten en maten en vaak niet met consequenties voor strategie en soms wel, maar het is niet het een eerst en dan het ander. Ik zou dus graag de toezegging willen hebben dat de governance versneld wordt bediscussieerd, niet voor het einde van de statentermijn zoals de VVD vroeg en we besproken hebben maar voor die 12^e december.

De heer **De Boer** (GS;VVD): Die toezegging krijgt u van mij niet, mijnheer Bouwman, om de doodeenvoudige reden dat ik niet alleen met mijn medewerkers aan de ene kant en het college als belangrijk besluitvormende orgaan aan de andere kant u die zaken kan voorleggen. We hebben te maken met de gemeente Moerdijk, een partner in dit geheel. Ook is bij motie gevraagd te bezien of andere overheden erbij betrokken willen worden. Dat is een ingewikkelder spel dan slechts een briefje maken en te kijken of dat governancemodel wel past. Een ding weet ik in ieder geval wel zeker. De huidige structuur van de gemeenschappelijke regeling heeft twee overheden als aandeelhouders en naar buiten toe bestaat er geen solider constructie voor bedrijven dan deze. Dat is de huidige situatie en ik kan uw zorg erover niet delen. Ik deel uw zorg wel -- maar dat is een afspraak die hier in de Staten is gemaakt -- dat op het moment dat er sprake was van verzelfstandiging -- nu heet dat governance maar dit is een veel beter begrip en daar hoort verzelfstandiging mogelijkerwijs bij -- en de vraag welke structuur daarvoor moest worden gekozen, het niet opportuun was om een groot aantal redenen die toentertijd werden genoemd, onder andere de herfinanciering, aan de andere kant heb ik toen wel gezegd dat wij voor 2015 of eerder als het zich aandient wij duidelijkheid dienen te geven over de governance. Daar geven wij nu inhoud en vorm aan en dat proces gaat lopen na het zomerreces.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Voor 2015 wil dus zeggen in 2014. Op 12 december behandelen we dat. Waarom kan dat wel? De VVD zou graag zien dat het in ieder geval voor het eind van de Statenperiode aan de orde wordt gesteld.

De heer **De Boer** (GS;VVD): Voorzitter. Dat is maart 2015. Ik doe de toezegging aan de heer Bouwman niet. Ik vind dat we zo'n belangrijk onderwerp als governance en verzelfstandiging of niet zeer zorgvuldig dienen te bespreken. Het is niet iets dat we even tussen de soep en de aardappelen beslissen en in een hoog tempo hier voorleggen om te kijken of het wel allemaal past. Governance is iets dat we nadrukkelijk moeten bekijken

om te zien of daarmee bedrijven op die manier optimaal in de markt kunnen worden gezet en daar gaat het althans bij de huidige twee aandeelhouders om.

Mevrouw Van der Kammen heeft aangegeven dat er stukken op tafel zouden liggen waarmee het geheel dat we nu behandelen juichend in de prullenbak kan worden geworpen. Ik deel die mening natuurlijk niet. We hebben in ieder geval geen juichtoon laten horen. Ik heb de eerste zin waarmee de second opinion begon, gebruikt als kop om het volgende proces aan te geven en dat is, zoals de VVD ook heeft gezegd, dat deze ontwikkeling niet onmogelijk is. Zij heeft er wel kritische kanttekeningen bij geplaatst en op een fors aantal ervan hebben wij antwoord gegeven. Dat gaat niet op voor het onderwerp arbeidsmarkt waarop collega Pauli straks zal ingaan maar we hebben wel gelegenheid om dat te beïnvloeden. We kunnen het niet regelen en sturen maar het hoort bij de markt thuis.

Het is duidelijk dat er onzekerheid is. Niemand heeft zekerheid, die we graag zouden wensen, vandaag op tafel kunnen leggen. De zekerheden en de onzekerheden zijn uitermate goed afgewogen en we hebben dat gedaan met de door haar gevraagde second opinion en de Stec Groep die ook na de second opinion opnieuw heeft gereageerd. We hebben het ook nog eens opnieuw laten bekijken door andere bedrijven, o.a. andere havenscapen die ook naar onze situatie hebben gekeken. Dat zijn wat mij betreft voldoende signalen om aan te geven dat er naast de onzekerheden voldoende zekerheden zijn om dit stuk vandaag op tafel te kunnen leggen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Kan de gedeputeerde zonder in details het te treden en getallen te noemen, aangeven of we wanneer we uitgaan van een uitgiftetermijn van 20 jaar of misschien meer, eindigen met een positief of met een negatief resultaat?

De heer **De Boer** (GS;VVD): Voorzitter. Na 20 jaar eindigen we met een negatief resultaat van 1,2 miljoen.

Mevrouw Van der Kammen heeft opmerkingen gemaakt over kosten die nog niet zijn geraamd. Dat is precies wat wij vandaag van u hebben gehoord waarmee wij rekening moeten houden als haar wensen als het gaat over monitoring en de governancestructuur. Dan weten we ook welke kosten we gaan maken. Zij kent het college in voldoende mate om te weten dat als de kosten helder zijn, het college onmiddellijk bij de commissie zal komen om te zien hoe we dat met elkaar kunnen regelen.

Hetzelfde geldt voor de risicobeoordeling. Die is in de openbare en vertrouwelijke stukken op tafel gelegd.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter. Ik hoor van het college dat de kosten nog afhangen van de te kiezen governancestructuur. Volgens mij is het college daar al lang en breed over aan het nadenken. Er moet toch op z'n minst wel een bandbreedte bekend zijn van de kosten.

De heer **De Boer** (GS;VVD): Voorzitter. De kosten zullen nooit andere zijn dan ontmantelingskosten, kosten voor een bureau dat ons daarbij kan assisteren als we het niet zelf kunnen bemensen. Andere kosten kan ik mij daarbij niet voorstellen. Als we praten over de governancestructuur en weten met welke partijen we aan tafel zitten, kunnen we ook het kostenplaatje nadrukkelijker te bekijken.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter. Ik zou het toch heel prettig vinden als het college in ieder geval een orde van grootte van de kosten kan noemen. Het kan toch onmogelijk zo zijn dat het daar nu nog geen enkel idee van heeft.

De heer **De Boer** (GS;VVD): Als ik daarover ideeën heb dan zou ik ze op dit ogenblik niet op tafel kunnen leggen om de doodeenvoudige reden dat ze niet onderbouwd zijn en het slechts ideeën zijn. Verder wil ik niet dat als ik nu bedrag X noem en het later bedrag Y blijkt te zijn, dan gevraagd gaat worden waar ik dat vandaan haal, terwijl ik toch X heb toegezegd. Ik zeg niets erover toe. Op het moment dat er duidelijkheid is over de kosten zullen wij dat alle eerst melden bij de commissie die daarover gaat en volgens mij is dat de commissie ER.

Het LPM, zo zeg ik tegen de heer Leenders, maakt integraal deel uit van de Havenstrategie. Het is het geheel dat wij op die manier als strategie en de daarbij behorende visie naar buiten willen brengen.

De rol van de rijksoverheid heb ik al toegelicht bij het antwoord op vragen van de heer Van Gruijthuijsen.

Over zuinig ruimtegebruik wil ik ter volledigheid nog eens herhalen dat wij de kavelverdeling op basis van gesprekken met bedrijven hebben herzien. De kavels waren te diep en die hebben we minder diep gemaakt om de uitgaven zekerder te maken. We hebben met elkaar afgesproken dat de volgende fase pas aan de orde kan zijn op het moment dat zo'n 80% van de grond is uitgegeven. Ook hebben we afgesproken dat er geen sprake kan zijn van een soort mozaïek in de inrichting doordat partijen links en rechts in die 150 ha gezellig het leukste plekje kunnen uitkiezen.

De betekenis van de motie van de gemeente Moerdijk heb ik al toegelicht. Ik hoop dat het voldoende is geweest.

Ik heb mevrouw Spierings willen aangeven dat die volgtijdelijkheid die ik eerder heb genoteerd er duidelijk in zit. Ik heb het een half jaar geleden genoteerd in de commissie EZB. Toen is in ieder geval aangegeven ervoor te zorgen dat we eerst de strategie en de visie op tafel leggen en daarna de volgende stappen doen. Ik meen dat we er op deze manier inzicht in hebben gegeven.

De indicatoren zullen we met elkaar moeten vaststellen. Waar ze wettelijk zijn geborgd hanteren we ze. Andere indicatoren zullen hier in ieder geval met elkaar moeten worden besproken. Als het gaat over leefbaarheid is het in ieder geval een diffuus probleem waar we in andere dossiers ook mee te maken hebben. Dat is de reden waarom we in gesprekken met de samenleving uiteindelijk met indicatoren kunnen komen of grenzen kunnen trekken. Hetzelfde doen we in Oost-Brabant waar het gaat om de urgentiegebieden.

De woningbouwopgave heb ik onderbouwd zoals we al eerder hebben afgesproken in Regionale Ruimtelijke Overleggen. De gemeente Moerdijk heeft in ieder geval voldoende capaciteit en om een oude term te gebruiken voldoende contingent om te zorgen dat de woningbouw kan voldoen aan een vraag die eraan zou kunnen komen.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voorzitter. Ik hoor in het antwoord van de gedeputeerde dat hij mijn betoog over indicatoren serieus neemt, maar ik weet alleen nog niet wanneer over die indicatoren beslist gaat worden en wie gaat aangeven wat die indicatoren zijn.

De heer **De Boer** (GS;VVD): Mij lijkt de uitvoeringsagenda het meest zuivere moment voor de verschillende partijen: Havenschap, gemeente en provinciale overheid. Zij zullen elk hun deel van het uitvoeringsprogramma moeten oppakken met daarbij behorende indicatoren en vervolgstappen. Hetzelfde geldt voor de tijdstabel waar de heer Van Gruijthuijsen naar vroeg.

Mevrouw **Spierings** (D66): Ik zou ook nog graag horen wat de rol van het college en van PS is bij de vaststelling van die uitvoeringsagenda.

De heer **De Boer** (GS;VVD): Voorzitter. Wij bereiden die uitvoeringsagenda voor, maar gezien de importantie van dit dossier voor de provincie in het algemeen en met name voor West-Brabant is het juist het in het college voor te bereiden, in de commissie te bespreken en daar te bezien of het besluitvorming in de Staten behoeft.

De geluidswal die mevrouw Spierings noemt, is geen besparing maar een beperkte uitgave van het geld.

Ik kom nu bij de bijdrage van de heer Bouwman. Door de SP is al een motie ingediend over de vraag of het LPM onderdeel moet uitmaken van de strategie. Ik heb er al een antwoord op gegeven en ik kom er zo meteen bij de behandeling van de moties en amendementen nog op terug.

De heer Bouwman heeft als het ware de hele second opinion voor mij nog eens uitgetekend en gefilterd. Ik heb in voldoende mate langs schriftelijke weg en in het debat in de commissies EZB en ER voldoende antwoord opgegeven hoe wij tegen de second opinion aankijken. Ik kan mij er iets bij voorstellen dat hij dat niet voldoende vindt maar dat komt omdat wij er van mening over verschillen.

De heer Van der Wel heeft ook bij interrupties aangegeven hoe hij over het LPM denkt en het graag bij de strategische havenvisie behandeld wil zien. Ik heb ook in de commissie al aangegeven dat er onderhandelingsgesprekken gaande zouden moeten zijn. Op het moment dat een grote investerende partij belangstelling zou hebben, moet men zich eens voorstellen hoe men aan de investeringsknoppen van het bedrijf draait en vervolgens gaat kijken of er bedrijventerrein is. Het terrein ligt in potentie via een structuurvisie op tafel. Op het moment dat het bedrijf zich met investeerderspartijen aan de onderhandelings tafel meldt, komt het tot de ontdekking dat het PIP lopende is. Dat is net zoiets als een vakantie gaan boeken en geen geld te hebben. Ik zou willen voorstellen de discussie daarover te sluiten. In de grote gemeenten wordt er op dit moment over 11 ha onderhandeld over een distributiecentrum. Dat onderschrijft nog eens het feit dat als onderzoeksbureaus aangeven dat er behoefte is aan een logistieke ontwikkeling in het Brabantse, dit helder is. We hebben in RRO's met elkaar afgesproken dat op het moment dat er een onherroepelijke PIP is, de gemeenten geen accommodatie meer bieden voor bedrijven boven de 5 ha.

Over het benutten van de Shell-gronden hebben we al menigmaal een discussie gevoerd. Je gaat geen snoepfabriek zetten naast een oliestook. Dat betekent dat wij graag het petrochemisch complex op die manier willen bewaren. Of het nou petrochemie is op basis van ruwe olie of schaliegas, ik denk dat de ontwikkelingen met de biobased economy met biogebaseerde grondstoffen die ook in chemische clusters kunnen worden bewerkt, een veel grotere toekomst hebben dan alleen de ruwe aardolie. Het zijn juist dit soort clusters die elkaars nabijheid nodig hebben. Het zou doodzonde zijn om die

gronden uit te geven aan een logistieke bedrijven die op een andere plek zouden willen zitten.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Ik dacht aan het begin van zijn betoog dat de gedeputeerde maar één kristallen bol had, maar nu lijkt hij er toch veel meer te hebben.

De **voorzitter**: Dat zou mooi zijn. Ik vraag de gedeputeerde te komen tot een afronding van zijn bijdrage om zijn collega ook nog wat tijd geven.

De heer **De Boer** (GS;VVD): Voorzitter. Het is geen kristallen bol maar een feitelijkheid waar het industriebeleid op is gericht.

Wat betreft de petrochemie en de schaliegasopbrengsten heb ik de heer Kap al geantwoord.

De arbeidsmarkt neemt de heer Pauli voor zijn rekening. De heer Kap zei ook dat de leefbaarheid op termijn niet is gegarandeerd, maar ik denk dat op geen enkele plek op aarde die leefbaarheid voor 100% nu is gegarandeerd. Wij streven ernaar die leefbaarheid in gesprek met de bewoners zo optimaal mogelijk te maken. De eerste stappen zijn met de gemeente Moerdijk gezet. Hetzelfde geldt voor de twee gedeputeerden die u hier aan tafel aantreft.

Het amendement A1, Havenstrategie: Roode Vaart, is door een groot aantal partijen ondertekend. Ik wil dit amendement toch ontraden puur vanuit het perspectief van economische ontwikkeling en dat zijn de kadmeters. Nette kadmeters zijn de backbone van de strategie. In de strategie is afgesproken dat dit na 2020, 2030 aan de orde komt.

Amendement A2, Havenstrategie Moerdijk en LPM, wil ik op basis van de argumenten die ik eerder heb gegeven ten stelligste ontraden.

Motie M1 gaat over de governancestructuur. Ik heb aangegeven wat het college daarmee bedoelt. Deze motie is te vroeg, maar is wel richtinggevend voor onze gedachten. De motie is met name te vroeg omdat erin staat: als uitgangspunt te nemen dat de overheid een meerderheidsaandeelhouder blijft. Dat betekent dat daarmee de onderzoeksruimte voor de partijen te klein is geworden. Zij geeft wel duidelijk aan hoe wordt gedacht over de rol van de overheid in het Havenbedrijf Moerdijk. Omdat de motie te vroeg is, ontraden wij haar.

Wij ontraden motie M3, Een frisse toekomst voor Moerdijk, omdat zij overbodig is. Waar de motie spreekt over een maatregelenpakket en een aanvaardbaar niveau. Dat zijn de wettelijke normen. Eerder al heb ik aangegeven dat de wettelijke normen moeten worden gehandhaafd en daar zijn een gemeente, een Omgevingsdienst en de provincie voor. Op het moment dat men buiten de wettelijke normen treedt, dient handhaving plaats te vinden.

In motie M4 wordt gevraagd haast te maken met multimodaal Moerdijk. Tegen die motie hebben wij geen bezwaar.

Mevrouw **Spierings** (D66): De gedeputeerde zegt over motie M3 dat wet- en regelgeving worden gehandhaafd en dat daarmee wordt voldaan aan het maatregelenpakket. Hoe kan er dan toch zo veel stankoverlast in het dorp Moerdijk zijn? Gelet hierop maken wij ons ontzettend zorgen over de leefbaarheid in Moerdijk.

De heer **De Boer** (GS;VVD): Dat kan ik mij voorstellen. Er is natuurlijk een perceptie van geur en overlast maar we moeten ook feiten hebben. Met feiten kunnen we overtredingen aanpakken en kunnen wij handhaven. Het Havenschap heeft al zogenaamde elektronische neuzen geplaatst om helder te krijgen welke geuren naar buiten komen en welk bedrijf daarvoor is aan te wijzen, zodat adequate maatregelen kunnen worden genomen. Het Havenschap heeft die stappen al gezet om daarmee de Omgevings dienst te kunnen assisteren.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voorzitter. Het is eigenlijk geen antwoord op mijn vraag. Voldoen de bedrijven op dit moment aan de wet- en regelgeving?

De heer **De Boer** (GS;VVD): Voor zover het de competenties betreft van de provinciale overheid is het antwoord daarop ja. Als het gaat om de gemeentelijke bevoegdheden en de daarbij behorende Omgevingsdiensten kan ik op dit moment het antwoord niet geven, maar ik mag ervan uitgaan dat ook daar de handhaving adequaat is. Ik weet in ieder geval zeker en ik heb de burgemeester van Moerdijk er ook over horen spreken, dat hij voortdurend wijst op dit fenomeen en zich er sterk maakt om ervoor te zorgen dat die overlast wordt teruggebracht waar dit kan, dit alles binnen de grenzen die de wet daarvoor stelt.

Motie M5 gaat over de monitoring van de leefbaarheid Moerdijk. De motie is uitermate sympathiek maar de gemeente is er primair verantwoordelijk voor. Dit gezegd hebbende kan ik alleen maar zeggen dat de motie bij het college geen bezwaar ondervindt. Ik merk er wel bij op dat het primair de verantwoordelijkheid van de gemeente is om de monitoring handen en voeten te geven.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Voorzitter. Ik heb goed begrepen dat er over de economie hier zeer tegengestelde meningen bestaan. Ik behoor in ieder geval gelet op een aantal feiten niet tot de doemdenkers die de havenstrategie van Moerdijk geen goede kans toedichten. Laat ik beginnen met te zeggen dat er is sprake van een complementaire strategie tussen de zeehavens Vlissingen, Antwerpen, Rotterdam en Moerdijk, waarin Moerdijk een bijzondere positie vervult. Op de tweede plaats dat Moerdijk hiermee voorsorteert, een meerwaarde geeft aan en een behoefte invult van wat op het moment de trend is, met name shortsea en inland terminal. Punt drie, het bijzondere daarvan is dat met name door die multimodale ontsluiting – daardoor zijn de watermeters ook zo van belang – de haven een belangrijke meerwaarde heeft voor de economie in Brabant. Punt vier, er bestaat een zeer goede afstemming tot en verhouding met wat Brabant in de afgelopen jaren sterk maakt en de komende jaren sterk zal houden door drie ongelooflijke logistieke hotspots en regio's in Brabant die een verbondenheid met de haven noodzakelijk achten, met welke ondernemers we ook hebben gesproken. Punt vijf, de haven van Moerdijk vult wel een heel bijzondere niche in waar behoefte aan is in onze economie en basis is voor onze nieuwe economie die duurzaam en vriendelijk is: de biobased economy, de maintenance, de logistiek en alles wat we doen met containers; dat is de Havenstrategie Moerdijk. Neemt u van mij een ding aan, ondernemers hebben behoefte aan duidelijkheid. Het is geen verwijt aan deze Staten maar als een overheid 20 jaar doet over plannen, motiveert dat ondernemers niet om grote investeringen te realiseren. Ik kan u zeggen dat op het moment dat de plannen tot uitvoering komen, er goede kansen zijn om die ondernemers naar Brabant toe te halen.

De heer Van Gruijthuijsen heeft gevraagd om een benchmark. Het lijkt ons een goede suggestie om, naast de uitvoeringsindicatoren die er sowieso aankomen, continu een vergelijking te maken tussen de positie van Moerdijk en andere havens, te zien wat de trends zijn en waar het onderscheidend vermogen zit. Die toezegging krijgen de Staten.

Ik wil nog iets zeggen over West-Brabant en Philip Morris omdat het een actueel onderwerp is. Hedenmiddag heeft zowel minister Asscher als minister Kamp hierover uitvoerig gesproken. Zoals de Staten weten zijn we op dit moment bezig met drie plannen voor West-Brabant. We nemen daarbij ook mee een stuk van Zeeland en van midden Brabant en de Havenstrategie Moerdijk. Prioriteit nummer één heeft van werk naar werk. Korte termijn problemen oplossen. Vervolgens moeten we een langetermijnvisie voor het arbeidsmarktbeleid ontwikkelen. Daar hoort ook een heel goede onderwijsstructuur bij en verder een match tussen vraag en aanbod en bekijken hoe we via arbeidsmarktbeleid nieuwe werkgelegenheid kunnen creëren. Beide ministers hebben vanmiddag gezegd dat ze daaraan alle medewerking verlenen, zowel voor de korte als voor de lange termijn. Een nog veel belangrijker onderdeel daarvan is dat we samen met meerdere ministeries, met de provincie Zeeland en met ondernemers plannen maken voor een heel grote strategie voor West- en Midden-Brabant waarin al die dingen komen die we nodig hebben om de infrastructuur de komende tijd te versterken. Dat is lobbyen, dat is netwerken en ervoor zorgen dat de multimodale aanpak erin komt. Minister Kamp heeft vanmiddag mede namens zijn collega gezegd dat hij met spanning de plannen afwacht en dat hij met een positief gevoel zal proberen de komende tijd die plannen te realiseren. Daarmee zeg ik niet dat in Den Haag het geld klaar ligt, want dat ligt niet klaar, maar alleen al de bereidheid die plannen in het langetermijnbeleid op te nemen en te kijken wat mogelijk is, biedt ons veel perspectief.

Ik begrijp daarom de motie over het arbeidsmarktbeleid wel en ik snap ook dat we moeten gaan regelen dat juist nieuwe bedrijven daar kansen bieden voor laagopgeleiden uit de regio, waar ik volledig achter sta, maar de motie komt te vroeg en wel om een aantal redenen. De eerste is dat de uitvoeringsagenda er nog niet ligt. Verder moet het worden meegenomen in de hele structuur van Moerdijk. Ook wil ik graag eerst topprioriteit geven, ook hier in huis want de capaciteit hier in huis is beperkt, aan wat ons echt te doen staat en wat ik zojuist heb genoemd voor West- en Midden-Brabant waar dit een onderdeel van is. Ik adviseer de indieners dus de motie aan te houden. Ik beloof dat ik erop terugkom. We gaan er zeer actief mee aan de slag. Uw wens is ook onze wens. We gaan het realiseren maar we moeten het wel volgtijdelijk op de juiste momenten doen.

De heer **Leenders** (PvdA): Toch begrijp ik het niet zo goed. In deze motie wordt geen tijdstip genoemd. Het begrip tijdelijk is redelijk rekbaar.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Maar dan is het een motie voor de Bühne. Hetzelfde wat de heer Leenders zegt voor de Moerdijk, kan hij ook zeggen voor het gebied van Philip Morris, voor Midden-Brabant waar een aantal zaken spelen, en voor Noordoost-Brabant. De kracht van ons arbeidsmarktbeleid is juist dat we het integraal bekijken en dat we initiatief en kwaliteit laten ontstaan vanuit de regio. Wij hebben als provincie maar een beperkte rol en we moeten niet de wijsheid in pacht hebben om te denken vanuit deze ivoren toren het arbeidsmarktbeleid voor de kleine regio's te kunnen schrijven.

De heer **Leenders** (PvdA): Ik constateer dat de heer Pauli niet bereid is de handreiking die in deze motie staat -- veel meer is het niet -- over te nemen. Dat had hij ook kunnen doen en dan waren we snel klaar.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Ik heb gezegd dat ik de intentie van de motie ten volle onderschrijf maar geeft u mij nu eens de kans in de juiste volgorde en met de juiste prioritering er de komende tijd aan te werken. Duidelijker kan ik toch niet zijn?

De **voorzitter**: Mijnheer Pauli, komt u tot een afronding.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Over de governance wil ik toch nog even opmerken dat ik ook hierover vanuit mijn verantwoordelijkheid voor deelnemingen een uiterst zorgvuldige discussie wil. Het gaat hier om zeer grote belangen en zeer grote bedragen. Ook het college begrijpt uw wens. Ook wij laten Brabant niet verkwanselen en ook wij willen zicht hebben op zeggenschap, maar geeft u alstublieft conform uw eigen regels dit college de kans met een zeer ordentelijke startnotitie te komen, goed onderbouwd, voordat uw harde uitspraken doet en houdt u uw notitie aan.

Ik loop de moties en de amendementen even langs. Collega De Boer heeft al gereageerd op het amendement A1. Ik wil nog graag benadrukken dat de Roode Vaart de eerste 30 jaar niet aan de orde komt en dat er nog aparte besluitvorming plaatsvindt. Wij praten hier echter wel over een multimodale zeehaven, met het accent op zee. Voor een zee heb je kademeeters en water nodig. Dat is de eerste reden. De tweede reden is dat onze hele strategie richting het dorp om alternatieven aan te bieden daarop gebaseerd is. Wij willen eerlijk zijn tegenover het dorp. Dat wil ik graag toevoegen aan de motivering van mijn collega om deze motie te ontraden.

Over motie M1 heb ik al gesproken. Ik zou die motie willen ontraden. De indieners zouden de motie ook kunnen aanhouden om ervoor te zorgen dat wij de kans krijgen om met een zeer goed onderbouwde startnotitie te komen op grond waarvan de Staten een goede integrale afweging kunnen maken. De oproep tot snelheid hebben wij goed begrepen.

Motie M2 gaat over de havenstrategie en arbeidsmarktbeleid. Ik vind dit een sympathieke motie. Ik herhaal dat mijnheer Leenders. Wij begrijpen de intentie. U mag ons erop aanspreken dat wij de intenties gaan vertalen in beleid, maar geeft u ons de kans om volgtijdelijk hiermee op de juiste manier aan de slag te gaan. Ik vraag u de motie aan te houden.

De **voorzitter**: Het oordeel van de gedeputeerde kan niet zijn wat het lid van de Staten moet doen. Die kan besluiten om de motie aan te houden. Bovendien is de heer Leenders de zaal uit. Wat is uw oordeel?

De heer **Pauli** (GS;VVD): Ontraden.

De **voorzitter**: Ontraden met een mogelijkheid om er nader over in gesprek te raken. Dat zal dan straks moeten gebeuren, want de heer Leenders heeft de zaal verlaten.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Over motie M3 zou ik in aanvulling op mijn collega willen zeggen dat naast de verantwoordelijkheid van de RUD en de gemeente Moerdijk wij een

toezichthoudende taak hebben op de gemeente ten aanzien van de actualiteit van de meerjarenplannen en het jaarlijkse verslag. Wij voeren realitychecks uit. Wij doen dat ook bij Moerdijk, net zoals bij andere gemeenten. U hebt recent een verslag gekregen over Oosterhout. Wij blijven er bovenop zitten. Wij hebben echter wel te maken met de wettelijke normen.

Voorzitter. Volgens heb ik daarmee de moties behandeld die betrekking hebben op mijn portefeuille.

De heer **Van der Wel** (PvdD): De gedeputeerde sprak over een masterplan voor West-Brabant. Ik hoop niet dat heel West-Brabant vol komt te staan met logistieke bedrijven. Hij gaat heel snel en zegt dat hij allerlei onderhandelingen gaat voeren. Hij weet net als ik wat er in de geheime stukken staat over het risico. Hij weet ook dat er een startinvestering gedaan moet worden. Er staat ook iets in dat algemeen bekend is, namelijk dat de Bank Nederlandse Gemeenten geen financiering verstrekt zonder een solide businesscase en voldoende eigen vermogen. Heeft het Havenschap eigenlijk wel voldoende eigen vermogen?

De gedeputeerde zegt ook dat er totaal voor 11ha aanmeldingen zijn. Is dat voldoende voor een goede businesscase?

De heer **Pauli** (GS;VVD): De heer Van der Wel reageert op een opmerking van mijn college. U moet zelf maar zeggen, voorzitter, hoe u daarmee wilt omgaan. Ik heb die 11ha niet genoemd, dat heeft mijn collega gedaan.

Ik herhaal wat ik zojuist heb gezegd. In het kader van de enorme teloorgang bij Philip Morris en de toeleveringsbedrijven gaan wij in grote eendracht met het ministerie proberen om van de nood een deugd te maken. Er komt een langetermijnvisie waarin wij gaan beschrijven hoe wij West-Brabant, Zeeland en een stuk van Midden-Brabant structureel kunnen versterken op het gebied van onderwijs, infrastructuur etc. om een lange termijn commitment te krijgen bij de ministeries en zeker ook in Brussel.

De **voorzitter**: Wij hebben die discussie nu twee keer gevoerd.

De heer **Leenders** (PvdA): Aan het eind van het betoog van de heer Pauli verzoek ik of hij in de schorsing die wij zo zullen vragen zou willen nadenken over de ongemeend felle bewoording van zojuist. Ik ben heel erg benieuwd waar dat aan ligt. Hij mag erover nadenken. Hij hoeft nu niet te antwoorden.

De **voorzitter**: Ik stelde net vast dat u niet in de zaal was toen u werd aangesproken door de gedeputeerde. Toen is al gesuggereerd dat u dat gesprek in de pauze even door moet voeren.

De heer **Leenders** (PvdA): Het lijkt mij overigens prima als dat en plein public gebeurt en niet alleen met mij.

De **voorzitter**: U hebt daar een punt.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Voorzitter. Ik zou toch graag in de gelegenheid worden gesteld om iets te zeggen. De heer Leenders suggereert hier iets waarover ik zou moeten

nadenken. Dat hoef ik niet. Ik herhaal dat ik de inhoud van de motie uiterst sympathiek vind. Ik herhaal dat het college zo wil handelen, ook bij nieuwe toelatingen op het bedrijventerrein. Ik heb gezegd dat wij volgtijdelijk eerst de hoogste nood moeten klagen, dat het straks bij de uitvoeringsagenda aan de orde komt. Vervolgens heb ik toen u weg was mijnheer Leenders gesuggereerd dat de meest sympathieke derhalve aanhouden van de motie zou zijn. Toen heeft de voorzitter gezegd: daar gaat u niet over, mijnheer Pauli, daar gaat de heer Leenders over. Ik denk dat ik heen sympathiek gereageerd heb op uw motie zowel qua inhoud als wat ik er mee wil doen.

De **voorzitter**: Ik sluit de eerste termijn van de zijde van het college. Dan is nu de tweede termijn van uw Staten aan de orde. Ik stel echter vast dat verschillende partijen behoefte hebben aan schorsing. Ik stel een schorsing van tien minuten voor.

De heer **Leenders** (PvdA): Voorzitter. Ik wil graag een halfuur schorsing.

De **voorzitter**: Mijnheer Leenders, ik begrijp uw vraag. Mag ik het zo doen dat wij in beginsel ruim een kwartier schorsen en dat u het even vraagt als u meer tijd nodig heeft? Dat lijkt mij gezien de rest van de agenda een verstandige oplossing. Ik schors de vergadering dus voor een kwartier met de mogelijkheid tot uitloop.

De vergadering wordt van 21.30 uur tot 21.45 uur geschorst

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Voorzitter. Ik dank het college voor de beantwoording. Wij zijn akkoord met de begroting 2015 van het Havenschap.

Het strategisch plan van het Havenschap Moerdijk 2030 is richtinggevend en is soms wel wat abstract. Vandaar dat wij in eerste termijn hebben gevraagd ons een uitvoeringsagenda toe te sturen. Dat heeft het college toegezegd, dank daarvoor.

Tegen degenen die in eerste termijn hebben opgemerkt dat er in het kader van People en Planet niet zo veel veranderd is, verwijs ik graag naar de antwoorden van GS op de vragen van D66 van 25 juni. Daarin wordt klip en klaar gesteld dat aan de people- en planetkant zaken zijn toegevoegd.

Wij hebben in eerste termijn ook een vraag gesteld over de interne baan. Dit punt zal besproken worden bij het inpassingsplan, maar als het aan de VVD ligt wordt locatie-ontwikkelingsovereenkomst niet opengebroken.

Ook bij de governance zeggen wij altijd: eerst de inhoud en dan de structuur. Wij zijn het eens met de door GS voorgestelde procesgang. Wij zien er niets in om dat samen met het inpassingsplan te gaan benaderen.

Het amendement A1 hebben wij mee ingediend. Wij handhaven dat amendement.

Amendement A2 haalt eigenlijk heel ons samenzijn hier vanavond door elkaar. Wij begrijpen echt niet dat sommige partijen dit mede hebben ingediend.

Wij hebben goed geluisterd naar de antwoorden van het college op motie M2 over de governancestructuur. Wij danken het college voor het tijdsframe. Dat geeft ons voldoende vertrouwen dat de discussie deze periode kan worden afgerond. Wij vernemen nog wel graag de mening van het college over een scenario zonder een meerderheidsaandeel van de overheid.

Motie M2 gaat over de havenstrategie en de arbeidsmarkt. Wij hebben de gedeputeerde duidelijk horen zeggen dat hij deze motie sympathiek vindt.

De heer **Heijmans** (SP): De heer Van Gruijthuijsen wil nog een nadere toelichting op motie M1 over de governancestructuur. Ik hoop dat wij de motie vanuit dezelfde invalshoek hebben ingediend. De motie is door de heer De Boer op de juiste manier uitgelegd. Wij gaan die discussie over de governance nog voeren, maar wij doen vandaag een richtinggevende uitspraak. Dan is het uiteraard begrijpelijk dat het college aangeeft dat het het liefst alle ruimte heeft. Het zou gek zijn als het college zou zeggen dat dit niet hoeft, maar je is juist onze taak om kaders mee te geven aan het college. Een van de weloverwogen kaders die wij heel erg breed ondersteund meegeven in deze motie is: blijf uitgaan van een meerderheid van overheidsaandeelhouders. Ik hoop toch dat de VVD dat uitgangspunt met ons blijft onderschrijven.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Ik dank de heer Heijmans voor de vraag. Ook wij hebben deze motie mee ingediend. De gedeputeerde heeft een en ander uitgelegd en gezegd dat hij het speelveld zo breed mogelijk wil houden. Ik vraag hem ons uit te leggen waarom hij dat brede speelveld toch wil houden.

De heer **Heijmans** (SP): Dat lijkt mij logisch, mijnheer Van Gruijthuijsen, dat wil de gedeputeerde om iets anders te doen dan wat wij in onze motie uitspreken. Er andere reden kan er niet zijn voor het feit dat hij die mogelijkheid wil openhouden. Het is onze taak om met een motie aan te geven wat de kaders van dit college zijn. Een andere uitleg kan ik niet verwachten.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Dat is uw aanname, mijnheer Heijmans.

Ik ga verder met motie M2. De gedeputeerde heeft gezegd dat deze motie sympathiek is. Wij destilleren daaruit dat er geen bezwaar is tegen deze door de fractie van de PvdA ingediende motie. Wij zullen voor deze motie stemmen.

Motie M3 vinden wij overbodig. Er zijn wettelijke normen. Wij ondersteunen motie M4.

Motie M5 heeft betrekking op de monitoring. De gedeputeerde geeft aan dat hij in principe geen bezwaar heeft tegen de motie maar dat die rol bij de gemeente die te liggen. Die lijn steunen wij en met die stemverklaring zullen wij voor de motie stemmen.

Mevrouw **Aarts-Engbers** (CDA): Voorzitter. Ik kom heel kort even terug op de governancestructuur. Wij vinden de toezegging van de gedeputeerde dat wij in december hierover zullen worden bijgepraat, heel goed. Wij sluiten ons daarbij aan. Wij zouden het ook toejuichen als de uiteindelijke governancestructuur door deze Staten kan worden vastgesteld. Wij hebben heel bewust voor motie M1 getekend omdat wij vinden dat als de overheid de meerderheid van de aandelen houdt, de doelstellingen van het LPM zoals die nu geformuleerd zijn, het best bereikbaar blijven. Als private partijen hier de overhand zouden krijgen, zijn wij toch bang dat alles wat wij hier met elkaar afspreken zou kunnen gaan schuiven. Wij zijn voorstander van het handhaven van deze motie.

Ook wij vinden stankoverlast in Moerdijk heel vervelend, vooral voor de bewoners. Als wij motie M3 zo mogen lezen dat met "een aanvaardbaar niveau" de wettelijke normen bedoeld worden, kunnen wij met daarmee instemmen.

De heer **Altundal** (SP): Voorzitter. Wij hebben gevraagd of wij als Staten eind dit jaar onze eigen afweging kunnen maken over het LPM op basis van de ingebrachte

zienswijzen en de argumentatie. Ik probeer in mijn eigen woorden het antwoord van de gedeputeerde samen te vatten: Ja, deze Staten kunnen eind van dit jaar een eigen afweging maken en formeel een besluit nemen over het LPM. Als de afweging tot een negatief besluit mocht leiden, moeten de gevolgen opnieuw bekeken en besproken worden.

Met dit antwoord is het voor de SP duidelijk dat de formele besluitvorming eind dit jaar kan plaatsvinden en wij zullen dan ook geen motie indienen.

In het kader van de multimodale uitsluitingen hebben wij aangegeven dat alle inspanningen om die knelpunten op te lossen van harte welkom zijn. In die zin de aanvulling Rijk en Europa ook welkom. Wij willen nog wel graag een toelichting hebben op de positie van de hubs en de visie van GS hierop in het kader van de binnenvaart. Hoe denkt het college daarmee om te gaan?

Bij de reactie op ons amendement en onze moties kwam bij mij de vraag op of GS bezig zijn het onderste uit de kan te halen. In de motie over de governancestructuur hebben wij aangegeven wat de kaders dienen te zijn bij het uitwerken van de scenario's. Wij hebben onze argumenten gegeven, te weten de risicobeheersing en de lange termijn. Het CDA heeft als argument het LPM genoemd. Wij handhaven onze motie waarin het college wordt opgedragen om bij de uitwerking van de inrichting van de toekomstige governancestructuur als uitgangspunt te nemen dat de overheid een meerderheidsaandeelhouder blijft. Dat neemt niet weg dat het college binnen die kaders allerlei scenario's kan ontwikkelen. De motie maakt in ieder geval ook aan andere partijen duidelijk welke kaders door deze Staten zijn vastgesteld. Dat kan volgens ons alleen maar helpen in de gesprekken met andere partijen.

Naar aanleiding van amendement A1 zegt het college dat het om een zeehaven gaat en om kadometers. Maar wij willen niet vooruitlopen op kadometers. De behoefte, het nut en de noodzaak moeten te zijner tijd worden vastgesteld. Als je samenwerkt met Antwerpen en Rotterdam kun je ook kijken of die kadometers daar gerealiseerd kunnen worden. Dat hoeft niet per se in Moerdijk te zijn. Al die afwegingen moet te zijner tijd gemaakt worden. Wij handhaven dan ook dit amendement.

Motie M2 gaat over de Havenstrategie en de arbeidsmarkt. Deze motie biedt GS steun in hun onderhandelingen met het ministerie en andere partijen om in West-Brabant op het gebied van arbeidsmarktbeleid heel veel te doen. Wij geven GS in overweging om deze motie te steunen. Het is aan de PvdA om te beslissen of zij de motie wil handhaven en in dat geval steunen wij die.

Ik ga niet in op de andere moties en amendementen. Die komen bij de stemming aan de orde.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter. De gedeputeerde zegt in feite dat de kosten voor ontmanteling en onderzoek nog nergens op papier staan. Klopt dat? Wat gebeurt er als later blijkt dat die kosten wel al bekend waren? Ik heb hierop graag een antwoord van het college.

De gedeputeerde bagatelliseert onze opmerking over de veel te optimistische berichtgeving van het college over de second opinion. Namens de PVV benadruk ik nogmaals dat het formuleren van een ambitie voor heel Brabant echt iets anders dan het onderschrijven van de planvorming LPM. Dat is veel specifiek. Daaronder hangen onrealistische uitgangspunten.

De indieners van motie M2 over de arbeidsmarkt constateren dat "een deel van de operationele banen in de logistiek in Nederland door buitenlandse werknemers wordt ingevuld." De PVV hecht eraan op te merken dat het wel de PvdA en D66 zelf zijn die de sluisen voor buitenlandse werknemers wagenwijd en graag openzetten.

De vraag is dus of ze niet veel beter de grenzen kunnen sluiten voor buitenlandse werknemers in plaats van allerlei lapmiddelen op te tuigen.

Aan de SP wil ik vragen waarom zij die heldere conclusies uit de second opinion van het LPM niet nu kapitaliseren. De SP schuift de conclusies eigenlijk voor zich uit, terwijl ze voorstanders waren van die second opinion en er eigenlijk nog graag op terug wilden komen.

Motie M1 steunen wij van harte, vooral om te voorkomen dat Nederlandse strategische infrastructuur in handen valt van bedenkelijke buitenlandse regimes zoals Arabische staten.

De heer **Leenders** (PvdA): Voorzitter. Politiek is emotie. Als boosheid emotie is en als teleurstelling emotie is dan bedrijven we vanavond politiek. Ik hecht eraan wel even de context hiervan uit te leggen. Waarom was ik even woedend. Voor mijn fractie – en dat heb ik in eerste termijn goed uitgelegd – is dit besluit een worsteling. Het is een van de meest moeilijke besluiten voor mijn fractie die we in deze periode moeten nemen. Tegelijkertijd is het ook zo'n belangrijk besluit dat wij ons ervan bewust zijn dat een zo breed mogelijke steun in deze Staten voor zo'n besluit met mogelijk zoveel consequenties van groot belang is. Vandaar dat wij er de afgelopen weken veel over hebben gediscussieerd en de fractie mij afgelopen maandag wegstuurde met twee opdrachten. Omdat wij wisten dat wij niet de enige fractie zijn of waren die worstelde met dit besluit, gaven ze mij de opdracht mee contact op te nemen met die fracties en met elkaar te kijken hoe we dit besluit zodanig zouden kunnen beïnvloeden zonder het in essentie aan te tasten, zonder dat het veel geld zou kosten, maar waardoor het voor ons een besluit zou worden dat wij zouden kunnen nemen. We hebben van de week heel veel contact gehad en ik heb er fulltime aan gewerkt. Het is mij bijzonder goed bevallen. Het is de Brabantse methode waar wij vaak trots op zijn. Dat hebben we van de week gedaan en dat heeft geleid binnen mijn fractie tot een soort draagvlakontwikkeling.

De reactie van het college heeft daarbij niet bepaald geholpen. Mijn emotie was daarom in eerste instantie vooral teleurstelling. Na de tweede interruptie volgde daarop boosheid. Twee dingen wil ik zeggen over de inhoud. Deze havenstrategie zien wij zoals ik al in eerste termijn heb gezegd als een package deal: het huidige industrieterrein inclusief het LPM. Dat moet ook duidelijk zijn voor de omgeving, voor de burgers en de bedrijven. Het is hartstikke belangrijk dat wij daar vanavond duidelijk over zijn. Dat laat onverlet dat wij nog de ruimte hebben en daar ontstond wat duidelijkheid over tijdens de interrupties om naar aanleiding van de zienswijzen in het kader van het inpassingsplan eind van dit jaar nog allerlei dingen te kunnen doen die tot verbeteringen leiden. Dat laat onverlet dat het LPM daarmee niet van de baan is en dan waarschijnlijk ook niet van de baan zal zijn. Wij zullen de ontwikkelingen in de komende maanden zeer kritisch volgen en daar waar wij voorstellen kunnen doen om het te verbeteren, wij dit niet zullen nalaten.

De **voorzitter**: Mijnheer Leenders, komt u tot een afronding.

De heer **Leenders** (PvdA): Nog even iets over de motie over de arbeidsmarkt. Die is bedoeld als een handreiking op de inhoud. Er staat nergens dat het op een bepaalde tijd klaar moet zijn. Wij willen alleen dat tijdig erop wordt geanticipeerd. In het uitvoeringsplan zoals het er nu ligt, zijn de elementen die wij hebben genoemd in de motie, niet opgenomen. Zo moet de motie worden gezien en wij willen haar dan ook handhaven. Ik zou het college willen uitdagen wat betreft de moties en amendementen van de collega's waarmee wij de afgelopen week hebben samengewerkt, met de doelstellingen zoals ik daarnet heb aangegeven, nog eens naar te kijken om daar waar, zoals de heer Altundal het zo mooi zei, er geen bloed uit vloeit, wat meer meewerkend te zijn.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voorzitter. Ik dank het college voor de toezegging dat de uitvoeringsstrategie in de commissie zal worden besproken. Het was duidelijk dat wij daar waarde aan hechten.

Dan nog iets over het provinciaal inpassingsplan voor logistiek park Moerdijk. We hebben het akkoord bevonden om het vrij te geven voor de inspraak maar dat betekent voor ons niet dat wij het inhoudelijk eens zijn met het PIP of überhaupt met het LPM. Er is dus een wezenlijk risico dat wij straks ongeacht de uitkomst van de inspraak, alsnog tegen dat PIP zullen zijn en daarmee een gat zullen schieten in de Havenstrategie. Dat realiseren wij ons terdege.

De Havenstrategie, het besluit dat nu voor ons ligt, bevat ook een belangrijk element, namelijk de Moerdijk-regeling. Dat is iets waar de mensen in Moerdijk ontzettend blij mee zijn. Het zou ons ontzettend pijn doen ook dat vanavond af te schieten. Net als de PvdA maken wij een behoorlijke worsteling door als we willen zien wat het beste besluit is dat wij vanavond moeten nemen.

Dan wil ik nog iets zeggen naar aanleiding van de discussie over de Roode Vaart. Het Logistiek Park Moerdijk is een mono modaal. Je kunt er alleen maar komen via de weg. De Roode Vaart is multimodaal, op z'n minst water en weg. Wij begonnen ons af te vragen waarom er voor is gekozen het LPM te ontwikkelen en niet bij de Roode Vaart te beginnen. Er zijn misschien heel goede redenen voor maar wij kunnen ze op dit moment niet bedenken.

Tot slot nog iets over de stank. Wij zouden graag van de gedeputeerde willen weten wie de wet- en regelgeving omtrent stank maakt en bepaalt. Ook zouden we van de gedeputeerde willen weten, hoe hij er zo zeker van kan zijn dat een bedrijf dat 2% van de bedrijfstijd mag stinken, inderdaad aan die regel voldoet.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Voorzitter! Ik wil mijn bijdrage beginnen met een kleine opmerking naar aanleiding van een opmerking van gedeputeerde De Boer waarmee deze aangaf dat zeehavens en zeehavenautoriteiten eigenlijk zoeken naar samenwerking, ook bij de achterlandhavens die er tot op zekere hoogte bij horen. Dat is zo. Wat er ook aan de hand is, is dat die havens allemaal met elkaar concurreren. Terwijl ECT ooit is ontstaan als een verschuiving van een deel van de containers van de achterliggende havens, de Eem- en Waalhaven, naar het westen naar de nieuwe terminals, is er nu een tweede proces gaande, namelijk dat er twee nieuwe terminals zijn gebouwd voor diepstekende schepen, soms zelfs tot 19.000 teu. Die hebben de oliegeul in de Noordzee daarvoor nodig. Dan blijft er een heel groot deel over voor kleinere schepen, eigenlijk short sea, kruiplijncoasters of hoe je het ook wilt bedenken. Een beperkt aantal daarvan gaat door Rotterdam langs de Eem- en Waalhaven, etc. Wat er

nu staat te gebeuren is dat misschien ECT wordt gedwongen een gedeelte van haar Eem- en Waalhavencomplex anders in te richten. Dat wil zeggen dat er druk komt op havens die daar omheen liggen: Vlissingen, Antwerpen, Moerdijk en andere. Dat is een heel grote onzekerheid en dat proces is nog niet afgelopen. Dat kan ik verzekeren. Het gaat betekenen dat Moerdijk waarschijnlijk veel minder werk krijgt dan nu wordt vastgesteld en dat het niet allemaal vriendelijke samenspraak zal zijn. Het zijn en blijven concullega's. Dat is een van de redenen waarom wij naast de second opinion allerlei argumenten hebben waarom wij nog steeds vinden dat het onverstandig is dat besluit op dit moment zo te nemen.

Nog even iets over de interpretaties van de verhouding tussen de structuurvisie LPM, de strategie en het inpassingsplan en de exploitatie. De SP gokt erop en zegt dat ook met zoveel woorden.

De **voorzitter**: Mijnheer Bouwman, komt u tot een afronding.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): De SP geeft dus aan dat volgens hen de interpretatie luidt: als op het inpassingsplan wordt geschoten gaat uiteindelijk het LPM eruit. De PvdA interpreteert het anders en zegt ook wel te snappen dat als de zienswijzen van het PIP en het exploitatieplan aanleiding geven tot problemen, dit zal leiden tot een geringe wijziging van het LPM en niet tot het niet doorgaan daarvan, want er zijn daaraan voorafgaand twee besluiten genomen. Ik constateer dus onduidelijkheid tussen twee partijen die diepe worstelingen doormaken op dit punt. Het is jammer dat de SP het amendement dat zij achter de hand heeft, niet indient, maar wij handhaven in ieder geval amendement A2.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. In de brief die wij vanmiddag van Moerdijk hebben gekregen staan woorden als: laat het alstublieft niet gebeuren dat een dorp wederom in treurnis en wanhoop wordt gestort. Wat de Partij voor de Dieren betreft niet. Wat onze eerste motie betreft merk ik op dat wij stellig de mening hebben dat het LPM of in ieder geval de huidige haven voldoende ruimte biedt om ontwikkeling voor logistieke bedrijven mogelijk te maken.

De tweede daaraan gekoppelde motie houdt in dat het geld dat nu voor de uitkoopregeling wordt gedacht, in dat geval niet nodig is en voor de leefbaarheid kan worden ingezet. Ik denk dat de burgers van Moerdijk daar in ieder geval recht op hebben, gezien de commotie die is ontstaan.

De gedeputeerde herhaalt de woorden uit de second opinion: ontwikkeling LPM is niet onmogelijk. Zo lusten wij er nog wel een paar. Wij hebben vorig jaar over het LPM gevraagd of ontwikkeling van het LPM op het huidige haventerrein mogelijk is. Daarop is toen geantwoord dat het niet onmogelijk is, sterker nog: het is mogelijk. Het is dus redelijk dubieus dat de gedeputeerde nu aangeeft dat het toch niet mogelijk is.

We hebben aan gedeputeerde Pauli een vraag gesteld waarop hij niet heeft kunnen of willen antwoorden. Wij verwijzen in ieder geval naar de geheime stukken. Het is ons duidelijk dat er toch wel haken en ogen zitten in die stukken. Dat weet het college net zo goed als wij.

Niet geheim is dat zo'n logistiek park gefinancierd moet worden. Het gaat om een aanzienlijk bedrag. Ook is nog een eigen vermogen nodig. Wij zien niet in dat de haven op dit moment voldoende eigen vermogen heeft. Wij zien ook niet in dat de Bank

Nederlandse Gemeenten op dit moment zonder een solide businesscase en voldoende eigen vermogen financiering geeft voor een dergelijk groot terrein. Onze vraag aan het college is dus hoe het denkt dit hele park te gaan financieren.

Het woord van de gedeputeerde daarin is in ieder geval niet voldoende. Gedeputeerde De Boer had het erover dat voor het eerste deel van het terrein geen interne baan nodig is omdat het zou gaan om drie à vier vrachtauto's per anderhalve bedrijf. Dan is onze conclusie dat de interne baan ook in de verdere ontwikkeling niet nodig is omdat het om een minimum aantal vrachtwagens gaat. Dat betekent ook dat de industrie helemaal niet haven gerelateerd is want ze kunnen prima over de weg gaan. Dit betekent dat wij van het begin af aan over dit onderdeel zijn voorgelogen. Het is dus in het geheel niet nodig aan een haven te zitten; dat blijkt hieruit.

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Wel, wilt u afronden.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Amendement A1 over de Roode Vaart vinden wij prima. Amendement A2 over de Havenstraatregie en het LPM steunen wij natuurlijk omdat we dan nu geen besluit nemen over het LPM. Wij zijn tegen motie M1 over de governancestructuur omdat wij niet willen dat de provincie nog verder deel gaat nemen aan risicovolle projecten. Hoe eerder wij eruit kunnen, hoe beter. In motie M2 wordt eraan gerefereerd dat het LPM er zou moeten komen. Wat ons betreft niet in deze vorm; wij zijn dus tegen. Wij zijn absoluut voor een frisse toekomst voor Moerdijk, motie M3. Wij zeggen "nee" tegen motie M4, Haast met multimodaal Moerdijk, want wij geloven niet in het Moerdijk. Tegen motie M5, Monitoring leefbaarheid, zeggen wij 100% ja.

De **voorzitter**: Door het lid Van der Wel worden de volgende moties voorgesteld:

*"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 4 juli 2014
constaterende dat;*

- *in het "Inrichtingsplan Shell reserveterrein Zuid (2007)" een optie is opgenomen om 79 ha van het Shell-terrein voor logistiek te bestemmen;*
- *daarmee geconcludeerd kan worden dat ontwikkeling van logistiek park binnen het huidige haventerrein mogelijk is,*

overwegende dat:

- *het uiterst onzeker is of er vanuit de logistieke sector genoeg vraag is naar een nieuw logistiek park;*
- *het aanleggen van een nieuw logistiek park, terwijl er veel geschikte grond beschikbaar is, in strijd is met het provinciale beleid t.a.v. duurzaam grondgebruik,*

dragen Gedeputeerde Staten op:

- *de eerste fase van LPM op het huidige haventerrein uit te voeren en dat op te nemen in de havenstrategie Moerdijk,*
en gaan over tot de orde van de dag."

*"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 4 juli 2014,
constaterende dat:*

- *ruim de helft van de inwoners van het dorp Moerdijk geen toekomst voor het dorp ziet als het LPM er komt en de voorkeur heeft om te vertrekken,*

overwegende dat:

- *ook zonder de komst van LPM de overlast van de industrie die de omwonenden ervaren tegen de grens van het acceptabele aanzit;*
- *de uitkoopregeling is gebaseerd op de onleefbare situatie van Moerdijk;*
- *in het geval van een leefbaar Moerdijk geen uitkoopregeling nodig is, en daarmee 10 miljoen euro anders kunnen worden aangewend,*

dragen Gedeputeerde Staten op:

- *bij realisering van een eerste fase van logistieke bedrijven op het huidige haventerrein, de 10 miljoen euro die zijn gereserveerd voor de uitkoopregeling, te investeren in verbetering van de leefbaarheid van de gemeente Moerdijk, en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze moties maken deel uit van de beraadslagingen en krijgen de nrs. M12 en M13.

De heer Kap maakt geen gebruik van de tweede termijn, waardoor wij nu toe zijn aan de tweede termijn van de zijde van het college. Er is even overleg nodig om u van een antwoord te voorzien en daarom schors ik de vergadering voor vijf minuten.

De vergadering wordt vijf minuten geschorst

De heer **De Boer** (GS;VVD): Voorzitter. Het is terecht dat de heer Altundal van de SP nog even wees op de vraag over de HUP's van de binnenvaart. Mijn excuses, die was ik in mijn eerste termijn vergeten. Er is heel veel aandacht voor deze HUP's. Ik verwijs alleen maar even naar mijn collega Van Heugten die druk bezig is met Waalwijk om te zien hoe de havenfaciliteiten daar kunnen worden verbeterd samen met de gemeente. Ik wijs erop dat wij als provincie met Rijkswaterstaat erg veel moeite hebben gedaan, wat ondertussen al is gerealiseerd, om te zorgen dat onze binnenwateren, onze kanalen, zodanig bevaarbaar zijn. Ik denk aan de Zuid-Willemsvaart, de verbreding van het Wilhelminakanaal de verbreding van de sluizen in het hele complex, onder andere bij Tilburg. Verder wijs ik op de samenwerking tussen de havens midden Brabant waar ik een jaar of zes geleden mijn handtekening onder heb gezet. Die samenwerking loopt uitermate goed, samen ook met BrabaCon, en is gekoppeld aan de haven van Moerdijk waarmee ook regelmatig overleg plaatsvindt. Op die manier is de samenwerking geborgd.

De heer **Altundal** (SP): Dank voor de toelichting. Het ging mij er niet om wat er tot nu toe is gedaan. Die ontwikkelingen zijn bekend. De strategie gaat echter uit van de bepaalde groei en de vraag is of in het kader van die strategie tot 2030 de binnenvaart en de HUP's verdere investering en aanpassing behoeven. Om de binnenvaart te stimuleren moet het wel worden aangepast aan de strategie.

De heer **De Boer** (GS;VVD): Voorzitter. Het antwoord is ja, gezien de afspraken met de havens midden Brabant en het Havenschap Moerdijk.

Over de motie over de governance heb ik gezegd dat ik haar te vroeg vind en haar daarom wilde ontraden. Terecht is al geconstateerd dat het college even de breedte zoekt om te zien hoe die governance het best kan worden ingericht. Ik heb de motie namens het college ontraden omdat in het dictum staat wat als uitgangspunt moet worden genomen terwijl ik als uitgangspunt had dat rekening moet worden gehouden met

en dat heeft de heer Heijmans ook gezegd. Daarmee heeft u een richting aangegeven die al heb ik haar ontraden, wel heb gelezen als uw uitgesproken gevoelens, maar het college wil zich op dit moment niet eraan binden om op die manier deze structuur handen en voeten te geven. Het is wel een van de kaders die u meegeeft om langs die lijn te werken. Zo heb ik het bedoeld te zeggen.

In antwoord op mevrouw Van der Kammen moet ik zeggen dat de kosten niet op papier staan. Het is een opdracht die vorige week aan de stuurgroep is gegeven, een stuurgroep die zich bezighoudt met de uitvoeringsagenda om onder andere de kosten op papier moet krijgen.

Als antwoord op een vraag van mevrouw Spierings moet ik zeggen dat de wet- en regelgeving inzake de stank door het Rijk wordt gemaakt. In het kader van de BRZO-bedrijven (BRZO: Besluit risico's zware ongevallen) zijn wij ervoor verantwoordelijk dat die handhaving wordt opgezet. Andere zaken lopen via de gemeente en de uitvoeringdiensten. Ik denk dat ik misschien in eerste termijn te stellig ben geweest waar wordt gesproken over de feiten zoals wij op dit moment voor ons liggen en waarover aan de Staten een petitie is aangeboden. Als overgekomen is dat het niet waar is wat de gemeente heeft of niet heeft dan moet ik in gebreke blijven want ik heb die kennis niet. Alleen waar wij een directe relatie hebben met de BRZO-bedrijven kan ik aangeven dat die lijnen correct lopen en dat daar waar moet worden opgetreden wij ook optreden volgens de regels die daarvoor wettelijk zijn opgesteld. Ik moet wel de nuance maken dat daar waar het de gemeente aangaat, ik de feiten op dit moment niet voor handen heb en ik hiervoor op dit moment collega Van den Hout of de ambtelijke ondersteuning mis. Ik denk dat wel duidelijk is door de aangeboden petitie er nog eens goed over na te denken hoe wij er maximaal voor kunnen zorgen dat ze beter kunnen meten en dat de feiten op tafel komen. Ik heb al gezegd dat het Havenschap elektronische neuzen heeft geplaatst. Ik neem afstand van de woorden van de heer Van der Wel die in zijn tweede termijn zei dat hij is voorgelogen.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voorzitter. Ik heb even heel goed naar de heer De Boer geluisterd om te overwegen of ik moet interrumperen. Zijn betoog is volgens mij helder. Onze motie ligt helemaal in het verlengde van de aangeboden petitie. Als ik zo de heer De Boer hoor lijkt het mij dat er geen reden is om bezwaar tegen onze motie te hebben, maar wellicht begrijpen wel elkaar niet goed in de details.

De heer **De Boer** (GS;VVD): Voorzitter. Ik heb in eerste termijn gezegd dat de motie eigenlijk overbodig is omdat de wet ons de garantie geeft hoe wij daarin kunnen handelen en moeten handhaven. De vraag is nu alleen in de feitelijke situatie, of de handhaving voldoende is, of de bedrijven zich eraan houden en wat wij daaraan doen in de sanctionerende en handhavende zin. Dat is wat wij wettelijk verplicht zijn en bij dezen doe ik de toezegging dat wij het met de gemeente scherp op die lijn zullen zetten. De ingediende petitie is zelfs nog door de burgemeester gecontroleerd op het kloppen van de feiten. In dat licht denk ik dat het juist is als dat gedeelte ook wordt opgenomen door beide overheden. Waar het gaat om wat zij zei moet ik zeggen dat ik altijd in overleg treed met die bedrijven die zich niet aan de regels houden om wat voor reden dan ook. Dan wordt het automatisch in werking gezet want dat is wettelijk geregeld.

De heer **Kap** (OSN): Ook ik heb een vraag over die stank. Aan de ene kant is er het verhaal van de bewoners en aan de andere kant het verhaal van de bedrijven. Als die bedrijven gewoon aan de voorschriften en de wettelijke normen voldoen heeft het college dan wel mogelijkheden om die stank verder in te perken. De bedrijven hebben een vergunning en zij mogen die ruimte als het ware volmaken. De gedeputeerde zegt net dat alles in orde is waar het om de provincie gaat. Dan heeft de gedeputeerde toch verder geen mogelijkheden meer?

De heer **De Boer** (GS;VVD): In wettelijke zin – en daar houd ik mij primair aan – doet de heer Kap een terechte constatering die aansluit bij wat ik in eerste en in tweede termijn heb uitgesproken. Waar het mij om gaat is dat een aantal bewoners er last van heeft en dat is een punt van zorg voor ons allemaal. Aan de ene kant is er de wet. Maar ik denk ook aan een ander dossier dat in Oost-Brabant speelt in de zogenaamde overbelaste en urgentiegebieden. Ook daar hebben we wettelijke normen en een ervaringsgegeven van inwoners. Dat is de reden waarom we het urgentiegebieden hebben genoemd. Ook daar zijn we met bedrijven in gesprek. Het zijn de BRiM, het Havenschap en de overheden die steeds in gesprek blijven met bedrijven om tot verbetering te komen. Een van de punten is dat wij het ondertussen voor elkaar hebben gekregen met drie provincies dat de schepen op het Hollandsch Diep niet meer mogen ontgassen. Dat is een aanvullende zaak die we op dit moment in de provinciale milieuverordening gaan borgen. Op die manier proberen we iedere keer verbetering te bereiken van het leefklimaat.

Voorzitter. De heer Van der Wel zei dat ik hem heb voorgelogen. Ik neem daar afstand van. Ik vind dat hij wel heel gemakkelijk mijn woorden omdraait of gebruikt. Ik heb over de interne baan aangegeven maar dat is veel meer een interpretatie door mij van de in de gemeente Moerdijk aangenomen motie, dat het veel meer gaat over de duurzaamheid van de ontwikkeling dan over de vaste 20%. Ik heb, even grofweg gezegd, aangegeven dat het ene bedrijf via de interne baan kan worden ontsloten en een ander bedrijf via de weg. Een interne baan is juist ook bedoeld om te zorgen dat het onderliggende wegennet wordt ontlast en bedrijven die water gerelateerd zijn, dat water ook kunnen bereiken en daarmee die multimodaliteit.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voorzitter. Ik krijg de indruk dat de heer De Boer hiermee zijn antwoord afsluit en daarom moet ik erop wijzen dat hij de vraag over de Roode Vaart nog niet heeft beantwoord. Ik heb gevraagd waarom wij het LPM niet laten vallen en eerst beginnen met de Roode Vaart aangezien het gebied van de Roode Vaart multimodaal is en het LPM niet.

De heer **De Boer** (GS;VVD): Het beoogde gebied van de Roode Vaart is natte havenactiviteit en geen logistiek en het LPM is logistiek. Dat is het verschil. Wij willen met logistiek verder en dat is de reden waarom het LPM is geënceneerd en is ingebracht in de strategische visie.

Door de Partij voor de Dieren zijn nog twee moties ingediend. In motie M12 wordt gevraagd de eerste fase van het LPM op het huidige haventerrein uit te voeren en dat op te nemen in de Havenstrategie Moerdijk. Ik ontraad deze motie ten stelligste. We hebben een provinciaal inpassingsplan gemaakt voor het hele gebied. Daarvoor hebben we ook aan het Rijk gevraagd in het kader van de crisisherstelwet de juiste termijnen te kunnen gebruiken, mede op basis van het advies van de second opinion. Verder moet ik zeggen

dat als je een goede partij wilt zijn in het gebied en ook de kwaliteit wilt bewaken – er is een beeldkwaliteitsplan opgesteld dat in zijn totaliteit wordt geconfigureerd – we niet stapje voor stapje in dat soort zaken kunnen meegaan. Het plan dat voorligt is een totale ontwikkeling waarin zoals ik daarstraks al tegen de heer Altundal heb gezegd wordt aangegeven welke mogelijkheden er zijn in de toekomst.

Namens het college zou ik eveneens motie M13 willen ontraden omdat er afspraken liggen bij een onherroepelijk bestemmingsplan dat er 12 miljoen euro gaat naar de leefbaarheid van de kern Moerdijk, al wordt er geen kavel verkocht. Met andere woorden, er zitten contracten achter en ik vind het uitermate incorrect en onmogelijk om bij de realisering van die fase te zeggen dat we gewoon eventjes de eerste fase doen en op die manier 10 miljoen euro eruit halen. Dat is contrair aan de afspraken die we hebben gemaakt en dat is ook de basis van de besprekingen met de gemeente. Het college wil motie M13 ten stelligste ontraden.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Voorzitter. Het debatje in eerste termijn over het arbeidsmarktbeleid en de aanvullende reactie en het standpunt van de heer Leenders vragen nog om een ordentelijke reactie. Ik herhaal dat er op inhoud geen enkel probleem is. Wij willen het zelfs heel kortdurend en heel goed uitvoeren en de Staten meteen betrekken bij de plannen. Wij kennen het belang dat de fractie van de PvdA hecht aan arbeidsmarktbeleid. De heer Leenders heeft ook gezegd dat uit zijn voorstel geen bloed vloeit en er ook geen termijn aan gekoppeld is, maar dat het echt volgtijdelijk ingebakken mag worden in het proces en dat het vooral een handreiking op inhoud is. Tegen zo'n uitgebreide en complete argumentatie kan ik niet op. Ik vind de argumentatie heel goed, redelijk en billijk en heb derhalve ook geen bezwaar tegen motie M2 van de PvdA.

De **voorzitter**: Ik heb genoteerd dat door GS bij monde van gedeputeerde De Boer is toegezegd, dat de uitvoeringsagenda van de Havenstrategie door GS aan de commissie zal worden voorgelegd, waarbij de commissie kan oordelen of er behoefte is aan besluitvorming door PS daarover en dat door GS bij monde van gedeputeerde Pauli is toegezegd, dat een benchmark gehouden zal worden ten behoeve van de concurrentiepositie tussen de diverse havens.

Daarmee komt een einde aan de tweede termijn van ons college en als ik u mag voorstellen ook aan de beraadslagingen. Volgens mij is er veel gewisseld, zowel in de commissie als vanavond hier. Wij hebben nog meer te doen. Ik stel daarom voor over te gaan naar de stemming.

De heer **Leenders** (PvdA): Ik wil toch graag vijf minuten schorsing.

De vergadering wordt vijf minuten geschorst

De **voorzitter**: Wij stemmen afzonderlijk over de voorstellen. De amendementen hebben betrekking op voorstel 29/14.

In stemming komt amendement A1 (Roode Vaart)

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Voor.

Mevrouw **Aarts-Engbers** (CDA): Voor.

De heer **Altundal** (SP): Voor.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voor.

De heer **Leenders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voor.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: De fractie van 50PLUS is afwezig.

Ik constateer dat dit amendement met algemene stemmen is aangenomen.

In stemming komt amendement A2 (Havenstrategie Moerdijk en LPM)

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Aarts-Engbers** (CDA): Tegen.

De heer **Altundal** (SP): Tegen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voor.

De heer **Leenders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voor.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: De fractie van 50PLUS is afwezig.

Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP en de PvdA tegen dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is verworpen.

In stemming komt Statenvoorstel 29/14

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Voor.

Mevrouw **Aarts-Engbers** (CDA): Voor.

Het CDA stemt voor met uitzondering van één lid van de fractie.

De heer **Altundal** (SP): Voor.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Tegen.

De heer **Leenders** (PvdA): Voor.

Voorzitter. De heer Smeulders is geen voorstander van het LPM.

Wij zijn kritisch op de zienswijze in het planologisch proces in de toekomst.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voor.

Voorzitter. Met name in de Moerdijkregeling zien wij een groot voordeel voor de inwoners van Moerdijk, maar wij zijn zeer kritisch ten aanzien van het LPM.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Tegen.

Iedereen in onze fractie is tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De heer **Kap** (OSN): Tegen.

De **voorzitter**: De fractie van 50PLUS is afwezig.

Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA (minus één lid), de SP, de PvdA (minus het lid Smeulders) en D66 voor dit voorstel hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is aangenomen.

In stemming komt Statenvoorstel 46/14

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Voor.

Mevrouw **Aarts-Engbers** (CDA): Voor.

De heer **Altundal** (SP): Voor

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Tegen.

De heer **Leenders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voor.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De heer **Kap** (OSN): Tegen.

De **voorzitter**: De fractie van 50PLUS is afwezig.

Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PvdA, D66 en GroenLinks voor dit voorstel hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is aangenomen.

In stemming komt motie M1 (Governancestructuur)

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Voor.

Mevrouw **Aarts-Engbers** (CDA): Voor.

De heer **Altundal** (SP): Voor.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Tegen.

De heer **Leenders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Spierings** (D66): Tegen.

Voorzitter. Wij zijn niet per definitie tegen deze governancestructuur, maar wij zien graag meer opties afgewogen in de startnotitie.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De heer **Kap** (OSN): Tegen.

De **voorzitter**: De fractie van 50PLUS is afwezig.

Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PVV, de PvdA en GroenLinks voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt motie M2 (Havenstrategie en Arbeidsmarkt)

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Voor.

Mevrouw **Aarts-Engbers** (CDA): Voor.

De heer **Altundal** (SP): Voor.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Tegen.

De heer **Leenders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Spierings** (D66): Tegen.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De heer **Kap** (OSN): Tegen.

De **voorzitter**: De fractie van 50PLUS is afwezig.

Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PVV, de PvdD en de OSN tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt motie M3 (Een frisse toekomst voor Moerdijk)

De heer **Van Gruijthuisen** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Aarts-Engbers** (CDA): Voor.

Voorzitter. Wij vinden het heel belangrijk dat er opgetreden wordt tegen de stankoverlast bij Moerdijk. Wij willen daarbij de wettelijke normen hanteren maar wij willen vooral in gesprek gaan over hoe bedrijven zich kunnen inspannen om aan alle wettelijke normen te voldoen.

De heer **Altundal** (SP): Voor.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voor.

De heer **Leenders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voor.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

Voorzitter. Wij hopen dat de inspanningen ertoe leiden dat er meer wordt gedaan dan voldoen aan de wettelijke norm en dat de bewoners ten volle profiteren van deze motie.

De heer **Kap** (OSN): Tegen.

De **voorzitter**: De fractie van 50PLUS is afwezig.

Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD en de OSN tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt motie M4 (Maak haast met multimodaal Moerdijk)

De heer **Van Gruijthuisen** (VVD): Voor.

Mevrouw **Aarts-Engbers** (CDA): Voor.

De heer **Altundal** (SP): Voor.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Tegen.

De heer **Leenders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voor.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: De fractie van 50PLUS is afwezig.

Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PVV en de PvdD tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt motie M5 (Monitoring leefbaarheid Moerdijk)

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Voor.

Voorzitter. Zoals de gedeputeerde heeft gezegd, de gemeente is primair aan zet.

Mevrouw **Aarts-Engbers** (CDA): Voor.

Voorzitter. De gemeente is weliswaar als eerste aan zet, maar wij vinden het heel belangrijk dat de provincie vooral de inbreng van de bewoners heel serieus neemt.

De heer **Altundal** (SP): Voor.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voor.

De heer **Leenders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voor.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: De fractie van 50PLUS is afwezig.

Ik constateer dat deze motie met algemene stemmen is aangenomen.

Wij springen nu naar de moties M12 en M13. De tussenliggende moties hebben betrekking op onderwerpen die morgen aan de orde zijn

In stemming komt motie M12 (1^e Fase LPM of haventerrein)

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Aarts-Engbers** (CDA): Tegen.

De heer **Altundal** (SP): Tegen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voor.

De heer **Leenders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Spierings** (D66): Tegen.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Tegen.

Voorzitter. Wij vinden het wel een sympathiek idee, maar op dit moment gaan wij niet mee gezien de verdere besluitvorming.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN):

Voor.

De **voorzitter**: De fractie van 50PLUS is afwezig.

Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PvdA, D66 en GroenLinks tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M13 (Verbetering leefbaarheid gemeente Moerdijk)

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Aarts-Engbers** (CDA): Tegen.

De heer **Altundal** (SP): Tegen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Tegen.

De heer **Leenders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Spierings** (D66): Tegen.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Tegen.

De **voorzitter**: De fractie van 50PLUS is afwezig.

Ik constateer dat het aanwezige lid van de fractie van de PvdD voor deze motie heeft gestemd en de aanwezige leden van de andere fracties tegen, zodat zij is verworpen.

PS 32/14: Majeure projecten West-Brabant: stand van zaken per 15 februari 2014 en verlenging subsidietermijn project Dutch Institute World Class Maintenance (DI-WCM)

De **voorzitter**: Mij is gebleken dat een aantal fracties aan het begin van de vergadering in de spreektijden heeft geschoven. Dat betekent dat over Statenvoorstel 42/14 Majeure projecten West-Brabant niemand het woord wil voeren. Als niemand stemming wenst, kunnen wij dit voorstel als aangenomen beschouwen.

Dit voorstel wordt zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen

De **voorzitter**: Ik kijk even met u naar de agenda naar wat wij vanavond nog gaan behandelen. Dat betreft allereerst Statenvoorstel 36/14 Eerste wijzigingsverordening Algemene Subsidieverordening Noord-Brabant. Ik heb hiervoor een woordmelding van mevrouw Van der Kammen.

Intussen is gebleken dat de woordvoering van de zijde van het college over Statenvoorstel 37/14 over de grondstrategie door gedeputeerde Van den Hout wordt gedaan. Ik stel voor dat wij dat dan morgenochtend doen in het al aangekondigde blokje. Dat geldt ook voor de rapportage van de Zuidelijke Rekenkamer over de Natuurcompensatie, Statenvoorstel 41/14. Dat betekent de facto dat wij nu eigenlijk alleen nog maar hoeven te spreken over de algemene subsidieverordening. De rest gaat naar de vergadering van morgen. Dan beginnen wij dus met een blokje "Van den Hout".

PS 36/14: Eerste wijzigingsverordening Algemene Subsidieverordening Noord-Brabant

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter. In deze wijzigingsverordening van de Algemene subsidieverordening Noord-Brabant wordt voorgesteld een deel van de verantwoordelijkheden rondom subsidieverlening te mandateren aan de ambtelijke organisatie, oftewel de ambtelijke organisatie kan straks subsidies onder meer definitief vaststellen of termijnen wijzigen. Wij hebben hierover enkele fundamentele vragen aan het college.

De eerste vraag betreft het plafond van dat mandaat. Als een vaststellingsbesluit van een subsidie fors hoger gaat uitvallen dan het voorlopige besluit, waar ligt dan de grens voor het ambtelijk mandaat?

De tweede vraag omvat in de kern eigenlijk ook de eerste vraag. Ligt er een kader? Is er een mandaatregister? Zijn alle spelregels vastgesteld en vastgelegd?

De derde vraag heeft te maken met verantwoordelijkheden. Normaal gesproken komt advisering over subsidies en financiële verstrekkingen vanuit de ambtelijke organisatie en nemen GS de besluiten vanuit hun politieke verantwoordelijkheid. Nu het mandaat anders wordt belegd, is het de vraag of de clusterdirecteur niet onbedoeld in de situatie kan belanden dat hij een politieke afweging moet maken. Ik hoor hierover graag de mening van het college.

Ons oordeel over dit voorstel laten wij afhangen van de beantwoording.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Voorzitter. Ik denk dat de angel er voor een groot deel uithaalt als ik zeg dat ieder besluit dat hier genomen wordt, een GS-besluit zal zijn. Het kan een verzamelstukbesluit zijn, het kan een uitgebreid besluit zijn. Daaraan gaat vaak een besluit vooraf dat genomen wordt in een beleidsoverleg van de betreffende gedeputeerde met zijn ambtenaren. Dat overleg vindt op maandag plaats. Het is inderdaad een GS-besluit. Wij hebben in de memorie van antwoord ook gezegd dat wij het binnen de door de Staten vastgestelde kaders en financiële mogelijkheden achteraf ook nog een keer moeten repareren door middel van een begrotingswijziging. Het mandaat van de ambtelijke organisatie zit vooral in de afhandeling nadat GS een besluit genomen hebben. Het betekent dus niet dat straks binnen de organisatie eigenstandig en zeer breed standpunten kunnen worden ingenomen die niet de tafel van GS gepasseerd hebben. Voor het overige ligt alles vast in mandaatbesluiten, in registers en verantwoording zoals dat ook geldt voor andere onderwerpen. De politieke afweging wordt gemaakt door GS binnen de kaders die de Staten hebben vastgesteld.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter. Ik citeer: "Door het artikel op deze manier aan te passen, kunnen besluiten die een vervolg zijn op een subsidieverleningsbeschikking zoals een wijziging van termijnen, een vaststellingsbesluit, in mandaat worden genomen (door een clusterdirecteur of afdelingshoofd.)" Dat betekent dus dat er wel degelijk een wijziging kan zitten op een eerder besluit. Ik wil daarover absoluut helderheid hebben.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Nogmaals, nadat het besluit voorgelegd heeft in het portefeuilleoverleg c.q. de tafel van de GS heeft gepasseerd, is vervolgens de ambtelijke organisatie gemandateerd om het af te werken. Duidelijker kan ik niet zijn, mevrouw Van der Kammen.

De **voorzitter**: Tenzij een van de andere leden nog het woord wil voeren op dit onderwerp, stel ik voor tot stemming over te gaan.

In stemming komt Statenvoorstel 36/14

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voor.

Mevrouw **Aarts-Engbers** (CDA): Voor.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voor.

Voorzitter. Met de toelichting van het college op deze manier zijn wij akkoord.

De heer **Leenders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voor.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: De fractie van 50PLUS is afwezig.

Ik constateer dat dit voorstel met algemene stemmen aangenomen is.

Dames en heren. Ik ga de vergadering schorsen. Ik zie u graag morgen weer. Zoals gebruikelijk gaan wij nog even samen op het Statenveld een drankje drinken. Mag ik u vragen u niet de gelegenheid te missen om Mohammed Lasgaa te feliciteren die op 1 juli zijn vijftigste verjaardag vierde. Ik ga hem daarvoor nog een bos bloemen geven.

(applaus)

De vergadering wordt om 23.20 uur geschorst tot vrijdag 4 juli 09.30 uur

VERGADERING VAN PROVINCIALE STATEN VAN NOORD-BRABANT OP VRIJDAG 4 JULI 2014

Voorzitter: prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, commissaris van de Koning/voorzitter PS

Griffier: mw. drs. C.J.M. Dortmans

Volgens de presentielijst zijn 53 leden aanwezig, te weten:

Van Gruijthuijsen, mw. Geeraedts, Van Griensven, Wagemakers, Koevoets, Van der Doelen, Van Lopik, Ten Harmsen van der Beek, Bouwman, Hageman, Kutlu, mw. Kerkhof-Mos, mw. Arts, mw. Prins-Afman, mw. Kardol, mw. Klitsie, mw. Roozen, mw. Van Iersel, mw. Frijters-Klijnen, mw. Spierings, Altundal, Heijmans, mw. Knoet-Michels, Brenninkmeijer, mw. Van der Kammen, Mondriaan, Kuijken, S. Smeulders, Dol, Van Hattem, Kouthoofd, Burger Dirven, Verhees, Van der Staak, Voeten, Van den Berg, Van Vugt, Leenders, Van der Wel, Van Vught, mw. Aarts-Engbers, mw. Slegers, mw. Brunklaus, Van Agtmaal, Wijers, mw. Tsoutsanis-van der Koogh, Vissers, mw. Wijnands, Bouman, mw. Roijackers,

Afwezig zijn leden, te weten: Mw. Aarts- van de Loo, en Mulders

Heropening van de vergadering/vaststellen agenda

De voorzitter heropent om 09.30 uur de vergadering

De **voorzitter**: Dames en heren. Ik heropen de vergadering. Wij beginnen nu met een aantal B-stukken en nog een enkel C-stuk. Dat laatste heb ik gisteren "het blokje Van den Hout" genoemd. Daarna zijn er nog twee onderwerpen: Brabant C en de Voorjaarsnota 2014.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Mijnheer de voorzitter. Ik wil graag een ordevoorstel doen. Zouden wij na het "blokje Van den Hout" eerst Brabant C kunnen behandelen en daarna de Voorjaarsnota? Zou het ook mogelijk zijn dat wij de tijd een beetje in de gaten houden en streven naar een eindtijd van zes uur, want dan is er een belangrijk moment?

De **voorzitter**: Dat tweede verzoek leg ik graag terug in uw zaal. Ik heb begrepen dat er vanavond een historische wedstrijd is. Sommigen hebben mij zelfs gevraagd om vijf uur te stoppen, zodat men thuis op de bank kan kijken. Wij zullen zien. Het ligt aan u. Ik heb geen enkel probleem met het eerste voorstel, maar daar gaat u over.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Ik wil het voorstel om Brabant C eerst te behandelen van harte ondersteunen. Vervolgens moet ik toch echt zeggen dat het belang van Brabant wat mij betreft voorgaat.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Nou, wij kunnen het combineren.

De **voorzitter**: Zijn er fracties die bezwaar hebben tegen het voorstel? Ik zie dat dit niet het geval is. Wij beginnen dus eerst met het "blokje Van den Hout", dan Brabant C en daarna de Voorjaarsnota. Dat zou kunnen betekenen dat wij een vroege lunchpauze inlassen om daarna snel aan de gang te gaan om het voetbalhart dat bij de een sneller klopt dan bij de ander even te honoreren.

PS 40/14: Zienswijzen op de ontwerpbegroting 2015 en de meerjarenbegroting 2015-2019 van de Gemeenschappelijke Regeling Parkschap Nationaal Park De Biesbosch

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Ik heb er niet voor niets een B-stuk van laten maken. Wij hebben in de commissie al uitgebreid over dit onderwerp gesproken. Ik heb een amendement ingediend. In de ontwerpbegroting zitten zaken die op dit moment zorgen voor een verliesgevende exploitatie. Ik heb het dan vooral over zaken als de oplaadpalen, de ecolodge, de zonnepont en het verhaal over duurzaam toerisme. Dit zijn allemaal zaken die naar mijn idee eigenlijk geen taken horen te zijn van een parkschap van het natuurbeheer dat daar zou moeten plaatsvinden. Dit amendement strekt ertoe om aan de zienswijze een punt toe te voegen om deze onderdelen uit de begroting te schrappen.

De **voorzitter**: Door het lid Van Hattem wordt het volgende amendement voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 4 juli 2014, ter bespreking van

Statenvoorstel 40/14A: Zienswijzen op de ontwerpbegroting 2015 en meerjarenbegroting 2015-2019

van de Gemeenschappelijke Regeling Parkschap Nationaal Park de Biesbosch, overwegende dat:

- *de begroting van het Parkschap op orde moet worden gebracht;*
- *er nu veel plannen en projecten worden uitgevoerd die geen eigenlijke taak zijn van een Parkschap;*
- *veel van deze projecten nu al zorgen voor een verliesgevende exploitatie,*

besluiten:

1. Bij ontwerpbesluit 40/14B

De volgende zienswijze als punt 1.2 toe te voegen:

- *geen nieuwe plannen te ontwikkelen in het kader van Natura 2000;*
- *te stoppen met Green Key en CaRe-Landsprojecten voor het ontwikkelen van duurzame energievormen en terugdringen CO₂;*
- *te stoppen met EU-projecten in het kader van "duurzaam toerisme";*
- *te stoppen met oplaadpalen, de ecolodge en de zonnepont, omdat deze nu al zorgen voor een verliesgevende exploitatie."*

Dit amendement maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. A4.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Voorzitter. Er is vaak onduidelijkheid over de kerntaken van het Parkschap. Het Parkschap onderhoudt geen natuur, het organiseert wel alles wat

te maken heeft met het publiek dat in de natuurgebieden komt. Duurzaam toerisme is de kerntaak van een Parkschap. Die moeten wij zeker niet schrappen en vooral niet als wij daarvoor nog geld kunnen krijgen van Brussel.

Hetzelfde geldt voor de oplaadpalen, de ecolodge en de zonnepont. Dat zijn allemaal taken voor het Parkschap om ervoor te zorgen dat het gebied aantrekkelijk blijft voor toerisme. Zij willen ook kunnen uitleggen waar het Parkschap mee bezig is. Dat geldt bijvoorbeeld voor Green Key en voor de CaRe-Landsprojecten, het ter plekke ontwikkelen van duurzame energievormen en het terugdringen van CO₂.

De zaken die de PVV eruit wil halen, zijn juist de kerntaken van het Parkschap. Vandaar dat het college dit amendement ontraadt.

De heer **Van Hattem** (PVV): Het is prima dat hiermee toerisme gelokt wordt naar De Biesbosch, maar in de begroting staat duidelijk dat dit verlieslijdende activiteiten zijn. Waarom zou je dat soort zaken dan voortzetten als je je begroting nu al niet fatsoenlijk op orde krijgt? Het Parkschap De Biesbosch vraagt de provincie eigenlijk om extra geld omdat het de begroting niet goed rondkrijgt de komende jaren. Daarom zeggen wij: stop met deze activiteiten en dien dit bij de zienswijze als extra punt in.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Het Parkschap is evenals de provincie een dynamische onderneming die investeert in de toekomst. Om meer toeristen te trekken, zijn bepaalde randvoorwaarden nodig zoals oplaadpalen, de ecolodge en activiteiten rondom duurzaam toerisme. Als zij die laten vallen en er komen minder toeristen en die geven bovendien minder geld uit hebben wij pas echt een serieus structureel begrotingsprobleem.

De heer **Hattem** (PVV): Hoe zeker is het dat die toeristen wel zullen komen als De Biesbosch op dit moment blijkbaar al niet aantrekkelijk genoeg is?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Garanties zijn er niet te geven in het leven. Het Parkschap is druk bezig met de ontwikkeling van verdienmodel. U hebt daarover al iets kunnen lezen in de krant. Die voorstellen zijn ook bij ons college ingediend en die worden nu bekeken. Het Parkschap is druk bezig om alles te doen wat toerisme aantrekt en om met die toeristen verdienmodellen te ontwikkelen teneinde op termijn de begroting structureel sluitend te krijgen.

De **voorzitter**: U krijgt een tweede termijn als u daarop staat, mijnheer Van Hattem, maar ik denk dat de argumenten wel gewisseld zijn.

De heer **Van Hattem** (PVV): De argumenten van de gedeputeerde hebben mij niet overtuigd. Ik handhaaf mijn amendement.

De **voorzitter**: Het amendement wordt nu vermenigvuldigd. U hebt het dus nog niet. Ik vind het daarom zorgvuldiger om nog even te wachten met de stemming tot u het allemaal hebt kunnen zien. Om de voortgang erin te houden, stel ik voor de beraadslaging over dit onderwerp te sluiten en straks te stemmen.

Aldus wordt besloten

PS 38/14: Besluit tot wijziging interprovinciale Waterverordening waterschap Rivierenland (Aanwijzing en normering van de regionale waterkering Lingedijken)

De heer **Kap** (OSN): Voorzitter. Ik wil kort stilstaan bij de Waterverordening Rivierenland. In het voorliggende ontwerpbesluit wordt o.a. artikel 4.3 herzien. De herziening betreft een belangrijke passage over de Tijdelijke vrijstelling leggerplicht waterkeringen. Het artikel handelt over een autonome bevoegdheid van het waterschap. Daarbij wordt de Diefdijklinie twee keer expliciet benoemd. Het heeft mij verbaasd dat de aanduiding "Diefdijklinie" niet is weergegeven op de kaarten behorende bij het ontwerpbesluit.

Onze fractie vindt het ontbreken van deze benaming vanuit zorgvuldigheidsoverwegingen en rechtszekerheid ongewenst. Hoe moet je nu vaststellen waarop de tijdelijke vrijstelling van toepassing is? Dit geldt des te meer nu deze linie zowel aan de noord als zuidzijde overloopt in eenzelfde soort aanduiding die niet meer de Diefdijklinie betreft. Het is dan ook niet toevallig dat in besluitonderdeel D van hetzelfde ontwerpbesluit waar de Kapitteldijk-Duffeldijk letterlijk benoemd wordt, wel is overgegaan tot een verhelderende nadere aanduiding op de kaart. Op zich is die werkwijze logischer omdat deze namen de gemiddelde burger weinig zeggen. Daarom wil ik in een motie alsnog pleiten voor het herstellen van deze omissie. De OSN heeft de motie terughoudend geformuleerd om zo problemen bij de bevoegdheidsverdeling te voorkomen.

De **voorzitter**: Door het lid Kap wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 314 juli 2014, constaterende dat:

- *in besluitonderdeel D de Kapitteldijk-Duffeldijk expliciet in de tekst is benoemd en expliciet op de kaart behorende bij het ontwerpbesluit is aangeduid;*
 - *in besluitonderdeel E de Diefdijklinie expliciet in de tekst is benoemd maar niet op de kaart behorende bij het ontwerpbesluit is aangeduid,*
- overwegende dat:*

- *het ongewenst is dat met soortgelijke zaken anders in de verordening wordt omgegaan;*
- *het vanuit rechtszekerheid en zorgvuldigheid gewenst is om ook de Diefdijklinie expliciet op de kaart aan te geven om zo de ontstane omissie te herstellen;*
- *dit des te meer klemmt nu zowel aan de noordzijde als de zuidzijde de Diefdijklinie overloopt in een soortgelijke aanduiding waar de tijdelijke vrijstelling van de legger niet van toepassing is,*

verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *richting de provincies Zuid-Holland, Utrecht en Gelderland de suggestie te doen om de Diefdijklinie expliciet op de kaarten behorende bij de Waterverordening Rivierenland aan te geven;*
- *PS te berichten hoe de andere provincies met de voorgestelde suggestie zijn omgegaan,*

en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging. Zij krijgt nr. M14.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Voorzitter. Het is geen omissie, het gaat om een primaire kering en die is de verantwoordelijkheid van het Rijk en niet van de provincie of de waterschappen. Wij hebben die niet opgenomen op deze kaart omdat wij anders iedere keer als het Rijk een wijziging wil aanbrengen in die primaire kering de Waterschapverordening moeten aanpassen. Dat betekent bestuurlijke drukte bij het waterschap en bij vier provincies. Het voorliggende besluit moet door vier provincies en een waterschap genomen worden. In de drie andere provincies en in het waterschap heeft de besluitvorming al plaatsgevonden. Als wij dit zouden wijzigen betekent dit dat de Waterverordening opnieuw aan de orde moet komen in die drie provincies en het waterschap. Bovendien denk ik dat niemand heel erg gelukkig wordt als die dijk er op die kaart bij wordt getekend.

De heer **Kap** (OSN): Het is inderdaad een primaire waterkering. Is de gedeputeerde het wel met mij eens dat zowel aan de noordzijde als aan de zuidzijde eenzelfde soort aanduiding staat van een primaire waterkering, waardoor de autonome bevoegdheid van het waterschap heel onduidelijk wordt?

Ik zorg niet voor bestuurlijke drukte, ik doe een suggestie om juist bestuurlijke drukte te voorkomen.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Nee, mijnheer Kap, u voorkomt geen bestuurlijke drukte. Als deze motie zou worden aangenomen, betekent dit dat in drie Provinciale Staten en in een algemeen waterschapbestuur het hele proces opnieuw moet worden doorlopen. Ook moet het hele proces opnieuw doorlopen worden zodra het Rijk besluit iets te wijzigingen, bijvoorbeeld de normering van die primaire kering. Bovendien zit er geen meerwaarde in het opnemen van deze primaire kering op de kaart.

De **voorzitter**: De bij dit onderwerp ingediende motie wordt nu verspreid. Er wordt later over gestemd.

PS 37/14: Afwijking Grondstrategie realisering Ecologische Hoofdstructuur ten behoeve van Kavelruil 18, Bergeijk Gebiedsopgave Grenscorridor N69 (UA43)

De **voorzitter**: Er zijn drie sprekers gemeld op dit onderwerp. Wij beginnen met de heer Wagemakers van de fractie van de PvdA.

De heer **Wagemakers** (PvdA): Voorzitter. Wij hebben dit opgevoerd omdat wij het merkwaardig vinden dat een overheid verplicht wordt om minder natuur te compenseren dan eerder de bedoeling was. Er is zelfs sprake van een halvering. De overheid wordt ook verplicht om dit op andere manieren te investeren.

Dit punt van de N69 speelt al meer dan tien jaar. Wij willen allemaal dat er een versnelling komt. Bij een eventuele behandeling door de Raad van State wordt er echter wel een gevoelige snaar geraakt, namelijk de natuurcompensatie. Ook het tracé zal leiden tot gevoeligheid bij de Raad van State. Wij begrijpen niet dat deze natuurcompensatie alsnog wordt opgevoerd. Wat is de exacte reden daarvoor?

De **voorzitter**: Het woord is nu aan de heer Smeets van de fractie van D66. Dit is zijn maidenspeech in onze Staten. Wij hadden gedacht dat er gisteravond een dubbelrecord gevestigd zou worden: namelijk een maidenspeech laat in een vergadering ever, maar het is toch de ochtend geworden.

De heer **Smeets** (D66): Voorzitter. D66 streeft naar een duurzame en harmonieuze samenleving. Dat is een van onze kernwaarden. De natuur en de aarde zijn voor D66 geen wegwerpartikelen. D66 wil zorgvuldig omgaan met het Brabants landschap en natuur en het behoud daarvan. Om die redenen heeft D66 grote moeite met de afwijking van de Grondstrategie Ecologische Hoofdstructuur in de gemeente Bergeijk. Het voorstel komt neer op een forse verlaging van 50% naar 25% van het door de gemeente Bergeijk in natuur om te zetten percentage van de beschikbare middelen. De vragen die D66 over dit onderwerp heeft zijn:

1. Waarom wordt deze afwijking van de grondstrategie toegestaan? Bij de bespreking van 31 mei 2013 heeft de gedeputeerde toch aangegeven dat het "slikken of stikken" is voor gemeenten die met de 50% norm te maken krijgen?
2. Wat betekent dit precedent op langere termijn voor de grondstrategie van de provincie Noord-Brabant? Ik nodig de gedeputeerde graag uit om daarover met de Staten van gedachten te wisselen
3. Wie is binnen het college van GS bestuurlijk verantwoordelijk voor dit dossier? Het lijkt meer een gebiedsopgave dan een opgave op het gebied van ecologie en natuur. Het streven naar een duurzame samenleving met behoud van het Brabants landschap en natuur is voor D66 Noord-Brabant een belangrijk vertrekpunt. Een strategie wordt ontwikkeld om consistent uit te voeren. Het tornen aan de ontwikkelde grondstrategie realisering Ecologische Hoofdstrategie lijkt D66 Noord-Brabant geen goede zaak en is risicovol, gelet op precedentwerking.

Dank u voor uw aandacht op deze bijzondere dag voor een trans-Atlantisch democraat. Het is Independence Day in de Verenigde Staten en een feestdag voor mijn democratische vrienden aldaar. Ik zou willen afronden met een citaat van Bruce Springsteen "We can take care of our own".

De **voorzitter**: Ik dank de heer Smeets en wil hem graag een bos bloemen overhandigen als waardering voor deze mooie maidenspeech. De fractievoorzitter van D66 voegt zich bij deze felicitaties. Ik nodig u uit om de heer Smeets te feliciteren tijdens de koffiepauze later deze ochtend.

Applaus

De heer **Kap** (OSN): Voorzitter. De Onafhankelijke Statenfractie wil kort even stilstaan bij de kavelruil te Bergeijk waarbij afgeweken wordt van de grondstrategie EHS op twee punten namelijk het investeringspercentage en het investeringsdoel. Gezien het feit dat de kavelruil is aangevangen in 2006, er toen ander beleid was, de constructieve opstelling van Bergeijk en de uitsluiting van precedentwerking kan onze fractie akkoord gaan met het investeringspercentage.

De verbreding van de investeringsdoelen kan betekenen dat het geld niet geïnvesteerd wordt in natuur maar bijvoorbeeld in landbouw. Onze fractie vindt het onbegrijpelijk dat GS hiermee akkoord gaan en wel om de volgende vier redenen

1. Onze fractie vindt het principieel niet aanvaardbaar dat geld dat voor de natuur is bestemd uitgegeven kan worden aan landbouw. De agrarische sector zadelt ons in Brabant al met voldoende uitdagingen op.
2. Er wordt in het Statenvoorstel totaal niet ingegaan op de precedentwerking van de verbreding van de investeringsdoelen, alleen op de precedentwerking van de formule van Reusel. Onze fractie stelt vast dat de precedentwerking aanzienlijk is en dat het Statenvoorstel op dit punt onzorgvuldig is
3. Bergeijk heeft zich misschien constructief opgesteld maar dit mag van een gemeente verwacht worden bij een regionaal project van algemeen belang. Bovendien beschikt de provincie over juridische dwangmiddelen. We wijken met het percentage al af van ons recent vastgestelde beleid, namelijk de grondstrategie. Er is geen enkele gegronde aanleiding om twee keer een cadeautje aan de gemeente Bergeijk te geven door ook de investeringsdoelen te verbreden.
4. GS hebben de ambitie uitgesproken om de EHS (Ecologische Hoofdstructuur) te realiseren. Laten we samen ook vaststellen dat het realiseren van deze structuur een noodzakelijke maar zeer moeilijke opgave is, mede door niet toereikende financiële middelen. Wat is er dan eenvoudiger om een gemeente gewoon aan de regels te houden en inderdaad die natuur aan te leggen?

Vanwege deze vier argumenten wil onze fractie een amendement indienen die er op toeziet om besluitonderdeel 1b te laten vervallen. Resultante van dit amendement: de gemeente Bergeijk hoeft minder natuur aan te leggen dan formeel noodzakelijk en de Brabantse bevolking krijgt er een mooi stukje natuur bij wat ook in lijn is met de ambitie van GS. Dat lijkt de OSN een prima compromis.

Tot slot merk ik op dat ik het betoog van de heer Wagemakers steun.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Ik heb het amendement gelezen en steun het. Wat is het alternatief, mijnheer Kap? Vindt u dat de huidige afspraken gehandhaafd moeten worden?

De heer **Kap** (OSN): Het punt over het verbreden van de investeringsdoelen wil ik graag geschrapt hebben. Mijn amendement is een compromis. Ik wijk wel af bij het percentage.

De **voorzitter**: Het amendement waarover de heer Kap sprak, is gisteren al rondgestuurd. Door het lid Kap wordt het volgende amendement voorgesteld:

*"Provinciale Staten in vergadering bijeen op 314 juli 2014,
behandelend Statenvoorstel 37/14 over de afwijking van de grondstrategie realisering*

EHS t.b.v.

kavelruil 18 te Bergeijk,

Besluiten dat:

- *beslispunt 1b van het ontwerpbesluit vervalt."*

Toelichting:

*Argumentatie ten aanzien van het doorstrepen van de verbreding van de
investeringsdoelen:*

- 1 *Onze fractie vindt het principieel niet aanvaardbaar dat geld dat voor de natuur is bestemd, uitgegeven kan worden aan landbouw. De agrarische sector zadelt ons in Brabant al met voldoende uitdagingen op.*
- 2 *Er wordt in het statenvoorstel totaal niet ingegaan op de precedentwerking van de verbreding van de investeringsdoelen, terwijl deze aanzienlijk is.*
- 3 *Bergeijk komen we reeds tegemoet met een afwijking van het percentage.*
- 4 *GS hebben de ambitie uitgesproken om de EHS te realiseren. Dit is een noodzakelijke maar zeer moeilijke opgave, mede door niet toereikende financiële middelen. Daarom is vasthouden aan investeren in natuur noodzakelijk.*

Dit amendement maakt onderwerp uit van beraadslaging. Het krijgt nr. A3.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Voorzitter. Misschien moet ik even iets rechtzetten. Het gaat hier niet over natuurcompensatie. De natuurcompensatie bij de N69 is geregeld en gebeurt volgens de geldende regels. Het gaat hier om een regel in de Grondstrategie. Daarin staat dat als wij grond kopen van een overheid, die overheid het ontvangen geld voor 50% moet investeren in natuur. Deze regel kent geen precedentwerking. Dit project is begonnen onder de formule van Reusel van 2006. Het is het laatste project onder deze formule. Wij grijpen nu terug naar de regels die golden bij het begin van het proces: namelijk 25% en niet 50%. Wij hebben tussentijds de regels veranderd en Bergeijk vraagt om behandeling volgens de regels die golden bij de start van dit proces. Ik vind dat een terechte vraag en meen dat dit geen precedentwerking oproept.

In het kader van het verbreden van de mogelijkheden om dat geld te investeren betreft, merk ik op dat er meer natuur is dan alleen EHS. De opstelling van Bergeijk is in het hele proces heel constructief geweest. De gemeente heeft laten zien dat er uit eigen middelen heel veel gedaan wordt rondom het aanleggen van natuur in en rond Bergeijk, ook in relatie met dit project waarvan de gemeente naar de mening van het college van B&W meer lasten dan lusten ervaart. Natuurlijk hoeven wij een gemeente niet expliciet te belonen voor een constructieve opstelling, maar ik vind het wel erg zwart-wit. Wij hebben het niet over twee overheden die elkaar de rug toegekeerd hebben en elkaar aan de regels houden, maar over overheden die in een langjarig gecompliceerd gebiedsproces heel veel geven en nemen. Wij moeten nu het laatste onderdeel regelen, niet alleen het stukje van die compensatie, wij het moeten hele gebiedsproces rechtekken.

De heer **Kap** (OSN): Ik ben het met de gedeputeerde eens dat er redenen zijn om Bergeijk tegemoet te komen. Mijn amendement is ook een compromis. De provincie heeft zich gebonden met de EHS en waarom stemt de gedeputeerde er nu mee in dat het geld uitgegeven kan worden aan landbouw? Ik vind dat volstrekt onbegrijpelijk!

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Zij hoeven het geld niet meer uit te geven aan de EHS maar nog steeds wel aan natuur. Dat is Bergeijk ook vast van plan. Er is geen enkele gemeente die landbouwgrond aanlegt of subsidieert. Als er in een landbouwgebied iets gebeurt met dit geld, betreft het vergroening van dat gebied. Het geld wordt dus wel degelijk besteed aan natuur.

De heer **Kap** (OSN): Is de gedeputeerde het met mij eens dat dit laatste aspect absoluut niet in het voorstel staat?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Dat hoeft ook niet. Het enige dat wij in dit voorstel regelen, is het afwijken van het reglement en niet wat Bergeijk er allemaal mee gaat doen, maar dit is natuurlijk wel georganiseerd.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Ik begrijp het betoog. Ik begrijp ook dat een overheid graag teruggrijpt naar regels uit 2006 als dat goed uitkomt. De gedeputeerde zegt dat het geen precedent kan scheppen omdat dit het laatste project is. Hij geeft echter wel de indruk dat er altijd te onderhandelen valt met de provincie. Ons valt op dat de natuur netto toch inlevert.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Het klopt dat met deze provincie altijd te praten valt, zeker als het gaat om goede voorstellen en zeker voorstellen van een gemeente die het hele traject heeft laten zien dat zij zich volledig inzet voor de natuur. Deze gemeente wil dit laatste stukje geregeld hebben om haar moverende en naar mijn mening terechte redenen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Denkt de gedeputeerde werkelijk dat als het andersom was geweest en er 25% extra natuur bij moest komen waardoor er minder geld was geweest voor de gemeente, de gemeente dat dan zou hebben gekozen? Of zou zij gezegd hebben: wij houden ons aan wat nu geldt?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): De heer Van der Wel concentreert zich op een heel klein onderdeel van een heel groot gebiedsproces. Het is niet zo dat Bergeijk hier alleen maar geld uit wil slepen. Het proces loopt al bijna tien jaar. Bergeijk heeft zich steeds zeer constructief opgesteld en laten zien veel werk te maken van het organiseren van natuur in de omgeving, ook ter compensatie van de N69. Het is misschien zelfs wel meer dan je van een gemeente mag verwachten. Wij gaan elkaar nu niet de maat nemen op een zeer klein onderdeel van een heel groot proces.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voorzitter. Bij de behandeling van de Grondstrategie heeft de gedeputeerde o.a. op vragen van onze fractie aangegeven dat het geen probleem was voor gemeenten om hieraan mee te doen en dat het anders "slikken of stikken" zou zijn. Ik heb nog niet gehoord wat er veranderd is en waarom de gedeputeerde toen zo stellig is geweest.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Dat is vanwege de uitzonderingspositie van Bergeijk. Het proces daar is gestart toen de formule van Reusel nog gold. Bergeijk is aan het proces begonnen toen het criterium 25% nog gold. Bij het veranderen naar 50% heb ik gezegd dat dit zou gelden voor alle toekomstige projecten. Als gemeenten daarin meegaan, weten zij dat het 50% is. Het is dan inderdaad slikken of stikken voor die gemeenten.

Mevrouw **Spierings** (D66): Bij de behandeling is toen helemaal niet gezegd dat het alleen voor nieuwe gevallen zou gelden. Ik vind het heel vervelend dat bepaalde dingen zo stellig worden beweerd en dan een jaar later anders blijken te zijn.

Wij hebben ook moeite met de opmerking dat Bergeijk zo veel te verduren zou hebben bij de N69. Er is een gebiedsproces geweest dat heeft geleid tot een tracé voor de N69 waar wij niet gelukkig mee zijn maar dat hier is verdedigd o.a. met de stelling dat iedereen heel blij zou zijn met dit gebiedsproces. Nu blijkt ineens dat dit voor Bergeijk helemaal niet zo is.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Bergeijk is heel blij met dit gebiedsproces. Daarom zit de gemeente er ook zo constructief in. Zij houdt alleen vast aan de regels die golden toen zij aan dit proces begon. Dat lijkt mij terecht.

Mevrouw **Aarts-van de Loo** (CDA): Wil de gedeputeerde expliciet het beeld bevestigen dat Bergeijk had toen het proces begon? Ging het om 25% of om 50%?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Over 25%.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Wij constateren dat in het hele gebiedsproces in de boekhouding van de provincie 25% ontbreekt voor natuur. Is de gedeputeerde bereid om die 25% vanuit de provincie bij te leggen?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Nee, maar de Staten kunnen een voorstel daarvoor indienen, want die hebben het budgetrecht.

De **voorzitter**: Wij gaan zo de gedeputeerde vragen om een expliciet oordeel te geven over de ingediende moties en amendementen voordat wij gaan stemmen.

Ik wil nog even doorgaan met de voorstellen PS 31/14 en PS 34/14 over de zienswijzen Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant enerzijds en Midden- en West-Brabant anderzijds. Er wordt uiteraard afzonderlijk over de voorstellen gestemd.

PS 31/14: Zienswijzen op de ontwerpbegroting 2015 en meerjarenraming 2016-2018 van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)

PS 34/14: Zienswijzen op de ontwerpbegroting 2015 en meerjarenbegroting 2015-2018 van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB)

De heer **Verhees** (VVD): Voorzitter. Wij kunnen instemmen met de zienswijzen die zijn ingebracht op de begroting van de Omgevingsdiensten. Het is echter wel heel gemakkelijk om hier aan te geven dat de begroting niet voldoet aan de provinciale kaders. De zaken die de provincie meldt in de zienswijzen zullen een gat slaan in de toch wel zeer fragiele financiële basis van de Omgevingsdiensten.

GS hebben op verzoek van de commissie nog de waarschuwing toegevoegd dat de afgekondigde vacaturestop niet mag leiden tot aantasting van de minimaal gewenste kwaliteit. Dat is een terechte waarschuwing, maar feit is wel dat de Omgevingsdienst op dit moment een aanzienlijke overcapaciteit hebben en dat alle werknemers een baangarantie hebben gekregen voor vier jaar.

Men zou zich de vraag kunnen stellen, welke werkgever zo'n verklaring afgeeft. De VVD heeft bij het aangaan van het samenwerkingsverband al gesteld dat er scherp op de kostprijs moet worden gelet omdat dit voor veel deelnemende gemeenten een belangrijk punt is. Diverse gemeentebesturen hebben al aangegeven niet te kunnen instemmen met de begroting 2015 van de betreffende Omgevingsdiensten. Ik vraag aan de gedeputeerde wat hiervan de gevolgen zijn.

Ik wil op dit moment niet ingaan op alle onderdelen waarop de begroting rammelt. Het is echter wel duidelijk dat de gedeputeerde hiermee aan de slag moet gaan anders loopt het niet goed af met de Omgevingsdiensten. Als eigenaar en bestuurder van deze diensten kunnen wij er ons niet op deze simpele manier vanaf maken. Er moet worden ingegrepen. Deze diensten hebben een belangrijke taak die zij op een efficiënte manier moeten uitvoeren, met behoud van eigen verantwoordelijkheid voor de verschillende deelnemers.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. De zorg van de heer Verhees over de overcapaciteit bij de Omgevingsdiensten is terecht. Hij is er echter zelf bij geweest toen deze provincie 250 ambtenaren naar de Omgevingsdiensten overhevelde. Waarom heeft hij toen geen bezwaar gemaakt?

De heer **Verhees** (VVD): Dat is heel duidelijk. Er zijn toen omvangrijke gesprekken gevoerd tussen gemeenten en provincie. Daarin is besloten om al het personeel dat toen bezig was met de Wabo-taken over te hevelen naar de Omgevingsdiensten. Nu blijkt dat de taken van de Omgevingsdiensten veel kleiner zijn. De basistaken zijn bekend, maar gemeenten kunnen ook andere taken inbrengen. Dat schijnt tegen te vallen en dat zal mede veroorzaakt worden door de hoge kostprijs. Nu staan wij voor een voldongen feit en wij menen dat wij ons er niet vanaf kunnen maken met alleen het indienen van zienswijzen. Wij vragen de gedeputeerde om als afgevaardigde in de besturen van de Omgevingsdiensten in overleg te treden met de andere deelnemers om met een plan van aanpak te komen om Omgevingsdiensten financieel gezond en concurrerend te maken.

De heer **Smeets** (D66): Voorzitter. Wij sluiten ons aan bij de zienswijzen en de meerjarenbegroting 2015-2018 Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant, maar wij hebben wel zorgen over de financiële positie van deze dienst die betrokken is bij het toezicht op en de handhaving van bedrijven die onder het BRZO (Besluit risico's zware ongevallen) vallen. Wij hebben recent bij Chemi Pack, Shell Moerdijk en in het laatste rapport over de brand bij ELD in Oosterhout kunnen zien dat dit een belangrijke opgave is. Wij vragen het college om goed te kijken naar de begroting en in de zienswijzen misschien ook de lange termijn financiering van deze Omgevingsdiensten mee te nemen, met name die van Midden- en West-Brabant. Voor 2015 staat er een bedrag van 3,4 miljoen euro dat nog niet gedekt is. Het is nu juli 2014. Als je in 2015 aan adviezen en projecten nog 3,4 miljoen euro wilt binnenhalen, is haast geboden.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Voorzitter. De baangarantie van vier jaar is afgesproken in het sociaal beleidskader. Dat is het resultaat van onderhandelingen tussen de werkgevers en de vakbonden. Het mag duidelijk zijn dat wij daar als deelnemer in de gemeenschappelijke regeling niet blij mee zijn. Het is echter wel de uitkomst van die onderhandelingen. Dat contract hebben wij getekend. Wij kunnen er niet onderuit.

In het kader van de overcapaciteit merk ik op dat er zowel kwantitatief als kwalitatief sprake is van een mismatch. De kwantitatieve mismatch, meer personeel dan werk, proberen wij op twee manieren op te lossen door het aantrekken van meer werk, van meer vrijwillige verzoektaken en meer collectieve taken, maar voor een deel ook door alle gemeenten erop aan te spreken dat zij hun wettelijke basistaken ook werkelijk inbrengen. Dat is namelijk nog steeds niet zo. Een groot aantal gemeenten heeft nog niet alle basistaken overgedragen aan de Omgevingsdienst. Daarop wordt stevig gestuurd. Wij hebben ook een stok achter de deur om daarin te voorzien, maar het moet nog gebeuren. Een andere manier is van baan naar baan begeleiden van overtallig personeel. Wij bieden daarvoor ons eigen mobiliteitscentrum aan. Er zijn ook plannen bij alle drie de Omgevingsdiensten om waar mogelijk medewerkers uit te plaatsen. De OMWB (Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant) heeft zelfs een vacaturestop ingesteld om die twee dichterbij elkaar te brengen.

Alle drie de diensten hebben inderdaad te maken met opstartproblemen, zowel wat de verdeling personeel en werk betreft als financieel. Voor alle drie diensten is inmiddels een plan van aanpak gemaakt om tot een sluitende begroting te komen. Dat werpt al vruchten af in Zuidoost-Brabant. Die Omgevingsdienst kampte een maanden geleden nog met een tekort van meer dan een miljoen euro en heeft nu een overschot van meer dan een ton euro. Datzelfde geldt voor de ODBN (Omgevingsdienst Brabant-Noord). Die maakt flinke stappen in de begroting die nu wordt opgesteld om te komen tot een beter sluitende begroting dan in het concept dat voorlag. Er wordt al hard gewerkt aan een plan van aanpak.

De diensten moeten nog wel reageren op deze zienswijzen. Uiteindelijk beslist het algemeen bestuur of deze begrotingen worden aangenomen. De meerderheid beslist. Als die voor is, wordt het aangenomen ook al is een aantal gemeenten tegen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voorzitter. Ik heb even gewacht omdat ik dacht dat de gedeputeerde nog iets zou zeggen over de opmerking van de heer Verhees over een plan om de diensten concurrerend te laten zijn. De gedeputeerde heeft het over gemeenten die zouden moeten inkopen en eigenlijk een dief van hun eigen portemonnee zijn. Wat vindt hij van de vraag van de VVD over die concurrentie en hoe wil hij omgaan met de gemeenten?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): De diensten zijn in staat hun diensten aan te bieden aan derden en niet alleen aan gemeenten en provincies. Dat deden de milieudiensten ook, die hadden ook al opdrachten van de markt. Als wij goede mensen hebben en tegen een concurrerend tarief diensten kunnen aanbieden, moeten wij dat vooral doen.

Gemeenten die nog geen taken hebben ingebracht, krijgen een overzicht toegestuurd om welke taken het gaat. Zij zullen daarover moeten besluiten.

Een tweede mismatch betreft de verschuiving van de bevoegdheden in het kader van de WABO (Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht) van de provincie naar de gemeenten. Daarvoor is geld uit het Provinciefonds in het Gemeentefonds gestopt. Die gemeenten zouden dit in de Omgevingsdiensten moeten inbrengen, zoals de provincie dat ook heeft gedaan. Een aantal gemeenten vindt dat dit mooi verdiend is, steekt het geld in de zak en koopt er lantaarnpalen van. Daar lijdt de dienst onder. Wij kunnen daaraan niet veel meer doen dan gemeenten oproepen tot solidariteit en het geld over te

maken aan de dienst. Wij hebben de gemeenten ook meegedeeld dat de tekorten die hierdoor bij de dienst ontstaan, zeker niet gedekt worden door de provincie.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Ik formuleer het even wat scherper. Vindt de gedeputeerde dat de provincie meer moet inzetten op concurrentie, dus op opdrachten van buitenaf, of moet zij de gemeenten meer aansporen om hun opdrachten aan de Omgevingsdiensten te geven?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Allebei. Dat laatste is een wettelijke taak. Daar zullen wij de gemeenten op wijzen. Als dat niet genoeg is, zijn er nog andere paden die wij kunnen bewandelen. De gemeenten móeten daaraan voldoen. Daarnaast is het verstandig om je diensten aan te bieden aan de markt. Als wij concurrerende diensten kunnen organiseren, zullen wij dat zeker doen.

De heer **Verhees** (VVD): Ik heb al eens gezegd dat dit een van de meest uitdagende onderdelen is van de portefeuille van gedeputeerde Van den Hout. Hij is goed op weg. Dat stemt tot tevredenheid. Ik heb hem opgeroepen om hierin het voortouw te nemen. Hij zei ook dat hij een stok achter de deur heeft om de gemeenten hiertoe te krijgen. Mag ik hem vragen om dit in ieder geval terug te koppelen naar de commissie en ons op de hoogte houden?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Ja, absoluut. Het inbrengen van de zienswijzen is een beperkte actie. Daarna volgt in het algemeen bestuur een discussie over de begroting. Daarover zal ik zeker in de commissie rapporteren.

De **voorzitter**: Ik heb genoteerd dat door GS bij monde van gedeputeerde Van den Hout is toegezegd, dat een terugkoppeling aan de commissie ER wordt gegeven n.a.v. de behandeling van de zienswijzen in het Algemeen Bestuur.

PS 41/14 Rapportage Zuidelijke Rekenkamer; natuurcompensatie Noord-Brabant

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Wij zijn niet enthousiast over natuurcompensatie, omdat het altijd een vorm is van nieuwe natuur en daarmee nepnatuur. Er wordt echter veel belastinggeld aan uitgegeven en daarom is het zeer terecht dat de Zuidelijke Rekenkamer (ZRK) gedegen onderzoek heeft gedaan naar de uitvoering van dit beleid. Die uitvoering blijkt op veel punten tekort te schieten. Zoals reeds in de commissie aangegeven, vragen wij ons vooral af wat de kwalitatieve meerwaarde is van nog meer nieuwe paddenpoelen, het laten hermeanderen van beken die in 1832 al kaarsrecht waren of het duur beheren van nat grasland en het voor deze doelen opofferen van al aanwezig cultuur-historisch agrarisch landschap. Wij willen dat in een toekomstig onderzoek wordt gekeken wat nu echt kwaliteit is in dit kader.

De heer **Van der Wel** (PvdD): De visie van de PVV op natuur is in den lande bekend. Het gaat hier echter om het feit dat prachtige natuur door plannen van de provincie of

gemeenten kapot wordt gemaakt of zodanig wordt aangetast dat het funest is. Op die basis moet er ergens anders natuur bijkomen. Wij moeten niet nog meer natuur verliezen.

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Wel, geen hele betogen maar een scherpe interruptie, anders moet ik u afkappen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Ik denk dat de heer Van Hattem de zaken heel erg chargeert.

De **voorzitter**: Ik kap u nu af, mijnheer Van der Wel. De heer Van Hattem vervolgt zijn betoog.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik ben het met de heer Van der Wel eens dat gemaakte afspraken moeten worden nagekomen. Daarover ging dit onderzoek van de ZRK. Er zijn genoeg voorbeelden van waar het mis is gegaan, waar natuur gerealiseerd zou worden, waar geld voor is uitgetrokken en waar nog steeds een akker ligt waar mais op staat. Dat soort dingen kan eigenlijk niet.

Ik vraag mij af wat de daadwerkelijke meerwaarde is voor de natuur om 40 nieuwe paddenpoelen aan te leggen terwijl er al 80 liggen, of een beek te laten hermeanderen die nooit gemeanderd heeft. Ik vind dat je dan eigenlijk bezig bent met het opnieuw inrichten van al aanwezige groene ruimte. Behoud de bestaande groene ruimte; vaak is die al mooi, bevat al veel natuur en biodiversiteit en daar moet je niet mee gaan rommelen.

Met inachtneming van wat ik heb gezegd, kunnen wij in algemene zin met dit voorstel instemmen.

De heer **Wagemakers** (PvdA): Voorzitter. Wij zijn het erg eens met de conclusies van de ZRK. Wij hebben gelezen dat het college dat ook is.

Bovenop deze aanbevelingen willen wij echter een oproep doen om duidelijk te zijn naar buiten toe. Het kan gaan om duidelijkheid tussen de gemeentelijke overheden en de provincie. Het college heeft daarbij wel een kanttekening gemaakt. Het is een belangrijk punt voor de provincie en voor onze partij. Wij hebben het altijd over een goede compensatie van de natuur. Wij willen het college oproepen om regelmatig naar de commissie te komen met de stand van zaken hoe wij het gaan aanpakken. De ZRK heeft toch kritiek geuit en het is aan het college om een voldoende te gaan scoren.

De heer **Smeets** (D66): Voorzitter. D66 houdt van constructief oppositie voeren. Hier passen alleen maar complimenten. Dat hebben wij ook in de commissie gezegd. Het was een pilot dat ook de ZRK was uitgenodigd om het rapport toe te lichten. Het is een uitstekend rapport. Ga zo door; trek het breder; geen woorden maar daden als het gaat om beleid en evaluatie!

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voorzitter. De ZRK heeft een zeer gedegen onderzoek gedaan naar hoe wij omgaan met natuurcompensatie. Dat onderzoek heeft de ZRK voor onze Staten gedaan om ons te helpen bij onze controlerende taak. Het is goed dat GS zeggen dat wij de aanbevelingen op één na zullen overnemen. Dat betekent dat in de toekomst compensatie van natuur transparant, juist en tijdig wordt gerealiseerd en

dat ook goed wordt toegezien op de kwaliteit van de compensatie en de praktische uitwerking daarvan. Er komt ook een publiek informatiepunt, zodat burgers informatie kunnen krijgen. Dat zijn namelijk de aanbevelingen van de Zuidelijke Rekenkamer.

Dit zal een behoorlijke inzet vergen van het college en wat GroenLinks verbaast, is dat hier geen budget voor is geraamd. Met welke middelen gaat dit worden gerealiseerd?

Eén aanbeveling wordt niet overgenomen. GroenLinks vindt het een gemiste kans is dat de druk op gemeenten niet wordt verhoogd bij niet nakomen van compensatie via bijvoorbeeld een bankgarantie. De praktijk leert immers dat het heel lang kan duren voordat er door gemeenten gecompenseerd wordt, met als gevolg dat de natuur en de mensen in de buurt daarvan de dupe worden. Intussen kan de provincie weinig doen. GS vinden het middel van een bankgarantie niet correct onder het mom van "zo gaan overheden niet met elkaar om", maar een goed alternatief is er niet bedacht. Hoe kunnen GS de garantie geven dat bij projecten met een gemeente als initiatiefnemer voldaan wordt aan de afgesproken natuurcompensatie?

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Volgens de Zuidelijke Rekenkamer voeren we onze taken op het gebied van natuurcompensatie beter uit dan enkele jaren geleden. Toch waarborgen we daarbij nog steeds onvoldoende dat het compenseren van aangetaste natuur transparant, juist en tijdig gebeurt. Ook zijn er nog onvoldoende garanties dat het beheer van compensatielocaties op de lange termijn voldoet aan de daaraan te stellen eisen.

Uit het vorige rapport van de Zuidelijke Rekenkamer dat in 2009 verscheen, blijkt dat de provincie de projecten waarbij compensatie noodzakelijk was wel vaststelde, maar er vervolgens niet meer naar omkeek. De uitvoering van de veldcontroles door de provincie Noord-Brabant is verbeterd, maar nog niet optimaal. Ook werd toen de wens uitgesproken voor een openbare website waarop alle compensatielocaties worden gepresenteerd, zodat een en ander inzichtelijk en controleerbaar zou zijn voor milieugroepen en bezorgde burgers. De Staten namen in 2010 onverkort de aanbevelingen van de Rekenkamer over en vonden toen met name dit publieke informatiepunt van wezenlijk belang. Er is echter nog geen goed werkend informatiepunt, omdat lange tijd werd aangenomen dat de website ruimtelijkeplannen.nl hiervoor afdoende was. Het is echter gebleken dat de informatie over natuurcompensatie op deze website niet voor een ieder even duidelijk te achterhalen is en de Zuidelijke Rekenkamer heeft geoordeeld dat de internetsite geen goede invulling geeft aan de behoefte aan een dergelijk informatiepunt. Dat betekent dat ook de afgelopen vier jaar de provincie niet transparant of in ieder geval niet transparant genoeg is geweest naar haar inwoners. Daar is onze fractie van geschrokken en wij vinden dat daar nu wel wat extra committent tegenover mag staan om dit te verbeteren. Door onze houding is er de afgelopen jaren in Noord-Brabant sprake van een afname van natuurwaarden, zowel in omvang als in kwaliteit. Wij vinden dat dit nu recht moet worden getrokken.

Op het gebied van compensatiemaatregelen, waarborgen, veldcontroles, dossiervorming en informatie-uitwisseling is volgens het rapport nog een inhaalslag te maken. Hier valt ook een borging van de compensatie onder als de gemeente initiatiefnemer is. GS onderschrijven nagenoeg alle aanbevelingen. Wij willen, net als de Zuidelijke Rekenkamer, deze keer ook meer waarborgen; dus ook meer borging van nazorg en veldcontroles, ook als deze worden uitgevoerd door een derde partij zoals een terreinbeherende organisatie of een Regionale Uitvoeringsdienst. Daarom zien wij graag

dat GS de aanbevelingen deze keer niet alleen onderschrijven, maar dat er een plan van aanpak komt over hoe we concreet invulling gaan geven aan de aanbevelingen van de Zuidelijke Rekenkamer en binnen welk tijdsbestek, gevolgd door een voortgangsrapportage en vier jaar later weer een vervolgonderzoek door de Zuidelijke Rekenkamer. Op deze manier kan er gemakkelijker een terugkoppeling naar PS plaatsvinden en kan worden gezorgd voor een meetbaar hogere kwaliteit van ons natuurcompensatie beleid.

Voorzitter. Om dit te ondersteunen, dienen wij de volgende motie in.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 4 juli 2014, behandelend het Statenvoorstel 41/14 B, rapportage 'Kwaliteit van de natuurcompensatie provincie Noord-Brabant';

overwegende dat:

- *wij de prestaties en verbeteringen op het gebied van natuurcompensatie nauw willen volgen;*
- *het monitoren van prestaties en verbeteringen op het gebied van natuurcompensatie nauwkeurig zijn te volgen als deze, voor uitvoering, in een plan zijn vastgelegd,*

constaterende dat:

- *uit de evaluatie van de Zuidelijke Rekenkamer blijkt dat er verbeterpunten liggen op het gebied van compensatiemaatregelen, veldcontroles en dossiervorming en informatie-uitwisseling;*
- *het college van Gedeputeerde Staten nagenoeg alle aanbevelingen die de Zuidelijke Rekenkamer in haar rapportage noemt, onderschrijft,*

dragen Gedeputeerde Staten op:

- *een plan van aanpak te schrijven over het uitvoeren van de aanbevelingen uit de rapportage van de Zuidelijke Rekenkamer, en dit plan van aanpak uiterlijk november 2014 aan te bieden aan Provinciale Staten;*
- *de Zuidelijke Rekenkamer opdracht te geven om de kwaliteit en de kwantiteit van de natuurcompensatie in 2019 nogmaals te laten meten,*

en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging. Zij krijgt nr. M22.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Voorzitter. Ik weet niet goed hoe ik moet reageren op de opmerking van de heer Van Hattem van de PVV dat alle natuur die wordt aangelegd nepnatuur zou zijn. Voor het antwoord op de vraag wat natuur en kwaliteit in dezen zijn, verwijs ik hem o.a. naar BrUG (Brabant Uitnodigend Groen) en naar andere visies die hier al tientallen keren zijn gepasseerd. Als de heer Van Hattem die leest, weet hij precies wat kwaliteit in natuurbeleid is.

De heer Wagemakers en anderen roepen ons op om met regelmaat de stand van zaken door te geven.

De heer **Van Hattem** (PVV): Het gaat niet zozeer om de vraag wat kwaliteit is. Ik weet dat daarvoor bepaalde maatstaven worden gehanteerd. Die zijn inderdaad in nota's vastgelegd. Het gaat mij juist om de vraag wat de meerwaarde is bijvoorbeeld van het laten hermeanderen van een beek die nooit gemeanderd heeft.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Hattem, nu grijp ik toch in.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dat is de essentie van mijn vraag.

De **voorzitter**: Ja, dat herhaal u weer, terwijl de gedeputeerde duidelijk heeft aangegeven dat dit niet het onderwerp van het debat van vandaag is. Met alle respect, ik wil de tijd in de gaten houden om het belang van u allen bewaken. U hebt daarstraks het voetbal als dringend ander belang genoemd. Wij gaan geen debatten voeren die nu niet op de agenda staan. Ik vraag de gedeputeerde om verder te gaan.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): In het voorstel heeft het college aangegeven de aanbevelingen van de Rekenkamer te waarderen, te onderschrijven en over te nemen op één aanbeveling na. Wij zullen voortaan transparantie en tijdig juiste compensatie nastreven en daarop beter toezien. Dat ligt ook al in de lijn. De Rekenkamer heeft ook gezien hoe wij dat tegenwoordig aanpakken.

Er blijven nog twee zaken over. Over de aanbeveling om voortaan ook privaatrechtelijk met gemeenten afspraken te maken over compensatie hebben wij gezegd dat dit niet nodig is. Ten eerste omdat overheden zo niet met elkaar omgaan en ten tweede omdat het al een verplichting is en wij de gemeenten daaraan kunnen houden. Wij hebben dus geen extra stok achter de deur nodig.

Verschillende sprekers hebben gevraagd hoe wij zorgen voor duidelijkheid en transparantie in de richting van de burgers en over de stand van zaken.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): De gedeputeerde zegt dat wij de gemeenten daaraan kunnen houden. De ZRK signaleert echter dat het veel te lang duurt voordat er gecompenseerd wordt. Gemeenten kunnen dat heel lang uitstellen. De provincie heeft nauwelijks middelen om in te grijpen. Vandaar dat de ZRK voorstelt om met een bankgarantie af te dwingen dat het goed gaat wat de tijd betreft. Hoe wil de gedeputeerde dit nu zeker stellen?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Op twee manieren. Het lag ook een beetje aan de provincie omdat die niet genoeg achter de gemeenten aan heeft gezeten. Zoals een van de sprekers zei: het werd afgesproken en vervolgens verdween het in een la. Op dit moment is dat absoluut niet meer zo. Het Groen Ontwikkelbedrijf gaat hierop toezien en zal de gemeenten eerder en nadrukkelijker achter de vordden zitten. Bovendien is een verplichting. Als een stuk natuur wordt aangetast om een project uit te voeren, moet men voor de start van dat project de zaak gecompenseerd hebben. Daaraan zullen wij de gemeenten houden.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): De gedeputeerde zegt dus eigenlijk dat het niet zozeer de schuld van de gemeenten was, zij waren wat slordig maar de provincie heeft er niet genoeg achteraan gezeten en hij belooft beterschap?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Dat zou je kunnen zeggen. Het is voor gemeenten makkelijk om het te laten liggen als er niemand achteraan zit. Dan worden dingen vergeten, helaas.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Sinds 2009 zijn wij al weer een paar jaar verder. Heeft de gedeputeerde gedachten over het steekproefsgewijs kijken naar hoe het zit bij oudere plannen?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Nu overvraagt de heer Van der Wel mij een beetje. Volgens mij ligt er geen stapel afspraken over compensatie die niet zijn nagekomen. In de commissie hebt u stukken gekregen waarin staat over hoeveel projecten het ging per jaar, wanneer die zijn afgemeld en wanneer de veldcontrole van de provincie heeft plaatsgevonden. Volgens mij is er geen sprake van een grote achterstand die nog moet worden ingelopen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Ik begrijp wat de gedeputeerde bedoelt. Hij heeft gezegd dat er na afloop van een project één keer een controle is uitgevoerd en dat daarmee het project formeel afgerond is. Ik vraag mij af of het niet verstandig is om een aantal jaren later nog eens even te kijken of het nog steeds voldoet.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Op het moment dat de natuur wordt aangelegd, wordt die overgedragen aan een algemene terreinbeherende organisatie en die is verantwoordelijk voor het inrichten en het beheren van die natuur. Over het algemeen mogen wij erop vertrouwen dat Natuurmonumenten of Staatsbosbeheer dat goed doet. Bij het Groenbedrijf werken wij aan het meer transparant en inzichtelijk maken van waarmee wij bezig zijn. Compensatie is een klein onderdeel van natuurbeleid en zal daarin een plek krijgen. Natuurcompensatie is altijd maar een stukje van een veel groter gebiedsproces. Van 30 ha natuur is misschien maar een halve hectare compensatienatuur. Het gaat mij een beetje ver om daarvoor een speciale website in te richten om transparant maken hoeveel poelen daar liggen of hoeveel kikkers daar doorheen lopen. Wij geven van alle natuurgebieden een overzicht van wat er aangekocht, ingericht en in beheer genomen is en welke ambities daarbij horen. Daarbij hoort ook de gecompenseerde natuur. Ik zie echter geen reden om die er speciaal uit te lichten.

De heer Van der Wel vraagt ons een plan van aanpak te maken voor hoe wij dat gaan doen. Dat is een onderdeel van het Groen Ontwikkelfonds. Voor het einde van het jaar komen wij zeker in de commissie om te laten zien hoe het daarmee staat. Wij zullen dan ook aangeven hoe men omgaat met de aanbevelingen van de ZRK. Het lijkt mij beter om geen apart plan van aanpak te maken voor de kleine stukje compensatie, maar de Staten inzage te geven in de stand van zaken bij natuur waarvan de compensatie onderdeel uitmaakt.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Begrijp ik het goed dat de compensatie een onderdeel daarvan wordt?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Ja. U krijgt een kaart van 30 ha en daarop zal best ergens een cirkeltje staan omdat het ooit is aangelegd vanuit compensatieoverwegingen. Het is echter geen ander stukje natuur geworden.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Nee, niet alleen een kaart met cirkeltjes. Ik wil een plan van aanpak over hoe de compensatie verbeterd wordt.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Dat wordt duidelijk als wij straks meer gaan vertellen over de stand van zaken van het Groenbedrijf en hoe het deze zaken gaat aanpakken.

De heer Van der Wel vraagt in zijn motie M22 ook om in 2019 een nieuw onderzoek te laten doen door de ZRK. De Provinciale Staten hebben het mandaat om de ZRK opdracht te geven dat te doen. Dat hoeft niet geregeld te worden via een motie of via GS, dat kunnen de Staten zelf organiseren.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde voor zijn beantwoording. Ik stel vast dat ook motie M22 ondertussen is rondgedeeld. Ik kijk even of er behoefte is aan een tweede termijn. Ik stel vast dat dit niet het geval is.

Voordat wij gaan stemmen, vraag ik de gedeputeerde nog even expliciet en heel kort zijn oordeel te geven over amendement A3, motie M14, amendement A4 en motie M22.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Het college ontraadt amendement A3, amendement A4 en motie M14. Als ik het zo mag uitleggen, dat het in motie M22 gevraagde plan van aanpak onderdeel is van de werkwijze van het Groenbedrijf en dat de Staten daarover geïnformeerd worden en ook dat Staten zelf beslissen of zij in 2019 de Rekenkamer opdracht geven dit onderzoek uit te voeren, heeft het college daartegen geen bezwaar.

In stemming komt amendement A4 (Parkschap Biesbosch)

Mevrouw **Prins-Afman** (VVD): Tegen.

De heer **Kuijken** (CDA): Tegen.

Mevrouw **Van Iersel** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Wagemakers** (PvdA): Tegen.

De heer **Smeets** (D66): Tegen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De heer **Kap** (OSN): Tegen.

De **voorzitter**: De fractie van 50PLUS is afwezig. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

In stemming komt Statenvoorstel 40/14

Mevrouw **Prins-Afman** (VVD): Voor.

De heer **Kuijken** (CDA): Voor.

Mevrouw **Van Iersel** (SP): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

Voorzitter: Wij vinden het jammer dat ons amendement niet is overgenomen. Desalniettemin staan in de voorliggende delen van de zienswijzen geen zaken waar wij tegen zijn. Zoals ook al aangekondigd in de commissie vinden wij het op zich een goede insteek.

De heer **Wagemakers** (PvdA): Voor.

De heer **Smeets** (D66): Voor.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: De fractie van 50PLUS is afwezig. Ik constateer dat dit voorstel met algemene stemmen is aangenomen.

In stemming komt Statenvoorstel 38/14

De heer **Burger Dirven** (VVD): Voor.

De heer **Kuijken** (CDA): Voor.

Mevrouw **Van Iersel** (SP): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Wagemakers** (PvdA): Voor.

De heer **Smeets** (D66): Voor.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: De fractie van 50PLUS is afwezig. Ik constateer dat dit voorstel met algemene stemmen is aangenomen.

In stemming komt motie M14 (Rivierenland)

De heer **Burger Dirven** (VVD): Tegen.

De heer **Kuijken** (CDA): Tegen.

Mevrouw **Van Iersel** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

Voorzitter. De Diefdijklinie ligt helemaal in Zuid-Holland en Gelderland. Ik vind dat Brabant niet te veel in de autonomie van andere provincies moet treden.

De heer **Wagemakers** (PvdA): Tegen.

De heer **Smeets** (D66): Voor.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: De fractie van 50PLUS is afwezig. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van D66 en de OSN voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt amendement A3 (Bergeijk)

Mevrouw **Prins-Afman** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Aarts-van de Loo** (CDA): Tegen.

Mevrouw **Van Iersel** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De heer **Wagemakers** (PvdA): Tegen.

De heer **Smeets** (D66): Voor.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: De fractie van 50PLUS is afwezig. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van D66, GroenLinks, de PvdD en de OSN voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

In stemming komt Statenvoorstel 37/14

Mevrouw **Prins-Afman** (VVD): Voor.

Mevrouw **Aarts-van de Loo** (CDA): Voor.

Mevrouw **Van Iersel** (SP): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Wagemakers** (PvdA): Tegen.

De heer **Smeets** (D66): Tegen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De heer **Kap** (OSN): Tegen.

De **voorzitter**: De fractie van 50PLUS is afwezig. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP en de PVV voor dit voorstel hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is aangenomen.

In stemming komt Statenvoorstel 31/14

De heer **Verhees** (VVD): Voor.

De heer **Kuijken** (CDA): Voor.

Mevrouw **Van Iersel** (SP): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

Voorzitter. Wij kunnen ons vinden in de zienswijzen. Wij hadden die eigenlijk nog willen aanvullen met bepaalde punten in het kader van huisvesting. In de technische vragen is een heel duidelijk antwoord gegeven. Wij blijven daarop zeer kritisch in de toekomst.

De heer **Wagemakers** (PvdA): Voor.

De heer **Smeets** (D66): Voor.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: De fractie van 50PLUS is afwezig. Ik constateer dat dit voorstel met algemene stemmen is aangenomen.

In stemming komt Statenvoorstel 34/14

De heer **Verhees** (VVD): Voor.

De heer **Kuijken** (CDA): Voor.

Mevrouw **Van Iersel** (SP): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Wagemakers** (PvdA): Voor.

De heer **Smeets** (D66): Voor.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: De fractie van 50PLUS is afwezig. Ik constateer dat dit voorstel met algemene stemmen is aangenomen.

In stemming komt Statenvoorstel 41/14

Mevrouw **Prins-Afman** (VVD): Voor.

De heer **Kuijken** (CDA): Voor.

Mevrouw **Van Iersel** (SP): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Wagemakers** (PvdA): Voor.

De heer **Smeets** (D66): Voor.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: De fractie van 50PLUS is afwezig. Ik constateer dat dit voorstel met algemene stemmen is aangenomen.

In stemming komt motie M22 (Plan van Aanpak aanbevelingen en nieuwe meting natuurcompensatie 2019)

Mevrouw **Prins-Afman** (VVD): Tegen.

De heer **Kuijken** (CDA): Tegen.

Voorzitter. Wij laten dit graag over aan de programmacommissie in de volgende Statenperiode.

Mevrouw **Van Iersel** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

Voorzitter. Wij zijn tegen met dezelfde stemverklaring als het CDA.

De heer **Wagemakers** (PvdA): Tegen.

De heer **Smeets** (D66): Voor.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: De fractie van 50PLUS is afwezig. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van D66, de PvdD en de OSN voor deze motie hebben gestemd en die van de andere fracties er tegen, zodat zij is verworpen.

Daarmee komen wij aan het einde van de stemmingen over het blokje Van den Hout.

Ik kan mij voorstellen dat u behoefte heeft aan een kopje koffie. Mijn praktische voorstel is om dat in de zaal te laten serveren met de bijbehorende gevulde koeken en meteen door te gaan met de behandeling van het Instellingsbesluit Brabant C Fonds.

PS 33/14: Instellingsbesluit Brabant C Fonds; eerste tranche investeringsagenda

De heer **Burger Dirven** (VVD): Voorzitter. Geachte voorzitter, college, leden van Provinciale Staten. Laat er geen misverstand over bestaan: de VVD is vóór cultuur, de VVD is ook vóór Brabant C en vóór het Brabant C fonds dat is gericht op het in Brabant mogelijk maken van kunst, cultuur en erfgoed van nationaal en internationaal niveau en

uitstraling. Cultuur heeft daarbij niet alleen een economische waarde, maar ook een maatschappelijke waarde. En net zoals we met Brainport tot de slimste regio ter wereld behoren, zo mogen we ook ambities op cultuurgebied hebben om tot de top te behoren. En niet onbelangrijk: daarbij hoort ook dat we aan talentontwikkeling én talentbehoud doen. We willen niet van een culturele brainport in een culturele drainport geraken.

De kaders voor het fonds zijn helder, maar de kaders van de organisatieparagraaf waren minder helder. Voor de VVD zijn inhoud en uitvoering onlosmakelijk met elkaar verbonden. En wij vinden het dan ook jammer dat er niet één voorstel voor Brabant C ligt maar dat het feitelijk in tweeën is gesplitst. Aan de ene kant hebben we de doelstellingen en de kaders van Brabant C en daar zijn wij het mee eens, aan de andere kant hebben we de organisatieparagraaf van Brabant C, waarover wij het later met elkaar gaan hebben. Daar heeft de VVD moeite mee. Had dit alles niet in één Statenvoorstel gekund? Wij misten de onderbouwingen waarom de bepaalde entiteitsvormen wel of niet geschikt waren voor Brabant C. Dankzij de memorie van antwoord van 24 juni jl. hebben wij, op de valreep, antwoord gekregen op onze vragen. Met name de uiteenzetting van de landsadvocaat Pels Rijcken was helder. Die komt erop neer dat de provincie dus zeggenschap houdt én tegelijk op voldoende afstand staat. Een dergelijke stichting is een bestuursorgaan waarop de Awb (Algemene wet bestuursrecht) en de Wob (Wet openbaarheid van bestuur) volledig van toepassing zijn. Dit garandeert openheid en transparantie en dat is belangrijk voor de VVD. Net zoals bij de andere fondsen vindt er via de reguliere P&C-cyclus (planning- en controlecyclus) rapportage plaats aan de Staten.

Ook is helder geworden dat de stichting een prima entiteit is om de revolveerbaarheid van het fonds in te vullen.

De VVD kan daarom instemmen met de instelling van een Brabant C fonds, met de oprichting van een stichting daarvoor en met de hoogte van het fonds, te weten 25 miljoen euro uit de 1e tranche van de Essentgelden.

Wel hebben wij drie kanttekeningen. De eerste betreft de operationele kosten. Geld dient naar cultuur te gaan en zo weinig mogelijk naar de organisatie. GS geven in hun memorie van antwoord aan dat er "slim kan worden samengewerkt" om de uitvoeringskosten zo veel mogelijk te beperken. Hierdoor gaat er meer geld naar cultuur. In het uiteindelijke Statenvoorstel wordt voorgesteld om een deel van deze kosten ten laste te brengen van de reguliere begroting, onder meer ten laste van de steunfuncties. Dat achten wij niet de juiste weg. De kosten worden op deze wijze simpelweg ten laste gebracht van een andere balanspost en er is geen daadwerkelijke prikkel om kosten te verlagen. Wij willen hiervoor samen met de fractie van PvdA een amendement indienen dat ertoe strekt dat de jaarlijkse kosten voor de organisatieparagraaf van Brabant C gemaximaliseerd wordt tot 3%, waarbij ook taken worden uitgezet bij de steunfuncties.

Onze tweede kanttekening gaat over de mogelijke tweede tranche van 15 miljoen euro.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Voorzitter. In de commissie was de heer Burger Dirven nogal negatief over dit voorstel. Hij vond het niet rijp voor behandeling. Hij zegt nu dat een heleboel vragen beantwoord zijn, maar het moet nog steeds heel snel gebeuren. De sector is al begonnen met het zetten van vervolgstappen. Wat is nu het verschil tussen de commissievergadering en dit moment?

De heer **Burger Dirven** (VVD): In de commissie hebben wij duidelijk verschil gemaakt tussen de organisatieparagraaf en Brabant C zelf als entiteit met daaraan gekoppeld het fonds om Brabant mee te laten gaan in de vaart der volkeren als het gaat om topcultuur met een brede basis, een goed middenvlak en een excellente top. Daar zijn wij niet op tegen en daar zijn wij ook niet negatief over. Onze zorgen lagen exact bij de organisatieparagraaf. Daarover is weliswaar op de valreep een goede uiteenzetting gekomen, met name van Pels Rijcken. Die heeft ons voldoende zekerheid gegeven dat dit de juiste entiteit is en dat wij het op deze manier moeten doen. Dit lijkt mij ook prima voor de PVV die altijd praat over openheid en transparantie. Deze entiteit valt helemaal onder de Wob. U kunt vragen wat u wilt, mevrouw Frijters, u krijgt de antwoorden. Wij zitten er bovenop.

In het Statenvoorstel wordt voorgesteld om 15 miljoen euro beschikbaar te houden voor een eventuele tweede tranche waarover PS op basis van een tussenevaluatie in 2017 beslissen. De VVD is er geen voorstander van om vandaag daarover te besluiten omdat de harde criteria voor al dan niet vrijgeven van deze 15 miljoen nu nog niet bekend en niet vastgesteld zijn. Wij overwegen hierover een amendement in te dienen. Zijn GS bereid om de komende maanden hiervoor harde criteria op te stellen, zodat PS hierover in de Statenvergadering van oktober 2014 kunnen besluiten?

Onze derde kanttekening betreft de samenstelling van de raad van toezicht. Naast het hanteren van de Code Cultural Governance, vinden wij het, mede vanwege het innovatieve karakter van Brabant C en de crossovers die we willen bereiken met Brabant C, van belang dat de raad van toezicht niet alleen bemenst wordt door personen vanuit de cultuursector, maar ook door personen uit de vrijetijdseconomie. Graag vernemen wij van GS op welke wijze zij invulling gaan geven aan een grote mate van diversiteit binnen de raad van toezicht.

De **voorzitter**: Door de leden Burger Dirven en mw. Wijnands wordt het volgende amendement voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 4 juli 2014, behandelend het Herziend Ontwerpbesluit 33/14 F, Statenvoorstel 33/14, inzake Instellingsbesluit Brabant C - Fonds Eerste tranche investeringsagenda, constaterende dat:

- *GS voorstellen om jaarlijks maximaal ter hoogte van 4% van het nominale fondsbudget te besteden aan organisatie en uitvoering en een deel van deze kosten ten laste te brengen van de reguliere begroting, onder meer ten laste van de steunfuncties;*
- *er een breed gedragen mening binnen Provinciale Staten is dat de kosten aan organisatie en uitvoering lager dienen te liggen;*
- *ook Gedeputeerde Staten van mening zijn dat kostenverlaging voor Brabant C mogelijk moet zijn door o.a. activiteiten door de steunfuncties te laten uitvoeren;*
- *delen van de uitvoeringstaken van Brabant C activiteiten betreffen die ook door de bestaande steunfuncties gedaan worden of gedaan kunnen worden,*

overwegende dat:

- *het wenselijk is dat een deel van de uitvoeringstaken van Brabant C uitgevoerd wordt door de bestaande provinciale steunfuncties vanuit hun reguliere werkzaamheden;*

- *het niet wenselijk is dat operationele kosten voortvloeiende uit de uitvoering van Brabant C deels ten laste te brengen van de reguliere provinciale begroting, onder meer ten laste van de steunfuncties;*
- *het mogelijk moet zijn om voor de uitvoeringsinstantie Brabant C het totaal aan operationele kosten te stellen op jaarlijks maximaal van 3% van het nominale fondsbudget van 25 miljoen euro,*

besluiten dat:

- *de tekstpassage "3.7 Jaarlijks maximaal ter hoogte van 4% van het nominale fondsbudget te besteden aan organisatie en uitvoering en een deel van deze kosten ten laste te brengen van de reguliere begroting, onder meer ten laste van de steunfuncties." als volgt wordt gewijzigd: "3.7 Jaarlijks maximaal ter hoogte van 3% van het nominale fondsbudget te besteden aan organisatie en uitvoering."*

Dit amendement maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. A5.

De heer **Brenninkmeijer** (CDA): Voorzitter. Het bruist en borrelt in Brabant in meerdere opzichten uiteraard op dit moment. Ik wil het echter niet hebben over de gezelligheid rond het WK en de Tour de France op dit moment. Nee, het gaat echt over het culturele veld dat vanwege de voorbereidende inspanningen rond BrabantStad Culturele Hoofdstad creatief gezien helemaal op scherp is gezet. Uiteraard was de teleurstelling groot bij het niet kunnen binnenhalen van de titel. Gelukkig ontstond al snel het besef bij de participanten en bij de sector dat we het kind zeker niet met het badwater moesten weggooien. Dat besef is ook bij de commissie Cultuur & Samenleving en vervolgens ook bij onze Staten doorgebroken. Uiteraard moesten we daarbij leren van een aantal punten die voor verbetering vatbaar waren. Met de voorliggende besluiten om het fonds Brabant C in te stellen, het fonds te vullen met 25 miljoen euro aan Essentmiddelen en de keuze voor de stichtingsvorm wordt daartoe vandaag een eerste stap gezet.

De CDA fractie steunt de voorliggende besluiten voor 100%, maar daarmee zijn we er uiteraard nog niet. De behandeling van dit dossier in de commissie Cultuur & Samenleving heeft ons in elk geval duidelijk gemaakt dat er op inhoudelijk en voorwaardelijk terrein nog wel wat veldwerk te verrichten is. Met het nemen van dit drievoudige besluit wordt een raamwerk neergezet dat nog wel moet worden aangekleed. Daarbij moeten voor het CDA nog wel een paar belangrijke hordes genomen worden in de aanloop naar de fase van wensen en bedenkingen die in september aan de orde is.

Allereerst betreft dat de uitvoeringskosten die nu al worden begroot op maximaal 4% per jaar, dus globaal 16% van het totale fondsbudget over de hele looptijd. Het CDA is van mening dat het fondsbudget zo veel mogelijk in de cultuursector moet landen en zo min mogelijk besteed moet worden aan uitvoeringskosten. Wij menen dat de uitvoeringskosten flink kunnen worden teruggebracht door het zoeken naar en entameren van kansrijke topprojecten, alsmede het panklaar aanbieden van deze projecten aan het fonds, te laten uitvoeren door onze bestaande steunfuncties. Het fonds kan zich dan beperken tot het beheren van het fondsvermogen, de uiteindelijke selectie van topprojecten en de monitoring daarvan. Dat hoeft wat ons betreft zeker niet gepaard te gaan met een verhoging van het budget voor de steunfuncties, maar zal wel kunnen leiden tot aangepaste afspraken met deze organisaties.

Het tweede belangrijke punt betreft het verkrijgen van draagvlak van de doorsnee Brabander voor het fonds, een van de belangrijke leerpunten van BrabantStad Culturele

Hoofdstad. Wij constateren dat er een groot belang wordt gehecht aan de groep van 60 sleutelfiguren die meebeslissen over de selectie van projecten. De open community van de gemiddelde geïnteresseerde Brabander wordt wel genoemd in de stukken, maar heeft geen expliciete rol bij de verdere selectie van projecten. Het CDA pleit voor meer balans in dezen en dus ook voor een duidelijke rol van de open community, zodat vooraf duidelijk wordt dat projecten op voldoende draagvlak kunnen rekenen.

Dan is er nog de potentiële valkuil om alles zo breed mogelijk en van elk niveau op te pakken om maar zo veel mogelijk projecten te hebben. Het succes van het fonds staat wat ons betreft niet gelijk aan het zo snel mogelijk wegzetten van zo veel mogelijk geld. Wat ons betreft zou het moeten gaan om het bereiken van zo veel mogelijk hoge kwaliteit die op termijn ook nog eens houdbaar is en het culturele profiel van Brabant in nationaal en internationaal opzicht versterkt. Dat betekent juist focus op die initiatieven die in zichzelf al goed zijn, maar met een extra zetje excellent kunnen worden.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Ik ben heel blij dat de heer Brenninkmeijer spreekt over draagvlak. Hoe zit het met draagvlak voor het fonds an sich, die 40 miljoen euro die wij nu gaan spenderen? Wil hij niet weten wat de Brabander daarvan vindt?

De heer **Brenninkmeijer** (CDA): Mevrouw Frijters neemt al een voorschot op de tweede tranche. Die staat wel in de stukken, maar wij hebben het nu over 25 miljoen euro. Wat het draagvlak betreft, wij staan hier voor de Brabanders, wij zijn gekozen en aangewezen om de Brabanders hier te vertegenwoordigen. Straks zal blijken of dat draagvlak er is.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Dan raad ik de heer Brenninkmeijer aan heel goed naar mijn speech te luisteren.

De **voorzitter**: Dat zal de heer Brenninkmeijer ongetwijfeld doen, maar hij vervolgt nu zijn eigen betoog.

De heer **Brenninkmeijer** (CDA): Daarbij mag het zeker niet alleen gaan om podiumkunst, maar ook om beeldkunst, design, mode en misschien ook wel volkscultuur. Dus ja, wel zo breed mogelijk, maar de focus hoe dan ook op hogere kwaliteit en die profielversterking in nationaal en internationaal verband.

Ons vierde punt betreft de positie van de basis. Die behoeft volgens het voorstel aandacht, want de basis is kwetsbaar. Wij willen nog wel een stapje verder gaan: zonder gezonde basis geen top, geen continuïteit en zonder een gezonde voedingsbodem is er ook geen goede landingsplaats voor de top. De afgelopen jaren is er in onze commissie veel en ook vaak gesproken over die basis en dat was ook bij dit dossier wederom het geval. Wij vinden dat de basiscultuur nu eindelijk eens concrete handen en voeten moet krijgen; niet praten over het DNA van Brabant maar ook duidelijk maken wat het dan concreet inhoudt en zeker ook wat het niet inhoudt. Daarnaast moet helder worden of er, en zo ja welke knelpunten er zijn, wat de provincie daarin kan betekenen en hoe we dat het beste kunnen organiseren. Ten slotte is het CDA van mening dat als we het structurele belang van cultuur voor het leef- en vestigingsklimaat in Brabant onderkennen, we ook structureel hierin moeten willen investeren. Dat betekent stoppen met het plakken van incidentele pleisters en keuzes maken van wat we structureel wel en niet moeten en kunnen doen. Daartoe dienen wij samen met de PvdA (vooral dank aan

mevrouw Wijnands voor het vanaf de start meedenken over de inhoud), de SP en GroenLinks een motie in die ik u zo dadelijk zal overhandigen.

Resumerend voorzitter, het CDA is akkoord met dit voorstel. Daarmee is een cascoraamwerk opgeleverd met een berg aan ideeën over de inrichting daarvan. Nu komt het erop aan om de komende paar maanden, gehoord de wensen van deze Staten, de juiste inrichting te kiezen en deze in september aan ons voor te leggen. De CDA-fractie wenst u daarbij veel wijsheid en vooral creativiteit toe. Dank u wel.

De heer **Burger Dirven** (VVD): Mijnheer Brenninkmeijer, iets in uw betoog is mij niet duidelijk. U zegt: geld moet naar cultuur. Dat ben ik helemaal met u eens. U spreekt vervolgens over de 4% jaarlijkse kosten maximaal van het nominale fondsbedrag. Bedoelt u dat u 4% voldoende vindt?

De heer **Brenninkmeijer** (CDA): Ik dacht dat ik heel duidelijk heb aangegeven dat wij die 4% veel te hoog vinden. In het voorstel staat ook maximaal 4%. Er is zeker voor het einde van het jaar ruimte om dat anders in te richten c.q. om er op een andere manier mee om te gaan. Wij vinden dat echt het hoogst noodzakelijke binnen het fonds moet plaatsvinden, te weten het beheren van het fonds en het uiteindelijk selecteren van de projecten en dat al het voorbereidende werk liefst buiten het fonds moet plaatsvinden. Daarmee zouden die kosten nog wel eens verder terug kunnen gaan dan naar de 3% die u voorstelt in het amendement, mijnheer Burger Dirven.

De heer **Burger Dirven** (VVD): Vraagt u GS daarmee ook om die kosten te verlagen.

De heer **Brenninkmeijer** (CDA): Ja, zeker!

De **voorzitter**: Door de leden Brenninkmeijer, mw. Wijnands, mw. Roozen en mw. Brunklaus wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 3 en 4 juli 2014, behandelend het Statenvoorstel 33/14 Instellingsbesluit Brabant C; overwegende dat:

- als we het structurele belang van cultuur voor het vestigings- en leefklimaat in Brabant onderkennen, we dan ook echt structureel moeten willen investeren en moeten stoppen met steeds maar weer incidentele hulpacties ten behoeve van structureel niet sluitende begrotingen van culturele instellingen;*
 - zonder gezonde basis geen top en geen continuïteit mogelijk is;*
 - er duidelijkheid moet komen over wat we daarbij inhoudelijk onder de basis moeten verstaan en vooral ook niet moeten verstaan;*
 - er duidelijkheid moet komen over wat de provincie structureel kan doen om de basis op orde te houden c.q. te brengen;*
 - er duidelijkheid moet komen hoe de provincie dit doel het beste kan bereiken;*
 - er duidelijkheid moet komen welke structurele middelen daar voor nodig zijn,*
- constaterende dat:*
- (buiten erfgoed) vanuit de reguliere begroting 11,6 miljoen euro structureel wordt geïnvesteerd in cultuur;*

- daarvan krap 26% ten goede komt aan de podiumkunsten, 35% aan het Noord-Brabants Museum en 39% aan de steunfuncties;
- daarnaast keer op keer voorstellen passeren met een incidenteel karakter, die veelal met podiumkunsten te maken hebben;
- ook het nog in te stellen fonds Brabant C zich met incidentele Essent-middelen primair op topcultuur gaat richten,

verzoeken Gedeputeerde Staten:

1. Nog vóór het einde van deze bestuursperiode de noden van de basis (in brede zin) en de noodzaak van de beschikbaarheid van de meest kritische delen daarvan inzichtelijk te maken;
2. Zo nodig met voorstellen te komen om de organisatie en financiering van deze basis ter beschikking c.q. zeker te stellen;
3. Zo nodig meerjarig ruimte te bieden in de begroting om de basis structureel op orde te brengen en te houden, en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging. Zij krijgt nr. M23.

Mevrouw **Roosen** (SP): Voorzitter. De vraag ligt voor, in te stemmen met het Brabant C Fonds. Dat vinden wij een legitieme vraag van GS, maar om hier een zo'n duidelijk mogelijk antwoord op te geven heeft de SP samen met D66 contact gezocht met actieve mensen in het culturele veld van Brabant, met de bedoeling te horen welke op- en aanmerkingen uit deze hoek kwamen. Zij zijn immers degenen die direct betrokken zijn bij het instellen van het Cultuurfonds. De eindconclusie van het gesprek was: het fonds moet er komen, maar er werden ook kanttekeningen geplaatst. Ik noem er enkele:

Laat ruimte voor bijstelling; tussentijdse aanpassingen moeten toch mogelijk zijn; hoe basis en top gerealiseerd moeten worden, is nog niet duidelijk, maar zeker is dat ze niet zonder elkaar kunnen! De sector verwacht van de politiek vertrouwen, maar is zich er tevens van bewust dat vertrouwen moet groeien.

In de nota staat dat het fonds er via projecten voor kan zorgen dat Brabant nationaal en internationaal beter zichtbaar is. Dat was een kritisch punt binnen de sector. Het is heel moeilijk om een internationale uitwisseling gaande te houden, dus als het fonds daar daadwerkelijk in kan voorzien, is dat in de sector zeer welkom.

Talentontwikkeling is van het grootste belang, maar het fonds zou het ook mogelijk moeten maken dat afgestudeerden zich ook in Brabant kunnen vestigen en niet meteen naar andere delen van Nederland verdwijnen of zelfs naar het buitenland. Het gesprek met de sector heeft mij ervan overtuigd -- en ik heb dat ook aan de fractie kunnen overbrengen -- dat het fonds er moet komen.

Ik heb evenwel ook nog een paar aandachtspunten:

Onze fractie vraagt het college met klem de uitvoeringskosten zo laag mogelijk te houden. In de stukken blijft dit namelijk nogal vaag. Het fonds moet niet gebruikt worden om gaten te dichten, maar het moet echt een structurele bijdrage leveren aan de cultuur van Brabant. In de stukken staat ook dat er gesprekken zijn met o.a. de B5, maar in de praktijk is mij gebleken dat over de intensiteit van die gesprekken toch heel verschillend gedacht wordt en dat daar nog aan gewerkt moet worden. Het plan kan alleen maar slagen als er echt op alle fronten wordt samengewerkt.

Ook de vrijetijdseconomie verdient aandacht. Als het erom gaat investeerders en ondernemers bij het geheel te betrekken, liggen naar ons idee juist hier mogelijkheden. Verder wil ik de aandacht vestigen op de behoefte vanuit de sector om in contact te blijven met beleidsmakers en niet alleen met de steunfuncties.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Mevrouw Roozen zegt dat zij gesproken heeft met de cultuursector en dat die vindt dat het fonds er moet komen. Dat lijkt mij logisch, want daar ziet men de subsidies verdampen. Waarom heeft zij niet gepraat met de burgers? Vindt mevrouw Roozen eigenlijk ook niet dat al die vrijgekomen miljoenen terug moeten naar de Essent-middelen zoals ook in het verkiezingsprogramma van haar partij staat?

Mevrouw **Roozen** (SP): Om met de laatste vraag te beginnen, wij zijn van mening dat de denkende mens zijn mening wel eens kan veranderen. De Essent-gelden waren voor de Brabanders en worden aan de Brabanders besteed. Ik zou het daarbij willen laten.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Daar zullen de kiezers blij mee zijn!

De **voorzitter**: Dat zal blijken.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Voorzitter. Na het niet behalen van de titel Culturele Hoofdstad 2018 staat het college vandaag voor de cruciale vraag: "Wat te doen met 40 miljoen?" Die 40 miljoen euro is wat nog over is van de voor Culturele Hoofdstad gereserveerde 50 miljoen euro en waarvan inmiddels dus al minstens 10 miljoen euro verdampt is.

Het publieke geld brandt kennelijk in de zakken van dit college! De vraag moet echter niet zijn hoe het overgebleven publieke geld van Brabantstad Culturele Hoofdstad 2018 zo snel mogelijk te besteden, de vraag moet zijn wat een goede culturele basisinfrastructuur is en hoe die kan worden gerealiseerd. Het college heeft een heel vreemde voorstelling van zaken met zijn stelling dat "we op cultureel terrein nauwelijks meespelen in de nationale en internationale top" en dus miljoenen daarin moeten steken om bedrijven en toeristen te trekken.

Het college slaat de plank mis. Onze economie ontwikkelt zich niet dankzij een hoogdravend kunst- en cultuurbeleid. Het is juist andersom. Cultuur kan en zal zich ontwikkelen in een goed economisch klimaat; een kwestie van oorzaak en effect in de juiste volgorde dus.

Die toeristen, in het bijzonder cultuurtoeristen, stellen erfgoed centraal bij bezoeken. Als we ze dan ook nog kunnen verleiden tot overnachtingen bijvoorbeeld door middel van arrangementen gekoppeld aan alles wat Brabant al te bieden heeft, dan vaart het toerisme er wel bij.

Wat te doen dus met die 40 miljoen euro die de coalitiepartijen in Brabant zo graag willen opmaken aan elitaire kunstprojecten waar geen mens op zit te wachten en waarvoor onvoldoende markt en draagvlak is? Draagvlak, voorzitter, draagvlak is cruciaal. We herinneren ons allemaal waarop Culturele Hoofdstad is geflopt: op gebrek aan draagvlak onder de bevolking!

De heer **Burger Dirven** (VVD): Ik heb even een vraag als mevrouw Frijters spreekt over elitaire kunstprojecten waarop niemand zit te wachten. Wat vindt zij ervan dat aan iedere

euro die wij vanuit dit fonds uitgeven twee euro wordt toegevoegd door het maatschappelijk veld, door ondernemers en andere organisaties? Als een project door de maatschappij als goed wordt beoordeeld en men wil daarin participeren, hoe kan mevrouw Frijters dan spreken van een elitair gebeuren?

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Dat geld gaat naar de elite. Het gaat immers om de podiumkunsten en dergelijke, de top dus. Wij spreken echter niet over de basis en daar heeft men misschien wel geld voor nodig.

De heer **Burger Dirven** (VVD): Waar heeft mevrouw Frijters de kennis vandaan dat het naar de elite gaat? Ik heb die kennis niet.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Wij noemen het zo omdat het de podiumkunsten zijn; die zeven kunstuitingen die het PON heeft onderzocht. Daar moet schijnbaar geld naartoe. Dat is niet het cultureel erfgoed dat wij willen bewaren.

De heer **Brenninkmeijer** (CDA): Mevrouw Frijters heeft mij gevraagd goed te luisteren naar haar betoog. Dat heb ik ook gedaan.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Er komt nog meer.

De heer **Brenninkmeijer** (CDA): Als zij goed naar mij geluisterd had, zou zij gehoord hebben dat wij naast het fonds bijzondere aandacht willen besteden aan die basis en niet door het fonds. Ik zou mevrouw Frijters willen vragen daar met ons mee te doen, dan staan wij daar in ieder geval schouder aan schouder.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Volgens ons is dat de omgekeerde wereld. U gaat nu eerst geld uitgeven aan de top, mijnheer Brenninkmeijer, en daarna gaat u onderzoeken wat de basis is. Dat is de omgekeerde wereld. Laten wij ons eerst eens kijken wat er nodig is aan cultuurerfgoed.

De heer **Brenninkmeijer** (CDA): U maakt een denkfout, mevrouw Frijters. Het fonds is met incidentele middelen gevoed. Als wij het over de basis hebben, moeten wij spreken over structurele middelen. Die kunnen nooit uit de Essent-gelden komen, vandaar dat wij een apart voorstel hebben voor die basis.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Prima.

Ik vervolg mijn betoog en nu komt het stukje waarop ik doelde, mijnheer Brenninkmeijer. De PVV-fractie heeft constant gehamerd op dat draagvlak. Na het mislopen van de titel heeft de PVV een representatieve enquête laten uitvoeren. Op de vraag of het een goed idee is de gereserveerde middelen voor het project Culturele Hoofdstad 2018 alsnog aan dezelfde of nagenoeg dezelfde projecten en doelen te besteden, antwoordt slechts 19% van de totale respondentengroep dat een goed idee te vinden. Opvallend is dat het de VVD-kiezers zijn die daar het meest uitgesproken over zijn. Slechts 16% van de respondenten vindt cultuur een kerntaak van de provincie en nog eens 29% vindt dat dit weliswaar een provinciale taak is, maar enkel historisch erfgoed of monumentenzorg zou moeten betreffen.

De heer **Burger Dirven** (VVD): Mevrouw Frijters, kunt u mij de exacte formulering geven van de vraag in uw representatieve enquête?

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Ik kan u de exacte vraagstelling straks laten zien. Het is gewoon duidelijk: Culturele Hoofdstad had geen draagvlak en dit voorstel heeft ook geen draagvlak want het bouwt daarop voort!

De heer **Burger Dirven** (VVD): Heeft u in de vraag ook aangegeven dat er sprake is van een rendementsfactor?

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Bedoelt u daarmee de twee van Greg Richards of dat soort dingen?

De heer **Burger Dirven** (VVD): Dat is de maatschappelijke rendementsfactor, maar ik bedoel gewoon de economische rendementsfactor: de multiplier van 3.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Ik kom daarop straks terug.

De heer **Brenninkmeijer** (CDA): Ik ben benieuwd hoe mevrouw Frijters dit land zou willen besturen als zij ooit de gelegenheid krijgt, als het alleen maar over enquêtes gaat. Wij zitten hier niet voor niets. De grootste enquête was drie jaar geleden. Toen zijn wij aangewezen. Ik heb er ook voor gepleit dat in het kader van het fonds vaker naar die open community gekeken wordt om ook daar draagvlak te vinden voor de projecten.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): De PVV is er een groot voorstander van om af en toe een referendum of een enquête te houden om eens te horen wat de burger ergens van vindt. Dat blijven wij ook doen.

De heer **Brenninkmeijer** (CDA): Daar ben ik ook een groot voorstander van, maar ik denk niet dat wij op die manier kunnen besturen. Daar ben ik dus geen voorstander van.

Mevrouw **Roozen** (SP): Ik verbaas mij een beetje over de opmerking van mevrouw Frijters dat de mensen uit de cultuursector komen omdat zij geld te verwachten hebben. Het is jammer dat mevrouw Frijters niet bij de bijeenkomst was want dan had zij dat met hen kunnen bespreken.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Uit mijn verhaal blijkt wel dat wij die mensen helemaal niet zo belangrijk vinden, wij vinden de burgers belangrijk. Bovendien is het selectief wie u uitnodigt. Wij hechten niet aan een dergelijke bijeenkomst en daarom waren wij er niet.

Mevrouw **Roozen** (SP): Mijn fractie en ik gaan uit van vertrouwen en niet van wantrouwen!

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Voorzitter. Dit zijn cijfers die tot nadenken zouden moeten stemmen. De Brabantse miljoenen waren in de investeringsagenda gereserveerd voor Culturele Hoofdstad. In het voorstel voor het Brabant C Fonds wordt nu krampachtig

geprobeerd dezelfde bestemming aan de middelen te geven, namelijk dezelfde soort projecten als waar de agenda van het elitaire Culturele Hoofdstadproject al mee gevuld was: hoogdravende onbegrijpelijke kunstprojecten waar geen Brabander het nut van inziet. Er wordt wederom een kapitale blunder gemaakt en ondanks dat er minstens al tien miljoen euro door het putje is gespoeld voor Brabant culturele hoofdstad, heeft het college er niets, maar dan ook niets van geleerd. Sterker: tegen beter weten in wordt hier 40 miljoen euro ingezet om dezelfde stomme fouten te maken. Op kosten van de belastingbetaler! Nu het project Culturele Hoofdstad niet is doorgegaan, hadden de resterende middelen onverwijld terug moeten vloeien naar de Essentmiddelen.

Een vraag aan de gedeputeerde. Is er nagedacht over de definitie van onze culturele infrastructuur? Ik heb een heel mooi schema gevonden op de site van de VNG. Dat is echt een eyeopener. Een van de kerntaken van de provincie is behoud van cultureel erfgoed en identiteit, zoals monumenten, kerken, molens, kloosters, bibliotheken, noem het maar op. Hier ligt nu de kans voor de provincie! Dat is dus niet investeren volgens het fantasieontwerp van cultuurbobo's, maar naar analogie van onze mooie Brabantse samenleving en overeenkomstig de kerntaak van de provincie. Cultuur is voor en door de Brabander, niet opgelegd van boven. Mensen maken de stad en de cultuur. Dat is wezenlijk anders dan de cultuur naar de mensen brengen. Op veel onderdelen van onze culturele infrastructuur -- bibliotheken, musea, talloze verenigingen en restauratie en onderhoud van monumenten -- is de afgelopen jaren bezuinigd, terwijl hoogdravende kunstprojecten en koepelorganisaties die zich vooral bezighouden met kunst waar nauwelijks vraag naar is, driftig gesubsidieerd worden. Dat is de omgekeerde wereld. Wie cultuur een warm hart toedraagt, zorgt dat dorpen en steden hun culturele infrastructuur kunnen behouden en daardoor leefbaar blijven.

Ik ga afronden. Er is geen draagvlak. Er is geen overzicht van waar de behoefte ligt en hoe dit zich verhoudt tot de regionale spreiding en Brabantse identiteit. Ook de meerwaarde van deze investering wordt niet duidelijk. Ook de discussie rondom de steunfuncties is nog niet afgerond. Verder is er een wildgroei aan cultuurfondsen, waar men terecht kan. Ook het cultureel ondernemerschap zal niet worden gestimuleerd met nog een fonds. Dit voorstel was en is volgens onze fractie niet rijp voor behandeling.

Mevrouw **Wijnands** (PvdA): Voorzitter. Laat ik het belangrijkste eerst melden: de PvdA is blij met het feit dat de provincie geld investeert in cultuur. Vandaag is het Brabant C fonds aan de orde. Laten we de commissievergaderingen hier vooral niet over gaan doen, maar één van de discussiepunten was de vraag waar de miljoenen eigenlijk naar toe gaan. Niet onbelangrijk. Versterkt het geld de top of toch ook de basis? En wat is dan die top en komt het dan ook bij de basis? Ook hierover wil ik duidelijk zijn: de PvdA is niet tegen investeren in topcultuur, integendeel. Topcultuur past bij een ambitieuze provincie, zorgt voor aansprekende projecten waar mensen op afkomen en genereert dus meer aandacht voor cultuur en voor Brabant. De PvdA maakt zich wel zorgen over de basis. Wij dienen daarom de motie "structurele middelen cultuur" die door het CDA al is toegelicht, mede in. Zoals in de motie wordt gesteld: zonder gezonde basis is er geen top en geen continuïteit mogelijk. En dan is het leuk en aardig om miljoenen in projecten te stoppen, maar als de top niet kan landen dan is de intentie van Brabant C wel goed, maar is het de vraag of het effectief is. Voor ons is deze motie belangrijk bij deze discussie.

De heer **Van den Berg** (PVV): Het is heel mooi dat wij hier een grote zak geld hebben, maar in de veelal door de PvdA geregeerde gemeenten is dat geld er niet. Juist die topprojecten vragen een cofinanciering en die wordt gezocht bij de gemeenten. De gemeenten zullen dat van hun cultuurbegroting moeten halen. Het kan niet anders dan dat dit rechtstreeks ten koste van de basis gaat. Deze investering heeft volgens mij een averechts effect op de basis. Het geld wordt door weggezogen en wordt geïnvesteerd in die elitaire projecten. Ik wil graag van mevrouw Wijnands weten hoe zij dit op denkt te lossen. Of wil zij die zaak geld van 6 miljoen extra gaan verspreiden?

Mevrouw **Wijnands** (PvdA): De heer Van den Berg stelt een terechte vraag. Wij hebben daarover ook gesproken in onze fractie. Bij de gemeenten moet een aantal zaken veranderen omdat er minder geld is. De vraag is of de provincie bezig is met het uithollen van de lokale cultuur door dit soort projecten aan te bieden en gemeenten zich verplicht voelen om die mee te financieren. Wij zijn tot conclusie gekomen dat dit een prima fonds is. Op de eerste plaats hoeven gemeenten niet verplicht mee te doen. Het is vrijwillig. Een project kan ook worden neergezet zonder financiering van de gemeenten. De provincie brengt 30% in, maar het mag ook van andere partijen komen. Op de tweede plaats blijft het altijd een gemeentelijke afweging. Inderdaad heeft de provincie ook een bepaalde verantwoordelijkheid ten opzichte van de basis. Wij willen een beeld daarvan krijgen en de gemeenten helpen. Het is echter niet aan ons om niet te investeren in topcultuur uit angst dat gemeenten wellicht...

De heer **Van den Berg** (PVV): Het is volgens mij wishful thinking dat die fondsen ook door derden massaal gevuld zullen worden. Als er een project komt waarin vele miljoenen omgaan, zal een gemeenteraad gauw geneigd zijn om te zeggen: dat is een schitterend project, dat willen wij hebben; als wij die drie miljoen euro niet geven, krijgen wij die vijf miljoen euro ook niet. Het gevolg is dat er bij zo'n gemeente drie miljoen euro uit de cultuurbegroting gehaald wordt en dan zou het wel eens zo kunnen zijn dat er een bibliotheekje minder openblijft. Daar zit mijn probleem bij dit project.

De **voorzitter**: Volgens mij is dit punt voldoende duidelijk gemaakt.

Mevrouw **Wijnands** (PvdA): Ik snap wat de heer Van den Berg zegt, maar hij neemt aan dat een gemeenteraad zelf niet die afweging kan maken. Wij gaan ervan uit dat de gemeenteraad dat wel kan en heel goed beseft hoe belangrijk de lokale basiscultuur is. Alleen als iets een enorme meerwaarde heeft of de financiering is zodanig dat een gemeente helemaal niets of een klein beetje moet bijdragen, zal zij dat doen. Ik vind niet dat wij als Staten moeten beslissen over wat gemeenteraden in hun wijsheid beslissen. De motie vraagt niet alleen aandacht voor de balans top-basis, maar ook voor de balans tussen structureel en incidenteel geld. Er ligt een enorme uitdaging in hetgeen in het businessplan is opgeschreven, namelijk: "Met de incidentele middelen van het fonds wordt structurele versterking van het systeem nagestreefd." Hoe zorgen we ervoor dat de miljoenen niet enkel leiden tot een paar mooie, hoogwaardige projecten die Brabant even op de kaart zetten, maar dat het systeem als geheel er ook langdurig beter uitkomt? Deze uitdaging willen wij in ieder geval meegeven aan de gedeputeerde en aan onze eigen Staten.

Ook de governance is in de commissies al ruimschoots besproken. De heer Burger Dirven van de VVD heeft reeds opgemerkt dat de memorie van antwoord hierover veel helderheid heeft geschapen. Wij zijn dan ook van mening dat het vormgeven van die governance een taak is van GS. Wel willen we daarbij GS op het hart drukken om de opmerkingen en ideeën van de commissie serieus mee te nemen. Kijk zo veel mogelijk wat er binnen of met de bestaande structuren kan. In de memorie van antwoord staat dat "vanwege de brede wens in de commissie toegezegd wordt dat een deel van de uitvoeringskosten vanuit de bestaande middelen wordt gefinancierd." Hoewel GS hiermee een stap in de goede richting zetten, heeft deze zin mij op z'n minst bevreemd. Waarom is er eerst een brede wens vanuit de commissie nodig, voordat het college zelf beseft dat het de uitvoeringskosten kan beteugelen door uit te gaan van wat er al is? Daarnaast is het geenszins onze bedoeling geweest om de uitvoeringskosten van Brabant C deels ten laste te laten komen van de steunfuncties, zoals nu wordt voorgesteld in het gewijzigde besluit. Met de opmerking in de memorie van antwoord geeft het college in ieder geval aan dat de uitvoeringskosten omlaag kunnen. De PvdA wil dan graag meteen boter bij de vis en dit vastleggen in het voorliggende besluit. Vandaar dat wij het amendement van de VVD mee hebben ingediend.

Top-basis, structureel-incidenteel, maar er is nog een spanningsveld, namelijk tussen duidelijke kaders en maatwerk. Dit is met name ook in de bijeenkomst met het cultuurveld duidelijk naar voren gekomen. Mevrouw Roozen sprak daar al over. Het veld vraagt om flexibiliteit, maatwerk en het voorkomen van te veel regels en boekhouding. De Staten, als controleurs, willen graag duidelijke kaders, criteria en richtlijnen waarbinnen het geld besteed mag worden. Het lijkt ons goed om in de verdere uitwerking deze spanning te benoemen en zo veel mogelijk handen en voeten te geven. Dat moet gebeuren op een manier waardoor het fonds niet ten ondergaat aan te eng gedefinieerde voorwaarden waardoor er niets doorheen komt. Projecten met een echte meerwaarde moeten een kans krijgen. Een zoveelste uitdaging!

Het lijkt de PvdA ook goed om na te denken over de algemene provinciale rol bij de ambitie om "tweede culturele regio van NL" te worden. Is het instellen van een Brabant C fonds voldoende om deze ambitie vorm te geven of zou de provincie, net zoals bij de ambities in het kader van de economie, dan ook tijd en energie moeten stoppen in ambassadeurschap en werkbezoeken buiten Brabant?

De heer **Hageman** (D66): Voorzitter. D66 staat voor een lastig besluit over het Cultuurfonds. Niet lastig vanwege het principe want D66 heeft zich altijd ingespannen om de culturele sector te ondersteunen door te hameren op provinciale visie, verzachting van de bezuinigingen en op gelden om transitie mogelijk te kunnen maken. Wij zien dan ook grote toegevoegde waarde van de Brabant C gedachte of eigenlijk de Noord-Brabant C gedachte en van een cultuurfonds. Maar of wij een toegevoegde waarde zien bij het fonds dat nu wordt opgezet, is even de vraag.

Het proces om tot hier te komen, is lang geweest. Er heeft ook een aantal beeldvormende besprekingen plaatsgevonden om maximaal draagvlak te krijgen, daar waar optimaal had volstaan.

Op zich is het positief dat naar heel veel partijen is geluisterd, maar vaak is het streven naar beter de vijand van het goede. Want als je steeds meer verschillende stemmen in een muziekstuk opneemt, komt er een punt dat het geen samenzang meer is maar een kakafonie aan geluiden. Zeker als de dirigent onvoldoende zicht houdt op de compositie

als geheel. Daarmee ontstaat de situatie dat het fonds zich loszingt van de Brabant C gedachte en onvoldoende inhaakt bij de constatering van het PON die hebben aangetoond dat de grootste kwetsbaarheden liggen op het vlak van toptalentontwikkeling en toptproducties.

Bijna iedere partij in uw Staten kan, als zij goed luistert, haar eigen inbreng terughoren, zo ook D66. Maar inmiddels lijken wij ons in de discussie te beperken tot het toetsen of de eigen inbreng wel gehonoreerd is en verliezen wij de originele gedachte uit het oog. Die is naar mijn idee nog steeds: hoe versterken we de functieketens in het cultuursysteem van Brabant, wat is de verantwoordelijkheid en de rol van elke belanghebbende -- waaronder de provincie, maar zeker ook de gemeenten -- en hoe kan een fonds helpen om de provinciale rol te ondersteunen?

Kan de gedeputeerde toezeggen dat bij de uitwerking van het fonds de originele doelstelling van Brabant C weer leidend wordt, zijnde de versterking van het cultuursysteem met als basis de inventarisatie van het PON?

De kwetsbaarheid op het gebied van toptalentontwikkeling werd breed gedeeld door de aanwezigen uit de cultuursector op de bijeenkomst die D66 had georganiseerd samen met de SP. Daar werd ook gepleit voor maatwerk in het fonds en voor afstemming van eventuele kaders met die van andere fondsen en subsidieregelingen; dit om de regeldruk beheersbaar te houden. Voorwaar nog een opgave voor de uitwerking!

Om meer originele focus in het fonds terug te brengen, dien ik een tweetal amendementen in. Een amendement om de missie van het fonds aan te passen en een om de twee doelen wat scherper te formuleren.

Er is terecht een koppeling gelegd tussen het cultuursysteem van Brabant C en andere terreinen als de vrijetijdseconomie, leefbaarheid en erfgoed. Maar alles krijgt zo veel gewicht dat de originele doelen sterk verwateren. Het is uitstekend om de raakvlakken met andere terreinen te bewaken om synergie te bereiken, maar je kunt niet de hele wereld verbeteren vanuit één fonds van 25 miljoen euro incidenteel geld.

De **voorzitter**: Mijnheer Hageman, kunt u afronden?

De heer **Hageman** (D66): Ik zal nog één zin uitspreken en de rest bewaren voor de tweede termijn.

Omdat ik niet de illusie heb dat alle doelen worden teruggebracht naar de Brabant C gedachte, dien ik ook een motie in die structurele inspanningen richting vrijetijdseconomie wil ondersteunen door structureel budget.

De heer **Burger Dirven** (VVD): De heer Hageman sprak over het versterken van een van de doelen en over 1 miljoen euro structureel uit het budget voor vrijetijdseconomie. Weet hij hoe hoog dat budget momenteel is structureel?

De heer **Hageman** (D66): Welk budget bedoelt de heer Burger Dirven?

De heer **Burger Dirven** (VVD): Over het geld dat de heer Hageman graag toegevoegd wil zien uit het budget voor vrijetijdseconomie.

De heer **Hageman** (D66): In de motie die nu wordt ingediend is het uiteindelijk een half miljoen euro geworden. Wat dat uw vraag, mijnheer Burger Dirven?

De heer **Burger Dirven** (VVD): Weet u hoe hoog het structurele budget voor vrijetijdseconomie nu is? U wilt immers een deel uit dat budget?

De heer **Hageman** (D66): Daarin wordt een aantal miljoenen rondgepompt.

De **voorzitter**: Door het lid Hageman wordt het volgende amendement voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 4 juli 2014, behandelend het Statenvoorstel 33/14 E inzake het instellingsbesluit Brabant C Fonds, constaterende dat:

- *de uitgangspunten van Brabant C en de missie van het Brabant C fonds niet volledig op elkaar aansluiten,*

overwegende dat:

- *de huidige formulering van doel 3.1 (Versterking van het cultuursysteem en de vrijetijdseconomie van Brabant) de versterking van de vrijetijdseconomie tekstueel een even groot belang geeft als de versterking van het cultuursysteem;*
- *de vitaliteit van het cultuursysteem en de afzonderlijke rollen van de belanghebbenden de basis vormen van de Brabant C gedachte;*
- *de formulering bij doel 3.2 (een multiplier van 3 over de gehele portefeuille over de gehele looptijd) formeel zou kunnen uitsluiten dat een grotere multiplier wordt*

bereikt,

besluiten de artikelen 3.1 en 3.2 uit het voorstel aldus te wijzigen:

- *3.1 Versterking van het cultuursysteem en daarmee de vrijetijdseconomie van Brabant;*
- *3.2 Een multiplier van minimaal 3 over de gehele portefeuille over de gehele looptijd.*

Dit amendement maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. A6.

Door de leden Hageman en mw. Roozen wordt het volgende amendement voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 4 juli 2014, behandelend het Statenvoorstel 33/14 E inzake het instellingsbesluit Brabant C Fonds, constaterende dat:

- *de uitgangspunten van Brabant C en de missie van het Brabant C Fonds niet volledig op elkaar aansluiten,*

overwegende dat:

- *als uitvloeisel van de kerntakendiscussie de provincie moet voorkomen actief te zijn op de verantwoordelijkheidsgebieden van andere overheden;*
- *Brabant C is opgezet om het cultuursysteem vitaal te krijgen of te houden en om de verantwoordelijkheden van belanghebbenden duidelijk te krijgen;*
- *vanuit Brabant C afspraken gemaakt moeten worden met onder andere gemeenten over hoe de gehele keten vitaal te maken of te houden is;*
- *uit de inventarisatie van het PON over de huidige toestand van het cultuursysteem blijkt dat met name toptalentontwikkeling, werkplaatsen en "top" het minst zijn ontwikkeld;*
- *een missie richtinggevend is bij de verdere uitwerking van het fonds,*

besluiten de missie van het fonds aldus te wijzigen:

- *Het Brabant C Fonds versterkt de vitaliteit van de functieketens in het cultuursysteem door te investeren in toptalentontwikkeling en versterking van het kunst- en cultuuraanbod van toptniveau in Brabant, om daarmee creatieve toptalenten voor Brabant te behouden en de nationale en internationale aantrekkingskracht van Brabant te vergroten.*

Dit amendement maakt onderdeel uit van beraadslaging. Het krijgt nr. A7.

Door de leden Hageman en mw. Brunklaus wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 4 juli 2014, behandelend het Statenvoorstel 33/14 E inzake het Instellingsbesluit Brabant C Fonds; overwegende dat:

- *het Cultuurfonds in eerste opzet bedoeld was ter versterking van een kwetsbaar cultuursysteem en het vergroten van het aanbod van kunst en cultuur met een (inter)nationaal niveau en uitstraling;*
- *er gezocht is naar verbreding van de doelen en dat die gevonden is door onder andere een koppeling aan de vrijetijdseconomie;*
- *deze koppeling zelfs, zoals blijkt uit de memorie van antwoord (33/14 D), een kader voor het fonds is geworden;*
- *positioneren van de provincie als een cultureel interessante plek vraagt om langdurige en structurele inzet en promotie van de Brabantse cultuur;*
- *het effectiever is indien positionering van het evenement vanuit het evenement zelf wordt verzorgd;*
- *structureel budget voor promotie en positionering van culturele uitingen de sector verder zal professionaliseren;*
- *de financiering van het fonds nu nog op incidentele basis is en het fonds waarschijnlijk niet volledig revolverend zal zijn,*

dragen Gedeputeerde Staten op om:

- *vanaf de begroting 2015 structureel (jaarlijks) €500.000,- budget over te hevelen van het budget voor de vrijetijdseconomie naar het Cultuurfonds, en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze motie maakt onderdeel uit van beraadslaging. Zij krijgt nr. M24.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voorzitter. Vandaag spreken we over de instelling van het Brabant C fonds. De missie van dit fonds is bovenal om topevenementen in Brabant te krijgen, om toptalenten vast te houden en daarmee een impuls aan de hele culturele sector te geven. En daarmee creëren we, aldus GS, een goed investeringsklimaat waarmee de economische ontwikkeling van Brabant wordt versterkt. Cultuur ten dienste van de economie, cultuur als drager van het Brabantse investeringsklimaat.

GroenLinks heeft er moeite mee als cultuur dit zo expliciet moet opleveren. Natuurlijk is het prima dat dit een effect is, maar dat mag niet het primaire doel zijn. L'art pour l'art!! De kunst omwille van de kunst, zeggen wij dan.

Cultuur heeft de afgelopen jaren harde klappen gekregen. Cultuurmakers vertellen ons dat ze niet meer met kunst maken bezig zijn, maar met het jagen naar geld om kunst te maken. Hoewel ze zich als ondernemer gedragen, is het zwaar om zich daarnaast te

goed te richten op het creatieve vak. Daardoor gaan veel kansen voor de kunst verloren. En dat is heel jammer.

Vanuit provincie en Rijk zijn er diverse regelingen waar kunstenaars een beroep op kunnen doen en daarmee kan gelukkig een smalle basis overeind worden gehouden. Door de instelling van het Brabant C fonds worden andere partijen getriggerd om mee te doen, mee te financieren en betrokken te raken. Dat is een positieve gedachte. Maar dit gaat in tegen de trend, als we de Raad voor Cultuur mogen geloven. Die constateert dat "het beeld over private investering allerm minst positief is". (Trouw 26 juni 2014). Hoe denken GS over deze constatering van de Raad voor Cultuur?

Bovendien wordt door de private sector een medefinanciering van 70% te vragen, de lat heel hoog gelegd om met projectvoorstellen te komen. Mijn vraag aan GS is of de cofinanciering meer ook gevarieerd zou kunnen worden afhankelijk van het voorstel. En zo ja, wordt dit straks onderdeel van de wensen en bedenkingen, of beslissen we dit nu? Door het fonds te richten op de top worden bovendien een heleboel partijen uitgesloten die in het midden van de zogenaamde piramide van het cultuursysteem zitten. Zij moeten maar hopen dat de top hen optrekt en meeneemt.

GroenLinks heeft verschillende malen aangegeven grote moeite te hebben met deze eenzijdige missie. Wij zijn van mening dat er ook een stevige ondersteuning aan het middensegment gegeven dient te worden waardoor de top zich kan ontwikkelen. Wij verschillen dus duidelijk van mening over de weg waarlangs het voor GroenLinks belangrijkste doel wordt bereikt, namelijk een vitaal en samenhangend cultuursysteem in en voor Brabant. Daarom dienen wij de motie van het CDA mede in, om dat in ieder geval te kunnen bereiken.

De 25 miljoen euro, mogelijk oplopend tot 40 miljoen euro, die in het fonds worden gestopt zijn in feite de gelden die gereserveerd waren in de 1ste tranche van de Essentgelden. Dat besluit is toen genomen, samen met het plan om Brabant Culturele Hoofdstad te worden. Wij begrijpen dus heel goed dat gemeenten die ook allemaal bezuinigen, positief zijn over de instelling van dit fonds. Ook de makers van kunst zijn dat omdat ze hopen op nieuwe kansen. Mij is duidelijk geworden dat zij weinig idee hebben hoe moeilijk het voor de meesten zal zijn om aan de eisen van het fonds te voldoen.

Als laatste merk ik dat 4% voor het uitvoering veel te hoog is. GS geven aan dat het goedkoper kan door een deel bij de steunfuncties te leggen. GroenLinks begrijpt daar niets van, want dan moeten de steunfuncties dingen laten die zijn nu wel doen. Kunnen GS uitleggen wat zij bedoelen? Diezelfde vraag heb ik ook aan de indieners van amendement A5, want die willen ook deel van de taken door de steunfuncties laten doen.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Is mevrouw Brunklaus op de hoogte van een onderzoek van OCW van eind vorig jaar waarin gekeken is hoe het gaat met de instellingen die geen subsidie kregen? Slechts 7% heeft het loodje moeten leggen. Het blijkt dus dat de sector het heel goed kan oppakken. Zij heeft veerkracht. Wat vindt mevrouw Brunklaus van dat onderzoek?

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Ik ken dat onderzoek niet. Ik kan uw vraag daarover dus niet beantwoorden.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Ik wijs op dat onderzoek omdat mevrouw Brunklaus altijd zegt dat de culturele instellingen het zwaar hebben en dus meer geld moeten krijgen. Uit dat onderzoek blijkt echter dat zij het heel goed doen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Ging dat onderzoek ook over Brabant.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Over heel Nederland. Het was een onderzoek van het ministerie van OCW.

De heer **Hageman** (D66): De Raad voor Cultuur heeft ook een onderzoek gedaan. Ik weet niet of mevrouw Frijters dat kent. Daarin staat dat de armoede onder kunstbeoefenaars enorm is toegenomen. Dat is het effect van de bezuinigingen.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Elk onderzoek heeft zijn eigen insteek en zijn eigen aanhangers, zo gaat dat nu eenmaal.

De heer **Hageman** (D66): Maar wij hoeven niet selectief te winkelen!

De **voorzitter**: Hiermee komt een einde aan de eerste termijn van uw Staten. Er zijn amendementen en moties ingediend. Die worden nog rondgedeeld. De gedeputeerde heeft ook even tijd nodig om haar antwoord voor te bereiden.

De vergadering wordt van 11.35 uur tot 11.45 uur geschorst

Mevrouw **Van Haften-Harkema** (GS;CDA): Voorzitter. Wij zijn bezig met de behandeling van Brabant C en met name met het Brabant C fonds; het fonds binnen de Brabant C gedachte zoals de heer Hageman zei.

Wij staan hier niet omdat het onze ambitie is om snel 25 miljoen euro of 40 miljoen euro uit te geven, wij staan hier ook niet om topevenementen eenmalig naar Brabant te halen en wij staan hier ook niet om even de sector te redden na de rijksbezuinigingen. Onze ambitie is om met cultuur een klimaat in Brabant te houden en verder te ontwikkelen waarin creatief denken in de breedste zin wordt gestimuleerd. Dat is immers een voorwaarde voor de innovatie waar Brabant zo bekend om is en een voorwaarde voor burgerparticipatie die zo ontzettend nodig is bij de huidige maatschappelijke ontwikkelingen. Vanuit die ambitie delen wij het enorme belang om zo veel mogelijk van de middelen die wij daaraan zouden kunnen besteden ten goede te laten komen aan culturele projecten. Daarom willen wij de uitvoeringskosten zo laag mogelijk houden. Dat is echt een gedeeld belang van de Staten en het college.

Wij hebben niet gewacht tot de commissie ons zou oproepen om na te denken over die kosten, wij hebben u een raamwerkvoorstel gedaan. Dat ligt vandaag voor. Wij hebben daarin aangegeven dat de wijze waarop wij dat gaan uitvoeren nog verder moet worden uitgewerkt. Dat volgt dus nog. Bij het nadenken over de vorm hebben wij de uitvoering die in het businessplan geschetst wordt, serieus genomen. Die uitvoering vergt menskracht. Daar is geen speld tussen te krijgen. Hoe je dat vorm geeft en hoe je de kosten daarvan moet afdekken, vormen de komende tijd onderwerpen van gesprek. Wij proberen om zo veel mogelijk verbinding te zoeken met onze steunfuncties, overigens niet alleen in de culturele sectoren, wij kijken ook naar de kennis die bij het Vrijetijdshuis

zit (nu VisitBrabant) en naar de kennis financieel en investeringsgebied die bij de BOM zit (Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij) om de flexibele kern rondom Brabant C vorm te geven. Op die manier kunnen wij dat heel slim afdekken zonder dat het ten koste gaat van het geldbedrag van het fonds. Dat kunnen wij dan zo veel mogelijk bestemmen voor cultuur. Op hoofdlijnen begrijp ik amendement A5 en heb ik geen bezwaar tegen het amendement. Ik zou echter ook kunnen zeggen dat het overbodig is omdat wij met elkaar de daarin genoemde doelstellingen en belangen al hebben onderschreven en daarop in de verdere uitwerking terugkomen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): De steunfuncties gaan een deel van het werk uitvoeren. Krijgen zij daar geld voor of moeten zij binnen hun huidige taken het werk doen?

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Dat is precies waarover wij nu met de steunfuncties in gesprek zijn. Een deel van het werk dat moet gebeuren binnen Brabant C, zoals het aanboren van de community, is ook nu al onderdeel van wat de steunfuncties doen. Er kan dus sprake van een onderlinge versterking.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Hoe ziet de gedeputeerde de combinatie van de steunfuncties met dat fonds? Het fonds heeft immers zijn eigen structuur.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Er is een verschil tussen wat het fonds sec doet in de betekenis van geld verstrekken voor goede projecten volgens de vastgestelde criteria en wat daaromheen gebeurt in Brabant C met betrekking tot de aanjaagfunctie en de community functie. Daar kan het verschil gemaakt worden. Als wij een postbusfonds maken, hebben wij maar één iemand nodig die naast die brievenbus gaat zitten wachten totdat er aanvragen komen en die dan honoreert. Maar dat was niet wat wij bedoelden met Brabant C, dat is niet de filosofie waarop de heer Hageman wees. Wij willen meer. Daarvoor hebben wij iedereen nodig. Ik denk dat wij een en ander vorm kunnen geven met een kleine vast kern -- ik heb dat in de memorie van antwoord een lean- en meanorganisatie genoemd -- en daaromheen een flexibele schil die wordt samengesteld met mensen en middelen uit bestaande organisaties en die je samen dat pad op stuurt.

Mevrouw **Wijnands** (PvdA): Voorzitter. Het is goed om te horen dat de gedeputeerde geen bezwaar heeft tegen amendement A5. Voor ons staan twee belangrijke dingen in het amendement. Ik wil even zeker weten of de gedeputeerde heeft gezien dat wij er twee zaken uitgehaald hebben. Wij zeggen in het amendement dat de uitvoeringskosten omlaag kunnen van 4% naar 3%. De gedeputeerde heeft ook gezegd dat dit misschien mogelijk is. In het gewijzigde besluit geeft zij echter aan dat daarmee een deel van de kosten bij de steunfuncties gelegd wordt. Dat stuk hebben wij er ook uitgehaald. Wij zeggen expliciet dat de provincie alles moet doen binnen die 3% en niet de kosten moet verschuiven naar de steunfuncties.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Mevrouw Wijnands kan er toch geen bezwaar tegen hebben dat wij slim samenwerken met de steunfuncties?

Mevrouw **Wijnands** (PvdA): Daar hebben wij zeker geen bezwaar tegen. Uit de huidige formulering krijgen wij echter de indruk dat er nog steeds 4% aan kosten is maar dat daarvan 1% of 2% neergelegd bij de steunfuncties. Kan de gedeputeerde die indruk wegnemen? Wij willen namelijk dat alles gedaan wordt binnen die 3%.

Mevrouw **Van Haften-Harkema** (GS;CDA): Wij willen allemaal dat de kosten zo laag mogelijk zijn. Het voorstel in de memorie van antwoord is niet bedoeld als een boekhoudkundig trucje.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Voorzitter. De discussie over nut en noodzaak van de steunfuncties loopt nog. Ik zou haast zeggen dat die eindeloos is. Het is dus allemaal nattevingerwerk. De overheadkosten kunnen ook wel 0% zijn want de expertise en alles is in huis en wij doen het gewoon zelf. Dat is helemaal nog niet uitgekristalliseerd.

Mevrouw **Van Haften-Harkema** (GS;CDA): Die expertise is niet zomaar in huis. Wij hebben een aantal handen en hoofden nodig om dit uit te voeren. Dat staat beschreven in het businessplan. Dat is geen raar verhaal. Het is heel vergelijkbaar met wat er bij andere fondsen gebeurt. Die menskracht is nodig, waar je die ook organiseert.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Feit blijft dat die discussie nog niet gevoerd is. Het is nog niet duidelijk wat de steunfuncties eventueel kunnen bijdragen.

Mevrouw **Van Haften-Harkema** (GS;CDA): Dat klopt alleen als u van plan bent om over een paar maanden te zeggen dat alle steunfuncties verdwijnen.

De heer **Brenninkmeijer** (CDA): Wij hadden het eerst over 4%. In het amendement wordt gesproken over 3%. Wat ons betreft zou het nog wel lager kunnen. Ik wil er juist voor pleiten om GS de ruimte te bieden om de komende maanden nog eens goed te bekijken welk percentage eruit voortvloeit voor het fonds samen met flankerende activiteiten vanuit de steunfuncties. Ik denk dat wij dan allemaal heel tevreden zijn. Wij moeten ons nu niet vastpinnen op een bepaald percentage; 0% lijkt mij zeer onredelijk, want je hebt altijd wel een fondsbeheerder nodig.

Mevrouw **Van Haften-Harkema** (GS;CDA): De intentie is om de kosten zo laag mogelijk te houden. Als u de tekst in het voorstel wilt veranderen van "maximaal ter hoogte van 4%" in "maximaal ter hoogte van 3%" kan ik daarmee leven. Daarom heb ik in eerste instantie gezegd dat ik geen bezwaar heb tegen het amendement. Ik denk dat namelijk dat dit mogelijk moet zijn vanuit ons gezamenlijke streven om die kosten zo laag mogelijk te houden. De heer Brenninkmeijer heeft gelijk als hij stelt dat zij misschien nog lager kunnen zijn.

De heer **Brenninkmeijer** (CDA): Volgens mij hoeft het percentage van 4 helemaal niet in het besluit te staan. Het lijkt mij beter dat wij daarop in september terugkomen.

Mevrouw **Wijnands** (PvdA): Ik heb een vraag aan de heer Brenninkmeijer. Ik snap de aarzeling van zijn fractie niet zo goed. Hij zegt dat zijn fractie zich niet wil laten

vastpinnen op 3%, maar zij laat zich nu vastpinnen op 4%. De gedeputeerde geeft aan dat 3% mogelijk is. Dan kan dat nu toch worden vastgelegd?

De heer **Brenninkmeijer** (CDA): Ik denk dat wij elkaar heel goed zouden vinden, mevrouw Wijnands, als u dit uit het amendement zou halen en de gedeputeerde de gelegenheid geven in september hierop terug te komen met een onderbouwd voorstel in plaats van te spreken over 3%, 4%, 2%, u noemt het maar.

Mevrouw **Wijnands** (PvdA): U kiest nu voor 4%. Dus u kiest toch ergens voor. Dan kunt net zo goed voor 3% kiezen, mijnheer Brenninkmeijer, dan geven wij een eenduidig kader mee.

De heer **Brenninkmeijer** (CDA): Wij kiezen niet voor 4%. Wij hebben heel duidelijk gemaakt dat wij vinden dat het percentage lager moet zijn. Wij denken ook dat er in de rest van het jaar genoeg ruimte is om daar nog iets van te vinden en op terug te komen, met de wensen en de bedenkingen. Uiteindelijk wordt het fonds pas eind dit jaar opgericht en niet nu.

De **voorzitter**: Ik stop deze discussie. De gedachten zijn voldoende gewisseld. Ik vraag de gedeputeerde haar betoog te vervolgen.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): De VVD vroeg hoe wij nu al iets kunnen zeggen over een tweede tranche als er nog geen criteria bekend zijn waarop de evaluatie gericht gaat worden. In zekere zin zijn die criteria wel bekend, want die volgen rechtstreeks uit de doelen die de Staten vandaag vaststellen. De doelen van de stichting en van het fonds zijn omschreven. De evaluatie zal ten minste gaan over de vraag of die doelen bereikt zijn. In de besluitvorming wordt ook iets gezegd over de vorm. Ook dat komt in de evaluatie aan de orde. De criteria voor de evaluatie komen in de opdrachtverlening aan de stichting. Wij spreken bovendien af waarop de stichting gemonitord gaat worden. Dat wordt dus duidelijk, maar het is niet zo dat de criteria nu niet bekend zijn. Zij worden de komende maanden nog duidelijker. Overigens is het mogelijk dat er de komende jaren nog een extra punt komt dat wij willen evalueren. Het lijkt mij niet handig om alles nu dicht te timmeren.

De oproep om de raad van toezicht zeer divers samen te stellen, lijkt mij heel terecht. Overigens denk ik dat de heer Burger Dirven het met mij eens is dat wij streven naar een kleine slagvaardige raad van toezicht. Wij willen geen van allen dat er een groots gebeuren van gemaakt wordt.

De heer Brenninkmeijer heeft namens het CDA nog vragen gesteld over de community. Wij hebben op twee manieren gesproken over de community. Wij hebben dat ook in de stukken geschreven. De open community, die wat mij betreft bestaat uit alle Brabanders en mensen van buiten, vormt het draagvlak van cultuur in Brabant. Iedereen die dat wil, kan zich daarbij aansluiten. Het maakt niet uit of dat individuele burgers zijn, organisaties, bedrijven of overheden. Dat is de open community die wij op moderne wijze zullen informeren en erbij betrekken. Die kan voeding geven aan de hele Brabant C gedachte. Daarnaast zoeken wij naar nieuwe manieren om vanuit die community mensen in te zetten voor de daadwerkelijke beoordeling van projectvoorstellen. Dat is een nog niet bestaande methode. Daarom hebben wij er in de memorie van antwoord en in de stukken

op gewezen dat wij juridisch moeten uitzoeken hoe dit zodanig vormgegeven kan worden dat het kan werken als een investeringscommissie. Wij zijn bezig met de verdere uitwerking daarvan. Wij zijn de open community zeker niet vergeten. Wat mij betreft is dat de basis van wat wij willen bereiken met Brabant C.

Uit verschillende onderzoeken is gebleken dat de basis van onze cultuur kwetsbaar is. Het is heel belangrijk om met elkaar door te praten over hoe wij de samenhang tussen top en basis vormgeven. Verschillende sprekers hebben hierop gewezen. Motie M23 heeft hier betrekking op. Wij hebben geen bezwaar tegen deze motie. Wij hebben daarover ook al gesproken in de commissie. In het kader van de balans tussen top en basis vind ik het belangrijk om nog een paar dingen te benadrukken uit de verschillende bijdragen. In het interruptiedebatje vlogen de miljoenen ons om de oren, maar in de voorstellen staat dat het ook om kleinere projecten kan gaan. Wij geven juist aan dat het niet alleen gaat over grootse dingen in de top, maar om een verticale beweging in de piramide. Mevrouw Brunklaus zegt dat het alleen om de top gaat. Nee, wij willen enerzijds zaken uit het midden van de piramide helpen om omhoog te komen, en anderzijds bij topprojecten ook een neerwaartse werking mogelijk te maken. Ik wil niet te technisch worden, maar het gaat om de verticale beweging. Het beginpunt daarvan maakt niet uit. Wij hebben dat de next level genoemd.

De heer **Hageman** (D66): Ik hoor de gedeputeerde hoopgevend spreken over de verticaliteit, maar zij begint vanaf het middensegment naar boven toe.

Mevrouw **Van Haften-Harkema** (GS;CDA): Ja, dat kan ook.

De heer **Hageman** (D66): Houdt dat in dat de gedeputeerde zich concentreert op de provinciale meerwaarde en de basis aan de gemeenten laat, zoals dat hoort?

Mevrouw **Van Haften-Harkema** (GS;CDA): Natuurlijk. Wij hebben in de cultuuragenda afgesproken dat wij elk onze eigen rol zoeken en bewaken en vooral dat wij beter communiceren over hoe wij elkaars rollen zien. De cultuuragenda staat als een huis!

De heer **Hageman** (D66): Ik ben heel blij met deze toelichting. Ik ben echter wel benieuwd hoe de gedeputeerde de link legt met de motie over de basis. Die gaat naar mijn idee over zaken waarover de provincie niet gaat.

Mevrouw **Van Haften-Harkema** (GS;CDA): Ik denk dat uw vraag illustreert hoe hard het nodig is dat wij die discussie gaan voeren, mijnheer Hageman. Zelfs het woord "basis" heeft meer betekenissen gekregen in onze gesprekken. Ik verwijs graag naar de komende discussie. Voor het overige merk ik op dat soms onder de basis wordt verstaan de amateurkunst en alles wat er aan goede dingen gebeurt op lokaal niveau en soms de infrastructuur van de in de provincie aanwezige podiumkunstinstituten. Dat maakt het zo verwarrend. Laten wij daarvoor de goede benaming zoeken en voor eens en altijd duidelijkheid scheppen.

De heer **Burger Dirven** (VVD): Eigenlijk geeft de gedeputeerde al antwoord op mijn vraag, maar voor alle duidelijkheid wil ik die toch even stellen. Bij de overwegingen van motie M23 staat achter het derde gedachtestreepje dat "er duidelijkheid moet komen over

wat we daarbij inhoudelijk onder de basis moeten verstaan en vooral ook niet moeten verstaan". De gedeputeerde zegt nu dat het eigenlijk nog steeds duidelijk is. Klopt dat?

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Ik constateer dat termen steeds door elkaar worden gebruikt. Als het Rijk spreekt over basis infrastructuur wordt er iets anders bedoeld dan wanneer wij het erover hebben. Dat geeft aan dat een duidelijke definiëring op zijn minst van belang is.

De **voorzitter**: Dat hebben wij nu twee keer vastgesteld. Ik stel voor dat de gedeputeerde haar betoog vervolgt en tot een afronding komt.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Zeker, voorzitter.

Er zijn opmerkingen gemaakt over de medewerking van de gemeenten en er is gevraagd of hun lokale werk hiermee niet bemoeilijkt wordt. Wij hebben in de nieuwe bestuursakkoorden van de gemeenten geconstateerd dat zeker binnen de B5 op verschillende plekken geld is vrijgemaakt of vrijgehouden om mee te kunnen investeren in projecten die bij Brabant C zullen worden ingediend. Er is voorbereidend werk gedaan om daarvoor ruimte te houden. Ook bij de andere gemeenten is er veel belangstelling om mee te denken en combinaties te zoeken met andere terreinen van het lokale beleid.

Is het instellen van Brabant C voldoende om onze ambities te verwezenlijken of is het breder? Natuurlijk is het veel breder, mevrouw Wijnands, daarom hebben wij ook de cultuuragenda vastgesteld. Die wordt weliswaar niet steeds met grootse momenten maar gestaag uitgevoerd. Wij hebben veel contact met de Raad voor Cultuur. Vandaar dat de zaken die staan in de vorige week uitgekomen verkenningen van de Raad voor Cultuur heel herkenbaar zijn voor de Brabantse situatie.

De heer Hageman heeft motie M24 ingediend. Die motie heeft betrekking op de relatie tussen het Cultuurfonds en de vrijetijdseconomie in financiële zin. Ik heb zojuist al gezegd dat wij heel graag de kennis van het vrijetijdshuis, van VisitBrabant en alle marketing daaromheen willen gebruiken in die flexibele schil rond Brabant C. Structureel budget overhevelen vanuit de vrijetijdseconomie is lastig want daar is geen structureel budget. Er is incidenteel geld om dit traject op te starten. Het college ontraadt deze motie.

Het college heeft geen bezwaar tegen amendement A6. Naar aanleiding van amendement A7 zeg ik graag toe dat wij de basisfilosofie zeker willen vasthouden. Wij hebben niet voor niets de culturele effecten die wij beogen zo prominent in de criteria opgenomen. Die staan echt voorop. De focus die de indieners van de motie willen leggen op de functieketens maakt sectoroverschrijdend werken wel veel lastiger. Talentontwikkeling en het structurele effect voor de cultuursector komen prominent terug in de criteria zoals wij die voorstellen en zullen hanteren. Het college ontraadt dit amendement.

De heer **Hageman** (D66): Ik zou blij kunnen zijn met een harde toezegging dat het terugkomt. Het hier formuleren is dermate richtinggevend voor het fonds dat ook in de cross-overs naar andere sectoren veel mogelijkheden liggen, maar alles moet dienstbaar zijn aan het uiteindelijke doel, namelijk het versterken van het culturele systeem. In die zin snap ik niet dat de gedeputeerde de motie wil ontraden.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Volgens mij is de missie van Brabant C de versterking van Brabant door te investeren in cultuur en dus in het culturele systeem, maar door het culturele systeem voorop te zetten, wordt er zodanig gefocust op die piramide dat het naar mijn mening moeilijker wordt om sectoroverschrijdend te werken.

De heer **Hageman** (D66): Dat is ook de reden waarom wij het een cultuurfonds noemen en niet een vrijetijdseconomiefonds. Dat lijkt mij logisch.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Daarom staat het duidelijk als eerste genoemd in de criteria. Daar zijn wij het over eens.

De heer **Hageman** (D66): De gedeputeerde zegt dat er voor de vrijetijdseconomie geen structureel geld beschikbaar is. In de Voorjaarsnota wordt echter structureel meer geld vrijgemaakt voor VisitBrabant. Dat is een beweging in die richting. Wat zijn de mogelijkheden van het budget dat extra naar VisitBrabant gaat in vergelijking met het Cultuurfonds?

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Inhoudelijk is daar heel veel te halen voor culturele ondernemers. Ik doel dan niet op geld maar op het samen gebruiken van mogelijkheden om de marketing meer collectief te doen. Als culturele instellingen daar kunnen meeliften, scheelt dat enorm. Het is VisitBrabant/ConnectBrabant. Bij het uitwisselen van data is het goed om met Connect samen te werken. Dat gebeurt nu al bij bezoekers van onze grote festivals. Dan kan daarin verder ontwikkeld worden. De culturele ondernemers kunnen gebruikmaken van de dingen die ontwikkeld worden bij Visit/Connect. Zij zullen dat zeker doen en anders zullen wij hen actief op dat idee brengen.

Mevrouw Roozen sprak over de punten die bij het rondetafelgesprek met de cultuursector aan de orde geweest zijn. Ik denk dat wij die allemaal herkennen. Daar is veel aandacht voor. Ik heb het overleg met de steden en de samenwerking met het bedrijfsleven en de sector genoemd. Die staan hoog op onze agenda. Het wordt geen postbusfonds waarbij wij gaan zitten wachten en de zaken loszingen van de werkelijkheid. Het gaat hier om proactief aanjagen binnen de totale community, zodat cultuur de plek krijgt die zij verdient.

De **voorzitter**: Ik stel voor meteen door te gaan met de tweede termijn van de zijde van uw Staten, tenzij er dringend overleg gevoerd moet worden.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voorzitter. De VVD-fractie wil graag vijf minuten schorsen.

De vergadering wordt van 12.15 uur tot 12.20 uur geschorst

De heer **Burger Dirven** (VVD): Voorzitter. In onze tweede termijn willen wij even duidelijk maken dat ons amendement niet ten koste gaat van de budgetten van de steunfondsen. De mensen van de steunfondsen zitten hier. Ik heb daarstraks met hen gesproken. De activiteiten die binnen Brabant C gepland staan, kunnen wij in ons reguliere takenpakket c.q. werkplan uitvoeren. In die zin staat niets in de weg om het amendement dat wij

gezamenlijk met de PvdA hebben ingediend, te ondersteunen te meer omdat de gedeputeerde aangeeft dat die kosten naar beneden kunnen.

Zoals ik reeds in eerste termijn heb gezegd, wij hebben in de fractie gesproken over de tweede tranche van 15 miljoen euro. De gedeputeerde zegt dat die doelstellingen eigenlijk al helder zijn. Het zijn met name kwalitatieve doelstellingen. Voor onze fractie is niet duidelijk wat de harde criteria, smart geformuleerd, kwantitatief, zijn. Daarom willen wij een amendement indienen.

Ik loop even de amendementen en de moties na. Wij stemmen voor amendement A6 van de fractie van D66. Wij vragen wel aan de gedeputeerde of het haar duidelijk is dat hier de multiplier minimaal 3 is. Dat lijkt ons heel ambitieus. Daar gaan wij ook voor. Dat is een van de voorwaarden waarom wij met dit amendement zullen instemmen. Welke mogelijkheid ziet de gedeputeerde om het meer dan 3 te laten zijn? Wij zouden haar zeer erkentelijk zijn als zij die vraag wil beantwoorden.

Wij stemmen tegen amendement A7. Wij vinden dit een verenging en een vernauwing. Wij volgen het advies van GS.

Ik kan op voorhand aangeven dat wij motie M23 steunen, maar wij willen daarbij wel een kanttekening plaatsen. Wij zijn in deze Staten zeven of acht jaar bezig met de definitie van wat de basisinfrastructuur is, de humuslaag van cultuur in Brabant. Daarom liep ik zojuist ook naar de interruptiemicrofoon. Het verbaast ons werkelijk dat ook deze gedeputeerde zegt dat dit nog steeds niet helder is. Die helderheid wensen wij, maar wij hebben een vreemd gevoel bij het feit dat wij die motie na zeven/acht jaar moeten steunen.

De **voorzitter**: Uw spreektijd is op.

De heer **Burger Dirven** (VVD): Dat laat ik het hierbij, voorzitter.

De **voorzitter**: Door het lid Burger Dirven wordt het volgende amendement voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 4 juli 2014, behandelend het Herziend Ontwerpbesluit 33/14 F, Statenvoorstel 33/14 inzake Instellingsbesluit Brabant C - Fonds Eerste tranche investeringsagenda, constaterende dat:

- *aan het Brabant C Fonds een deel van de 40 miljoen euro toe te wijzen die in de eerste tranche van de Investeringsagenda waren gereserveerd voor Culturele Hoofdstad;*
- *PS een toewijzing zullen doen van 25 miljoen euro voor de periode 2015 t/m 2018;*
- *GS de overige middelen, 15 miljoen euro, beschikbaar wensen te houden voor een eventuele tweede tranche tranche waarover PS op basis van een tussenevaluatie in 2017 beslissen;*
- *de toetsingscriteria voor de tussenevaluatie 2017 onbekend zijn en dus nog niet door PS zijn vastgesteld,*

overwegende dat:

- *het niet wenselijk is om een bedrag van 15 miljoen euro beschikbaar te houden als de toetsingscriteria voor het al dan niet vrijgeven van deze 15 miljoen euro nog niet zijn opgesteld en ook niet door PS zijn vastgesteld;*

- *in de Statenvergadering van oktober 2014 ook over dit onderwerp kan worden besloten als GS harde toetsingscriteria aan de PS ter goedkeuring zullen voorleggen, besluiten dat:*
- *de tekstpassage "2.2. De overige middelen, €15 mln. beschikbaar te houden voor een eventuele tweede tranche waarover PS op basis van een tussenevaluatie in 2017 beslissen." als volgt wordt gewijzigd:*
- *"2.2. GS in de Statenvergadering van oktober 2014 aan PS een voorstel zullen doen wat de harde toetsingscriteria zullen zijn om de overige middelen, €15 mln., beschikbaar te houden voor een eventuele tweede tranche. Bij vaststelling van deze toetsingscriteria door PS zullen de overige middelen, €15 mln., beschikbaar gehouden worden voor een eventuele tweede tranche waarover PS op basis van een tussenevaluatie in 2017 beslissen"*

Dit amendement maakt onderdeel uit van beraadslaging. Het krijgt nr. A9.

De heer **Brenninkmeijer** (CDA): Voorzitter. Ook wij hebben nog een paar opmerkingen. Dat betreft allereerst de rol van de open community. Wij zijn nog niet helemaal gerustgesteld door het antwoord van de gedeputeerde. Wij hebben inderdaad kunnen lezen dat die open community er komt en dat die voor alle Brabanders is. Wij willen echter graag op de een of andere manier terugzien dat die expliciet vooraf in de voorselectie van de projecten een rol krijgt, zodat het draagvlak ook vooraf blijkt en niet alleen achteraf met publieksaantallen of andere verhalen vanuit de sector zelf.

De VVD heeft opgemerkt dat het budget niet ten laste van de steunfuncties zou mogen gaan. Ik heb daarover gesproken in mijn bijdrage. Wat mij betreft zou dat kunnen betekenen dat als de steunfuncties als onderdeel van hun taak daarmee aan de slag gaan, er de komende jaren kritisch wordt gekeken naar hun taken. De gedeputeerde heeft ook gezegd dat zij dit gaat doen. Wij willen dat dit op de een of andere manier ingepast wordt. Wat ons betreft mag het niet leiden tot een verhoging aan die kant.

De discussie over 4%, 3%, 2%, 1% of 0% is heel arbitrair. Daaruit blijkt dat je zonder een fatsoenlijke onderbouwing dit criterium eigenlijk nog niet goed kunt vaststellen. Ik zou er juist voor willen pleiten het percentage van 4 dan nog maar even aan te houden totdat er in september een duidelijke onderbouwing ligt.

Ik loop even de amendementen en de moties langs en kom dan eerst bij het amendement van de VVD over de evaluatie. In het amendement staat dat nu al de harde criteria moeten worden vastgelegd. Wij zijn het ermee eens dat er zo goed mogelijk criteria bepaald moeten worden. Die moeten gerelateerd worden aan de doelen van het fonds. Wij zijn het er echter niet mee eens dat wij dat al dit jaar doen en het helemaal dichttimmeren voor onze opvolgers die dat over drie jaar moeten gaan doen.

De heer **Burger Dirven** (VVD): Wij nemen wel een voorschot op het beschikbaar houden van deze gelden. Als u het een doet, mijnheer Brenninkmeijer, moet u ook het andere doen!

De heer **Brenninkmeijer** (CDA): Ik zou niet weten waarom. Die beschikbaarheid is natuurlijk een administratieve zaak. Als op een gegeven moment blijkt dat het fonds niet functioneert conform de doelen en als in de evaluatie blijkt dat die doelen op deze manier niet gehaald worden, denk ik dat onze opvolgers-- of u of ik daarbij zijn, weten wij nog

niet -- straks wijs zullen zijn en die tweede tranche niet zullen doen; of er zit nog voldoende geld in het fonds dat niet is uitgegeven omdat het niet werkt, of men vindt het zo wel genoeg geweest. Dat kan allemaal, maar ik vind niet dat wij de zaak voor 100% moeten dichttimmeren waardoor onze collega's in de volgende Statenperiode op basis van voortschrijdend inzicht niet zouden kunnen zeggen dat er misschien iets moet worden toegevoegd aan de evaluatie omdat wij dat over het hoofd hebben gezien. Criteria ja graag, maar of die hard zijn zal blijken als straks de evaluatie plaatsvindt.

Ook wij vinden de relatie met de vrijetijdseconomie heel belangrijk maar ook dat die heel eenvoudig gelegd kan worden. Als voorbeeld noem ik Jeroen Bosch en het Vincent van Gogh jaar. Daarbij is heel nadrukkelijk gekozen voor het leggen van de relatie met de vrijetijdseconomie, niet direct uit het budget dat wij voor deze projecten ter beschikking hebben gesteld maar juist uit de vrijetijdseconomie zelf omdat wij daaraan ook een impuls willen geven. Het is belangrijk dat die relatie met de vrijetijdseconomie gelegd wordt, dat er geen geld overgeheveld wordt naar het fonds en dat er vanuit de basis aandacht blijft voor de positionering van de cultuur in zijn geheel en dus niet vanuit het fonds alleen. Vandaar dat wij geen voorstander ervan zijn om dat over te hevelen van het een naar het ander.

Amendement A6 gaat over een multiplier van minimaal 3. De indiener wordt op zijn wenken bediend. Er is al een multiplier die 10% hoger dan 3. Als wij 30% doen, moet er noodzakelijkerwijs 70% bijgelegd worden: een multiplier van 3,3 dus. De heer Hageman knikt "nee" maar zo werkt dat wel in de wiskunde.

Als er iets helder is geworden en niet alleen in de commissie maar ook vandaag, is dat er een enorme spraakverwarring is over het begrip "basis" en dat wij er iedere keer met een grote boog omheen fietsen. Wij moeten in deze Statenperiode voor onszelf helder maken wat we ermee bedoelen, wat we ermee willen, etc.

De **voorzitter**: Mijnheer Brenninkmeijer, dit punt is al ruimhartig eerder gemaakt. Ik geef het woord aan mevrouw Roozen van de SP.

Mevrouw **Roozen** (SP): Voorzitter. Ik heb geen behoefte aan een tweede termijn. Wat mij betreft is alles gezegd.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Voorzitter. Ik richt mij even tot u. U hebt het in ieder geval heel goed begrepen. Vorige week was u namelijk in Bergen op Zoom aanwezig bij de 70ste Maria Ommegang en u zei bij die gelegenheid dat daar het echte kapitaal van de provincie te zien was. Dat zijn namelijk de mensen die zich met elkaar vrijwillig inzetten om tradities in stand te houden. Dat is precies waar het om draait. Mensen maken de stad en de cultuur, zoals ik al zei in mijn eerste termijn, en je moet niet de cultuur náár de mensen willen brengen. En dat is nou precies wat het Brabant C Fonds wel wil doen. Och ja, die 40 miljoen euro hebben we toch op de plank liggen. Nee, voorzitter, je moet je sterke punten benadrukken, zoals het verenigingsleven op alle mogelijke manieren, de streekmusea etc., etc. en ervoor zorgen dat de cultuurtoerist blijft hangen. Dat is waar het om draait en dat is waar draagvlak voor is onder de Brabanders. En wat betreft die 40 miljoen euro? De PVV zegt: "Niet doen!"

De heer **Brenninkmeijer** (CDA): Mevrouw Frijters houdt er blijkbaar van om het bedrag dat hier gepresenteerd wordt zo groot mogelijk weg te zetten. De provincie heeft gelukkig

nog veel meer geld op de plank liggen, maar het gaat nu om een eerste tranche van 25 miljoen euro. Daar wou ik het even bij laten!

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): In de stukken staat dat eventueel over een tweede tranche gepraat wordt. Bovendien staat er dat het nog wel meer zou kunnen zijn.

De heer **Brenninkmeijer** (CDA): Dan heeft mevrouw Frijters ook kunnen lezen dat dit nu niet ter besluitvorming voorligt maar over vier jaar.

De **voorzitter**: De bekende feiten worden gewisseld.

Mevrouw **Wijnands** (PvdA): Voorzitter. Ik wil slechts ingaan op de amendementen en de moties. Met dezelfde argumentatie als de heer Brenninkmeijer van het CDA over vrijetijdseconomie zal de PvdA amendement A6 en motie M24 niet steunen. Over het amendement dat zojuist door de VVD is ingediend over de tweede tranche, wachten wij het oordeel van de gedeputeerde af. Wij zijn benieuwd naar de interpretatie van het college van de huidige tekst.

De heer **Hageman** (D66): Voorzitter. Ik heb namens D66 een bijdrage geleverd vanuit een aantal zorgen die wij hebben; zorgen dat de provincie onvoldoende focus houdt op haar eigen rol en haar eigen toegevoegde waarde en dat het fonds daardoor zal uitwaaiëren naar zaken waarbij wij niet zo veel meer kunnen betekenen. In het kader van de uitwerking van Brabant C zijn wij erg benieuwd hoe de verantwoordelijkheden van andere partijen concreet gestalte krijgen, met name die van de gemeenten.

Er zijn in de commissie zorgen geuit over de revolveerbaarheid van het fonds. De vrees is dat het fonds het gevaar loopt leeg te lopen in de loop van de tijd. Dat is een van de argumenten waarom wij de motie hebben gemaakt over de vrijetijdseconomie. Daarbij spelen twee aspecten een rol. Het eerste aspect is: zorg voor een structurele dekking voor een aantal activiteiten die de provincie belangrijk vindt. Het tweede aspect dat ik onvoldoende heb gehoord, is het punt dat wanneer je vanuit de cultuursector investeert in de positionering van cultuurevenementen dit een groter lerend effect zal hebben voor de sector dan wanneer je alles uitparkeert naar VisitBrabant. Ik handhaaf de motie en doe een oproep aan de Staten om die motie te steunen.

Vanwege de toezegging van het college trek ik amendement A7 in.

Amendement A7 is ingetrokken en maakt derhalve geen onderwerp meer uit van beraadslaging

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voorzitter. Laat ik met positief nieuws beginnen. Er zijn drie zaken in het debat aan de orde geweest die ons heel blij maken. Wij hebben de gedeputeerde horen zeggen dat het beginpunt van de beweging niet uitmaakt. Dat betekent dus dat wij van alle lagen van de piramide projecten kunnen gaan verwachten. Dat is fantastisch nieuws.

De gedeputeerde heeft ook gezegd dat het college geen bezwaar heeft tegen het amendement dat door het CDA is opgesteld en samen met een aantal partijen is ingediend. Daar zijn wij ook blij mee.

Verder zijn wij ook blij dat de gedeputeerde vindt dat de kosten omlaag kunnen en dat zij geen bezwaar heeft tegen een slimme samenwerking met de keten.

Met deze drie zaken had mijn fractie grote moeite en daaraan is nu tegemoetgekomen.

Wij hebben nog geen antwoord gekregen op onze vraag over de 70%-bijdrage uit de private sector en de kritiek daarop van de Raad voor Cultuur.

Ik ben heel benieuwd naar het antwoord van de gedeputeerde.

De **voorzitter**: Ik zie dat de andere fracties geen gebruik maken van de tweede termijn.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Voorzitter. Ik beperk mij tot wat er in tweede termijn is ingebracht.

De heer Burger Dirven van de fractie van de VVD sprak over de kwantitatieve criteria en heeft een amendement ingediend op stuk nr. A9. Het college wil dat amendement ontraden. Ik denk dat u dat al begrepen heeft uit mijn eerste termijn. Nu bent u bezig met de kaderstelling van het fonds en met het geven van toestemming voor de oprichting van de stichting als vehikel. Daarbij geeft u doelen en een missie mee. Uit die doelen volgen de criteria waarop straks geëvalueerd zal worden. Er is niet veel fantasie nodig om die kwalitatieve criteria die er nu staan om te zetten in kwantitatieve criteria. Wat is de bijdrage aan de vrijetijdseconomie? Wat is de bijdrage aan de functieketens in het cultuursysteem? Hoe zit het met de bezoekersaantallen? Welke verrassende nieuwe verbindingen en sectoroverstijgende samenwerking is er tot stand gekomen? Deze evaluatiepunten kan ik nu noemen, maar wij gaan die straks nog concreter uitwerking. Ik ben het dus niet eens met de constatering bij het vierde gedachtestreepje dat de toetsingscriteria onbekend zijn. Dat is niet aan de orde.

De heer Brenninkmeijer van de fractie van het CDA vraagt nogmaals naar die open community. Dat intrigeert ons allemaal, want wij willen daar iets nieuws mee en kunnen eigenlijk nog niet aan elkaar uitleggen wat precies. Een onderdeel van de eisen voor de projecten die worden ingediend, is dat indieners moeten kunnen aangeven hoe zij de community erbij betrokken hebben en wat het draagvlak is. Laten wij vooral de komende tijd gebruiken om samen creatieve voorstellen te ontwikkelen hoe wij een en ander vorm kunnen geven en een plek kunnen geven, al of niet formeel, in de aanvliegroute van de projecten naar het fonds en Brabant C. Ik ben het ermee eens dat wij nu niet allerlei evaluatiecriteria moeten dichttimmeren.

Mevrouw Brunklaus spreekt over de 70% uit de private sector en vraagt of dat zomaar kan. Daar zit nu precies het verschil tussen een gewoon fonds oprichten en Brabant C. Uit onderzoeken blijkt en dat hebben wij de afgelopen jaren ook ervaren dat als een individuele cultuurmaker een brief naar het bedrijfsleven stuurt met de vraag om sponsoring, de kans op een antwoord niet zo heel groot is, laat staan op een actieve participatie. Als wij met elkaar het bedrijfsleven actief betrekken bij het tot stand komen van projectideeën wordt er op een andere manier gewerkt en zien wij meer kansen om dat voor elkaar te krijgen. Overigens hoeven die 70% niet van het bedrijfsleven alleen te komen, het is ook mogelijk dat indieners van projecten geld los kunnen krijgen bij andere fondsen, bijvoorbeeld landelijke of Europese. Wij kunnen hen daarbij vanuit de aanjaagfunctie van Brabant C behulpzaam zijn. Daarom is het net iets meer dan een fonds waar je alleen een project indient dat dan wel of niet gehonoreerd wordt.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Ik dank de gedeputeerde voor deze heldere visie. Ik heb in eerste termijn ook gevraagd of die 70% onderhandelbaar is, of het wat meer of minder kan zijn afhankelijk van het soort project dat wordt ingediend.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Volgens mij stellen wij met elkaar vast dat de provinciale bijdrage in ieder geval maximaal 30% is. Die kan lager zijn als er meer komt van andere financiers.

Voorzitter. Het zal u niet verbazen dat ik het vandaag niet eens was met de bijdrage van mevrouw Frijters van de fractie van de PVV, op één zin na: Mensen maken cultuur, de stad en de provincie. Juist daarom investeren wij in cultuur. Die mensen geven wij alle ruimte om ons Brabant verder te ontwikkelen.

De **voorzitter**: Ik heb genoteerd dat door GS bij monde van gedeputeerde Van Haaften is toegezegd, dat culturele aspecten en cultuureffecten belangrijke criteria zijn en daarom ook opgenomen worden in het Brabant C fonds.

Wij gaan stemmen.

In stemming komt amendement A5 (Operationele kosten)

De heer **Burger Dirven** (VVD): Voor.

De heer **Brenninkmeijer** (CDA): Tegen.

Voorzitter. Wij verwachten dat de gedeputeerde nog voordat het instellingsbesluit definitief wordt met voorstellen komt om dit percentage structureel lager te laten zijn en liefs nog lager dan 3.

Mevrouw **Roozen** (SP): Tegen.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Voor.

Mevrouw **Wijnands** (PvdA): Voor.

De heer **Hageman** (D66): Tegen.

Met dezelfde stemverklaring als het CDA.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Tegen.

Met dezelfde stemverklaring als het CDA.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Wij moeten even de stemmen tellen. Het amendement is met 27 stemmen voor en 26 tegen aangenomen. De fractie van 50PLUS is afwezig. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de SP, D66 tegen dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor.

In stemming komt amendement A6 (Tekst doelen Cultuurfonds)

De heer **Burger Dirven** (VVD): Voor.

De heer **Brenninkmeijer** (CDA): Tegen.

Wij zien de logische verbinding wel. Wij willen het niet vanuit het fonds doen maar vanuit de basis cultuur.

Mevrouw **Roozen** (SP): Tegen.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Tegen.

Mevrouw **Wijnands** (PvdA): Tegen.

De heer **Hageman** (D66): Voor.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De heer **Kap** (OSN): Tegen.

De **voorzitter**: De fractie van 50PLUS is afwezig. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de SP, de PVV, de PvdA, de PvdD en de OSN tegen dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A9 (2de Tranche 15 miljoen euro)

De heer **Burger Dirven** (VVD): Voor.

De heer **Brenninkmeijer** (CDA): Tegen.

Wij stemmen tegen op grond van de toezegging van de gedeputeerde om daarop in het najaar terug te komen.

Mevrouw **Roozen** (SP): Tegen.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Tegen.

Wij stemmen tegen met dezelfde stemverklaring als het CDA.

Mevrouw **Wijnands** (PvdA): Tegen.

De heer **Hageman** (D66): Tegen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De heer **Kap** (OSN): Tegen.

De **voorzitter**: De fractie van 50PLUS is afwezig. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de VVD voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

In stemming komt Statenvoorstel 33/14

De heer **Burger Dirven** (VVD): Voor.

Voorzitter. Amendement A9 is zojuist niet aangenomen. Wij zijn wel voor het Statenvoorstel. Amendement A9 ging over de toetsingscriteria. De kaders zijn daarbij duidelijk. Wij vinden nog steeds dat de toetsingscriteria niet duidelijk zijn. Wij wachten de verdere uitwerking daarvan met spanning af.

De heer **Brenninkmeijer** (CDA): Voor.

Mevrouw **Roozen** (SP): Voor.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Tegen.

Mevrouw **Wijnands** (PvdA): Voor.

De heer **Hageman** (D66): Voor.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Tegen.

De **voorzitter**: De fractie van 50PLUS is afwezig. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PvdA, D66, GroenLinks en de PvdD voor dit voorstel hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is aangenomen.

In stemming komt motie M23 (Structurele middelen cultuur)

De heer **Burger Dirven** (VVD): Voor.

Voorzitter. Wij stemmen voor met de stemverklaring die wij zojuist in onze tweede termijn hebben uitgesproken.

De heer **Brenninkmeijer** (CDA): Voor.

Mevrouw **Roozen** (SP): Voor.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Voor.

Voorzitter. Wij stemmen voor met de uitleg van de heer Brenninkmeijer van de term basis en met de aantekening dat wij het niet eens zijn met wat er wordt gesteld bij de overwegingen achter het eerste gedachtestreepje. Wij vinden dat er eerst een goed economisch klimaat moet zijn als voedingsbodem voor de ontwikkeling van cultuur.

Mevrouw **Wijnands** (PvdA): Voor.

De heer **Hageman** (D66): Tegen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Tegen.

De **voorzitter**: De fractie van 50PLUS is afwezig. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van D66 en de OSN tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt motie M24 (Cultuurfonds en Vrijtijdseconomie)

De heer **Burger Dirven** (VVD): Tegen.

Wij stemmen tegen omdat er geen sprake is van structureel geld.

De heer **Brenninkmeijer** (CDA): Tegen.

Wij stemmen tegen met dezelfde argumentatie als ik heb gegeven bij het amendement. Wij vinden die verbinding logisch en die hoeft niet plaats te vinden door het overhevelen van geld.

Mevrouw **Roozen** (SP): Tegen.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Tegen.

Mevrouw **Wijnands** (PvdA): Tegen.

De heer **Hageman** (D66): Voor.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De heer **Kap** (OSN): Tegen.

De **voorzitter**: De fractie van 50PLUS is afwezig. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van D66 en GroenLinks voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

Gelet op de tijd, stel ik voor nu te schorsen voor een lunch alvorens wij beginnen met de behandeling van de Voorjaarsnota.

De vergadering wordt geschorst van 12.50 uur tot 13.30 uur.

PS 47/14 Voorjaarsnota 2014

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voorzitter. Geachte collega's. Vandaag bespreken we de laatste voorjaarsnota van deze bestuursperiode. Dat is een moment om eens te kijken waar we staan met de uitvoering van ons bestuursakkoord. Ik moet u zeggen de VVD-fractie is trots op het resultaat tot nu toe. Wij hadden een ambitieus programma en we liggen op koers.

Brabant is op weg om tot de top van de Europese kennis- en innovatieregio's te gaan behoren. Economisch beleid heeft in deze periode dynamiek gekregen. We hebben internationaal erkenning gekregen, drie van de B5 steden behoren tot de top vijf van de steden op gebied van economische bedrijvigheid en meer dan de helft van de patenten komt uit Brabant. En dit is de verdienste van overheid, ondernemers en kennisinstellingen. Den Haag ziet Brabant steeds meer als een innovatieve speler waarmee goed zaken te doen is en ook dat de maakindustrie van grote waarde is voor de BV Nederland. Maar zoals ook de SER Brabant (Sociaal Economische Raad Brabant) in zijn brief van 26 juni jl. aangeeft, de situatie op de arbeidsmarkt is nog verre van rooskleurig. Eind 2013 was nog 8.8% van de Brabantse beroepsbevolking werkloos. Met de SER is ook de VVD-fractie van mening dat de Voorjaarsnota weinig ruimte biedt om Brabant sneller uit de crisis te kunnen helpen.

Het ziet er naar uit dat de komende jaren de groei van de economie bescheiden zal zijn. Dat heeft ook consequenties voor de banengroei. De grote bedrijven zitten met de werkgelegenheid volledig op slot, de overheid bezuinigt en wil alleen nog minder mensen in dienst nemen en de grootste instroom in de werkloosheid zit in de zorgsector. Volgens de deskundigen zal daarom het mkb (midden- en kleinbedrijf) de banenmotor worden. Maar het grootste probleem van het mkb is het verkrijgen van bancaire krediet. Onlangs is de kredietunie Brabant opgericht, gericht op Zuidoost Brabant. Dit initiatief dat natuurlijk uitstekend is voor het mkb zou eigenlijk in heel Brabant uitgerold moeten worden. En de provincie kan hierbij een initiërende rol spelen. Hoe kijkt het college hier tegenaan en welke instrumenten kan de provincie nog meer inzetten om het mkb, toch de ruggengraat van onze economie, te steunen?

Dit brengt mij tevens op de vraag in hoeverre onze fondsen bij de BOM (Brabantse Ontwikkelings Maatschappij) nu werkelijk toegankelijk zijn voor het mkb? Ik refereer aan de SER-brief van september 2013. Daarin wordt gesteld dat deze fondsen nog onvoldoende blijken te zijn toegesneden op de praktijk met als gevolg dat geld op de planken blijft liggen, terwijl het mkb daar nu juist behoefte aan heeft. Graag een reactie van het college.

Een ander punt is het volgende. Het ministerie van Onderwijs en Wetenschappen heeft een Regionaal Investeringsfonds (voorlopig 100 mln. euro) ingesteld met als doel het vmbo (voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs) en het mbo (middelbaar beroepsonderwijs) beter te laten aansluiten op de vraag van het regionale bedrijfsleven, zodat jonge mensen met een vmbo of mbo diploma op zak direct kunnen doorstromen

naar een baan. Voorwaarde is wel dat ook bedrijfsleven en overheid geld storten in dit fonds. Aangezien dit fonds een positieve bijdrage kan leveren aan de Brabantse arbeidsmarkt, verzoeken wij het college over dit fonds in overleg te treden met vertegenwoordigers uit het regionale bedrijfsleven en Brabantse vmbo- en mbo-instellingen en bij de begroting met een voorstel te komen hoe wij kunnen aanhaken bij dit fonds. Wij dienen daartoe een motie in.

Maar, de economie staat niet op zichzelf, het gaat om het evenwicht tussen wonen, werken en recreëren. Daarom investeren wij ook in het Groen Ontwikkelfonds, het Cultuurfonds, in Erfgoederen alsmede in goede bereikbaarheid. Het gaat hier om Essentgelden waarvan de besteding dus volledig ten nutte van de Brabantse burger is. Deze gelden worden ook risicodragend ingezet. In een provincie met een sterke agrofoodsector, weten we als nergens anders dat je eerst moet zaaien om te kunnen oogsten. Ook weten wij hoe hard innovatie nodig is. Indien we niet alleen subsidiëren, maar juist ook participeren en financieren, leggen we verbanden waardoor we elkaar ook op andere gebieden beter kunnen vinden en zo de Brabantse economie versterken. Dat dit door een enkele Tilburgse hoogleraar, die kennelijk vastgeroest zit in ouderwetse overheidsdogma's, niet wordt begrepen en een andere Tilburgse hoogleraar dit afkeurt omdat hij "van eenvoud" houdt zoals wij afgelopen week in het Brabants Dagblad hebben kunnen lezen, is toch wel erg betreurenswaardig. Ten slotte zouden wij de Brabantse dynamiek ook graag terug willen zien in de Brabantse universiteiten. Maar helaas! Wellicht dat de academische opstand aan de Tilburgse Universiteit waarover het Brabants Dagblad afgelopen zaterdag publiceerde, daar verandering in gaat brengen.

Over het Brabants Dagblad gesproken, kennelijk heeft de redactie van het Brabants Dagblad de behoefte om nieuwe journalistieke wegen in te slaan. Er is uitgebreid verhaald over de besteding van de Essent-gelden. De provincie investeert in vaak risicovolle projecten en de eerste debacles komen er al aan. Dat soort kreten stonden in het Brabants Dagblad. Maar als de redactie denkt met deze recente artikelen over de besteding van de Essentgelden waaraan kennelijk geen fatsoenlijk onderzoek ten grondslag ligt, te scoren, voorspel ik het Brabants Dagblad geen goede toekomst, maar een Dag blad! En dat is toch jammer, want ik moet zeggen dat in het agrarisch dossier de artikelen goed en gedegen waren.

Een regio die op dit moment bijzonder hard getroffen wordt, is West-Brabant, niet alleen door de crisis die overal wordt gevoeld, maar ook door bedrijfssluitingen zoals Philip Morris en ander verlies van arbeidsplaatsen. Er wordt op dit moment gewerkt aan werk-naar-werkprojecten, samen met gemeenten en andere instanties. Gisteren is in de Tweede Kamer het debat gevoerd onder meer over de gevolgen van de sluiting van Philip Morris. Minister Kamp en minister Asscher hebben Brabant hulp toegezegd met name bij de mobiliteitscentra.

Hoewel er dus al hard wordt gewerkt, dienen wij samen met een groot aantal fracties toch een motie in, waarin wij het college vragen om bij de begroting 2015 voorstellen te doen voor initiatieven die een steun zijn voor de regio West-Brabant en die deze regio economisch perspectief kunnen bieden.

Het is misschien wel leuk om even te vermelden dat zowel minister Asscher als minister Kamp gisteren in de Tweede Kamer expliciete waardering heeft uitgesproken voor het arbeidsmarktbeleid in Brabant dat, zoals zij zeiden, meer dan in andere provincies actief en goed ontwikkeld is. Ik denk dat wij daarop best trots mogen zijn.

In de Voorjaarsnota lezen wij dat de financiële situatie solide is maar toch onder druk staat. De financiële horizonruimte is 17 miljoen euro per jaar, maar met alle knelpunten en voorstellen slechts 13,5 miljoen euro, terwijl deze in 2011 nog op 48 miljoen euro per jaar werd geraamd. Hoe snel kunnen de cijfers veranderen! In 2019 is het begrotingssaldo zelfs negatief. Via creatief boekhouden, een ander woord voor herschikking van budgettaire ruimte ten behoeve van de meerjarenbegroting, wordt dit tekort wel in positieve zin bijgestuurd, maar de tijden van weleer zijn echt duidelijk voorbij. De bomen groeien echt niet meer tot in de hemel en daarom is het bijvoorbeeld jammer dat de voorstellen van de VVD "meer openbaar vervoer voor minder geld" het niet gehaald hebben. Wij vragen ons overigens af waarom er nu ineens knelpunten worden genoemd en voorstellen voor een evenwichtige begroting worden gedaan, terwijl er bij de begroting 2014 toch met een stofkam integraal door de portefeuilles is gegaan. Zo komt bijvoorbeeld de vraag op waarom de structurele bijdragen voor biodiversiteit en natuur verankerd in de samenleving van jaarlijks 3 miljoen euro respectievelijk 1 miljoen euro zijn opgevoerd in de meerjarenbegroting en niet gewoon uit het Groenfonds betaald kunnen worden. Ik hoor dat graag van de gedeputeerde.

Voor de cofinanciering van de Europese programma's is in deze periode voor 50% dekking gevonden. Aangezien onze provincie het moet hebben van haar internationale positionering, vragen wij ons af waarom voor de andere 50% niet reeds in de meerjarenbegroting is voorzien.

Wij kunnen instemmen met het voorstel van het college om van de 40 miljoen euro buffer 20 miljoen euro te reserveren voor het Deltaprogramma.

Over het bestedingsvoorstel van 12 miljoen euro voor de cofinanciering van de bereikbaarheid van Eindhoven Airport en de Brainport Innovatie Campus (BIC) hebben wij nog wel een paar vragen. Hoe ziet het college de gebiedsontwikkeling in de regio Eindhoven? Worden de groeipotenties van de luchthaven zo hoog ingeschat dat het nu noodzakelijk is om 12 miljoen euro te reserveren, terwijl het college toch met beperkte voorstellen komt ten laste van de 40 miljoen euro? Er is natuurlijk een integrale samenhang tussen de Ruit, de bereikbaarheid van Eindhoven Airport en Brainport Innovatie Campus. Heeft het college aan de cofinanciering van 12 miljoen euro ook voorwaarden verbonden nu Eindhoven zelf, nog voordat de uitkomsten over nut en noodzaak van de Ruit bekend zijn, haar bijdrage al heeft geschrapt? Graag een reactie van het college.

De heer **Heijmans** (SP): Mevrouw Geeraedts, u vraagt het college of het voorwaarden verbonden heeft aan de cofinanciering van 12 miljoen euro? Kunt u aangeven aan welke voorwaarden u denkt?

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Bijvoorbeeld dat Eindhoven het schrappen van dat geld ongedaan maakt zolang de uitkomsten van het onderzoek naar nut en noodzaak niet bekend zijn. Dat zou op zijn zachtst gezegd redelijk normaal zijn.

De heer **Heijmans** (SP): Mevrouw Geeraedts suggereert nu dus dat de provincie als voorwaarde moet stellen dat het college van Eindhoven het geld dat gereserveerd was voor de Ruit maar nu heeft geschrapt, opnieuw reserveert voor de Ruit?

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Ja, zolang de onderzoeken naar nut en noodzaak nog niet bekend zijn. Eigenlijk zegt Eindhoven nu dat zij helemaal niets meer hoeft. Gezien de samenhang van deze drie onderwerpen in de gebiedsontwikkeling is het namelijk de vraag of je dan als provincie moet zeggen: prima, wij doen maar weer 12 miljoen euro. Wij vinden dat daaraan een voorwaarde verbonden mag worden.

De heer **Heijmans** (SP): Mevrouw Geeraedts, ik zal dat ene woord maar niet gebruiken. Vindt u het verstandig dat wij als provincie zo met colleges omgaan die weloverwogen een bestuursakkoord afgesloten hebben en dit soort ingrijpende voorwaarden stellen?

De **voorzitter**: Uw punt is duidelijk, mijnheer Heijmans.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Mijnheer Heijmans, zo ingrijpend is het nu ook weer niet. Volgens mij had Eindhoven maar 6 miljoen euro gereserveerd. Dat is dus ook maar betrekkelijk. Ik vind wel dat een gemeente als Eindhoven hier een gebaar mag maken.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ik heb een vraag aan de heer Heijmans over de Ruit. Ik dacht dat er afspraken met de regio gemaakt waren dat daarvoor gelden gereserveerd zouden worden. Het is een beetje een verhaal van: wij willen graag een Ruit maar wij zien het nut van de hele landszijdige aansluiting niet. Wij halen het geld weg en dan kunnen jullie beslissen wat je daar wilt. Ik vind het een beetje vreemd dat de afspraken nu al worden geschonden. Ik zou zeggen: houdt de gemeente aan de afspraak dat zij het geld reserveren totdat die MKBA eruit is.

De heer **Heijmans** (SP): Ik vind het een bijzondere redenering, mijnheer Van Berg, dat u een nieuw aangetreden college vanuit de provincie allerlei taken wilt opleggen en zou willen verplichten bepaalde dingen te doen. Volgens mij heeft het zijn handen vrij om heroverwegingen te maken. U doet dat hier in de Staten ook regelmatig, afspraken of niet.

De heer **Van den Berg** (PVV): De regio zal het merken. Die krijgt een prachtige oververbinding en geen Ruit. Het verkeer staat nu al vast. Wat u wilt!

De heer **Smeulders** (PvdA): Mevrouw Geeraedts, mijnheer Heijmans van de SP zit met u in de coalitie. Ik merk dat hij niet alle woorden gebruikt die hij zou willen gebruiken. Ik wil er wel nader op ingaan en u vragen of uw voorstel om die 12 miljoen euro alleen toe te kennen als de gemeente Eindhoven haar besluit terugdraait om die investering in de Ruit te schrappen, niet een beetje lijkt op chanteren van de gemeente Eindhoven?

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Ik vind het helemaal geen chanteren. Het zijn uw woorden, mijnheer Smeulders. Wij wachten de reactie van het college af.

De **voorzitter**: Mevrouw Geeraedts vervolgt haar betoog.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Wij zijn zeer tevreden met het resultaat dat door inspanningen van velen uit Brabant is bereikt met het Rijk over het PHS (Programma Hoogfrequent Spoor) Meteren-Boxtel. Ook de 50% van het Rijk voor de

overwegenproblematiek in Boxtel is binnengehaald. Maar naast het PHS Meteren-Boxtel is ook dringend aandacht gewenst voor veiligheidsknelpunten en spoorwegovergangen elders in Brabant. Er is een landelijk verbeterprogramma waarin behoorlijk wat geld zit. Het college heeft ons daarover inmiddels een memo aangereikt. Wij willen dat het college hierop actief inzet. Dit memo zal direct na de zomervakantie in de commissie geagendeerd worden. Daar hebben wij samen met de SP om gevraagd.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voorzitter. Wij hebben dat memo ook met interesse gelezen en zijn het inhoudelijk helemaal met mevrouw Geeraedts eens. De vraag die blijft hangen is of mevrouw Geeraedts het college ook vraagt om hier een cofinancieringsbijdrage tegenover te zetten. Het college heeft dat in zijn memo opengelaten. Ik ben heel benieuwd of de VVD daarvoor openstaat.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Mijnheer Smeulders, wij gaan dat eerst in de commissie bespreken. U loopt nu daarop vooruit. Ik vind dat prima maar ik wil eerst dat memo bespreken en de reactie van het college en de andere partijen horen voordat wij daarover een uitspraak doen.

Voorzitter. De VVD-fractie kan ook instemmen met de reservering van 26 miljoen euro voor versterking van de meerjarenbegroting. Van de vrije begrotingsruimte die er nu is wil de VVD van 2014 tot en met 2016 €600.000 jaarlijks bestemmen voor de bestrijding van drugsgerelateerde criminaliteit door de gemeenten in Brabant te ondersteunen via de Taskforce Brabant Zeeland. Ik neem aan dat dit bij iedereen bekend is. Het heeft allemaal uitvoerig in de krant gestaan. Deze ondersteuning richt zich primair op de versterking van de bestuurlijke weerbaarheid van de overheid zoals beschreven in het plan van aanpak van de Taskforce. Hiervoor dienen wij samen met enkele andere partijen een amendement in.

Daarnaast moet een extra inspanning worden geleverd om de kosten van vervuiling van water en grond te laten betalen door de vervuiler. Hiervoor dienen wij ook samen met enkele andere fracties een motie in, waarin het college wordt verzocht om voor de begrotingsbehandeling 2015 met een voorstel te komen.

Een ambitieuze rol op inhoud, vraagt ook een overheidsapparaat dat ondernemend, efficiënt en effectief opereert. Thans verbouwen we het provinciehuis voor het nieuwe werken. Maar interessant is de vraag hoe het nu eigenlijk staat met de "nieuwe ambtenaar"? Toelatings- en ontwikkelingsplanologie zijn uit, op de biënnale hoorden wij zelfs dat dit dood is. De trend is nu uitnodigingsplanologie. Dit is ook de basis van de Omgevingswet die er in 2018 aankomt. Die gaat uit van een integrale aanpak van plannen en projecten. In het kader van de Omgevingswet houdt dat nieuwe werken in dat de overheid nog slechts globaal de kaders meegeeft voor de gebiedsontwikkelingen en dat de concrete invulling wordt overgelaten aan particuliere en maatschappelijke initiatieven. Dat vergt ook andere kwaliteiten van ambtenaren: generalisten en het vermogen met andere partijen samen te werken in plaats van het toepassen van de regeltjes. Het moge duidelijk zijn dat dit een cultuuromslag vergt. Hoe staat het daarmee in dit huis? Gezien de integraliteit leidt dit ook tot andere verhoudingen van fte's in de verschillende domeinen. Is het college daar ook al mee bezig? En willen we ruimte geven aan goede ontwikkelingen die van onderop in de maatschappij opborrelen, dan zitten onze eigen regels nogal eens in de weg. Vaak ontbreekt in dit huis het vertrouwen en wil men tot in alle details kunnen overzien wat uiteindelijk het resultaat is. Nogmaals, zo'n

houding zit creatieve ontwikkelingen in de weg. Onze insteek in deze periode om tot minder regels te komen, hebben we niet waargemaakt; er zijn er alleen maar bijgekomen. Dat is heel treurig. Ik noem als voorbeeld alle regels rondom de intensieve veehouderij. De transitie in de agrarische sector komt op gang. Is het college overigens bekend met het Limburgse beleid? Limburg geeft megaboeren alle ruimte: geen bouwblokken, geen beperkt aantal hectares. Kan dit ook gevolgen hebben voor de effectiviteit van de Brabantse koers? En hoe staat het nu eigenlijk met het Verbond van Den Bosch? Alle vlees duurzaam in 2020. Zijn die verwachtingen richting retail niet te hoog gespannen? Wij hebben het al eerder gezegd, slechts een klein deel van wat in Brabant wordt geproduceerd wordt door de Nederlandse supermarkten verkocht. Meer dan 80% gaat de grens over. Supermarktgiganten als Carrefour, Leclerc, Tesco, de Duitse Aldi en andere organisaties zijn helemaal geen deelnemer in het Verbond van Den Bosch. Iedereen heeft het over duurzaam, maar als het erop aankomt, wint goedkoop het nog maar al te vaak. Ik wil hierop weleens een reactie van het college horen.

In verband met de komende PAS (Programmatische Aanpak Stikstof) is het volgende van belang. Wat is de stand van zaken bij de natuurbeheersplannen? Hierin wordt het ambitieniveau voor de Natura 2000-gebieden vastgelegd. Hoe worden de Staten betrokken bij het vaststellen van deze beheersplannen? Deze plannen dienen als juridische onderbouwing van de PAS en bepalen straks dus de ontwikkelruimte voor industrie, landbouw en infra in Brabant. Een tweede vraag is in hoeverre in dit huis geanticipeerd wordt op de inwerkingtreding van de PAS. Zijn wij steeds samen met extra ingehuurd krachten druk bezig om Natuurbeschermingsvergunningen af te handelen waarvan wij op voorhand weten dat die allemaal geweigerd moeten worden, of zijn wij zo verstandig geworden om te anticiperen en het ambtelijk apparaat voor te bereiden op de PAS?

Mevrouw **Slegers** (SP): Mevrouw Geeraedts zei dat er vaak gekozen wordt voor goedkoop in plaats van voor duurzaam en vroeg naar de mening van het college hierover. Ik wil ook graag de mening van de VVD hierover horen.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Wij doen allemaal mee in het streven naar een duurzame veehouderij. Wij willen dat er op een andere manier geproduceerd wordt. Daaraan doen wij allemaal mee. Maar je moet je toch zo langzamerhand wel afvragen hoe het gaat. Wij horen er heel weinig over en dat baart ons zorgen. Bovendien hoeft je maar in de winkels te kijken wat er gebeurt. Mensen gaan toch voor het goedkope vlees. Als het in de vakken ligt, wordt het gekocht. Het is meer een gevoel van onmacht. Wij kunnen hier van alles bedenken, maar de werkelijkheid is anders. Dat heb ik bedoeld te zeggen.

Mevrouw **Slegers** (SP): Ik ben het heel erg eens met de analyse van mevrouw Geeraedts. Ik deel haar zorgen en ben daarom benieuwd naar de reactie van het college. Het feit dat wij ons zorgen maken, impliceert dat wij er iets aan zouden moeten doen.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Dat is ook mijn oproep aan het college. Voorzitter. In de Voorjaarsnota is de proceskant van de aanpak in de urgentiegebieden goed geregeld, maar er is voor de komende jaren te weinig budget om als provincie bij te dragen aan het daadwerkelijk aanpakken van knelpunten wanneer die investeringen vergen. De PvdA zal straks samen met ons en andere partijen een motie indienen met

het verzoek aan het college om bij de begroting 2015 met voorstellen te komen waarmee de gemeenten geholpen kunnen worden om de knelpunten aan te pakken. Het is misschien ook goed om te verwijzen naar de brief van de Stuurgroep Dynamisch Platteland van 1 juli jl. Daaruit blijkt dat de meeste gemeenten gebruik maken van het urgentieteam en in veel gemeenten de knelpuntsituaties al in beeld zijn gebracht. Dit heeft echter nog niet altijd geleid tot het aanwijzen van urgentiegebieden. Ik hoor hierover graag de mening van het college. Zolang nog niet bekend is welke instrumenten in de beroemde instrumentenkoffer zitten, zijn de gemeenten toch afhoudend om gebieden aan te wijzen. In dit verband is van belang dat staatssecretaris Dijkema een wetsvoorstel naar de Tweede Kamer heeft gestuurd dat de provincie de mogelijkheid biedt op dierenaantallen te sturen, althans als het wetsvoorstel wordt aangenomen. Hebben we dan nog wel een instrumentenkoffer voor de urgentiegebieden nodig?

Wij hebben de afgelopen periode Essentgelden beschikbaar gesteld voor de landschappen van allure en die zijn ook toegewezen aan verschillende projecten. Dat proces is heel goed verlopen. Het aanbod was echter zo groot, dat ook projecten zijn afgefallen, waaronder het project van A naar B en de Bossche Buitens. Beide projecten hebben goede beoordelingen gekregen van de kwaliteitscommissie. Met andere partijen hebben wij bekeken in hoeverre, zonder afbreuk te doen aan andere projecten die ook zijn afgefallen, deze projecten toch nog gehonoreerd kunnen worden. Het CDA heeft daarvoor een heel goede formule gevonden. Wij onderschrijven die. Het CDA zal daar nog nader op ingaan en zal samen met ons en andere fracties een motie indienen.

Ik wil ook nog iets zeggen over veerkrachtig bestuur. Volgens onderzoekers van het onderzoeksbureau Coelo van de Rijksuniversiteit Groningen leveren fusies van gemeenten geen geldwinst op. Dit geldt zowel voor de kleine als grote gemeenten en voor samenvoegingen van zowel twee als drie gemeenten. De winst die uit fusies te behalen valt wordt steeds kleiner doordat de gemeenten al intensief samenwerken. Dat de gemeenschappelijke regelingen op veler terrein reeds welig tieren is bekend. Dat de gemeenteraden daarmee op afstand worden gezet, deert hen kennelijk niet. Welk voordeel ziet het college met deze wetenschap in veerkrachtig bestuur? Neemt de bestuurskracht nu werkelijk toe als de gemeenten groter worden? We hebben inmiddels op vele terreinen gezien dat groter niet altijd beter is.

Een ander voorbeeld waarbij de gemeenteraden ook geheel buiten spel zijn gezet, is te vinden bij de transitie van de jeugdzorg. De gemeenteraden zijn geïnformeerd over de door de regio's gemaakte afspraken, zonder dat zij daarin zelf enige inbreng hebben gehad. En nu we het toch over de jeugdzorg hebben, de VVD heeft volkomen gelijk gekregen met haar waarschuwingen. Hoewel de nieuwe wet nu juist bedoeld was om de zaken in het belang van de jeugd fundamenteel anders aan te pakken, blijft nu hetzelfde systeem, bemenst door dezelfde personen, in stand, maar dan in vieren geknipt en verdeeld over de vier regio's in Brabant. Met andere woorden: de gevestigde orde behoudt zijn bevoorrechte positie ten koste van de jeugd! Dat was toch niet de bedoeling. Wij hebben vanochtend al even gesproken over de RUD's (de Regionale Uitvoeringsdiensten). Wij maken ons ernstige zorgen over het functioneren van de RUD's. Dat zal uw college niet vreemd in de oren klinken, want mijn fractie is altijd heel kritisch geweest ten aanzien van dit Haagse speeltje. Er is vanochtend al het nodige over gezegd maar ik heb nog een vraag. Wij hebben op 23 mei een BOB-dag gehad. Daarbij waren alle besturen van de Omgevingsdiensten en dat heeft veel verheldering gegeven. Hoe kan het nu dat nog slechts een beperkt aantal gemeenten mandaat heeft gegeven aan de

RUD's? Van de 24 gemeenten in Zuidoost bijvoorbeeld hebben slechts 2 gemeenten een mandaat gegeven. Van de 27 gemeenten die horen tot de Omgevingsdienst Midden-West zijn dit er slechts 14 en van de 18 in Noordoost zijn het er 9. Dit betekent dat gemeenten de besluiten die door de RUD's worden voorbereid dus kennelijk zelf willen zien en tekenen. Dat komt de efficiency waarvoor de RUD's toch bedoeld waren, niet ten goede. Betekent het dat een gemeente nog eens wil bekijken of het wel goed gedaan is? Betekent dat dubbel werk? Ik hoop toch niet dat een college alleen maar een handtekening zet en verder niet kijkt naar de inhoud. Het kan toch niet zo zijn dat gemeenten via hun eigen ambtenaren het werk van de RUD's weer gaan controleren?

Een andere klacht die vanuit de besturen van de RUD's werd geuit, was dat zij niet op prijs kunnen concurreren. Een van mijn fractiegenoten heeft dat vanochtend ook al opgemerkt. Als je niet op prijs kunt concurreren dan kun je het vergeten. Dat is de dood in de pot. Wat is daaraan te doen? Het merkwaardige is dat het ook gewoon aan gemeenten zelf ligt, want die geven domweg opdracht aan adviesbureaus die goedkoper zijn.

Ik had nog een heel verhaal over Brabant C, maar dat hoeft niet meer want dat hebben wij vanochtend behandeld.

Ik kom nu bij mijn laatste vraag en dat is een brandende vraag aan het college over het Noord-Brabants Museum. In het verleden zijn er kennelijk afspraken gemaakt met de gemeente Den Bosch dat als de provincie de exploitatiesubsidie structureel verhoogt, de gemeente Den Bosch dat op gelijke wijze doet. Is die afspraak inderdaad juist en zo ja, hoe kan het dan dat de gemeenteraad in Den Bosch die afspraak niet nakomt. Wij hebben namelijk vernomen dat de gemeenteraad op 3 juli jl. heeft besloten geen uitvoering te geven aan deze afspraak door slechts een eenmalige subsidieverhoging aan het Brabants Museum te geven en vervolgens de zaak over de schutting van de volgende raad te gooien. Graag een reactie van het college.

Ten slotte wil ik nog opmerken dat wij teleurgesteld zijn dat het college niet in staat is geweest om vandaag ook de financiële verordening ter besluitvorming aan PS voor te leggen. Die stond oorspronkelijk wel geagendeerd, maar het is kennelijk niet gelukt. Dat is jammer, want dat is een belangrijk instrument. Misschien kan de gedeputeerde dat even uitleggen?

De **voorzitter**: Misschien mag uw voorzitter hier even ingrijpen? Dat is een besluit van het presidium geweest. De verordening is klaar, maar vanwege de volle agenda is de behandeling tot na de zomer verschoven.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Dank u wel, voorzitter, dat trek ik die opmerking terug.

De **voorzitter**: Door de leden Van Gruijthuijsen, Heijmans, mw. Kerkhof-Mos, Leenders en Van Hattem wordt het volgende amendement voorgesteld.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op donderdag 3 juli en vrijdag 4 juli 2014, behandelend het Statenvoorstel 47/14 inzake Voorjaarsnota 2014, constaterende dat:

- op 21 juni 2013 door Provinciale Staten van Noord-Brabant de motie "Continuering Taskforce B5" met een ruime meerderheid is aangenomen;

- in de provincie Noord-Brabant de problemen rondom de georganiseerde en ondermijnende drugscriminaliteit (met name wietteelt & synthetische drugsproductie) nog steeds in buitenproportionele mate aanwezig zijn;
- op 23 mei 2014 in het kader van de beeldvormingsdag het Plan van aanpak Taskforce Brabant Zeeland 2014-2016 aan PS ter beschikking is gesteld,

overwegende dat:

- de opvolger van de Taskforce B5, de Taskforce Brabant Zeeland een werkperiode heeft van 2014 t/m 2016;
- voor de nieuwe Taskforce de B5 gemeenten, Roosendaal, Bergen op Zoom en Oss samen een jaarlijkse bijdrage leveren van €600.000,- per jaar voor 2014 t/m 2016;
- dat het ministerie van Veiligheid & Justitie €600.000,- per jaar voor 2014 t/m 2016 bijdraagt aan de Taskforce;
- andere overheidsinstanties (o.a. Belastingdienst, OM, Marechaussee) op andere wijzen bijdragen;
- gevolgen van wietteelt en synthetische drugsproductie zowel zichtbaar als onzichtbaar de bestuurlijke weerbaarheid van Brabantse overheden proberen aan te tasten,

besluiten aan de Voorjaarsnota 2014 toe te voegen:

5. Voor de jaren 2014 t/m 2016, €600.000,- per jaar te besteden aan de 'Taskforce Brabant Zeeland', te dekken uit het begrotingssaldo na VJN 2014 (deel C, tabel 2). Dit bedrag wordt besteedt aan de punten (i t/m iii) op pagina 9, 10 en 11 van het Plan van aanpak Taskforce Brabant Zeeland 2014-2016' specifiek ten behoeve van de (overige) Brabantse gemeenten.

- GS in overleg te laten treden met andere overheden zoals bijvoorbeeld de Brabantse Waterschappen en Waterbedrijven over deelname aan de Taskforce incl. Financiële bijdragen die passend zijn bij de kerntaken van deze overheidsinstanties.
- GS in overleg te laten treden met private partijen, zover niet reeds aangesloten, om vanuit eigen belang (bijv. Verbond van Verzekeraars) financieel bij te gaan dragen aan de Taskforce.
- GS volgens de reguliere P&C cyclus PS op de hoogte te stellen en voor het einde van de Taskforce Brabant Zeeland (2014-2016) via een evaluatie PS te informeren. Indien op dat moment nodig, een nieuw voorstel aan PS te sturen incl. financiële paragraaf."

Dit amendement maakt onderwerp uit van beraadslaging. Het krijgt nr. A8.

Door de leden Koevoets, Van Vugt, Altundal, Leenders, Kap en mw. Frijters-Klijnen wordt de volgende motie voorgesteld:

" Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op donderdag 3 juli 2014 en vrijdag 4 juli 2014,
constaterende dat:

- West-Brabant wordt getroffen door een exceptioneel aantal bedrijfssluitingen en overige substantiële verliezen van arbeidsplaatsen, zoals bij Philip Morris, Fokker en Tetrapak;
- de crisis in de regio met name al z'n sporen meer dan gemiddeld heeft achtergelaten;
- het gaat om een direct verlies van duizenden arbeidsplaatsen en nog meer indirect bij toeleverende bedrijven,

overwegende dat:

- *Gedeputeerde Staten samenwerken met de gemeente en in de regio actieve instanties om het economische leed zo veel mogelijk te verzachten;*
- *hierbij met name wordt ingezet op projecten om mensen van werk naar werk te begeleiden;*
- *het herstel van de economische schade een langdurend proces zal zijn;*
- *de economische ontwikkeling in West-Brabant riskeert hierdoor (verder) achterstand op te lopen ten opzichte van andere delen van onze provincie;*
- *Noord-Brabant moet inzetten op een goede economische structuur voor heel de provincie;*
- *tevens SER Brabant wordt opgeroepen om extra te investeren in industriebeleid, roepen GS op:*
- *PS op de hoogte te houden van de gemaakte vorderingen met betrekking tot in gang gezette projecten en bij de begroting 2015 of zo mogelijk eerder voorstellen te doen voor initiatieven die een steun zijn voor de regio West-Brabant en deze regio economisch perspectief kunnen bieden, en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze motie maakt onderdeel uit van beraadslaging. Zij krijgt nr. M25.

Door de leden mw. Geeraedts, Heijmans, Leenders en mw. Spierings wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op donderdag 3 juli en vrijdag 4 juli 2014, behandelend het Statenvoorstel 47/14 inzake Voorjaarsnota 2014, constaterende dat:

- *het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap een Regionaal Investeringsfonds MBO heeft ingesteld;*
- *dit fonds de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt wil verbeteren door het stimuleren van duurzame publiek-private samenwerking in het beroepsonderwijs;*
- *mbo-instellingen de samenwerking met anderen nodig hebben om ontwikkelingen in bedrijfsleven te volgen;*
- *dit geldt vooral voor opleidingen die vragen om kapitaalintensieve investeringen en/of die zich voorbereiden op beroepen met een hoog innovatief karakter;*
- *voor een goede aansluiting op de arbeidsmarkt studenten voldoende kennis moeten hebben van moderne apparatuur en technieken, en het onderwijspersoneel de laatste stand van zaken in het werkveld moet kennen;*
- *in de periode 2014 tot en met 2017 het ministerie 100 miljoen euro aan dit fonds ter beschikking stelt;*
- *bij de projecten cofinanciering van bedrijfsleven en onderwijs wordt vereist, overwegende dat:*
- *de Brabantse hbo-instellingen aan de nationale top staan;*
- *er in Brabant op termijn een groot tekort aan goed opgeleide vakmensen dreigt;*
- *het voor de economie van Brabant erg belangrijk is dat jonge mensen de aansluiting naar de arbeidsmarkt vinden door kwalitatief goede mbo-opleidingen;*
- *door dit fonds het onderwijs van het mbo beter aansluit op de vraag van het regionale bedrijfsleven;*

- door *privaat-publieke samenwerking onderwijs en bedrijfsleven de Brabantse regionale economische clusters en maatschappelijke opgaven versterkt worden en op een innovatieve wijze worden ondersteund;*
- *het regionale bedrijfsleven en de Brabantse mbo-instellingen door een provinciale bijdrage bij de aanvragen in het kader van dit fonds zich nog beter met elkaar kunnen verbinden,*

verzoeken Gedeputeerde Staten om:

- *zo spoedig mogelijk over deze regeling in overleg te treden met vertegenwoordigers uit het regionale bedrijfsleven en Brabantse mbo-instellingen;*
- *te komen met voorstellen waarin mbo-instellingen, bedrijfsleven en provincie alle drie een gelijkwaardige rol pakken met als doel deze regeling voor Brabant zo goed mogelijk te benutten;*
- *deze voorstellen bij de begrotingsbehandeling 2015 aan PS aan te bieden, en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze motie maakt onderdeel uit van beraadslaging. Zij krijgt nr. M26.

Door de leden Van Gruijthuijsen, Heijmans, mw. Kerkhof-Mos, Leenders en Van Hattem wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op donderdag 3 juli en vrijdag 4 juli 2014, behandelend het Statenvoorstel 47/14 inzake Voorjaarsnota 2014, constaterende dat:

- *op 21 juni 2013 door Provinciale Staten van Noord-Brabant de motie "continuering Taskforce B5" met een ruime meerderheid is aangenomen;*
- *in de provincie Noord-Brabant de problemen rondom de georganiseerde en ondermijnende drugscriminaliteit (met name wietteelt & synthetische drugsproductie) nog steeds in buitenproportionele mate aanwezig zijn,*

overwegende dat:

- *gevolgen van wietteelt en synthetische drugsproductie zowel zichtbaar als onzichtbaar de bestuurlijke weerbaarheid van Brabantse overheden proberen aan te tasten;*
- *afvaldumping op diverse wijzen schade toebrengt aan water en gronden in de provincie en dit tot op de dag van vandaag toeneemt,*
- *de complexe problematiek van "De vervuiler betaalt" extra aandacht behoeft,*

verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *bij de begroting 2015 met een voorstel inclusief financiële dekking richting PS te komen voor de aanpak en besteding aan "De vervuiler betaalt", en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze motie maakt onderdeel uit van beraadslaging. Zij krijgt nr. M27.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voorzitter. Wij bespreken vandaag de Voorjaarsnota en de bestuursrapportage. Ik kan al beginnen met te zeggen dat mijn fractie zeer te spreken is over de Voorjaarsnota, al vinden zij die niet beleidsarm. Het college voert immers nogal wat zaken op die wij overigens van harte steunen, bijvoorbeeld de regionale bijdrage van 20 miljoen euro voor het Deltaprogramma. Het college wil ook mee investeren in de landzijdige bereikbaarheid van Eindhoven Airport en de Brainport Innovatie Campus (12

miljoen euro) en de cofinanciering van het PHS. Ik durf het bedrag niet eens uit te spreken.

Het CDA heeft ook wensen. Die leggen wij vandaag graag voor aan uw college en aan onze Statencollega's, maar eerst iets anders. De Brabantse Wegener-kranten brachten vorige week breed uitgemeten artikelen over de Essentmiljarden. Met die rake illustratie van Julius Wintermans. Ik doel natuurlijk op het portret van onze voorzitter; want dat is er een om in te lijsten! Twee onderzoeksjournalisten hebben hun tanden gezet in de besteding van de Essentopbrengsten. Het hoort tot de journalistieke taak om het openbaar bestuur kritisch te volgen. Maar de CDA-fractie miste wel de balans. Het lijkt erop alsof onze provincie grossiert in, en ik citeer, "riskante projecten", "debacles" en vooral "strooit met geld". Maar goed nieuws is ook nieuws en dat lijkt vergeten te zijn. Brabant is een ondernemende provincie om het belang van Brabanders te dienen, en ja, dan krijg je soms te maken met risico's. "Zonder wrijving geen glans" is een gevleugelde uitdrukking en die is ook hier van toepassing. Maar wat doet Brabant met al die miljoenen? Dat komt onvoldoende tot zijn recht in de krant. Wij vinden dat echt een gemiste kans. Dat moet beter kunnen!

Het provinciebestuur en de Staten als volksvertegenwoordigers hebben zich altijd serieus ingespannen om de Essentmiddelen zorgvuldig te besteden aan nuttige, aansprekende doelen en aan maatschappelijke problemen en opgaven waarvoor we in Brabant staan. Wij willen immers een toekomstbestendige en vernieuwende economie, mensen aan het werk waarvoor ze zijn opgeleid en een sociaal en cultureel goed, gezond en uitdagend leef- en vestigingsklimaat; de Agenda van Brabant, omdat de Brabanders van nu én die van de toekomst ons allen aan het hart gaan!

Het is misschien een goed idee om eens per jaar, op 24 april, de dag van de aandelenverkoop in 2009, of in het weekend daarna een Open Essentdag te organiseren om alle projecten die met Essentgeld zijn gerealiseerd toegankelijk te maken voor het publiek, zodat men met eigen ogen kan zien dat het beslist niet gaat om weggegooid of weggegoten geld! Het zou trouwens interessant zijn geweest als beide journalisten ook eens hadden uitgerekend welk verlies Brabant zou hebben geleden als de provincie de aandelen had behouden! Achteraf blijkt de Essentverkoop "just in time" en volgens ons het beste voorbeeld van risicobeheersing uit de hele provinciale geschiedenis. Ik kan dat financieel onderbouwen.

Er is in deze bestuursperiode trouwens wéér veel in gang gezet én gerealiseerd. Dat mag wel eens met trots gezegd worden! In het najaar, bij de begrotingsbehandeling, kijken wij graag terug op de resultaten van deze bestuursperiode.

Het volgende punt betreft veiligheid. Burgemeester Noordanus informeerde de Staten in mei over de Taskforce Brabant-Zeeland. Hij gaf aan hoe de aanpak van drugsgerelateerde criminaliteit van de B5 naar beide provincies wordt uitgerold; gefocust op middelgrote gemeenten en op het landelijk gebied. En u, voorzitter, bent er als CdK op diverse fronten actief bij betrokken. Onze fractie heeft u daarmee al eerder gecompimenteerd. U krijgt onze steun voor concrete provinciale ondersteuning van de doelstellingen van de Taskforce; voor versterking van de provinciale inzet en betrokkenheid daarbij. Samen met de coalitiepartijen dienen wij een amendement in dat een fors extra budget vraagt om de ernstige drugscriminaliteit slim en hard te kunnen aanpakken. Daarnaast dienen wij de motie "De vervuiler betaalt" mee in over drugsdumpingen en weggespoelde drugschemicaliën, waarop het initiatiefvoorstel van het CDA eerder zo goed inspeelde.

Zoals mevrouw Geeraedts reeds opmerkte, het college heeft van SER Brabant op 26 juni een brief gekregen waarin het bestuur reflecteert op onze Voorjaarsnota. Wij vinden dat een zeer gedegen bijdrage, die wij voor een groot deel onderschrijven; met dank, want het scheelt ons veel tekst. De SER constateert onder meer dat er in Brabant geen Kredietunie tot stand is gebracht. Andere provincies is dat wel goed gelukt. Wij hebben een jaar geleden gevraagd de totstandkoming te willen faciliteren, want het midden- en kleinbedrijf heeft die keihard nodig nu de banken het laten afweten. U was er enthousiast over, maar het komt kennelijk moeilijk van de grond al zijn er wel initiatieven o.a. in de Brainport Regio. Eind mei 2013 is er een opgericht voor die regio, met steun van het ministerie van Economische Zaken. De gang van zaken behoeft wel een toelichting van uw kant. Wij stellen het op prijs als u ons na de zomer over de ontwikkelingen wilt informeren in de commissie EZB (Economische Zaken en Bestuur).

Revitalisering en herstructurering van bedrijventerreinen blijven van belang, terwijl de laatste tranche provinciale middelen bijna zou zijn uitgegeven. Er is kennelijk nog een restbudget, waarvoor Roosendaal en Helmond heel graag in aanmerking willen komen. Wij vragen het college om die knoop eens door te hakken. Het lijkt ons gezien nut en noodzaak wenselijk om na te denken over een vervolgeregeling.

Leegstand en verloedering behoren tot de grote ergernissen van inwoners. Hoe staat het met de ambitie om kantorenleegstand te bestrijden? Wat is de stand van zaken in dit dossier?

Met name het CDA heeft deze bestuursperiode gepleit voor een actieve rol van de provincie op het gebied van de vrije tijd. Het is een belangrijke economische pijler. Met VisitBrabant en ConnectBrabant hebben we een formule in handen die het toerisme in Brabant versterkt. Wel zouden we graag in de commissie EZB nog beter geïnformeerd willen worden over de kosten en de gevraagde budgetten: 1,5 miljoen euro extra voor een kwartiermakersplan en bijna een half miljoen euro voor het Vrijtijdshuis uit bestaande middelen. Dat gaat wat het CDA betreft niet onbesproken over de toonbank.

Als knelpunt in bestaand beleid noemt u ook Agrofood; dat is nota bene een topsector! U wilt 4 miljoen euro extra kunnen besteden aan netwerken, verbinden en faciliteren, om het opstellen van gemeentelijke verbeterplannen te ondersteunen en om maatwerk te kunnen leveren voor een vernieuwende aanpak. Maar dat is toch gewoon al een de taak van u en uw ambtenaren? Het verbaast ons dat u daar nu zoveel extra budget voor nodig heeft. Dat u eventueel knelpunten in urgentiegebieden mee wilt helpen oplossen, vinden we een goede zaak. De motie van de PvdA daarover steunen wij.

Signalen dat de economie aantrekt zijn er, maar voor mensen die al tijden werk zoeken of voor hen die hun baan dreigen te verliezen, is het nauwelijks een troost dat huizenprijzen weer stijgen en het consumentenvertrouwen opkrabbelt. Voor hen zijn het heel onzekere tijden. Dat treft met name de maakindustrie in West-Brabant. Die wordt zwaar getroffen, denk aan Philip Morris, Sabic, Tetra Pak en Philips in Roosendaal, maar ook aan de toeleveranciers en dienstverlenende sector. De provincie heeft beloofd mensen van werk naar werk te leiden. Is dat proces in gang gezet? En er moet ook, zoals hoogleraar Ton Wilthagen onlangs bepleitte, met spoed een masterplan voor West-Brabant worden ontwikkeld. Mogen wij daarop een reactie van het college? Overigens steunen wij de belangrijke motie die hiervoor door de VVD is voorbereid.

De REWIN (Regionale Ontwikkelingsmaatschappij) en BOM zijn er om Brabant te dienen. Ze moeten adequaat afstemmen en samenwerken, bijvoorbeeld voor het mkb en om met

verve nieuwe bedrijvigheid te kunnen acquireren. Hoe staat het met hun samenwerkingsplannen? Daarvan horen wij niets meer!

Het Actieplan 55 PlusWerk van minister Asscher gaat ook voor een jongere doelgroep vanaf 50 jaar gelden. De werkloosheid in die groep nam het afgelopen jaar met 25% toe, ook in Brabant. Hoe speelt de provincie in op dat actieplan?

Het CDA wil ten behoeve van werk, werk en werk nóg eens aandringen op het naar voren halen van investeringen. Wij hebben eerder 't onderhoud van fietspaden genoemd, maar u weet vast nog andere mogelijkheden. Werkgelegenheid in de bouw en vakmanschap kunnen we stimuleren door extra te investeren in de restauratie van monumenten. De vorige impuls heeft zich inmiddels bewezen, maar er zijn nog "wachtenden vóór u". De tekst van de Voorjaarsnota suggereert dat alle Brabantse rijksmonumenten vroeg of laat wel aan de beurt komen. Hoe zit dat nu precies? Is daarvoor geen extra budget nodig?

Het college geeft aan de onderzoekskosten van gemeenten voor Veerkrachtig Bestuur te willen vergoeden. Dat is een goed idee, maar wat ons betreft alleen als dat zonder bureaucratie gaat, dus bijvoorbeeld door een vaste bijdrage voor onderzoek per gemeente, ongeacht de grootte. Hoe loopt het proces bij de nieuwe gemeenteraden vanuit het provinciale perspectief?

Voorzitter. Wij complimenteren uw college met het bereikte resultaat bij het PHS. Het is echt een knap staaltje werk dat u het Rijk heeft weten te bewegen zo veel geld te investeren in een deels verdiept spoor bij Vught en de overwegenproblematiek bij Boxtel en Haaren, al betekent dat wel een forse financiële aderlating voor de gemeenten en een reuze rib uit het provinciale lijf, maar wij zijn het er van harte mee eens.

Er zijn in verband met een hogere frequentie van personenvervoer meer overwegen die volgens ons voor sanering in aanmerking komen. Ten tijde van Samen Investeren was er succes met het budget voor spoorse doorsnijdingen. Er is nu, mevrouw Geeraedts verwees er al naar, een Landelijk Verbeterprogramma Overwegen met 200 miljoen euro. Heeft Brabant zijn prioriteiten op een rijtje en is er cofinanciering?

De Maaslijn kan worden aangepakt: elektrificatie en deels dubbelspoor verhogen de capaciteit, zijn goed voor het milieu en de jaarlijkse exploitatielasten zijn lager. Over een paar jaar zijn we hopelijk af van de overvolle treinen die soms niet eens stoppen. Brabant staat voor ruim 17 miljoen euro aan de lat en het CDA vraagt uw college dit bedrag te financieren. Graag een reactie.

Zeker zo belangrijk blijft het doel om ook De Ruit rond Eindhoven te realiseren. Het CDA is daar in ieder geval een groot pleitbezorger van! Binnenkort moeten de verdere uitwerking van het tracé met de milieueffecten en de nieuwe kosten-batenanalyse nadere informatie verschaffen, waar o.a. de Tweede Kamer om heeft gevraagd. Wij gaan ervan uit dat het Rijk zich blijft conformeren aan eerder gemaakte afspraken. Voor de verdere ontwikkeling van Brainport is naar onze mening die oostelijke route hard nodig.

Komend jaar zal in het teken staan van de uitwerking van de transitie veehouderij. Medio september hebben de gemeenten -- zo hopen wij -- hun urgentiegebieden aangewezen en een plan van aanpak klaar. Het zal tijd en energie kosten om met maatwerkoplossingen tot goede resultaten te komen. De provincie zal de gemeenten met raad en daad moeten ondersteunen om de transitie tot een succes te maken. Onze "gereedschapskoffer" zal gevuld moeten zijn en het is ook belangrijk dat de regelgeving creatief wordt ingezet om oplossingen mogelijk te maken.

Het conceptwetsvoorstel Dieren aantallen en Volksgezondheid geeft gemeenten en provincie de mogelijkheid te sturen op dieren aantallen. We moeten wel opletten, ten eerste dat die wet wordt aangenomen en ten tweede dat de sector mogelijkheden houdt om te vernieuwen, want nieuwe stallen zijn altijd beter voor de omgeving en voor het dier! Veel Europese investeringsprogramma's sluiten erg goed aan bij de doelen van onze Agenda van Brabant. Dat biedt mogelijkheden om onze inzet via cofinanciering te combineren met EU-middelen. Daarmee zijn wij bijvoorbeeld via OP-Zuid (Operationeel Programma Zuid-Nederland) tot dusver ook heel succesvol in. Wij willen die lijn de komende bestuursperiode graag doorzetten. Gelukkig is er al flink in cofinanciering voorzien.

De waterschappen hebben veel jaren lang met de provincie samengewerkt op basis van twee bestuursovereenkomsten en daarbij zijn honderden projecten gerealiseerd. Er staan nu nieuwe projecten op de rol, waarvan de provincie nut en noodzaak erkent en waarvoor de waterschappen een derde bestuursovereenkomst wensen. Maar u hapt nog niet. Waar zit de aarzeling?

We lazen in *Energienieuws* van 3 juli jl. interessante informatie over de kritische reactie van BrabantWater op de conceptnotitie Reikwijdte en Detailniveau voor het PlanMER van het ministerie van Economische Zaken in relatie tot proefboringen naar schaliegas. We lazen ook dat onze provincie momenteel onderzoekt of de begrenzing van de boringvrije zones toereikend is, dan wel of deze uitgebreid moet worden tot bijvoorbeeld 1000 jaarzones. Wordt de bijna Statenbreed aangenomen motie "Brabant schaliegasvrij" tien maanden na dato wel correct uitgevoerd? De Staten vroegen u immers het hele grondgebied als boringvrije zone aan te wijzen. Wilt u ons duidelijkheid verschaffen over dit dossier?

Er wordt al een halfjaar een hoop tijd en veel geld aan vergunningaanvragen besteed, die kansloos zijn of die op korte termijn onnodig worden. Ik heb het natuurlijk over de Natuurbeschermingswet (Nb)-vergunningen. Dat is slecht voor de aanvragers en voor de provincie. Momenteel dreigen aanvragers zelfs tweemaal leges te moeten betalen voor hetzelfde initiatief: eenmaal volgens de Nb-wet en eenmaal de PAS. Verder hanteert de provincie een onhaalbare termijn van acht weken (in een enkel geval zelfs zes weken) voor vergunningaanvragers om stikstofrechten te regelen, terwijl de provincie zelf soms meer dan twee jaar over de eerste beoordeling van die aanvraag heeft gedaan! De reputatie van een geloofwaardige en betrouwbare provincie vinden wij dan in het geding komen. Daarom presenteerde het CDA een initiatiefvoorstel, dat helaas niet kon worden besproken. Omdat dit zo niet langer kan, hebben wij een motie gemaakt waardoor GS meer bewegingsvrijheid krijgen bij het oplossen van het probleem.

Verder hebben wij een motie voorbereid om twee belangrijke programma's in het kader van Landschappen van Allure alsnog te kunnen honoreren binnen het daarvoor in de eerste tranche van de Essentgelden gereserveerde budget. Omdat een van de projecten betrekking heeft op de gemeente Woensdrecht waar ons Statenlid Jeffrey van Agtmaal inmiddels wethouder is geworden, hoop ik dat het college er begrip voor heeft dat hij zich straks van stemming over deze motie zal onthouden.

De heer **Heijmans** (SP): Mijn stem telt dubbel!!

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Dank je wel, Nico.

In aanvulling van de wens van het CDA om de culturele basis te ondersteunen, die zojuist door collega Brenninkmeijer met veel verve is verdedigd, willen wij in de begroting van 2015 en volgende jaren bijzonder graag dat jaarlijks een nog door het college voor te stellen bijdrage beschikbaar wordt gesteld voor het Jeugdcultuurfonds Brabant in oprichting. Dit fonds heeft tot doel de vele kinderen in een achterstandspositie met een beperkte bijdrage in staat te stellen zich te ontwikkelen in minstens één kunstdiscipline. In Brabant zijn er ruim 14.000 van deze kinderen, die overigens lang niet allemaal de behoefte zullen voelen om zich cultureel te ontwikkelen. De bijdrage van de provincie zal maximaal 20% bedragen van het benodigde bedrag per kind dat gecalculeerd wordt op ongeveer €350. De overige 80% komt van gemeenten, bedrijfsleven en particuliere begunstigers. Inmiddels zijn zes provincies Brabant al voorgegaan, daarnaast hebben vier grote gemeenten in Brabant een gemeentelijk Jeugdcultuurfonds en hebben andere gemeenten al belangstelling getoond als ook de provincie meedoet. Wij dienen hiertoe een motie in samen met diverse partijen.

De **voorzitter**: Mevrouw Kerkhof, wilt u afronden, uw spreektijd is om.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Ja, voorzitter. Ik zal u die motie zo dadelijk overhandigen. Wij dienen ook een motie in op het punt van leefbaarheid en vragen daarmee om een doe-budget voor bewoners en dorpsraden beschikbaar te stellen. De inhoud van de motie spreekt voor zichzelf.

Ik rond af, voorzitter. De medewerkers van onze provincie zitten net als hun collega's elders al meer dan een jaar zonder nieuwe cao. Wij willen van uw college weten wat het heeft ondernomen om de impasse te doorbreken?

De **voorzitter**: Door de leden mw. Kerkhof-Mos, mw. Aarts-van de Loo, Kuijken, Heijmans, mw. Geeraedts en mw. Klitsie wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 4 juli 2014, behandelende het Statenvoorstel 47/14 Voorjaarsnota 2014, constaterende dat:

- *Landschappen van Allure: De Brabantse Wal en het Groene Woud iconen zijn van authentiek Brabants landschap;*
- *de robuuste projecten "Van A naar B" en "De Bossche Buitens" goede beoordelingen kregen van de kwaliteitscommissie, zelfs van Champions League niveau zouden zijn;*
- *"Van A naar B" het groene hart vormt van de Brabantse Wal, terwijl het de Natura 2000 gebieden en de Ecologische Hoofdstructuur versterkt;*
- *"De Bossche Buitens" buitengewoon zullen bijdragen aan de versterking van de relatie van de stad 's-Hertogenbosch met het Groene Woud,*

overwegende dat:

- *het bestaande budget van Landschappen van Allure is uitgeput voor de honorering van beide programma's;*
- *het wenselijk zou zijn als beide toch geheel kunnen worden uitgevoerd om de doelstellingen van Landschappen van Allure tot volledige realisatie te kunnen brengen,*

"Van A naar B" zorgt voor ca 200 fte permanente arbeidsplaatsen en 300 fte incidentele arbeidsplaatsen tijdens de uitvoering,

- de 13 partners de komende jaren ruim E 16 miljoen zelf investeren in het gebied,
- het een verdienmodel voor de streek realiseert à 1 miljoen euro,
- het een constructieve publiek-private samenwerking is, die in de afgelopen decennia vorm is gegeven,

om "De Bossche Buiten gerealiseerd te krijgen zeven particuliere organisaties met vier gemeenten samenwerken,

- voor deze Bossche projecten geen subsidie, maar wel financiële steun wordt gevraagd in de vorm van twee leningen, die zullen worden terugbetaald, en beleidsmatige medewerking vanuit het beleidsveld natuur en landschap,
- ook deze projecten zorgen voor een forse spin-off naar directe en indirecte werkgelegenheid,
- op een zestal "versleten" plekken private investeringen kunnen zorgen voor een kwaliteitsimpuls in natuur, recreatie en toerisme, kunst en cultuur, voedsel en gezondheid,

verzoeken Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant met klem om:

- wanneer er zich aanbestedingsvoordelen voordoen bij de wel toegekende projecten en/of projecten eventueel geen doorgang vinden, de overblijvende middelen toe te kennen aan "Van A naar B" en "De Bossche Buitens" opdat deze geheel dan wel partieel kunnen worden uitgevoerd binnen het gestelde totaalbudget van 56 miljoen euro;
- de komende tijd in overleg met alle betrokkenen bij de programma's van de Landschappen van Allure de hier vermelde mogelijkheden serieus te bezien, opdat hopelijk de betreffende projecten alsnog kunnen worden gehonoreerd, en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt onderdeel uit van beraadslaging. Zij krijgt nr. M34.

Door de leden Kuijken, Van Hattem en mw. Geeraedts wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 3/4 juli 2014 constaterende dat:

- de provincie Noord-Brabant met extra inspanning vergunningaanvragen in het kader van de Natuurbeschermingswet verwerkt;
- een deel van de vergunningen niet meer verleend kan worden door de uitspraak van de Raad van State op 13 november 2013 omdat er hierdoor geen ruimte meer is in de depositiebank;
- een groot deel van de aangevraagde vergunningen onder de PAS niet meer nodig zijn;
- de provincie Noord-Brabant dus onnodig tijd en geld besteed aan aanvragen die kansloos en/of onnodig zijn;
- aanvragers van Nb-wetvergunningen dreigen dubbel leges te moeten betalen voor hun vergunning (PAS én Nb-wet);
- de provincie Noord-Brabant vergunningaanvragers gebiedt binnen acht weken stikstofrechten aan te kopen of de plannen aan te passen en anders de vergunning definitief afwijst,

overwegende dat:

- de termijn van acht weken voor het aanschaffen van stikstofrechten inclusief het verkrijgen van de juiste bewijslast van geschiktheid schier onhaalbaar blijkt en daarom onredelijk is;
- de huidige doorlooptijd en juridische rompslomp de huidige legesbedragen niet rechtvaardigen;
- de oorzaak van het probleem buiten de vergunningsaanvragers ligt;
- er bij de inwerkingtreding van de PAS een nieuwe golf vergunningaanvragen/meldingen te verwachten is, waardoor er opnieuw een lange behandelingstermijn lijkt te ontstaan;
- oude aanvragen voor de provincie moeilijker te behandelen zijn door de verschillende juridische regimes en dat vrijwillige intrekking van de vergunning dit deels oplost;
- onderstaande verzoeken aan GS geen extra stikstofdepositie met zich brengen, verzoeken Gedeputeerde Staten:
- zo snel mogelijk te stoppen met het behandelen van vergunningsaanvragen als de aanvrager deze vrijwillig wil intrekken;
- gebruik te maken van hun bevoegdheid om 100% van de leges uit te keren voor ingetrokken aanvragen van een Nb-wetvergunning;
- bedrijven die zelf ammoniakrechten willen kopen indien mogelijk meer tijd te gunnen dan de huidige acht weken;
- de ambtelijke organisatie dusdanig voor te bereiden op de golf aan vergunningsaanvragen in het kader van de PAS opdat te lange doorlooptijden zoals bij de Nb-wet zo veel mogelijk voorkomen worden;
- PS te berichten over de voortgang van het voorgaande, en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt onderdeel uit van beraadslaging. Zij krijgt nr. M35.

Door de leden Brenninkmeijer, mw. Wijnands, mw. Roozen, mw. Brunklaus en Hageman wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 4 juli 2014, behandelend het Statenvoorstel 47/14 inzake Voorjaarsnota 2014; overwegende dat:

- *in Brabant 14.434 kinderen opgroeien in een achterstandspositie (Bron: CBS en Verwey-Jonker-instituut);*
- *al deze kinderen zich ten principale zouden moeten kunnen ontwikkelen in minstens één kunstdiscipline;*
- *de rijksoverheid geld aan gemeenten ter beschikking stelt om de armoede in ons land te bestrijden;*
- *een deel van dit geld wordt gebruikt om kinderen in achterstandsposities mee te laten doen en bijvoorbeeld muziek- of danslessen te laten volgen;*
- *daarnaast via het Jeugdcultuurfonds (een landelijk netwerk van gemeentelijke en provinciale Jeugdcultuurfonds) aanvullend fondsen en donateurs worden geworven die het belangrijk vinden dat alle kinderen de kans krijgen om bijvoorbeeld muziek te maken of te dansen;*
- *de financiële drempels voor kinderen hiertoe met een relatief kleine bijdrage per kind (gemiddeld €350, waarvan 20% provinciale bijdrage, 60% gemeentelijke bijdrage en 20% overige geldschieters) kan worden weggenomen,*

constaterende dat:

- *het Nationale Jeugdcultuurfonds op dit moment al zes Provinciale Jeugdcultuurfondsen telt (Friesland, Drenthe, Overijssel, Utrecht, Zuid-Holland, Zeeland);*
- *er in Brabant al vier gemeentelijke Jeugdcultuurfondsen zijn (Breda, Eindhoven, 's-Hertogenbosch, Tilburg) en dat een aantal andere gemeenten al heeft aangegeven zich te willen verbinden aan het Jeugdcultuurfonds Brabant;*
- *Kunstbalie inmiddels is gevraagd het Jeugdcultuurfonds Brabant te starten en aan de voorbereiding hiervan ook € 25.000 aan eigen middelen investeert;*
- *inmiddels al een stichtingsbestuur is aangetreden,*

verzoeken Gedeputeerde Staten:

- 1. Bij de begroting van 2015 met een uitgewerkt voorstel te komen om meerjarig een nader te bepalen bijdrage ter beschikking te stellen aan het Jeugdcultuurfonds Brabant;*
- 2. Dit (jaarlijks bij te stellen) bedrag te bepalen op basis van de behoefte bij kinderen om zich te ontwikkelen op het gebied van cultuur, waarbij het ontbreken van voldoende financiële middelen de drempel is om dat ook daadwerkelijk te doen;*
- 3. Dit bedrag te financieren uit de vrije ruimte zoals opgenomen in de Voorjaarsnota, en gaan over tot de orde van de dag."*

De motie maakt onderdeel uit van beraadslaging. Zij krijgt nr. M36.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Mijn collega Altundal vond het gisteren echt nodig om meer dan 15 minuten over Moerdijk te praten, waardoor er mij nu slechts tien minuten resten. Toch wil ik graag een beschouwing houden, want zoals mevrouw Geeraedts al zei, is het eigenlijk de laatste Voorjaarsnota van dit college. Ik zal niet met nieuwe moties of amendementen komen en ook niet alle moties en amendementen die wij ondertekend en mee hebben ingediend nog eens uitgebreid toelichten.

Ik wil beginnen met een getal: 20%. Gisteren in het Brabants Dagblad was het nieuws dat de huishulpen bij Pantein-Vivent mogelijk hun baan kunnen houden als zij 20% van hun loon inleveren; niet hun bonus, hun loon. Misschien, mevrouw Geeraedts, is dat de verklaring waarom er nog veel mensen zijn die goedkoop vlees kopen.

Er dreigen duizenden ontslagen in de zorg in Brabant. En waarom? Zijn wij Brabanders plotseling kerngezond geworden? Zijn alle oudere Brabanders plotseling weer jong geworden (was dat maar waar) of misschien iets veel ergers? Verveelden de huishulpen zich omdat ze niks te doen hadden? Nee, het is het rechtstreeks gevolg van rijksbeleid en marktwerking in de zorg.

De heer **Kerkhoff** (PVV): Mijnheer Heijmans, u noemt een heel terecht punt, maar weet u de reden van de ontslagen? Daar gaat het om.

De heer **Heijmans** (SP): Er is op dit moment geen sprake van ontslag. Hier wordt mensen gevraagd 20% van hun salaris in te leveren, want dan zouden zij hun werk kunnen behouden. De ontslagen hebben natuurlijk alles te maken met de bezuinigingen van de rijksoverheid.

De heer **Kerkhoff** (PVV): Er is een korting van 40%. Dat is een reden waarom er ontslagen vallen. Verder worden de tarieven verlaagd van €15 tot €7 euro. Het is een schandalige zaak, maar wat doen wij er met zijn allen aan? Dat is de vraag.

De heer **Heijmans** (SP): Precies, die vraag ga ik ook stellen, mijnheer Kerkhoff. En ik zeg zonder enige moeite dat ook uw fractie in Den Haag alles doet om deze bezuinigingen niet te laten doorgaan. Laten wij in ieder geval constateren dat onze fracties het hier eens zijn.

Ik zei netjes rijksbeleid maar het zijn natuurlijk rijksbezuinigingen. Hier leidt marktwerking er dus toe dat mensen die enorm gewaardeerd worden, die voor onze ouderen zorgen, die voor onze gehandicapten zorgen en die de boel schoonhouden en die poetsen een vijfde deel van hun loon moeten inleveren. Dit op zich is al schandalig genoeg, maar er is ook nog een andere 20%. Dat is de reden waarom ik mij zo kwaad maak en waarom het percentage van 20 mij zo veel doet. Die 20% was ook de 20% van die bankiers, die ook poetsen maar dan euro's, die handelden in spullen die ze zelf niet eens snapten, die maar één doel voor ogen hadden: zelfverrijking, bonusjacht met de euro als enige norm. Ze hebben ons rechtstreeks de crisis in geleid en hoe worden zij door de markt gecorrigeerd en op de vingers getikt? Jawel, ook met 20%, maar dan een loonsverhoging van 20%! In wat voor samenleving leven we dan? Een samenleving die enerzijds hardwerkende Nederlanders die zich inzetten voor hun medemens 20% afpakt van hun toch al veel te lage salaris van ongeveer €10 of €12 netto per uur, en anderzijds worden mensen beloond die zonder enig mededogen, alleen maar denken aan het eigen korte termijn voordeel en daarmee enorme schade aanrichten. Niet alleen blijkt de markt dus geen moraal te hebben, maar ook geen fatsoen! En toch, nog steeds zweren hele hordes mensen dat de markt alles mooi zal maken en dat de overheid zich vooral nergens mee moet bemoeien.

Gelukkig, misschien op een enkeling na, treffen we in deze Staten niet dat soort marktfundamentalisten aan en vinden wij in Brabant dat de overheid zich wel degelijk moet bemoeien met de economie.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): De heer Heijmans houdt een visionair en bevlogen betoog. Hij spreekt over het marktfetisjisme. Ik vraag mij af wat wij hier de afgelopen vier jaar met elkaar gedaan hebben rond de intensieve veehouderij. De markt zou het immers regelen. De commissie-Van Doorn zou het regelen. Mevrouw Geeraedts zei net al dat dit niet zo was. Wat wilt u, mijnheer Heijmans, u bent toch zelf een promotor ervan geweest?

De heer **Heijmans** (SP): Ik denk dat mevrouw Brunklaus zich nog wel duidelijk kan herinneren dat wij een motie hebben ingediend waarin wij erop aandrongen dat de rijksoverheid bepaalde minimumprijzen zou vaststellen voor voedsel zodat boeren niet verplicht zouden worden om alsmaar de schaal te vergroten. Wij zijn toch ook de fractie die er niet op tegen is dat er duidelijke regels gesteld worden? Mevrouw Brunklaus gaat iets te ver als zij denkt dat wij op alle gebieden tegen de markt zijn. Op heel veel terreinen zijn wij helemaal niet tegen de markt. Wij vinden alleen dat de markt aan regels gebonden moet zijn.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Ik ga alleen in op wat u zegt, mijnheer Heijmans. Daar reageer ik op. Ik constateer dat de SP de afgelopen jaren het hier ingezette beleid

dat de markt zijn werking zou doen rondom de intensieve veehouderij, vol heeft gesteund. Als mensen maar minder goedkoop vlees zouden kopen, dan zou het wel goed komen.

De heer **Heijmans** (SP): Ik heb al gezegd welk voorstel wij gedaan hebben: het instellen van een minimumprijs voor voedsel.

Mevrouw **Slegers** (SP): Ik moet een beetje lachen om mevrouw Brunklaus. Ik vraag mij echt af hoe zij hierbij komt. Het is de SP die gelukkig met bijna iedereen in de Staten heeft gezegd dat wij een gesprek moesten gaan houden met de retail om tegen de retail te zeggen dat men moest ophouden met die marktwerking. Ik weet niet waar mevrouw Brunklaus toen was. Zo zijn er misschien nog wel 20.000 voorbeelden die aantonen dat wij ons met zijn allen met de SP voorop verzetten tegen dat marktfetisjisme. Ik denk dat zij nu de verkeerde partij aanvalt.

De heer **Heijmans** (SP): Ik vraag aan het college wat het gaat ondernemen tegen de dreigende massaontslagen in de zorg. Ik vraag dat in alle bescheidenheid, want ik weet natuurlijk dat wij als provincie geen ijzer met handen kunnen breken en niet kunnen zorgen voor volledige werkgelegenheid.

Dit is de laatste Voorjaarsnota die door dit college wordt behandeld, vandaar ook dat ik bij deze Voorjaarsnota een meer algemeen betoog houd. Ook ik kan niet heen om de publicaties in het Brabants Dagblad over de besteding van de Essentgelden. Ten eerste wil ik toch zeggen dat ik heel blij ben dat er nog media zijn die aan onderzoeksjournalistiek doen, verder graven dan hun neus lang of kort is en het niet laten bij koppen als "man bijt hond" en dergelijke. Het is goed als de politiek kritisch gevolgd wordt. Belangrijke kritiek in de artikelen, maar ook vanuit de bevolking is: De provincie strooit met geld en doet risicovolle investeringen. Uiteraard is dan de redenering dat een overheid dat niet zou moeten doen. Ik ben het daar hardgrondig mee oneens. Zeker kun je bij sommige projecten betogen dat de genomen risico's misschien te groot waren en daarover kan natuurlijk door verschillende fracties in deze Staten verschillend gedacht worden. Maar waarom investeren wij in de Brabantse economie, waarom nemen we met gemeenschapsgeld risico? Allereerst zeker niet om er persoonlijk beter van te worden. We investeren ook niet om ons kapitaal te laten groeien, of om aan winstmaximalisatie te doen. We investeren om werkgelegenheid te creëren of te stimuleren, we investeren in leefbaarheid, wij investeren in natuur, soms met effecten op korte termijn en gelukkig soms ook met effecten op de lange termijn. Op de simpele vraag: Vind je dat de provincie gemeenschapsgeld risicovol moet investeren? is het heel gemakkelijk om "nee" te zeggen, maar hoogstwaarschijnlijk zeggen dezelfde mensen 'ja' op de vraag of de provincie de werkgelegenheid en de economie moet stimuleren. Dat laatste kun je alleen maar doen als je ook bereid bent daarvoor risico's te nemen. De risico's die wij nemen, worden in de volksmond vaak gekoppeld aan risicovol beleggen, dat begrijp ik wel, maar het risicovol investeren dat wij doen, is iets totaal anders dan de voorbeelden van zaken die in Noord-Holland en in enkele andere provincies hebben plaatsgevonden.

Zo is het goed dat we als provincie investeren in breedband in plaats van dat we zeggen: "joh, dat moet de markt maar doen". Dat is een antwoord voor marktfundamentalisten. Het is goed dat we als provincie bedrijven en zeker mkb-bedrijven helpen en ondersteunen bij innovatie en dat we niet zeggen: "dat moet de markt maar doen". Als

provincie investeren wij heel veel in natuurontwikkeling, samen met partners. In de persoon van gedeputeerde Van den Hout oogsten we daar lof voor van o.a. Natuurmonumenten. Hij zal het misschien niet leuk vinden dat ik het zeg, maar natuurlijk, komt die lof eigenlijk ons allemaal toe, want het is tenslotte ons beleid dat hij uitvoert. En ook met dit natuurbeleid bemoeien we ons wel degelijk met de economie. We ontwikkelen in Brabant geen natuur om alleen maar mooi te liggen zijn en verder mag er niemand in of aankomen. We kiezen hiermee voor de lange termijn, voor een goed vestigingsklimaat, voor leefbaarheid maar ook voor economische kansen. Samen met partners zoeken naar mogelijkheden om toerisme en recreatie te stimuleren, meer verblijfsrecreatie in Brabant, dat is misschien goed om geld te verdienen, maar is vooral ook ingegeven door de noodzaak om ook banen te verwezenlijken voor mensen die niet hoog opgeleid zijn. Was het een compliment voor gedeputeerde Van den Hout om groenste politicus te worden en gold dit compliment voor ons allemaal, hetzelfde geldt voor gedeputeerde Pauli die er trots op mag zijn dat de Financial Times Brabant uitverkoos tot de regio met de beste strategie voor het aantrekken van investeerders. Ongetwijfeld zal gedeputeerde Pauli willen erkennen dat dit compliment ook het hele college en eigenlijk deze hele Staten geldt, omdat ook dat het resultaat is van ons gezamenlijk beleid.

Ik kom nog even bij een paar moties.

De **voorzitter**: U hebt nog één minuut.

De heer **Heijmans** (SP): Hoeveel nog, voorzitter?

De **voorzitter**: Een minuut.

De heer **Heijmans** (SP): Dan sla ik de moties over en kom bij een ander punt van aandacht: de overdracht naar verantwoorde voedselproductie en de veehouderij. Staatssecretaris Dijksma wil provincies de mogelijkheid geven om dieraantallen te reguleren als er een verband kan worden aangetoond tussen veehouderij en gezondheidsrisico. De leider van het betreffende onderzoek heeft onlangs aangegeven dat er gerede kans bestaat dat dit zal worden aangetoond. Moeten wij daarom nu al niet het voorzorgsprincipe gaan hanteren bij uitbreiding van de veehouderij? Het is goed om ons dat te realiseren en om dat besef mee te nemen in onze komende beleidskeuzes in het kader van de veehouderij. Een verantwoorde voedselproductie is uiteindelijk alleen mogelijk als die behalve door overheid en burgers ook wordt gedragen door de consument, de verwerkende industrie en de retail. Daarvoor zouden de voedselketens eerlijker en gelijkwaardiger moeten worden georganiseerd. Daarom is de SP erg blij met het enthousiasme waarmee zowel gedeputeerde De Boer als enkele fracties in de TSP (Themacommissie voor Transitie Stad en Platteland) het voorstel hebben begroet om binnenkort te bekijken op welke manier de provincie de in Brabant opspringende initiatieven kan ondersteunen voor voedselcollectieven van burgers, boeren en kleine verwerkers. Vorig jaar namen wij zelf het initiatief voor een gesprek met de retail. Dat had veel voeten in de aarde maar was vervolgens aanleiding voor het college om dat gesprek voort te zetten.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Heijmans voor zijn bijdrage.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Met deze Voorsjaarnota geven wij GS de kaders mee voor de begroting 2015 en daarmee voor het eerste kalenderjaar van de nieuwe bestuursperiode. Wat de PVV betreft moet dit college niet over haar spreekwoordelijke graf heen willen regeren, wat met deze Voorjaarsnota helaas wel het geval is. In de bestedingsvoorstellen zien we dit met name terug in het tot 2019 -- dus de hele volgende bestuursperiode -- structureel in de begroting jaarlijks 3 miljoen euro beschikbaar stellen voor biodiversiteit en leefgebieden en jaarlijks 1 miljoen euro voor "Natuur verankerd in de samenleving". Deze miljoenen voor natuurbeleid staan nog los van de 240 miljoen euro voor het Groen Ontwikkelfonds Brabant (GOB) en de 9,5 miljoen euro beheerkosten voor de EHS die jaarlijks op de begroting drukken en in de toekomst alleen maar zullen stijgen tot ruim 30 miljoen euro per jaar. Het is dankzij deze vele miljoenen van de Brabantse burgers dat gedeputeerde Van den Hout zich onlangs kon laten uitroepen tot "Groenste politicus". Daar wil de PVV de gedeputeerde van harte mee feliciteren, want het is een prestatie van formaat deze eretitel te verwerven ondanks het feit dat hij als lid van dit college van GS medeverantwoordelijk is voor het gesubsidieerd verstoken van de natuurbossen van Georgia als biomassa in de Amercentrale!

Om terug te komen op het bestedingsvoorstel voor biodiversiteit en de leefgebieden: GS beroepen zich hiervoor op motie M12 van 12 november 2010, dus uit de vorige bestuursperiode. Deze motie roept op tot voortzetting van het toenmalige Meerjarenplan Uitvoering Soortenbeleid. Dit meerjarenplan is echter komen te vervallen met het beëindigen van de subsidieregeling in 2013. GS willen desondanks op grond van deze motie M12 de 3 miljoen euro per jaar structureel verschuiven naar een nieuwe subsidieregeling voor Biodiversiteit en Leefgebieden onder BrUG (Brabant Uitnodigend Groen). Wat de PVV betreft kan zo'n één-op-één continuering van middelen voor een nieuwe regeling op basis van een stokoude motie niet aan de orde zijn en wij zullen hier zeker niet mee instemmen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Die motie is ingediend door de Partij voor de Dieren met steun van een aantal partijen hier in de Staten. Die motie is aangenomen onder het voorbehoud dat de financiering nog gezocht zou worden. Dan zou het heel raar zijn als diezelfde partijen, waaronder de VVD, nu afstand zouden nemen van een motie die zij hebben aangenomen. Ik zou gewoon voet bij stuk houden. Wij hebben dat toen afgesproken, alleen moest de dekking nog worden gezocht. Wij hebben geconstateerd dat er voldoende geld is, dus kunnen wij het continueren. Afspraak is afspraak.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik heb begrepen dat het destijds ging om een herschikking van middelen om het toenmalige soortenbeleid te continueren. Nu BrUG is aangenomen, ligt er echter een andere regeling en heeft die motie haar geldingskracht en haar strekking verloren.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Ik heb daar ook een opmerking over gemaakt. Volgens mij hebben wij toen die motie aangenomen voor deze periode. Dat wil niet zeggen dat die voor de komende periode ook geldt. Het is beperkt tot deze periode en nu is het als structureel opgenomen in de meerjarenbegroting. Daarover heb ik een vraag gesteld.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter.

De **voorzitter**: Zullen wij even het antwoord van de gedeputeerde afwachten? De heer Van Hattem vervolgt zijn betoog.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ook missen GS hier de kans om op een vernieuwende manier inkomsten te verwerven voor natuurbeleid, wat toch een van de uitgangspunten zou moeten zijn van BrUG. Het is weer ouderwets subsidies uitdelen. Waarom hebben GS hier niet de kans aangegrepen om bijvoorbeeld inzet voor biodiversiteit als randvoorwaarde te stellen bij het honoreren van projecten bij het Groen Ontwikkelfonds? Biodiversiteit is immers ook al als doelstelling verbonden aan het Groen Ontwikkelfonds. Zijn GS bereid deze voorwaarde alsnog te stellen? Wij dienen hiervoor een motie in. Zoals al vaker gezegd, pleit de PVV er voor om de jaarlijkse structurele beheerkosten voor de EHS ook uit het Groen Ontwikkelfonds te financieren. Dat dit niet zou kunnen omdat het natuurbeleid is verdeeld in vier pijlers, is onnodig bureaucratisch denken. Deze verkokering staat een integrale benadering in de weg en daarom is het veel efficiënter het natuurbeleid te ontschotten. De PVV dient hiertoe een motie in.

Om GS een handreiking te doen richting een innovatiever en uitdagender natuurbeleid komt de PVV met een initiatief om de kosten voor een deel van het natuurbeheer structureel te drukken. Op dit moment worden veel kosten gemaakt voor begrazing van natuurgebieden door bijvoorbeeld Schotse Hooglanders en oerrunderen, zoals de Tauros, die de gedeputeerde, naar het voorbeeld van het Duitse Heckrind, graag wil uitzetten. Deze rassen brengen echter nauwelijks commercieel exploiteerbaar vlees op. Andere runderrassen, zoals de Herefords en de Lakenvelders, zijn hiertoe wél in staat. Zij zijn even goed voor de begrazing van de natuur en kunnen ook jaarrond zelfstandig in de vrije natuur overleven. Vleesveehouders ontbreekt het vaak aan grond om deze soorten te houden en zouden daarom graag van natuurgebieden gebruik willen maken om hun vee te laten grazen en dit op hún kosten. De provincie heeft in dit kader al met Agro en Co een pilotproject van Natuurvlees Nederland ondersteund dat hoogstwaarschijnlijk in Oost-Brabant zal gaan plaatsvinden. De PVV stelt per motie voor om dit initiatief breder te trekken en daarmee de gesubsidieerde oerrunderen te vervangen door commercieel te exploiteren vleesrunderrassen.

Al met al gaat er veel te veel belastinggeld naar nieuwe natuur, ook vanuit de waterschappen. De waterschappen hebben onlangs per brief alvast opgeroepen een nieuwe Bestuursovereenkomst 2016-2021 met de provincie af te sluiten in dit kader om de tientallen miljoenen voor natuurontwikkeling te kunnen continueren. De PVV roept richting 2015 alvast op om van deze bestuursovereenkomst af te zien.

Wij zien dat bij de Levende Beerze de projecten met vooral een toeristisch-recreatieve meerwaarde vanwege de financieringsvoorwaarden niet haalbaar zijn gebleken. Blijven nu alleen de natuurontwikkelingsprojecten over? Was het toeristisch-recreatieve deel niet een integraal onderdeel van de Levende Beerze? Wij hebben graag meer duidelijkheid hierover.

De PVV heeft goed nieuws voor dit college: het is het college eindelijk gelukt om ons te overtuigen voortaan "duurzaam" te zijn! Immers, in de beantwoording van onze technische vragen over het duurzaam business model voor Dinalog laat u weten dat duurzaam hier betekent dat Dinalog "een zelfstandig sluitende exploitatie krijgt, oftewel voor haar exploitatie niet afhankelijk is van subsidiebijdragen". Deze definitie van

duurzaam kan de PVV volledig omarmen. Wij stellen dan ook per motie voor altijd deze definitie te hanteren zodra er over "duurzaam" gesproken wordt.

Als we de gedachte vasthouden dat we zonder subsidiebijdragen beleid kunnen vormen, moet dit ook betekenen dat we minder belastinggeld vragen van de burgers, dus ook minder geld uit het Provinciefonds nodig hebben en het dus ook met minder opcenten kunnen stellen. Dat de hoogte van de opcenten bepalend is voor de rijksbijdrage uit het Provinciefonds is een perverse prikkel en illustreert wat de Duitse socioloog Franz Oppenheimer in 1908 al stelde. Hij stelt dat er twee algemene manieren zijn om welvaart te verwerven: de economische methode -- door productie en ruil -- en de politieke methode. Die laatste komt er in de kern op neer dat de staat door het eenzijdig in bezit nemen van het eigendom van anderen, zich schuldig maakt aan georganiseerde plundering, door met uitstekende mogelijkheden van wettelijke bepalingen systematisch eigendom te veroveren en te parasiteren op de economische methode door welvaart van anderen af te romen. Tegen deze theoretische overpeinzingen moeten wij nadrukkelijk de opcenten heroverwegen. Het moge duidelijk zijn dat de opcenten óf geoormerkt moeten worden voor infrastructuur óf fors worden verlaagd. De korting op het Provinciefonds moeten we dan voor lief nemen. Opcenten waren immers oorspronkelijk wel degelijk een doelbelasting, ingesteld in 1965 om een Rijkswegenfonds te voeden. Pas begin jaren tachtig zijn de opcenten als bestuurlijk goedmakertje richting de provincies een algemeen heffingsmiddel geworden. Wat de PVV betreft moet deze eenzijdige georganiseerde plundering van de Brabantse automobilist dan ook zo snel mogelijk gestopt worden! Uit een in opdracht van onze fractie uitgevoerd opinieonderzoek blijkt zeer duidelijk dat de Brabantse burger over de volle breedte van het politieke spectrum van mening is dat de opcenten niet aan andere doelen besteed moeten worden. Wij dienen hiertoe dan ook een motie in.

De heer **Heijmans** (PVV): Mijnheer Van Hattem, u bent dus alleen voor doelbelasting?

De heer **Van Hattem** (PVV): Daar kan ik heel duidelijk over zijn. Wij zijn voor het oormerken van de opcenten voor infrastructuur.

De heer **Heijmans** (SP): Het principiële uitgangspunt van de fractie van de PVV is dus dat er alleen belasting geheven mag worden als daar een rechtstreeks doel tegenover staat?

De heer **Van Hattem** (PVV): In dit geval wel. Ik zeg niet dat de rijksbelastingen in het algemeen daaronder vallen.

De heer **Heijmans** (SP): Mijnheer Van Hattem, uw principes gaan zo ver totdat zij u niet meer uitkomen. U snapt heel goed waarop ik doel.

De **voorzitter**: Mijnheer Heijmans, twee keer interrumpen is de regel. De heer Van Hattem vervolgt zijn betoog.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik ben geen staatsfundamentalist.

Aan geld geen gebrek in Brabant. Dat valt althans op te maken uit de woorden van SP-fractievoorzitter Heijmans in het Brabants Dagblad over de inkomsten van Essent, die bij

God niet meer wist waar het geld aan te moeten besteden. Zijn beklag dat het provinciebestuur meende het geld slimmer te kunnen besteden is dan ook niet erg geloofwaardig, aangezien hij als coalitiepartij voorop heeft gestaan bij de instelling van de fondsen en de investering van de Essentgelden. Zijn dit krokodillentranen of heeft de heer Heijmans nu oprecht berouw dat hij bijvoorbeeld een Groen Ontwikkelfonds van 240 miljoen euro Essentgeld in het leven heeft geroepen in plaats van het geld rechtstreeks terug te geven aan de burgers?

De heer **Heijmans** (SP): Kan de heer Van Hattem mij uitleggen wat er mis is als ik constateer dat op enig moment de provincie zo veel financiële middelen had dat er geen besteding voor was? Wij hebben nu een vrije bestedingsruimte van 8 miljoen euro. Bij de begrotingsbehandeling van 2006 was de vrije bestedingsruimte 300 miljoen euro. Toen heb ik geconstateerd dat de provincie maar ook de Staten geen bestemming hadden voor die 300 miljoen en die dus ook niet hebben uitgegeven. Kan de heer Van Hattem mij aantonen wat daar verkeerd aan is?

De heer **Van Hattem** (PVV): Wat er verkeerd aan is, mijnheer Heijmans, dat u in uw eigen verkiezingsprogramma had staan dat u de Essentmiddelen rechtstreeks aan de burgers wilde teruggeven en in deze collegeperiode dat geld toch in al die fondsvormingen hebt gestoken. Uw eigen verkiezingsbelofte, dat is er mis aan!

De heer **Heijmans** (SP): Dat vind ik heel erg flauw. Even heeft de heer Hoes ons nog gesteund in het teruggeven van dat geld aan de burger. U hebt twee weken voor de verkiezingen vol durven houden dat u vond dat het terug moest naar de burger.

De heer **Van Hattem** (PVV): Nee, dat heb ik nooit volgehouden.

De heer **Heijmans** (SP): Toen trok u dat weer in. U kunt constateren dat de SP-fractie de enige fractie was die het geld terug wilde geven aan de burger, dat er dus geen meerderheid in deze Staten was en wat wilt u dan dat wij doen?

De heer **Van Hattem** (PVV): Wij hebben nooit zwart op wit een belofte gedaan, u wel.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voorzitter. Ik moet de heer Heijmans toch corrigeren. Het was niet de SP die het eerste op het idee kwam om het geld aan de burgers terug te geven maar de VVD. Omdat het praktisch niet uitvoerbaar was, ging het niet door en toen kwam de heer Heijmans met het voorstel om iedereen maar een gloeilamp te geven. U moet hier wel de waarheid vertellen, mijnheer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ik vertel hier de waarheid. Dat de heer Hoes er toevallig als eerste mee in de krant stond, zegt niet zo veel, mevrouw Geeraedts. Dat de heer Hoes dat onder druk van weet ik wat allemaal na een paar weken weer moest intrekken, zegt misschien genoeg.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Ook daar spreekt u niet de waarheid. Hij heeft het niet ingetrokken zo maar onder druk van...Het is hier uitgezocht of het technisch mogelijk was om dat geld terug te betalen. Dan krijg je natuurlijk de discussie aan wie je het betalen

moet: aan iemand die er niet aan bijgedragen heeft, maar toevallig hier is komen wonen, via welke organisatie je dat moet doen, etc. Omdat het praktisch niet uitvoerbaar was, hebben wij toen uiteindelijk gezegd dat wij het maar niet moesten doen.

De heer **Heijmans** (SP): Hier wil ik even op reageren. Het is natuurlijk te gek voor woorden, mevrouw Geeraedts, als u echt zou menen dat wij niet in staat zouden zijn om iedere Brabander een bepaald bedrag te doen toekomen, want natuurlijk zijn wij dat wel! Het is een heel makkelijk uitvlucht voor uw fractie geweest om onder het feit uit te komen dat...

De **voorzitter**: Ik ga u nu toch verwijzen naar de notulen van destijds en de heer Van Hattem vragen zijn betoog te vervolgen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Het is fantastisch dat hier ter plekke een enquêtecommissie Besteding Essentmiddelen ontstaat. Dat soort initiatieven moeten wij toejuichen.

De **voorzitter**: Daarvoor zijn andere procedures. Vervolgt u uw betoog.

De heer **Van Hattem** (PVV): Richting het college vragen we ons af óf en wanneer we duidelijkheid zullen krijgen over de mate van revolverendheid van de fondsen. En wanneer zien we nu eindelijk eens resultaat?

Ik kom dan bij het samenwerken op Europees niveau. De PVV wil ten stelligste benadrukken dat altijd de Brabantse belangen leidend moeten zijn voor ons beleid en we ons niet moeten laten sturen door de EU-programma's of door welke eurofiele agenda dan ook. Natuurlijk moeten we zo veel mogelijk belastinggeld terughalen van de eurocratische nomenclatura in Brussel, maar niet tegen elke prijs. Toren hoge cofinanciering voor ecologieprojectjes hebben geen meerwaarde voor de burgers en hebben zelfs een averechts effect, zoals de mogelijke afsluiting van de derde rijbaan op de A2 bij Vught vanwege deze met steun van de EU bewerkstelligde Natura 2000-gebieden.

Waar we de burger ook niet mee lastig moeten vallen, is de zogenaamde "bewustwording van de consument" over agrofood. Dat is geen taak voor de overheid, laat staan voor de provincie. We roepen GS dan ook met kracht op hier vanaf te zien. In plaats daarvan roepen wij GS op tot "bewustwording van de overheid" door zorgvuldig met belastinggeld om te gaan en geen €1000 per dag uit te trekken voor schnabbelaars als Felix Rottenberg om over agrofood te komen praten en allerlei nieuwe discussiepanels in te stellen.

Dit brengt ons terug bij de bestedingsvoorstellen: de reservering voor HFS Meteren-Boxtel. Hier wordt 250 miljoen euro extra uitgegeven aan een niet noodzakelijke tunnelbak, 250 miljoen euro voor een project dat voor 50 miljoen gerealiseerd zou kunnen worden met nagenoeg hetzelfde oplossend vermogen! Geld uitgeven om geld uit Den Haag te kunnen pakken. Als de ander in de sloot springt, dan spring ik ook. 200 miljoen euro teveel! Alleen al de provinciale begroting wordt hier beroofd van ruim 62 miljoen euro, maar erger is het feit dat de belastingbetaler een onnodige 200 miljoen euro ziet verdampen in de Vughtse spoorbak! 200 miljoen! Dat is de hele N65 ongelijkvloers plus hoogstnoodzakelijke ongelijkvloerse kruisingen met het spoor in Boxtel en Rijen!

Automobilisten uit Nuenen krijgen nog geen Ruit, maar al wel een tot een verkeersinfarct leidend HOV-busbaanproject met halvering van de autocapaciteit op de Sterrenlaan, voor de kiezen. Automobilisten de bus in treiteren? Ja, dat kan. Beter voor het milieu? Welnee, de overgebleven filerijdende auto's stoten alleen maar meer rotzooi uit. De Churchill- en Montgomerylaan zijn binnenkort aan de beurt: Churchill zou bij leven wederom verzuchten: "Hoe mooi de strategie ook is, je zou ook af en toe eens naar de resultaten moeten kijken!"

Deze spreuk gaat natuurlijk ook op voor de vernietiging van ons landschap door bijna 200 meter hoge klimaatminaretten: de windturbines. Klimaatminaretten die zowel volgens het CPB, als een hele stoet aan ingenieurs en professoren en desgevraagd zelfs Tjerk Wagenaar van Natuur en Milieu op Europees niveau geen grammetje CO₂ besparen dankzij het emissiehandelssysteem. Onze motie legt de idioterie haarfijn uit.

Resteert nog het inhaalverbod voor vrachtwagens op de A58 en de A67. Nagenoeg iedereen wil het, maar ergens in de ambtenarenkolossen te Den Haag heeft iemand berekend dat er soms wel eens wat in- en uitvoegproblemen zouden kunnen zijn. Dat is simpel op te lossen door de weg te verbreden, maar het inhaalverbod wordt uitgebreid naar de hele dag totdat de slimste regio met een dynamische oplossing komt.

En de laadpalen voor de met zeldzame aardmetalen behangen subsidiepriussen? €7350 belastinggeld per laadpaal voor 0,0 effect, omdat de doorsnee leaserijder te lam is om de stekker in het GroenLinks stopcontact te steken en vrolijk op benzine rond tuft? Nee, dat moeten wij dus niet doen!

Liever zien we wat groen geld besteed aan het vergroenen van foeilelijke geluidsschermen. Een mooier Brabant door fijnstofvangend groen, wie wil dat nou niet? Tot slot een speerpunt voor de PVV: veiligheid. In een motie roepen we GS op om de zendtijd voor Bureau Brabant verder uit te breiden.

De **voorzitter**: Door het lid Van den Berg worden de volgende moties voorgesteld:

"Provinciale Staten, in vergadering bijeen op 3 en 4 juli 2014, behandelend de Voorjaarsnota, constaterende dat:

- *er €735.000 begroot is voor het plaatsen van 100 laadpalen, dus €7350 per stuk;*
- *uit onafhankelijk onderzoek van CE-Delft, (van de hand van GroenLinks auteur Huib van Essen) blijkt dat met hybride auto's veelal niet elektrisch wordt gereden, maar vooral op benzine;*
- *het effect van elektrisch rijden, ondanks stimulerende maatregelen ter waarde van 5 miljard euro, niet of nauwelijks zichtbaar is in de vorm van een versnelde daling van vervuiling,*

overwegende dat:

- *het aan de markt is de laadinfrastructuur in te richten;*
- *in de stukken de verwachting uitgesproken wordt dat de markt dit ook gaat doen;*
- *enkele merken reeds elektrische auto's inclusief laadpaal verkopen;*
- *betreffende automobilisten fiscaal gezien al bijzonder goed in de watten worden gelegd, waardoor de provincie de afgelopen jaren vele tientallen miljoenen euro's aan inkomsten is misgelopen;*
- *het gesubsidieerd aanleggen van een laadinfrastructuur de marktontwikkeling eerder vertraagt dan versnelt;*

roepen het college op:

- €735.000 niet toe te wijzen aan laadpalen en deze gelden aan de algemene middelen toe te voegen,
en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. M6.

*"Provinciale Staten, in vergadering bijeen op 3 en 4 juli 2014, behandelend de Voorjaarsnota,
constaterende dat:*

- *de minister voornemens is het aantal snelwegkilometers waar een inhaalverbod voor vrachtwagens geldt (verder) te verminderen; de A67 in het geheel en mogelijk ook de A2, A27 en de A58;*
- *dat "langzaam inhalen" en "inhalende vrachtwagens" in het verleden een prominente plek hadden in de verkeersgerenissenlijstjes, maar juist door inhaalverboden daarvan verdwenen (lijken te) zijn,*

overwegende dat:

- *de minister in haar evaluatie van januari 2013 aangeeft dat voor de doorstroming van het verkeer, een inhaalverbod goed functioneert indien er 2 rijstroken per rijrichting zijn en indien er geen colonnevorming van vrachtwagens plaatsvindt (> 750 vrachtwagens per uur);*
- *door het opheffen van het inhaalverbod de doorstroming op een eerder moment dan noodzakelijk en nodig vermindert en filevorming waarschijnlijk frequenter en langduriger zal voorkomen,*

verzoeken het college:

- *er bij de minister op aan te dringen om op de 2x2 rijbaans snelwegen in Noord-Brabant zoveel mogelijk een inhaalverbod voor vrachtwagens (opnieuw) in te voeren tussen 6 en 19 uur tot dat ofwel genoemde trajecten naar 2x 3 of meer rijstroken verbreed zijn, ofwel er een dynamische oplossing gevonden wordt die het inhaalverbod slechts dan opheft, wanneer deze onwenselijk is ten aanzien van doorstroming en/of veiligheid,
en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. M7.

*"Provinciale Staten, in vergadering bijeen op 3 en 4 juli 2014, behandelend de Voorjaarsnota,
constaterende dat:*

- *het aanleggen van de busbaan op de Sterrenlaan in Eindhoven de capaciteit voor het autoverkeer grofweg gehalveerd heeft;*
- *hierdoor de reistijd voor automobilisten vanuit Nuenen naar Eindhoven in de spits aanzienlijk is toegenomen;*
- *van de busbanen op de Sterrenlaan feitelijk nauwelijks gebruik gemaakt wordt met zelfs in de spits gemiddeld maar 1 bus per 12 minuten;*
- *deze situatie buitengewoon frustrerend kan zijn voor de automobilisten,*

overwegende dat:

- *door de verkeerschaos sluiptwegen gezocht worden;*

- zowel door het sluipverkeer als door het filerijddende verkeer de uitstoot van schadelijke stoffen in de wijken rondom de Sterrenlaan waarschijnlijk toegenomen is sinds de start van de aanleg van dit deel van de HOV2;
- ook voor de aansluitende wegen naar winkelcentrum Woensel en vervolgens Eindhoven-Centrum nog projecten op stapel staan waarbij de capaciteit voor het autoverkeer gehalveerd wordt,

roepen het college op:

- de gevolgen op het gebied van voertuigverliesuren en de luchtkwaliteit in omliggende wijken, alsmede op de Sterrenlaan zelf, van de halvering van de autocapaciteit op de Sterrenlaan te laten onderzoeken, deze aan Provinciale Staten mee te delen en vervolgens deze over verdere subsidiëring van het vervoltraject HOV2 en eventueel terugdraaien van de halvering van de autocapaciteit te laten beslissen, respectievelijk te adviseren en tot die tijd de middelen voor dit deel van de HOV2 terug te trekken en te reserveren voor eventuele latere realisering van een al dan niet aangepaste HOV2, en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. M8.

"Provinciale Staten, in vergadering bijeen op 3 en 4 juli 2014, behandelend de Voorjaarsnota,
constaterende dat:

- er in Noord-Brabant veel lelijke, kale, al dan niet van graffiti voorziene betonnen geluidsschermen staan;
- eveneens in Noord-Brabant ook mooie vergroende geluidsschermen te zien zijn;
- de provincie Gelderland hier in samenwerking met de Wageningse Universiteit al actief beleid op voert (A348),

overwegende dat:

- vergroende geluidsschermen het Brabants landschap aanzienlijk minder verstoren dan kale betonnen muren;
- vergroende geluidsschermen fijnstof vangen en daarmee de luchtkwaliteit verbeteren;
- vergroende geluidsschermen voor de inwoners achter de schermen een veel aantrekkelijker leefomgeving en uitzicht bieden;

roepen het college op:

- onderzoek te doen naar de mogelijkheden en kosten van vergroening van nu nog kale betonnen geluidsschermen en hiervan Provinciale Staten op de hoogte te stellen, zodat deze de afweging kunnen maken dit in een project om te laten zetten. en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. M9.

"Provinciale Staten, in vergadering bijeen op 3 en 4 juli 2014, behandelend de Voorjaarsnota,
Constaterende dat:

- er een overeenkomst gesloten is omtrent het PHS te Vught, waarbij in Vught tegen circa € 250 miljoen méérkosten een spoorbak wordt aangelegd,

overwegende dat:

- de zogenaamde Maaiveld-plus-variant niet onderzocht is vanwege kennelijke weerstand vanuit de burgers en politiek in Vught, terwijl deze een vergelijkbaar probleemoplossend vermogen heeft;
 - de Maaiveld-plus-variant volgens inschatting van de indiener al gauw 200 miljoen euro goedkoper uitvalt dan de voorgestelde V3-variant;
 - het uitgeven van 200 miljoen euro extra voor een iets fraaier uitzicht van enkelen een gotspe is;
 - de staatsspoorlijn H, welke het hier betreft in 1868 is opgeleverd en derhalve het voor alle huidige inwoners van Vught een keuze is geweest om nabij deze spoorlijn te gaan wonen;
 - bij de Maaiveld-plus-variant de provinciale bijdrage bij dit deel van het PHS traject ongeveer 62,5 miljoen euro lager uitvalt;
 - met deze 62,5 miljoen euro spoorse doorsnijdingen elders, zoals in Boxtel en Rijen, afdoende kunnen worden verbeterd en eventueel middelen aan andere infraprojecten toegevoegd kunnen worden,
- roepen het college op:
- alsnog de Maaiveld-plus-variant volledig te laten onderzoeken en mee te nemen in het vervolgetraject van het PHS,
- en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. M10.

"Provinciale Staten, in vergadering bijeen op 3 en 4 juli 2014, behandelend de Voorjaarsnota,
constaterende dat:

- windmolens volgens het CPB op Europese schaal gezien door het emissiehandelssysteem géén enkele CO₂-reductie opleveren;
- volgens hetzelfde CPB het plaatsen van windmolens in Noord-Brabant "zinloos" is (uitspraak Annemarie Verrips, CPB, tijdens congres NLVOW, juni 2014);
- het CPB niet anders kan concluderen dan dat windenergie geen noemenswaardige verbetering van de luchtkwaliteit geeft;
- biomassa volgens de laatste Amerikaanse onderzoeken, met data van 88 daar gevestigde biomassacentrales aangeven dat biomassa ten minste 800% vervuiler is dan gas en op vele fronten veel vuiler is dan kolenstook;
- volgens hetzelfde rapport de CO₂-uitstoot van biomassa de helft hoger is dan die van kolen,

overwegende dat:

- alle kosten meegerekend op landelijk niveau, inclusief de wind op zee, de kostprijs van een ton ontweken CO₂ uitstoot met windenergie boven de €500 euro uitkomt;
- de rechten vervolgens veelal worden opgekocht door buitenlandse partijen tegen een koers van rond de €5, waarmee vervolgens zeer vervuilende bruinkool verstoekt kan worden;
- windmolens (nog) geen betaalbaar alternatief voor andere energievormen ten aanzien van verwarming of vervoer kunnen zijn en daarmee ook geen alternatief voor gas;

- windmolens derhalve slechts staan te draaien voor Europese afspraken, de portemonnee van de eigenaren en grondbezitters, met enorme koopkrachtgevolgen voor de Nederlandse gezinnen, met mogelijk economische ontwrichting tot gevolg;
- tot bijna 200 meter hoge windmolens het landschap in zeer ernstige mate aantasten en met laagfrequent geluid, slagschaduw en geluidsoverlast de gezondheid van mens en dier schade toebrengen;
- warmtekrachtkoppeling uit het Energieakkoord duurzame groei is gehaald, terwijl dit systeem bij uitstek duurzaam is en bovendien per energie-eenheid een fractie kost van hetgeen windmolens moeten kosten;
- het Energieakkoord duurzame groei is geaccordeerd door veelal zakelijk belanghebbende partijen op basis van foutieve aannames, waarbij de kosten van bijvoorbeeld windenergie volgens deskundigen een factor 10 tot 20 te laag zijn ingeschat;
- biomassa slechts op papier schoon is, maar in werkelijkheid voor het overgrote deel een verbranding van Amerikaans natuurbos betreft, die bovendien zeer vervuילend is;
- niemand zit te wachten op nóg vuilere energie dan met kolen gestookte;
- zowel windenergie als biomassa financieel nooit subsidievrij zal worden in een markt met een overvloed aan fossiele brandstoffen en daarmee verre van duurzaam zijn, roepen het college op:
- in overleg te treden met het Rijk en het IPO om de toezeggingen omtrent het faciliteren van mogelijkheden tot het plaatsen van windmolens in te trekken totdat duidelijk is wat de werkelijke kosten, milieu- en klimaateffecten zijn en het nut van het plaatsen van windmolens voor het klimaat, milieu en energievoorziening aangetoond kan worden;
- onderzoek te doen naar de daadwerkelijke ontwikkeling van de luchtkwaliteit in de directe omgeving van de Brabantse biomassacentrales;
- in overleg te treden met het Rijk om duurzame doelstellingen op andere wijze, zoals via warmtekrachtkoppeling en energiebesparing te kunnen realiseren, en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. M11.

Door het lid mw. Van der Kammen wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 3 en 4 juli 2014, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2014, constaterende dat:

- Omroep Brabant de zendtijd van het programma Bureau Brabant sinds eind 2011 fors heeft ingekort van 16 minuten naar 10 minuten;
- Bureau Brabant met een wekelijks kijkerspubliek van een half miljoen mensen het op één na best bekeken programma is van Omroep Brabant;
- in Brabant nog steeds veel criminaliteit bestaat, waaronder criminaliteit met geweld en ernstige persoonlijke gevolgen en leed;
- het oplossingspercentage voor de zaken uit Bureau Brabant 30%-33% is, overwegende dat:
- Bureau Brabant een volwaardig en belangrijk opsporingsmiddel is, dat aantoonbaar bijdraagt aan het sneller en effectiever oplossen van zaken;

- *het daarom zeer onwenselijk is dat Bureau Brabant binnen Omroep Brabant minder zendtijd heeft gekregen;*
- *een publieke omroep als Omroep Brabant een publieke taak tegenover de Brabander dient te vervullen, en dat veiligheid en het oplossen van criminaliteit daar zeer wel bij passen,*

dragen GS op:

- *Omroep Brabant te sommen minimaal de verloren zendtijd terug te geven aan Bureau Brabant, zodat meer misdaden in Brabant kunnen worden opgelost, en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. M37.

Door de leden mw. Van der Kammen en Van den Berg wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 3 en 4 juli 2014, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2014, constaterende dat:

- *de inkomsten uit provinciale opcenten motorrijtuigenbelasting voor Noord-Brabant jaarlijks meer dan 220 miljoen euro bedragen;*
- *de uitgaven voor provinciale wegen en fietspaden inclusief uitgaven voor verkeersveiligheid (en inclusief apparaatskosten) rond de 100-120 miljoen euro bedragen;*
- *de automobilist door de overheid met haar regels, wetten en belastingen van alle kanten kaalgeplukt wordt (denk de laatste jaren alleen al aan de stapelingen van verhoging van brandstofaccijnzen, de verhoging van de assurantiebelasting, de verhogingen van de bijtellingen, etc.),*

overwegende dat:

- *de provincie Noord-Brabant ongeveer tweemaal zoveel inkomsten aan opcenten MRB ontvangt dan zij vervolgens aan de provinciale wegen en fietspaden inclusief verkeersveiligheidsbeleid besteedt;*
- *de automobilist geen melkkoe zou mogen zijn;*
- *het een bizarre keuze is dat de provinciale opcenten motorrijtuigenbelasting niet als een doelbelasting zijn aangemerkt;*
- *het een beleidsmatige provinciale keuze kan zijn het principe te hanteren opbrengsten uit provinciale opcenten motorrijtuigenbelasting enkel te besteden aan automobilititeit (inclusief fietspaden en verkeersveiligheid);*
- *het eveneens een beleidsmatige provinciale keuze kan zijn het principe te hanteren dat overschotten uit de opbrengsten uit provinciale opcenten motorrijtuigenbelasting terug gaan naar de automobilist in de vorm van een tariefverlaging,*

besluiten:

- *de opbrengsten van de opcenten MRB enkel te besteden aan automobilititeit inclusief fietspaden en verkeersveiligheid (en inclusief apparaatskosten voor deze programma's);*
 - *het niet voor dit doel gebruikte deel van deze middelen te verrekenen door het opcententarief van het daarop volgende jaar te verlagen,*
- en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. M38.
Door het lid Van Hattem worden de volgende moties voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op vrijdag 4 juli 2014, behandelend Statenvoorstel 47/14 Voorjaarsnota 2014, constaterende dat:

- *het college in de beantwoording op technische vragen van de PVV m.b.t. de Voorjaarsnota 2014 inzake het "Duurzaam business model" voor Dinalog heeft laten weten dat "duurzaam" hier volgens het college betekent dat Dinalog "een zelfstandig sluitende exploitatie krijgt, oftewel voor haar exploitatie niet afhankelijk is van subsidiebijdragen",*

overwegende dat:

- *het invullen van "duurzaam" met het niet afhankelijk zijn van subsidie een zeer consistente invulling is van het begrip "duurzaam",*

roepen GS op:

- *voortaan standaard de bovenstaande definitie te hanteren wanneer er binnen het provinciaal beleid over "duurzaam" gesproken wordt, en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. M39.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op vrijdag 4 juli 2014, behandelend Statenvoorstel 47/14 Voorjaarsnota 2014, constaterende dat:

- *in het Statenvoorstel Instelling fondsen tweede tranche Investeringsagenda staat dat de middelen uit het Groen Ontwikkelfonds zullen worden omgezet in natuurgebieden in de EHS en EVZ's, waarmee wordt bijgedragen aan de biodiversiteit in Brabant (pagina 25);*
- *op de website brabant.nl bij de sectie over de Agenda van Brabant onder het kopje "Investeringsfondsen: samen investeren" over het GOB valt te lezen dat de provincie met het GOB de totale EHS van Brabant wil realiseren, waarmee wordt gezorgd "voor een samenhangend en robuust netwerk van natuurgebieden en verbindingen daartussen en het behoud en herstel van biodiversiteit",*

overwegende dat:

- *het vergroten van de biodiversiteit als beleidsdoel dus al onlosmakelijk met de doelstellingen van het GOB is verbonden;*
- *het onwenselijk is dat biodiversiteit, omdat het een aparte pijler binnen het Brabants natuurbeleid vormt, niet betrokken wordt bij de selectiecriteria en de uitvoering van het GOB,*

dragen GS op:

- *de inzet voor het vergroten van biodiversiteit in Brabant als randvoorwaarde te stellen bij het honoreren van projecten bij het GOB;*
- *derhalve geen extra middelen op de begroting op te nemen voor Biodiversiteit en Leefgebieden, en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. M40.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op vrijdag 4 juli 2014, behandelend Statenvoorstel 47/14 Voorjaarsnota 2014, constaterende dat:

- *het Brabants natuurbeleid op het moment binnen BrUG is verdeeld in vier pijlers, te weten Robuust natuurnetwerk, Biodiversiteit Brabantbreed, Karakteristiek landschap en Verankerd in de samenleving,*

overwegende dat:

- *deze verkokering van het Brabants natuurbeleid getuigt van onnodig bureaucratisch denken en een integrale benadering in de weg staat;*
- *het dus efficiënter is om het natuurbeleid te ontschotten,*

dragen GS op:

- *de financiering van het natuurbeleid niet langer onder te verdelen in vier pijlers, en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. M41.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op vrijdag 4 juli 2014, behandelend Statenvoorstel 47/14 Voorjaarsnota 2014, constaterende dat:

- *natuurgebieden in Brabant in het belang van natuurbehoud gebruik maken van runderen die de gebieden begrazen;*
- *runderrassen als de Schotse Hooglander of de recentelijk geïntroduceerde Tauros niet commercieel als vleesrund te exploiteren zijn,*

overwegende dat:

- *er rassen zijn die wel zorg kunnen dragen voor het behoud van natuur en tevens door vleesveehouders commercieel geëxploiteerd kunnen worden;*
- *dergelijke rassen, bijvoorbeeld Herefords, in het kader van de betaalbaarheid van het natuurbeheer te prefereren zijn boven rassen die niet als vleesrund exploitabel zijn en tevens geld kosten bij het in stand houden van hun taak als grazers,*

dragen GS op:

- *het mogelijk te maken dat vleesveehouders hun runderen, voor zover zij geschikt zijn om door middel van begrazing zorg te kunnen dragen voor natuurbehoud, op Brabantse natuurgebieden laten grazen, en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. M42.

Door het lid Van Hattem wordt het volgende amendement voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 4 juli 2014, ter bespreking van Statenvoorstel 47/14: Voorjaarsnota 2014, besluiten:

1. Bij Ontwerpbesluit 47/14 B

het onderdeel

- *"2. In te stemmen met het dekken van knelpunten binnen het bestaande beleid (deel C, tabel 2) ten laste van het begrotingssaldo en hiervoor de begroting 2014 te*

wijzigen, de meerjarenraming 2015 - 2019 aan te passen en de consequenties hiervan te verwerken in het begrotingsboekwerk 2015;"

te vervangen door:

- *"2. In te stemmen met het dekken van knelpunten binnen het bestaande beleid (deel C, tabel 2) ten laste van het begrotingssaldo en hiervoor de begroting 2014 te wijzigen, de meerjarenraming 2015 - 2019 aan te passen en de consequenties hiervan te verwerken in het begrotingsboekwerk 2015, met dien verstande dat bij 'knelpunten bestaand beleid' de daarbij bedoelde punten 'Biodiversiteit en leefgebieden' en 'Natuur verankerd in de samenleving' worden uitgesloten en de bijbehorende bedragen daarop worden aangepast;"*

Dit amendement maakt onderwerp uit van beraadslaging. Het krijgt nr. A11.

Door het lid mw. Kardol wordt het volgende amendement voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 4 juli 2014, behandelend Statenvoorstel 47/14 inzake de Voorjaarsnota 2014; besluiten dat:

- *de volgende tekst aan beslispunt 2 van het ontwerpbesluit van het Statenvoorstel wordt toegevoegd: "(. . . begrotingsboekwerk 2015), met dien verstande dat de in Tabel 3 'Knelpunten binnen bestaand beleid' van bijlage 1 A punt 2 genoemde bedragen worden besteed aan ondersteuning van de burgers in urgentiegebieden in de omgevingsdialoog i.p.v. kennisoverdracht en communicatie naar de consument over de waarde van ons voedsel."*

Toelichting:

- *Op 7 februari zijn de Structuurvisie en de Verordening ruimte 2014 door PS vastgesteld en hierin hebben agrarisch ondernemers de opdracht gekregen om met hun omgeving in dialoog te gaan bij majeure bedrijfsveranderingen en -ontwikkeling.*
- *Door kennisoverdracht en communicatie over hetgeen er in Brabant gebeurt op het gebied van agrofood kan de consument zich bewuster worden van de waarde van ons voedsel en de keuzes die hij/zij heeft in zijn/haar gedrag." Dat is geen kerntaak van de provincie.*
- *de positie van burgers in urgentiegebieden aan de omgevingsdialoog is niet evenwichtig indien omwonenden, in tegenstelling tot ondernemers en gemeenten, niet beschikken over professionele ondersteuning en over dezelfde mate van (gezondheidstechnische, juridische) kennis als de dialoogpartners.*

Dit amendement maakt onderwerp uit van beraadslaging. Het krijgt nr. A12.

De heer **Leenders** (PvdA): Voorzitter. Het was wel grappig om net het debat te zien tussen de SP, de PVV en de VVD over wie nu het eerst op het idee kwam om het geld aan de burger terug te geven. Volgens mij hadden zij alle drie ongelijk. Ik had ene beetje het idee van drie honden vechten om een been en de vierde gaat ermee lopen. Het was namelijk de Partij van de Arbeid die het geld aan de burger wilde teruggeven, maar dan wel eerst met drie of vier vermenigvuldigd; vier slimme investeringen. Soms gaat dat fout, maar het is misschien niet toevallig dat de werkloosheid in Brabant toch minder is dan het landelijk gemiddelde. Ik kan niet bewijzen waaraan dat precies ligt, maar misschien heeft

het toch te maken met de manier waarop wij gemiddeld genomen slim investeren hier in Brabant!

Voorzitter. Wij zijn positief over deze Voorjaarsnota. Het is een goede aanzet naar de begroting van 2015 en zijn het eigenlijk wel eens met de keuzes. Uiteraard hebben ook wij wensen. Nog steeds is de werkloosheid te hoog, gemeenten staan voor een enorme uitdaging, onze bereikbaarheid vraagt slim beleid en op de weg naar een duurzame veehouderij liggen nog te veel losliggende klinkers.

De crisis lijkt voorbij en de werkloosheid lijkt voorzichtig af te nemen. Maar er zijn nog altijd veel te veel werklozen. We hebben vooral name zorgen over jeugdwerkloosheid en werkloosheid onder laaggeschoolden. Het verhaal van de heer Heijmans over de laaggeschoolden in de zorg is ons uit het hart gegrepen, vooral ook de zorgen in West-Brabant, maar daar is al genoeg over gezegd. Wij doen er ook veel aan via investeringsfondsen, de werkgelegenheidsimpuls van vorig jaar, het arbeidsmarktbeleid, nieuwe verdienmodellen om ook in de toekomst onze economie gezond te houden, etc. etc. Maar wellicht kunnen wij nog wat meer doen. Ik herhaal misschien hier en daar wat andere partijen ook al hebben gezegd. Ik wil eerst ingaan op wat ons opviel in de afgewezen Landschappen van Allure. Dat betreft de banen die deze afgewezen projecten op korte termijn zouden kunnen opleveren. Het zou naar ons idee goed zijn als we die projecten beoordelen op hun bijdrage aan de werkgelegenheid en kijken wat we daarmee kunnen. Wellicht biedt de motie van het CDA en inmiddels ook van andere fracties een opening. Zou het misschien niet goed zijn om wat breder te kijken naar deze projecten en deze los van de Landschappen van Allure daarop te beoordelen en eens te bespreken in de commissie EZB?

In het Duits-Belgisch grensgebied zijn er ook banen, maar de integratie van de Brabantse arbeidsmarkt met onze burens krijgt te traag gestalte doordat er nog steeds belemmeringen zijn in het over-de-grens-werken. Het Europees instituut voor openbaar bestuur (EIPA) uit Maastricht heeft in 2013 een aantal praktische aanbevelingen gedaan aan overheden om de arbeidsmobiliteit in het grensgebied te verbeteren. Wij stellen voor de aanbevelingen van het Europees Instituut voor openbaar bestuur te vertalen in provinciale acties. Daarom dienen wij bij deze een motie "Werken in buurlanden" in.

Wij kunnen misschien nog iets meer doen. Wij hebben al eens eerder een motie ingediend over het bevorderen van taalvaardigheid. Wij doen dat wederom. Wij willen dat de Brabantse jeugd beter opgeleid wordt, zodat de jeugd kansrijker wordt op de arbeidsmarkt waardoor de Brabantse economie sterker wordt en de werkgelegenheid toeneemt. Onze motie "Investeren in taalvaardigheid" is inmiddels in uw bezit, voorzitter.

Ik wil een paar woorden wijden aan Veerkrachtig Bestuur. Onze provinciale inzet is om de bestuurlijke en organisatorische slagkracht van gemeenten te verbeteren zodat zij taken aankunnen. De PvdA steunt dit beleid! De signaalwerking die van de voorgestelde cofinanciering uitgaat, is belangrijk. We steunen gemeenten zonder van bovenaf af te dwingen, we zijn partner en stimulator. Gemeenten zullen opschalen, zowel autonoom als door invloed van de provincie. Die beweging is zichtbaar en zal de komende jaren worden versterkt, zo is onze verwachting. We maken ons zorgen over de hierdoor toenemende afstand tussen burger en bestuur en de werking van de democratie, in dit geval vooral de lokale democratie. Wij hebben immers te maken met een andere burger dan 20 jaar geleden: kritischer, hoger opgeleid en terecht ook veeleisender. Er is een toenemend wantrouwen jegens overheid en politiek en een verlies van vertrouwen in de democratie. Wat is het gevolg: toenemend cynisme, opkomst verkiezingen steeds lager.

Dat is zorgelijk want het fundament onder de democratie wordt daarmee uitgehold. Is er na de economische crisis wellicht een crisis in de democratie?

Tegelijkertijd zien wij grote betrokkenheid van de burgers bij eigen wijk en buurt: mantelzorg en vrijwilligerswerk, burgerinitiatieven, coöperaties, etc. Wij zien ook gemeenteraden die op zoek zijn naar vernieuwende vormen van lokale democratie.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik wil de heer Leenders van de Partij van de Arbeid vragen waar de oorzaak ligt van die crisis in de democratie die hij terecht beschrijft? Wellicht bij bepaalde partijen, of ziet hij dat anders?

De heer **Leenders** (PvdA): Ik weet niet zo goed waar u naar toe wilt, mijnheer Van Hattem. Als u bedoelt dat wij als politici met elkaar eens kritisch moeten nadenken over hoe wij omgaan met democratie, ben ik het volledig met u eens. Als u bedoelt dat wij als politieke partijen daaraan debet zijn, bent u dat ook want u maakt onderdeel uit van het huidige systeem. Dat heeft ook te maken met onze verhouding tot de burger. Als u bedoelt dat wij ook daar eens kritisch naar moeten kijken, ben ik dat ook volledig met u eens.

De heer **Van Hattem** (PVV): U plaatste het in een wat bredere context, mijnheer Leenders, u had het immers ook over 20 jaar geleden. Bepaalde partijen hier in Brabant hebben 60 jaar in coalities gezeten. Die hebben misschien niet al te veel bijgedragen aan een dergelijk vertrouwen. Ik zal geen namen noemen, misschien weet de heer Leenders wel wie ik bedoel.

De heer **Leenders** (PvdA): Als de heer Van Hattem het goed vindt, laat ik het voor dit moment bij het antwoord dat ik gegeven heb.

Wat de PvdA betreft dient het groter worden van gemeenten samen te gaan met versterking van de positie van de burger en van de lokale democratie. Onze minister die daar op landelijk niveau over gaat, noemt dat ook wel "doe-democratie". Er is een motie van het CDA die daarop anticipeert.

Wat is de rol van de provincie daarbij? Is het niet vooral een kwestie van gemeenten, omdat daar de lokale democratie het sterkst functioneert? Maar toch, zonder een veerkrachtige democratie geen veerkrachtig bestuur! Wij stellen voor om, naast veerkrachtig bestuur waarin wij actief zijn, richting gemeenten ook steunend en stimulerend te zijn bij een veerkrachtige democratie en daarbij de gemeenteraden als uitgangspunt te nemen om hen te helpen bij het vernieuwend vormgeven van die lokale democratie. Daartoe dienen wij een initiatiefvoorstel in, met het verzoek om dat direct na het zomerreces te behandelen en te betrekken bij de begroting van 2015. Ik heb dat verzoek al ingediend. Ik heb begrepen dat dit procedureel niet helemaal correct is, maar ik hoop dat u daar een mouw aan weet te passen, voorzitter.

Er wordt meer geïnvesteerd in spoor en leefbaarheid. Daar is mijn partij gelukkig mee. Het draagvlak voor het afmaken van de Ruit rondom Eindhoven is sinds de gemeenteraadsverkiezingen verminderd, ook daar zijn wij gelukkig mee. We zijn echter niet altijd even gelukkig met de wijze waarop het college hierover communiceert. Typisch bijvoorbeeld is de uitspraak van onze gedeputeerde van mobiliteit (te lezen op de website van Omroep Brabant) dat hij zich afvroeg, of hij zich wel in de slimste regio van de wereld

bevond na een suggestie van een SP-raadslid uit Helmond over carpoolen. Wij geloven ook in de mogelijkheid van carpoolen net als de SP.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ik heb ook de ophef over dat foldertje over de Ruit gelezen. Mijnheer Leenders, kunt u mij vertellen wat er niet klopte aan de informatie die in dat foldertje stond? Volgens mij was het een keurige feitelijke opsomming. Ik zie werkelijk het probleem niet. Ik zie dit als een propagandistische blablabla die eigenlijk nergens op slaat. Het gaat om een opsomming van feiten.

De heer **Leenders** (PvdA): Ik heb helemaal niet gesproken over dat foldertje. Ik heb het over een uitspraak van de gedeputeerde in dit verband.

De heer **Van den Berg** (PVV): Het gaat even over de Ruit en de afname van draagvlak. Ik kan mij dat goed voorstellen als die linkse leugens de hele tijd door de lucht vliegen. Ook in dit geval als een folder met feiten wordt afgedaan als propaganda door uw partij, mijnheer Leenders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Ik wil wel reageren op de opmerking van de heer Van den Berg. Dat foldertje was kansloos eenzijdig!

De heer **Van den Berg** (PVV): Feiten zijn meestal nogal eenzijdig. Het is gewoon de waarheid.

De **voorzitter**: Ik vraag de heer Leenders zijn betoog te vervolgen.

De heer **Leenders** (PvdA): Wij geloven in zelfrijdende auto's en in meer technologie die de bereikbaarheid gaat vergroten, de verkeersveiligheid verbetert en zorgt voor efficiënter gebruik van de wegen. De gedeputeerde van mobiliteit wordt, met name links, op de snelweg ingehaald door de nieuwe tijd die sneller komt dan hij wellicht had gedacht. Tegen de tijd dat de Ruit zou zijn afgemaakt, bestaat ons hele wagenpark uit zelfrijders. Onze minister van Infrastructuur vindt dat Nederland voorop moet lopen in de ontwikkeling van zelfsturende auto's. Wij vinden dat Brabant voorop moet lopen. Wij hebben een uitstekende technische universiteit en een dito automotieve campus. Laten we de internationale slag niet missen en vooral niet de risee worden van de zelfrijdende auto's. Wij hebben alles in ons om dat niet te worden. Laten we ervoor zorgen dat Bavaria-bieren met treintjes zelfrijdende trucks worden verdeeld over het land en vooral ook over de wereld. En laten we ons zeer geliefde VDL uitdagen voorloper te worden met zelfrijdende touringcars, in plaats van te blijven volharden in meer asfalt. En ondertussen is het grote voordeel dat wij geld hebben om echte bereikbaarheidsproblemen op te lossen, zoals op de A67 en A58. We willen ons geld en dat van het Rijk en het SRE (Samenwerkingsverband Regio Eindhoven) goed investeren. Wij vinden dat er een nieuw bereikbaarheidspakket voor Brabant moet komen. Een volgende coalitie zal wat ons betreft hierover het definitieve besluit moeten nemen.

We steunen investeringsvoorstellen die GS op mobiliteitsgebied in de Voorjaarsnota doen: de provinciale bijdrage aan landzijdige bereikbaarheid van Eindhoven Airport, etc. etc. We zijn wel van mening dat GS moeten kijken waar zij in bestaande programma's Boxtel tegemoet kunnen komen. Daarom dienen wij de motie "PHS Boxtel" in.

Wij zijn zeer tevreden dat onze motie over de Maaslijn uiteindelijk een zeer mooi resultaat heeft opgeleverd.

We zijn voortdurend op zoek naar de goede balans in agrofood. Enerzijds willen we duurzame nieuwe initiatieven stimuleren, anderzijds de overlast door intensieve veehouderij verminderen. We zijn het eens met het inzetten van geld op deze transitie. agrofood heeft ook bij ons een hoge prioriteit.

In de Voorjaarsnota is de proceskant van de aanpak in de urgentiegebieden goed geregeld. Er is echter geen budget om als provincie bij te dragen aan het daadwerkelijk aanpakken van knelpunten. Wij vinden dat we als provincie moeten kunnen doorpakken als dat nodig is om onze burgers en agrariërs in het buitengebied te steunen. Daarom kan het proces van aanwijzen van urgentiegebieden voor de PvdA niet snel genoeg gaan. En we vinden dat de aanpak van een urgentiegebied voortgang moet hebben en zeker niet zou moeten wachten tot de volgende bestuursperiode.

Om de gedeputeerde de mogelijkheid te geven bij te dragen aan daadwerkelijke oplossingen voor urgentiegebieden, dienen wij samen met andere fracties een motie in om GS trekkingsrechten te geven uit de vrij beschikbare middelen, onder voorwaarde dat in het najaar eerst de criteria worden voorgelegd aan de themacommissie TSP. De motie "Realiseren van oplossingen in urgentiegebieden" is reeds in uw bezit, voorzitter.

Burgers dienen goed ondersteund te worden in de dialoog bij het aanwijzen van de urgentiegebieden en bij het maken van plannen van aanpak. Met GroenLinks is een amendement voorbereid om burgers te steunen in het proces. GroenLinks zal dat amendement indienen.

Er is nieuwe wetgeving die het mogelijk maakt om in de verordening als voorzorg strengere eisen op te nemen voor geurnormen en fijnstof. Mevrouw Kerkhof van de fractie van het CDA sprak daar ook al over. Bovendien worden de urgentiegebieden onder de Crisis- en Herstelwet geplaatst waardoor gemeenten ook eisen mogen stellen aan stilzitters en dus het nemen van aanvullende maatregelen zoals luchtwassers of hogere schoorstenen kunnen verplichten.

Ook is er een wetsvoorstel Dierenaantallen en Volksgezondheid ingediend door onze staatssecretaris Dijkema. Ik zeg toch met enige trots dat het mede door de inzet van onze provinciale fractie is gelukt om meer invloed te krijgen op het beperken van risico's voor de volksgezondheid, onder meer door het kunnen sturen op het aantal dieren. Wij zijn uiteraard blij met deze extra mogelijkheden. Het sturen op dierenaantallen moet echter worden onderbouwd met onderzoek naar de effecten van gezondheid op de plannen. Dat is ingewikkeld. Al eerder vroeg de PvdA in deze Staten om extra geld voor onderzoek naar de effecten van plannen op gezondheid. Nu hebben we, samen met D66, hierover een motie voorbereid die door D66 zal worden ingediend.

Natuur, biodiversiteit, duurzame landbouw, aantrekkelijk landschap, het zijn allemaal elementen waarbij we ook onze jeugd zouden willen betrekken. In Limburg worden op 140 basisscholen zogenaamde bijenhôtels gebouwd. De educatieve waarde daarvan is hoog. Wij zouden met een bijna symbolisch bedrag de natuurorganisaties en de scholen bij een dergelijk initiatief kunnen steunen. We hadden daarvoor een motie klaarliggen, maar wij hebben besloten die niet in te dienen omdat er op dit moment enkele andere initiatieven zijn rondom de bijen. Die kunnen in dit huis op warme belangstelling rekenen. Wij stellen voor om al die initiatieven dit najaar als een packagedeal te bespreken in de commissie.

Tot slot wil ik nog iets zeggen over de Taskforce criminaliteitsbestrijding. De PvdA is voorstander van een aanzienlijke bijdrage van de provincie voor de Taskforce criminaliteitsbestrijding voor 2014, 2015 en 2016, zoals de VVD in een motie en een amendement voorstelt. Het kan niet zo zijn dat criminelen de vrije hand hebben in onze mooie provincie en in hun criminele activiteiten mensen in een achterstandssituatie meetrekken.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Leenders voor zijn bijdrage. Hij heeft gesproken over een initiatiefvoorstel. Dat ligt intussen op mijn tafel. Ik doe een ordevoorstel om dit initiatiefvoorstel inderdaad tot ons te nemen en het op 12 september in de commissie EZB ter agendering voor te geleiden. Ik kan mij voorstellen dat u het daarmee eens bent, maar dat wil ik wel even toetsen. Het lijkt zo te zijn. Dan is het bij deze procedureel correct ingebracht.

De heer **Leenders** (PvdA): Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**: Door de leden Leenders en mw. Spierings wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 4 juli 2014, behandelend het Statenvoorstel 47/14 inzake de Voorjaarsnota, overwegende dat:

- *de economische crisis weliswaar ten einde lijkt te komen en de werkloosheid lijkt af te nemen, maar dat desondanks nog steeds sprake is van een te hoge (jeugd)werkloosheid;*
- *de integratie van de Brabantse arbeidsmarkt met de Duitse en Belgische arbeidsmarkt te traag gestalte krijgt;*
- *Brabantse werkzoekenden daardoor niet voldoende profiteren van de banen in het Duitse en Belgische grensgebied,*

constaterende dat:

- *het Europees instituut voor openbaar bestuur (EIPA) in 2013 een project heeft uitgevoerd om de randvoorwaarden voor de arbeidsmobiliteit in de Nederlands-Duitse en Nederlands-Belgische grensstreek te verbeteren: "Van stilstand naar verandering, praktische oplossingen voor verbetering van de arbeidsmobiliteit in de grensregio;"*
- *het EIPA daarbij voor vier themagebieden (informatie, arbeidsbemiddeling, onderwijs en opleiding, belasting en sociale zekerheid) een aantal concrete maatregelen heeft onderzocht op hun uitvoerbaarheid en op grond hiervan aanbevelingen heeft gedaan;*
- *een van de aanbevelingen is gericht op het snel en gericht inspelen op kansen die zich in specifieke sectoren manifesteren;*
- *kansen die zich voordoen om directe en concrete actie vragen,*

dragen het college van GS op:

- *de aanbevelingen uit de rapportage "Van stilstand naar verandering" voor zover relevant voor de provincie op korte termijn om te zetten in concrete acties en maatregelen, inclusief een inschatting van de kosten, en PS vóór de behandeling van de provinciale begroting 2015 hierover te informeren;*
- en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging. Zij krijgt nr. M29.
Door het lid Smeulders wordt de volgende moties ingediend:

*"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 4 juli 2014,
behandelend het Statenvoorstel 47/14 inzake de Voorjaarsnota;
constaterende dat:*

- *de motie met betrekking tot het bevorderen van de taalvaardigheid (motie 6a) die tijdens de behandeling van de begroting voor 2014 unaniem is aangenomen, niet in de geest van de motie is uitgevoerd;*
- *uit het onderzoek dat GS hebben uitgevoerd, blijkt dat de huidige landelijke bibliotheek-op-schoolprogramma's zoals Cubiss die in Brabant uitvoert voldoende effectief zijn en aantoonbaar bijdragen aan taalvaardigheid en leerprestaties bij andere vakken,*

overwegende dat:

- *de Agenda van Brabant onze provincie positioneert als hoogwaardige kennis- en innovatieregio;*
- *een goede taalvaardigheid een basisvereiste is om te (kunnen) leren;*
- *er op het gebied van verbeteren van taalvaardigheid kansen liggen in het primair onderwijs en voortgezet onderwijs binnen onze provincie;*
- *er ook bedreigingen zijn, bijvoorbeeld door het verdwijnen van bibliotheken in kleine kernen en het sluiten van wijkvestigingen in steden;*
- *investeren in taalvaardigheid een investering is in de individuele toekomst van onze kinderen én in de collectieve toekomst van de Brabantse economische- en kennisontwikkeling en daarmee past binnen de ambities van de Agenda van Brabant,*

dragen Gedeputeerde Staten op:

- *in afstemming met Cubiss een aanvullende regeling voor bibliotheek-op-schoolprogramma's te ontwikkelen ter verbetering van de taalvaardigheid en deze uiterlijk in oktober 2014 voor te leggen aan de commissie CS;*
- *bij het ontwikkelen van deze regeling ter verbetering van de taalvaardigheid uit te gaan van een regeling van vier jaar die in 2015 ingaat en tot doel heeft om het bereik van het bibliotheek-op-schoolprogramma te vergroten tot 80% van de Brabantse basisscholen;*
- *bij het ontwikkelen van deze regeling ter verbetering van de taalvaardigheid ook te bezien of het bestaande bibliotheek-op-schoolprogramma kwalitatief kan worden doorontwikkeld, waarbij de mogelijkheden voor verbreding van de doelgroep en aandacht voor cultuur- en monumenteneducatie wordt betrokken;*
- *in te zetten op samenwerking van bibliotheken, het onderwijs en gemeenten;*
- *ter dekking van dit voorstel middelen te reserveren in de meerjarenbegroting met ingang van 2015,*

en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging. Zij krijgt nr. M30.

*"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 4 juli 2014,
behandelend het Statenvoorstel 47/14 inzake de Voorjaarsnota;
constaterende dat:*

- de dubbele spoorwegovergang aan de Tongersestraat door het ministerie van I&M niet als dubbele spoorwegovergang wordt gekenmerkt;
- de gemeente Boxtel hierdoor wordt geconfronteerd met een extra bijdrage van 3,3 miljoen euro,

overwegende dat:

- de gemeente Boxtel anders dan Vught een relatief simpele en goedkope oplossing voor de spoorproblematiek heeft gekozen, maar vanwege een besluit van het Rijk toch met hoge kosten wordt geconfronteerd;
- de bijdrage van de provincie aan Boxtel niet in verhouding staat (13,2 miljoen euro - 6 miljoen euro) met die aan Vught (105,3 miljoen euro - 11,7 miljoen euro),

spreken uit dat:

- er geen garanties kunnen worden gegeven aan de gemeente Boxtel, maar dat de situatie het rechtvaardigt om binnen de reguliere subsidieprogramma's op het gebied van infrastructuur welwillend te kijken naar mogelijkheden om de extra bijdrage die de gemeente Boxtel moet leveren te verkleinen,

dragen Gedeputeerde Staten op:

- in provinciale (subsidie)programma's op het gebied van infrastructuur (zoals het Programma Provinciale Wegen, het GGA, Fiets in de Versnelling en programma's voor spoorse doorsnijdingen) welwillend te zoeken naar mogelijkheden om de extra bijdrage die de gemeente Boxtel moet leveren te verkleinen,

en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging. Zij krijgt nr. M31.

Door de leden mw. Knoet-Michels, mw. Klitsie, mw. Roijackers, mw. Slegers en mw. Prins-Afman wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 4 juli 2014, behandelend het Statenvoorstel 47/14 inzake de Voorjaarsnota;

overwegende dat:

- *op 7 februari 2014 in de Staten een motie is aangenomen om in overleg met gemeenten te komen tot het aanwijzen van door veehouderij overbelaste gebieden, zogenaamde urgentiegebieden;*
- *gemeenten is verzocht de urgentiegebieden aan te wijzen uiterlijk 15 september 2014;*
- *gemeenten vervolgens met belanghebbenden waaronder in ieder geval de agrariërs en omwonenden aan zet zijn om voor urgentiegebieden plannen van aanpak op te stellen;*
- *het belangrijk is dat de in gezamenlijkheid vastgestelde plannen vervolgens direct in uitvoering gebracht gaan worden,*

constaterende dat:

- *plannen van aanpak voor urgentiegebieden diverse oplossingen kunnen gaan bevatten;*
- *niet uitgesloten is dat inzet van provincie of provinciale financiële middelen vanwege provinciaal belang bij sommige plannen aan de orde kan zijn;*
- *er dan geen vertraging zou moeten zijn, omdat er geen middelen ter beschikking zijn gesteld c.q. gewacht wordt op afspraken over de begroting 2015 of voor de nieuwe bestuursperiode Noord-Brabant,*

dragen GS op:

- *ter voorbereiding van de begroting 2015 (najaar 2014) aan de themacommissie TSP ter vaststelling de criteria voor te leggen op grond waarvan (financiële) inzet vanuit de provincie mogelijk is bij het realiseren van oplossingen in een urgentiegebied;*
- *voor de begroting 2015 een reële inschatting te maken, op basis van signalen van het urgentieteam of de eerste plannen van aanpak, voor de omvang van een budget in jaar 2015; en*
- *in de begroting 2015 over te gaan tot het aanwijzen van een budget waaruit GS op basis van de eerdere vastgestelde criteria kunnen putten, en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging. Zij krijgt nr. M32.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voorzitter. Op deze prachtige zomerse dag behandelen wij de Voorjaarsnota. In graden Celsius is het hier vandaag duidelijk warmer dan in Rio en Londen, in emoties zou dat wel eens omgekeerd kunnen zijn.

Onze bijdrage over de Voorjaarsnota 2014 concentreert zich op drie thema's. We willen vooruit kijken, verder dan de waan van de dag. We willen zuiver omgaan met onze werkwijzen en taken en we willen dat de provincie Noord-Brabant een transparante overheid is.

In dat vooruit kijken zien we dat de ontwikkelingen in de landbouw snel gaan. We zien veel goede innovaties, maar ook zaken die ons zorgen baren. Die zorgen concentreren zich rondom de aanpak van de urgentiegebieden en de mestverwerking.

D66 wil Brabantse burgers beschikking geven over onafhankelijke kennis. De dialoog is als principe van "met elkaar in gesprek gaan" een prima instrument. In de praktijk verloopt het vaak moeizaam. Het ontbreekt burgers aan kennis van wet- en regelgeving en dan kan er geen gelijkwaardig gesprek worden gevoerd. Daarom zijn wij mede-indiener van een GroenLinks amendement op dit punt. Ook dienen wij een motie van de PvdA voor het oplossen van knelpunten in urgentiegebieden mee in.

Het wetsvoorstel Dieraantallen en Volksgezondheid is een kans voor de aanpak in urgentiegebieden. Dit biedt de mogelijkheid om dieraantallen in gebieden te begrenzen als dit vanwege gezondheidsredenen nodig is. De wettekst is nu nog in concept. Maatregelen onderbouwen vanuit gezondheidsredenen is relatief nieuw. Daarom dienen wij samen met PvdA en GroenLinks een motie in om nu al met de ggd (gemeentelijke gezondheidsdienst) en Provinciale Raad Gezondheid in overleg te treden over deze onderbouwing. Als de wet in werking treedt, kunnen we dan meteen de kansen benutten omdat de onderbouwingen op de plank liggen.

D66 wil de effecten van mestverwerking in hun totaliteit laten onderzoeken. Rondom de Middenpeelweg zijn er veel initiatieven voor grootschalige mestverwerking. Als mest dan toch verwerkt moet worden, is D66 voorstander van goede, professionele mestverwerking. Mensen mogen daar geen last van hebben en de gevolgen voor het milieu en de kans op ongevallen moeten minimaal zijn. De effecten van de vele losse initiatieven tellen bij elkaar op, maar worden niet in hun samenhang onderzocht. D66 wil dat het college aanstuurt op één gezamenlijke milieueffectrapportage (MER) voor alle mestverwerkingsinitiatieven. Door dit samen te doen, bespaart het de ondernemers kosten en het geeft de omwonenden en de provincie veel beter inzicht in de effecten.

De heer **Van Vught** (CDA): Voorzitter. Ik heb twee vragen aan mevrouw Spierings over de mestverwerking en over de samenhang tussen de initiatieven rondom de Middenpeelweg. Is er een juridische basis om dat in samenhang te bekijken? De afstanden tussen die initiatieven zijn groot. Het gaat om een straal van ongeveer tien kilometer. Is er dan nog wel sprake van een cumulatie-effect?

Mevrouw **Spierings** (D66): Als de heer Van Vught met juridische basis een juridische verplichting bedoelt, dan is het beperkt, maar er zijn zeker juridische mogelijkheden. Wij zien die cumulatie in ieder geval op het gebied van verkeer, ook met afstanden van tien kilometer.

De heer **Van Vught** (CDA): Is er een wettelijke basis om het op deze manier te doen?

De heer **Verhees** (VVD): Mevrouw Spierings brengt een interessant punt in. Zij zegt dat er wel een basis is. Waarop moet getoetst worden? Met de motie vraagt zij het college de cumulatieve effecten in kaart te brengen, maar op welke normen wordt een en ander getoetst?

Mevrouw **Spierings** (D66): Ik zou niet weten waarom hier de normen anders zouden moeten zijn dan normaal. Nu wordt het technisch.

De **voorzitter**: De afdeling meet- en regeltechniek moeten wij vandaag maar niet al te zeer binnen laten. Ik wil graag dat u zich tot de hoofdpunten beperkt.

Mevrouw **Spierings** (D66): Even kort door de bocht: het laatste initiatief moet alle voorgaande meenemen. Degene die het laatste komt, voegt het laatste beetje toe en gaat op een gegeven moment over een grens. Als je het nu in samenhang beschouwt, kun je tot goede oplossingen komen. In een MER moet je autonome ontwikkelingen meenemen en dat zijn alleen vastgestelde plannen. Het laatste moet dus wel rekeninghouden met alle voorgaande vastgestelde plannen maar de eerste niet met alles wat nog gaat komen en nog niet is vastgesteld.

De heer **Verhees** (VVD): Maar dan neemt u niet de cumulatieve effecten mee die al in andere zaken zijn meegenomen, mevrouw Spierings. In de verordening bijvoorbeeld worden de cumulatieve effecten van geur meegenomen. Gemeenten moeten sinds enkele jaren in het hele buitengebied een MER doen voor de veehouderij. Daarin wordt de mestverwerking ook meegenomen. Dat is ook een cumulatief effect. In Natura 2000 wordt het cumulatieve effect van ammoniak meegenomen. Wordt daar dan allemaal aan voorbijgegaan?

De **voorzitter**: En nu krijgen wij cumulatieve effecten van cumulatieve effecten. Dat gaan wij even niet doen.

Mevrouw **Klitsie** (D66): Even een kleine aanvulling op de woorden van mevrouw Spierings. Het cumulatieve effect zal in de milieusporen lastig mee te nemen zijn, maar de laatste moet wel al het andere meenemen. In het ruimtelijk spoor is er wel degelijk een juridische basis.

De **voorzitter**: Wordt vervolgd!

Mevrouw **Spierings** (D66): In het kader van Het Nieuwste Brabant is er veel aandacht voor het Brabants mozaïek. Niet alleen op de Internationale Architectuur Biënnale in Rotterdam, maar overal in Brabant gonst het mozaïek ineens. De themacommissie TSP is samen met de ambtenaren een spannend traject gestart om dit mozaïek, de relaties tussen stad en platteland, te verkennen. Voor enkele aspecten willen wij nu alvast aandacht vragen.

De effecten van provinciaal beleid op krimp moeten inzichtelijk worden. In delen van Brabant treedt nu al krimp op. Krimp is niet per definitie erg, soms horen wij berichten die nogal strijdig zijn met het anticiperen op krimp. Is het bijvoorbeeld wel zo slim om collectief particulier opdrachtgeverschap te stimuleren in gebieden waar senioren hun huizen niet meer verkocht kunnen krijgen vanwege krimp? Wij hebben geen pasklaar antwoord. Daarom vragen wij het college om een inventarisatie te maken van vigerend provinciaal beleid dat krimpregio's raakt en hierbij aan te geven hoe het krimpregio's beïnvloedt. Dat kan zowel positief als negatief werken. In dat Brabants mozaïek speelt water een belangrijke rol. Niet voor niets is het belang van water door het college nadrukkelijk meegenomen in de reactie op de notitie Reikwijdte en Detailniveau in het kader van de structuurvisie die het Rijk gaat opstellen voor schaliegas. Wij als D66 blijven liever inzetten op duurzame energie en energiebesparing. Voor ons op dit moment geen schaliegas.

Dat Brabants mozaïek zou niet moeten ophouden bij de grens. Toch lijkt dit wel te gebeuren. De discussie over Het Nieuwste Brabant is ons soms wat te intern en iets te veel gericht op de "oude" Brabanders. Dan bedoelen we geen leeftijd, maar het ontbreken van "nieuwe" Brabanders, mensen die naar onze mooie provincie zijn gekomen, om wat voor reden dan ook, en ons helpen bouwen aan onze gezamenlijke toekomst: kleurrijk, creatief en verrijkend.

In het kader van het slechten van de grenzen dienen we dan ook graag de motie van de PvdA mee in om de barrières te helpen slechten die nog bestaan om te kunnen werken in België en Duitsland. We vragen het college om soms wat explicieter de relaties met Limburg, Gelderland, Zuid-Holland en Zeeland te betrekken in de gesprekken over Het Nieuwste Brabant.

De heer **Van den Berg** (PVV): Doelt u met die motie op het aanleren van de Duitse en Vlaamse taal voor de benzinepomphouders bij ons in de provincie? Hoe moet ik dat ongeveer zien?

Mevrouw **Spierings** (D66): Als die benzinepomphouders van plan zijn om een benzinepomp in Duitsland of in België te beginnen, is dat misschien wel een interessant idee.

Op het gebied van mobiliteit willen we nog maar eens aandacht vragen voor het belang van goede spoorverbindingen. Breda is weliswaar met NS Highspeed goed aangesloten op Rotterdam, Schiphol en Amsterdam, maar een spoorlijn naar Utrecht is er nog steeds niet. Ook het ontbreken van een rechtstreekse verbinding vanuit Breda naar België is ons een doorn in het oog. Ook willen we nogmaals aangeven dat we een treinverbinding van Eindhoven naar Hasselt en Leuven willen. Voor sommige verbindingen moet de

frequentie omhoog en gelukkig loopt er al het een en ander. Waar de frequentie is ieder geval omhoog moet, is bij de verbinding Eindhoven – Mönchengladbach en de Maaslijn Roermond-Venlo-Nijmegen. We willen graag van de gedeputeerde weten wat de eerstkomende lobbymomenten voor het spoor zijn en wat zijn inzet hierbij is.

De heer **Van Hattem** (PVV): Hoorde ik mevrouw Spierings zeggen dat zij een spoorverbinding wil tussen Eindhoven en Hasselt?

Mevrouw **Spierings** (D66): Excuus, het moet zijn Eindhoven-Leuven-Brussel.

De heer **Van Hattem** (PVV): Oké. Ik wilde juist opmerken dat onlangs het oude spoorviaduct bij Valkenswaard is afgebroken omdat het nooit gebruikt is. Dat zou dan wel erg overbodig zijn geweest.

De **voorzitter**: Fijn dat wij goed opletten. Mevrouw Spierings, gaat u verder.

Mevrouw **Spierings** (D66): Dan nog het goederenvervoer. Wij zijn blij met het extra geld voor het PHS. De omleiding van het goederenvervoer is in het algemeen goed voor Brabant. Wij vragen aandacht voor de aansluiting van de Betuweroute in Duitsland zodat deze goed benut kan worden. En wij steunen dan ook de PvdA-motie om Boxtel tegemoet te komen in de kosten van het PHS.

D66 wil het geld voor de Ruit liever uitgeven aan spoor, daarmee vertel ik u niets nieuws. Bij de bijen zijn we al veel te laat om nog te kunnen spreken over vooruit kijken. Landelijk worden er goede maatregelen genomen in het kader van het actieprogramma bijengezondheid. Wij zien mogelijkheden om hier als provincie ook een rol in te pakken. Wij willen dat het college zijn rol oppakt en vanuit de provinciale kerntaak op het gebied van natuur en biodiversiteit samen met bijvoorbeeld de manifestpartners een bondige visie en een provinciaal actieprogramma opstelt. Hiertoe dienen wij samen met veel andere fracties een motie in. Het voorstel van de PvdD en de suggestie van de PvdA voor bijenhotels bieden hiervoor zeker inspiratie.

In het kader van zuiver omgaan met werkwijzen en taken vragen wij graag aandacht voor het principe "eerst beleid, dan geld". Dat principe klinkt het college vast bekend in de oren. Toch lijkt het soms op die befaamde uitspraak: "dat doet ergens een belletje rinkelen". Maar bij het schrijven van de Voorjaarsnota en de bestuursrapportage rinkelde dat belletje niet altijd. Daarom vragen wij het college om voor de onderwerpen Eindhoven Airport en het Deltaprogramma beargumenteerde beleidslijnen uit te werken en aan PS voor te leggen, voordat in de begroting 2015 besloten gaat worden over het geld hiervoor. Komt u alstublieft niet met het argument dat het Deltaprogramma al een keer in de commissie besproken is, want in die bespreking is werkelijk geen enkele relatie gelegd met het beschikbaar stellen van provinciaal geld en al helemaal niet voor welke onderdelen van het Deltaprogramma dit dan zou moeten gebeuren. En voor Eindhoven Airport vragen we het college om in de onderbouwing ook meteen te betrekken wat de keuze voor Lelystad Airport als tweede luchthaven van Nederland voor gevolgen heeft. VisitBrabant is ook zo'n voorbeeld van iets waarbij wij liever eerst beleid zien en dan pas geld.

Dat geldt wat ons betreft ook voor de sympathieke voorstellen van de VVD op het gebied van aanpak van de drugscriminaliteit. Het plan van aanpak voor de Taskforce bevat

maatregelen die duidelijk in het verlengde liggen van de provinciale taak op het gebied van bestuurlijke integriteit, maar ook voorstellen waarvan wij ons afvragen of ze tot de taak van de provincie behoren, zoals het aanpakken van zogenaamde vrijplaatsen. Wij hebben het gevoel dat het provinciale geld weer net iets te makkelijk wordt uitgegeven.

Er zijn vandaag nog veel meer verzoeken om geld gedaan. Wij krijgen het gevoel van een grabbelton. Het overzicht ontbreekt en je weet nooit wanneer de ton leeg zal zijn. Dit vinden wij geen zuivere werkwijze, dit vinden wij niet transparant.

Op het gebied van economie en werkgelegenheid willen we graag dat het college voorstellen ontwikkelt om de regeling van het Rijk voor het mbo zo goed mogelijk voor Brabant in te zetten. De betreffende motie van de VVD dienen wij dan ook graag mee in, evenals de motie van de VVD om nogmaals aandacht te vragen voor de werkgelegenheid rondom Bergen op Zoom. Naar aanleiding hiervan hebben wij ook nog een vraag. Wij horen uit het veld, zie bijvoorbeeld de brief van SER-Brabant van 24 juni, dat de landelijke sectorplannen en de regionale initiatieven in het kader van het Brabantse arbeidsmarktakkoord niet goed op elkaar worden afgestemd. Wij vragen of de gedeputeerde een positieve rol wil pakken in de afstemming van landelijke sectorplannen en regionale initiatieven, in het bijzonder in het belang van de werkgelegenheid in West-Brabant.

De **voorzitter**: Mevrouw Spierings, wilt u afronden?

Mevrouw **Spierings** (D66): Nog een laatste punt. D66 wil de financiën van de provincie transparanter maken. Begrotingen, buraps en jaarstukken zijn nu alleen beschikbaar als grote pdf-bestanden. Het is zeer bewerkelijk om dingen met elkaar te vergelijken of Brabant met een andere provincie te vergelijken. Daarom dienen wij een motie in om de gegevens die de provincie toch al elk kwartaal in de vorm van een database aan het CBS stuurt, ook op haar open dataportaal beschikbaar te maken. Zo kunnen burgers, journalisten en Statenleden veel eenvoudiger doorgronden wat er op financieel gebied in Brabant gebeurt.

De **voorzitter**: Door de leden mw. Klitsie, mw. Knoet-Michels, mw. Roijackers, mw. Slegers en Van der Wel worden de volgende moties voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 4 juli 2014, behandelend de Voorjaarsnota 2014, constaterende dat:

- *er een opgave ligt bij de veehouderij sector om voldoende mestbewerkingscapaciteit te realiseren;*
- *er meerdere initiatieven tot mestbewerkingsinstallaties zijn op en rond de Middenpeelweg in een straal van 10 km;*
- *het maken van een milieueffectrapportage verplicht is voor de oprichting van mestbewerkingsinstallaties (Besluit MER, art. 2a);*
- *GS bevoegd gezag zijn voor de grotere initiatieven voor mestbewerking (o.a. MACE, Peters, Ferm-o-Feed, landgoed Princepeel) voor de te verlenen WABO-vergunning en voor de MER;*

- *GS bevoegd gezag zijn voor het afgeven van een 'verklaring van geen bedenkingen' op basis van de Vro 2014, voor die initiatieven tot mestbewerkings-installaties waarvoor gebouwd moet worden,*

overwegende dat:

- *mestbewerking, mestverwerking en transport van mest gevolgen voor de omgeving kunnen hebben o.a. door geurhinder, geluid, transportbewegingen en verspreiding van zoönosen;*
- *de cumulatieve effecten van de diverse nieuwe (en reeds bestaande) initiatieven niet meegenomen worden voor elk op zichzelf staand initiatief,*

verzoeken het college van GS:

- *als bevoegd gezag het cumulatieve effect mee te nemen van de diverse op zichzelf staande initiatieven t.a.v. mestbewerking. Dit geldt voor het milieuspoor (MER, WABO) en het ruimtelijk spoor Vro 2014;*
- *als bevoegd gezag nadrukkelijk aan de initiatiefnemers aan te geven dat zij in het MER-proces (Nota van Reikwijdte en Detail) het cumulatieve effect moeten meenemen van de bekende en bestaande initiatieven, en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging. Zij krijgt nr. M18.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 3 en 4 juli 2014 behandelend de Voorjaarsnota 2014, constaterende dat:

- *op 16 juni 2014 het wetvoorstel Dieren aantallen en Volksgezondheid ter consultatie is gepubliceerd door het ministerie van Economische Zaken;*
- *dit wetsvoorstel besturen van provincies en gemeenten de bevoegdheid geeft om in een door hen aangewezen gebied het aantal landbouwhuisdieren op een veehouderijlocatie of de dierintensiteit in een gebied te kunnen reguleren teneinde ongewenste effecten voor de volksgezondheid te beperken of te voorkomen;*
- *op basis van dit wetsvoorstel maatregelen kunnen worden genomen indien op basis van een risicoanalyse is onderbouwd en aangetoond dat er een relatie is tussen gezondheidsrisico's voor de mens en het aantal dieren in een aan te wijzen gebied. Het betreft gezondheidsrisico's in brede zin zoals zoönosen, geur, fijnstof en endotoxinen,*

overwegend dat:

- *de Provinciale Raad Gezondheid (PRG) de Provincie Noord-Brabant adviseert over gezondheidsvraagstukken;*
- *de bescherming van de volksgezondheid een basistaak is van de Gemeentelijke Gezondheidsdiensten (ggd's),*

verzoeken het college van GS:

- *in overleg te treden met de ggd's en de PRG om te bezien op welke wijze zij de uitvoering van dit wetsvoorstel kunnen ondersteunen met risicoanalyses;*
- *een nadere analyse te maken van de financiële impact van de uitvoering van dit wetsvoorstel en dit aan de themacommissie TSP toe te sturen vóór de behandeling van de begroting 2015, zodat dit bij de begroting 2015 betrokken kan worden, en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging. Zij krijgt nr. M19.

Door de leden mw. Spierings, mw. Brunklaus, mw. Kardol, mw. Van Iersel, Van Griensven en Van der Wel wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 4 juli 2014, behandelend het Statenvoorstel 47/14 inzake de Voorjaarsnota 2014, constaterende dat:

- *een collectief van 24 organisaties, waaronder natuurorganisaties, imkerorganisaties, LTO en kennisinstituten, op 11 november jl. het actieprogramma bijengezondheid aan staatssecretaris EZ Dijkzma heeft overhandigd;*
- *dit actieprogramma onder andere maatregelen bevat om:*
 - de imkeropleidingen te verbeteren met recente wetenschappelijke inzichten en de kennisuitwisseling tussen imkerorganisaties, landbouw, bedrijfsleven, overheden en beheerders te verbeteren;*
 - de aanleg van functionele bloemlakkerranden te bevorderen;*
- *Provinciale Staten op 19 april 2013 unaniem hebben besloten bijenkasten te laten plaatsen bij het provinciehuis,*

overwegende dat:

- *bijen zorgen voor bestuiving en een gezonde bijenstand en daarom van groot belang zijn voor de biodiversiteit in het algemeen en de land- en tuinbouw in het bijzonder;*
- *maatregelen ter verbetering van de bijenstand daarmee een gezamenlijke verantwoordelijkheid zijn;*
- *maatregelen alleen duurzaam succesvol zijn als er een breed draagvlak is onder de betrokken partijen;*
- *het geen nut heeft om zaken over te doen die reeds zijn afgesproken in het actieprogramma bijengezondheid,*

roepen het college van Gedeputeerde Staten op:

- *met betrokken partijen te inventariseren welke maatregelen zinvol zijn om in Brabant te nemen, aanvullend op het actieprogramma bijengezondheid;*
- *deze maatregelen te vertalen naar een bondige visie met een provinciaal actieprogramma, waarin alle betrokken partijen hun verantwoordelijkheid hebben;*
- *dit actieprogramma af te stemmen op reeds bestaand beleid zoals de leefgebiedplannen, het stimuleringskader groenblauwe diensten en realisatie van landschapselementen;*
- *dit actieprogramma inclusief daarmee samenhangende kosten en mogelijke dekking aan PS aan te bieden voorafgaand aan de behandeling van de begroting 2015 in de commissies,*

en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging. Zij krijgt nr. M20.

Door de leden Hageman en mw. Spierings wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 4 juli 2014, behandelend het Statenvoorstel 47/14 inzake de Voorjaarsnota 2014; constaterende dat:

- *het Nederlandse platform Open Spending het mogelijk maakt om uitgaven en inkomsten van overheden digitaal te ontsluiten en onderling te vergelijken (benchmarking);*
- *al meer dan 66 gemeenten, 4 provincies en andere bestuursorganen hun financiële gegevens als open data beschikbaar stellen ten behoeve van o.a. Open Spending;*
- *de provincie Limburg op 20 juni 2014 ook heeft besloten dit te gaan doen;*
- *de provincie Noord-Brabant reeds ieder kwartaal en jaar haar financiële gegevens (begrotingen en realisaties) aanlevert aan het CBS (lv3), maar deze gegevens nog niet als open data beschikbaar heeft gesteld,*

overwegende dat:

- *cijfers uit de voorjaarsnota's, begrotingen, jaarrekeningen en -verslagen, onontbeerlijk zijn voor sturing en verantwoording binnen de overheid;*
- *het in bewerkbaar digitaal formaat beschikbaar maken van financiële data kansen biedt om uitgaven van overheden beter te toetsen en controleren door volksvertegenwoordigers, burgers en journalisten;*
- *door het digitaal beschikbaar maken van financiële data kan worden meegedacht naar mogelijke kostenbesparingen en alternatieven,*

van mening dat:

- *het ontsluiten van financiële gegevens via Open Spending bijdraagt aan financiële transparantie en betrokkenheid van burgers,*

roepen het college van Gedeputeerde Staten op:

- *de begrotingen en realisaties van de Provincie Noord-Brabant met terugwerkende kracht (vanaf 2009) en ook in de toekomst, beschikbaar te stellen in origineel CBS-lv3 bestandsformaat via het provinciale Open Dataportaal, en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging. Zij krijgt nr. M21.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voorzitter. De laatste Voorjaarsnota van dit college wordt gepresenteerd als een beleidsarme nota en intussen worden er grote potten geld weggezet om nog even wat zaken te regelen met onderbouwingen die noch uitgewerkt noch besproken zijn: twintig miljoen om alvast budget te hebben voor het Deltaprogramma dat nauwelijks is besproken; twaalf miljoen voor de bereikbaarheid van Eindhoven Airport en Brainport, niet behoorlijk besproken, en dan een slordige 125 miljoen euro voor het PHS Meteren-Boxtel, waarvoor op 13 juni snel nog een commissievergadering werd ingelast.

De heer **Heijmans** (SP): Mevrouw Brunklaus, ik begrijp echt niet waarom u dit college verwijt dat het zo zorgvuldig is om 40 miljoen te reserveren voor een volgende periode waarover een nieuwe Staten straks gaan beslissen of zij dat wel of niet gaan doen. Had u dan liever gezien dat er helemaal niets zou worden gereserveerd voor de komende periode? Dan had u gezegd dat zijn de lijken in de kast van het vorige college. Daar kiest u blijkbaar liever voor. U kiest dus voor intransparantie.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Dat is fout, mijnheer Heijmans. Ik zeg dat er een groot budget weggezet wordt voor een aantal grote projecten die nog nauwelijks met de

Staten gedeeld zijn. Die krijgen wij nu voorgeschoteld in een korte periode en wij worden gevraagd om daarmee akkoord te gaan. Daar reageer ik op.

De heer **Heijmans** (SP): U zou dit college iets mogen verwijten als het had gezegd: weet je wat, wij hebben nog 40 miljoen en die gaan wij lekker uitgeven voor leuke dingen want de verkiezingen komen eraan. Of die 40 miljoen die gereserveerd worden, daadwerkelijk zullen worden uitgegeven, wordt pas in de nieuwe periode onder een nieuw college besloten.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Ik heb geen vergelijking met de verkiezingen gemaakt. Ik heb wel in de voorbespreking en in mijn technische vragen gevraagd waarom er 8 miljoen euro niet besteed wordt. Daarop heb ik geen antwoord gekregen. Ik ga door met mijn betoog.

Voorsorteren op de toekomst heet dat in onze ogen -- precies wat de heer Heijmans net zei -- bedragen veilig stellen, binnenhalen zodat zaken nog even geregeld kunnen worden voor het einde van de bestuursperiode. De democratie moet dan maar volgen.

Inhoudelijk denken wij geen moeite te hebben dat er 20 miljoen euro als cofinanciering worden weggezet voor de Deltawerken. Wij hebben daarvoor wel een betere onderbouwing nodig. De 12 miljoen euro voor de bereikbaarheid van Eindhoven Airport willen wij niet beschikbaar stellen. De capaciteit van Schiphol is oversized en Lelystad is de natuurlijke achtervanger. Eindhoven Airport groeit veel te hard (verdubbeling in de laatste vijf jaar) en de openstellingstijden staan onder druk! Ook de hinder blijkt volgens een recent onderzoek veel groter dan tot op heden vastgesteld. Bovendien lijkt het alsof hierdoor de bereikbaarheid van het nog aan te leggen Brainport Innovatie Campus wordt veiliggesteld, terwijl die zo slecht nog niet is door een nieuwe aansluiting op de A2 en de HOV Airport vanaf Eindhoven Centraal. Wij vinden dit een verkeerde voorstelling van zaken die lijkt op koppelverkoop, terwijl het voorstel nog volstrekt onuitgewerkt is.

En dan de bijdrage van 125 miljoen voor het PHS Meteren-Boxtel. GroenLinks is steevast voor meer goederenvervoer per spoor, maar vooral over speciale goederenspoorlijnen die aan de nationale en Europese afspraken voldoen. De Betuwelijn voldoet daaraan, maar het tracé via een bocht bij Meteren niet. GroenLinks is uitgesproken voorstander van beter openbaar vervoer per trein, maar de vraag is of het PHS dat gaat leveren.

En nu de situatie in Vught. De leefbaarheid in Vught wordt al jaren op de proef gesteld door zowel het spoor, als de spoorwegovergangen, de verbreding van de A2 en de N65. Het PHS Meteren-Boxtel zal de al bestaande problemen vergroten. Ook zal het verschuiven van een deel van het goederenvervoer per spoor over de Brabantlijn (Breda, Tilburg) naar het nieuwe tracé (Den Bosch, Vught) alleen problemen verschuiven. Boxtel, Best, Eindhoven, Helmond, Deurne en Venlo blijven deel uitmaken van de Brabantlijn voor goederen per spoor en dat wilden we nu net kwijt!! Vandaar dat GroenLinks, geconfronteerd met een fait accompli vanuit Den Haag voor een verdiepte oplossing kiest bij Vught en andere oplossingen in Boxtel en Haaren. Wij kiezen voor de V3plus variant, waardoor een nog groter deel van Vught enigszins ontzien wordt qua hinder, geluid, trilling en andere overlast. Dat kost volgens de ramingen wel 50-70 miljoen euro meer, maar is een veel duurzamere oplossing die recht doet aan de bewoners van Vught. Eventueel bespreekbaar is een tussenoplossing die de problemen van Vught-Noord en Zuid drastisch beperken, een en ander in overleg met bewoners.

Het Brabant C fonds is eigenlijk ook een cofinancieringsvoorstel, maar dat hebben wij vanmorgen al besproken.

Over de knelpunten bestaand beleid heeft GroenLinks technische vragen gesteld. Onze vraag of de biodiversiteitsdoelen gehaald gaan worden door er jaarlijks 3 miljoen euro extra voor uit te trekken kon niet worden beantwoord, omdat die niet als technische vraag werd beschouwd. Graag dus nu een antwoord van de gedeputeerde waarom er voor het bedrag van 3 miljoen is gekozen. Gaan GS hiermee de biodiversiteitsdoelen halen? Welke garantie krijgen we?

Voor een ander knelpunt in het bestaand beleid, te weten agrofood, willen GS vier miljoen euro hebben voor 2014 en 2015 om gemeenten te ondersteunen bij de aanpak van urgentiegebieden. Dat dit een knelpunt van 4 miljoen wordt genoemd, vindt GroenLinks een eufemisme, net zoals de bewering van het college dat het bijna al zijn speerpunten heeft gehaald!

Wij vinden dat rond de intensieve veehouderij, de megastallen, de overlast in de Peel heel veel is gepraat en weinig is bereikt. Aan de start van deze bestuursperiode leken er meters gemaakt te gaan worden. De commissie-Van Doorn was ingesteld en vanaf dat moment zou alles anders worden. Hoe teleurgesteld is GroenLinks, samen met heel veel burgers in o.a. de urgentiegebieden, dat er geen echte plannen zijn uitgevoerd om de stikstofuitstoot, de geuroverlast, de vervuiling van bodem en water en het gevaar voor zoönose werkelijk omlaag te brengen door in te grijpen in de intensieve veehouderij. Geen vee erbij, afstandscriteria van bedrijven naar woningen, het gecorrigeerd emissieplafond (GEP) in ieder geval behouden, het sluiten van de kringlopen. Veel hebben wij voorgesteld, maar in plaats daarvan ging het over een maatlat, de zorgvuldigheidsscore en ga zo maar door, met als doel om bedrijven wel te laten ontwikkelen, maar niet aan banden te leggen. GroenLinks wil hier niet meer op deze manier aan meewerken en heeft daarom onlangs tegen de verdere uitvoering hiervan gestemd. Wij willen investeren in bewoners in urgentiegebieden door hun ondersteuning te geven om geïnformeerd en gelijkwaardig mee te kunnen praten. Hiervoor dienen wij samen met een aantal andere partijen het amendement "Versterking Burgers Urgentiegebieden" in.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Ik lees zojuist in De Gelderlander dat de gemeente Boxmeer heeft besloten dat er geen aanvragen voor uitbreiding veehouderij mogen worden ingediend voordat die gemeente het geurbeleid op orde heeft. Is mevrouw Brunklaus er voorstander van dat wij het college vragen dit bij gemeenten te promoten en dat wij het integraal gaan doen?

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Natuurlijk is het goed als wij een uniforme aanpak krijgen en gaan spreken over de echte problematiek. Het is natuurlijk fantastisch dat zo'n gemeente dat nu gaat aanpakken omdat mensen overlast hebben van de geur en natuurlijk zou het goed zijn als de provincie met werkelijke dingen aan de slag gaat. Ik denk dat de heer Van der Wel daarop doelt.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Mijn vraag was of u bedoelt dat GS dit initiatief moeten oppakken en binnen het budget gaan proberen alle gemeenten zo te laten optrekken.

De **voorzitter**: De vraag is herhaald.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Ik denk dat wij elkaar daarop wel kunnen vinden.

Als laatste wil ik stilstaan bij de onderwerpen Samenleving, Cultuur en Jeugd.

Bij de overdracht van de Jeugdzorg aan de gemeenten hebben wij steeds aangegeven dat we grote zorgen hebben over het behoud van de specialisten van deze sector. Afgelopen week kregen we een bericht dat alle gemeenten in Brabant een contract hebben met Bureau Jeugdzorg (BJZ). We hebben ook gelezen dat er heel veel ontslagen gaan vallen. Hoe staat het met al die jeugdzorgaanbieders die dagelijks de kinderen en jongeren begeleiden? Heeft de provincie zich daar ook voor ingespannen? En waar komt het extra geld vandaan om BJZ de garanties te geven voor 2016?

In de Voorjaarnota wordt het voorstel gedaan om te investeren in een van Gogh musical van een commerciële producent. Daar is overheidsgeld toch niet voor! En wat als het mis gaat met die musical? Zijn we dan het geld kwijt?

De lijn van GroenLinks is mensen ondersteunen zodat zij zelf aan zet kunnen zijn in hun eigen omgeving en met elkaar. Wij zien veel positieve initiatieven ontstaan van energiecoöperaties, stadslandbouw, duurzaam bouwen, zorgcoöperaties, enzovoorts. Dit wordt de toekomst: initiatieven van onderaf, samen doen, zelf doen zonder te wachten op de overheid die met de oplossingen moet komen. Ter ondersteuning hiervan dienen wij de motie "Doe-budgetten voor Kleine Kernen" in. Die motie is op ons initiatief samen met het CDA gemaakt. Ook andere partijen dienen deze motie mee in. De motie is bedoeld om initiatieven van burgers in de kleine kernen te ondersteunen en krachtig te maken.

Mevrouw **Spierings** (D66) Kan mevrouw Brunklaus aangeven om wat voor initiatieven het zou moeten gaan?

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Om kleine initiatieven zoals bewonersoverleggen, groenaanleg, steunpunten voor ouderen, etc. met kleine budgetten te ondersteunen; kleine initiatieven waarin bewoners elkaar vinden, zich met elkaar kunnen verbinden en de leefbaarheid in hun omgeving op peil kunnen houden.

Mevrouw **Spierings** (D66): Wij vinden dit soort initiatieven op het gebied van sociale cohesie en leefbaarheid meer thuishoren bij de gemeenten. Op het moment dat de provincie provinciale taken delegeert aan bewoners, moeten wij die wel ondersteunen. Ik ben benieuwd naar de mening van mevrouw Brunklaus hierover.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Dat vinden wij ook. Wij stellen voor om het restant van de IDOP-gelden (Integraal Dorpsontwikkelingsplan) gereserveerd voor leefbaarheid, hiervoor in te zetten. Het gaat om een budget tussen €650.000 en 1 miljoen. In de motie staat het een cofinanciering is en dat de bewoners deze projectjes samen met andere partijen in hun gemeenten moeten gaan opzetten.

De **voorzitter**: Door de leden mw. Roijackers, mw. Knoet-Michels, mw. Klitsie en Van der Wel wordt het volgende amendement voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 4 juli 2014, behandelend de Voorjaarsnota 2014 (Statenvoorstel 47/14), besluiten dat:

- aan de tekst van beslispunt 2 van het ontwerpbesluit van het Statenvoorstel 47/14 Voorjaarsnota 2014 wordt toegevoegd: "(... begrotingsboekwerk 2015), met dien verstande dat de in Tabel 3 'Knelpunten binnen bestaand beleid' van Bijlage 1 A punt 2 genoemde bedragen voor 50%o worden besteed aan instanties ten behoeve van het ondersteunen van burgers in de omgevingsdialoog in het kader van de transitie naar een zorgvuldige veehouderij".

Toelichting:

- Op 7 februari zijn de Structuurvisie en de Verordening ruimte 2014 door PS vastgesteld.
- Agrarisch ondernemers hebben de opdracht om met hun omgeving in dialoog te gaan bij majeure bedrijfsveranderingen en -ontwikkeling.
- De gelden voor het knelpunt Agrofood gaan voor een groot deel naar communicatie-instrumenten. Het knelpunt Agrofood betreft nu zowel bewoners van urgentiegebieden (een klein deel van de Brabantse bevolking) als consumenten (heel Brabant, en meer). Focus op de eerste groep is (kosten)effectiever.
- Omwonenden ervaren een dialoog pas als dialoog als er sprake is van evenwichtigheid en wederkerigheid.
- Van burgerparticipatie kan pas sprake zijn als burgers geïnformeerd, bewust en weerbaar zijn.
- De positie van deelnemende burgers aan de dialoog is niet evenwichtig. Omwonenden in de dialoogtafel beschikken - in tegenstelling tot ondernemers en gemeenten - niet over professionele ondersteuning en over dezelfde mate van (gezondheidstechnische, juridische) kennis als de dialoogpartners.
- Onder andere de BMF, GGD en/of PRG kunnen burgers deze professionele ondersteuning bieden, in de vorm van onderzoek en advies over gezondheidsvraagstukken en juridische zaken.

Dit amendement maakt onderwerp uit van beraadslaging. Het krijgt nr. A10.

Door de leden mw. Brunklaus, mw. Aarts-van de Loo, mw. Wijnands, mw. Roozen en mw. Frijters-Klijnen wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 3 en 4 juli 2014, behandelend het Statenvoorstel 47/14 inzake de Voorjaarsnota 2014; constaterende dat;

- *de IDOP-regeling in 2014 zal zijn afgerond en er 72 projecten zijn gerealiseerd in kleine kernen van Brabant waarmee kernen leefbaar worden gehouden;*
- *met Leefbaarheid@Brabant (L@B) een vervolg wordt gegeven aan de IDOP-aanpak, waarbij de focus ligt op regionale samenwerking;*
- *bewoners steeds meer zelf moeten regelen om te kunnen blijven participeren in de samenleving;*
- *de IDOP-aanpak een grote burgerparticipatie heeft opgeleverd met grote betrokkenheid en zelfwerkzaamheid in de nabijheid van de eigen leefomgeving, die de samenleving graag behouden ziet;*

tevens constaterende dat;

- *de afstand tussen overheid en burger een punt van aandacht is en de dorpsraden en andere bewonersverbanden een verbindende rol hierin kunnen vervullen;*

- burgerparticipatie een belangrijke kracht is, waarbij bewoners eerder partner dan ontvanger zijn in initiatieven die de leefbaarheid van hun kern versterken;
- burgers gesterkt worden in het uitdagen en prikkelen van hun gemeente bij het maken van deze cultuuromslag, als zij hun initiatief met een beperkt budget kracht kunnen bijzetten, waarbij provinciale co-financieringsmiddelen een stimulerende rol kunnen spelen;
- burgers en dorpsraden door een provinciale co-financieringsregeling voor DOE-budgetten geprikkeld worden om initiatieven te ontplooien samen met hun gemeenten en andere partijen, zodat de leefbaarheid in hun kernen wordt versterkt,

overwegende dat;

- het aantrekkelijk maken van de kernen in Brabant zeer relevant is om de gevolgen van vergrijzing, ontgroening en krimp aan te pakken;
- het vinden van innovatieve en gedragen en gedeelde oplossingen voor de leefbaarheid in alle kleine kernen urgent is;
- de resterende middelen van de IDOP-regeling gereserveerd zijn voor leefbaarheid, zoals vastgesteld in het bestuursakkoord 'Tien voor Brabant',

verzoeken Gedeputeerde Staten:

- een eenvoudige regeling voor Doe-budgetten te ontwikkelen en deze via de commissie CS voor te leggen aan PS en daarbij de volgende uitgangspunten te hanteren:
deze regeling dient bestemd te zijn voor dorpsraden en andere georganiseerde bewonersverbanden in de kleine kernen van Brabant;
de bijdrage slechts verstrekt wordt als cofinanciering voor voorstellen waarbij de gemeente en/of andere partijen mede-financieren;
de regeling voor Doe-budgetten wordt ingevoerd voor de periode van 4 jaar en in 2015 ingaat;
- en voor de dekking van dit voorstel de overgebleven middelen van de IDOP regeling te gebruiken,

en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging. Zij krijgt nr. M33.

De heer Van der Wel heeft afgezien van zijn spreektijd en de heer Kap is niet aanwezig dus die kan ik het woord niet geven. Hij heeft wel moties ingediend.

Door de leden Kap, mw. Spierings en Van der Wel worden de volgende moties voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 3/4 juli 2014,
ter bespreking van de Voorjaarsnota,
constaterende dat:

- er recent veel websites gehackt zijn;
- zowel overheden als bedrijfsleven hiermee te maken heeft;
- als reactie hierop dit voorjaar het Nationaal Respons Netwerk (NRN) gestart is,

overwegende dat:

- in het Nationaal Respons Netwerk het Nationaal Cyber Security Centrum en ICT-responsorganisaties uit publieke en private sectoren hun ervaring, kennis en capaciteit op het gebied van Incident Respons bundelen;

- deze organisaties geloven dat onderlinge samenwerking de digitale weerbaarheid verbetert;
- binnen het NRN daarom organisaties worden gestimuleerd om kennis en ervaringen met elkaar te delen waardoor ook de eigen responscapaciteiten verbeterd worden;
- het een gezamenlijk maatschappelijk belang is om cyber aanvallen te voorkomen, verzoeken Gedeputeerde Staten:
- te onderzoeken of de provincie Noord-Brabant, al dan niet in IPO verband, kans ziet om aansluiting te zoeken bij het Nationaal Respons Netwerk;
- binnen afzienbare tijd PS hierover te berichten, en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt onderdeel uit van beraadslaging. Zij krijgt nr. M15.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 3/4 juli 2014, ter bespreking van de Voorjaarsnota, constaterende dat:

- er recent veel overheidswebsites gehackt zijn;
- daarmee ook gevoelige informatie in handen is gekomen van onbevoegden;
- burgers erop mogen vertrouwen dat overheidsdiensten informatieveiligheid zeer serieus nemen,

overwegende dat:

- de provincie Noord-Brabant zelf verantwoordelijk is voor informatiebeveiliging;
- de provincie Noord-Brabant een professionele organisatie is en die informatieveiligheid ook professioneel wil regelen;
- in februari 2013 de Taskforce Bestuur en Informatieveiligheid Dienstverlening van start is gegaan die overheden bij een adequate informatiebeveiliging assisteert, verzoeken Gedeputeerde Staten:

- te onderzoeken hoe ver de informatiebeveiliging nu op orde is en daarbij o.a. in te gaan op de implementatie van de standaarden, de inrichting van het auditing mechanisme, trainingen ten behoeve van bewustwording gebruikers en het meldingstraject bij verstoringen richting toezichthouder/NCSC;
- binnen afzienbare tijd PS hierover te berichten, en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging. Zij krijgt nr. M16.

Door de leden Kap, Smeets en Van der Wel wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 3/4 juli 2014, ter bespreking van de Voorjaarsnota, constaterende dat:

- de Omgevingsdiensten gebaseerd zijn op gemeenschappelijke regelingen waaraan provincie en gemeenten deelnemen;

- de Omgevingsdiensten besluiten nemen namens de deelnemers,

overwegende dat:

- de provincie streeft naar een efficiënte besluitvorming, ook van de Omgevingsdiensten;

- een goed mandaatbesluit van alle deelnemers ten gunste van de omgevingsdiensten daarbij essentieel is;
 - daar nu geen sprake van is zodat besluiten om louter administratieve redenen niet ondertekend kunnen worden;
 - hierdoor burgers, bedrijven en andere belanghebbenden onnodig lang moeten wachten op hun besluiten;
 - hierdoor onnodige kosten worden gemaakt door de Omgevingsdienst,
- roepen Gedeputeerde Staten op:
- gemeenten die het mandaat richting de Omgevingsdiensten nog niet passend hebben vormgegeven te bewegen dit alsnog te doen binnen acht weken van heden;
 - PS binnen afzienbare tijd te berichten over de voortgang van het voorgaande, en gaan over tot de orde van de dag."

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging. Zij krijgt nr. M17.
Door het lid Kap wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 4 juli 2014, besprekende de Voorjaarsnota, constaterende dat:

- *De WRR het rapport 'Naar een lerende economie' heeft uitgebracht en hierin pleit voor het ontwikkelen van een strategie gericht op het verdienmogen van Nederland waarin beleid voor economie, innovatie en arbeidsmarkt samenkomt;*
- *naar aanleiding van dit rapport op 24 juni 2014 een motie-Slob en Samsom (27406, nr. 214 herdruk) in de Tweede Kamer is aangenomen;*
- *deze motie toeziet op een bijdrage van het Rijk aan actieplannen om innovaties te stimuleren waarbij op initiatief van de regio gewerkt wordt aan structurele versterking van de economie,*

overwegende dat:

- *de provincie Noord-Brabant de structurele versterking van de economie als kerntaak ziet en benoemd heeft als een van de speerpunten in de Agenda van Brabant;*
- *in Brabant overheid, bedrijfsleven en anderen samen hard werken aan het onderzoeken en realiseren van innovaties,*

verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *naar aanleiding van de aangenomen motie-Slob en Samsom in contact te treden met het Rijk om te bezien op welke wijze het rijk een concrete bijdrage kan leveren aan de ambities van de provincie Noord-Brabant ten aanzien van innovatie en de structurele versterking van de economie,*
- en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging. Zij krijgt nr. M28.
Daarmee zijn wij gekomen aan het einde van de eerste termijn van de zijde van uw Staten. Ik stel voor dat wij tien minuten tijd nemen voor het voorbereiden van de beantwoording. Die heeft al voor een deel kunnen plaatsvinden omdat een deel van de moties en amendementen al bekend was.

De vergadering wordt 15.45 uur tot 16.00 uur geschorst

De **voorzitter**: Voor het antwoord van het college in eerste termijn is totaal een klein uur spreektijd beschikbaar. Dat wil niet zeggen dat dit helemaal gebruikt moet worden. Wij beginnen met gedeputeerde Van Heugten.

Motie M9 is twee keer gewijzigd. Bij de eerste wijziging is als ondertekenaar toegevoegd het lid mw. Roijackers van de fractie van GroenLinks. De gewijzigde motie heeft nr. 9a gekregen. Daarna is er een tweede wijziging geweest: het lid mw. Van Iersel van de fractie van de SP heeft de motie mede ondertekend. Deze gewijzigde motie maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. M9b.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Voorzitter. Hier staat om twee redenen een trotse gedeputeerde. Toen wij twee maanden geleden de Voorjaarsnota schreven en een inleidende tekst maakten, vroeg ik de schrijver of hij kort kon samenvatten wat er deze periode allemaal aan grote zaken is gebeurd. Ik zal u omwille van de tijd de hele opsomming besparen, maar dat zou anderhalve pagina toegevoegd hebben aan de tekst van de Voorjaarsnota. Dat ging van economisch programma, naar natuurprogramma, cultuurprogramma en alle andere grote zaken die wij gedaan hebben inclusief de investeringsfondsen. Kortom, hier zitten een hardwerkend college en hardwerkende Staten, ondernemend, besluitvaardig en resultaatgericht. In het kader van dat harde werken moet ik u als Staten feliciteren, u hebt ons vandaag numeriek overtroffen met het aantal moties en amendementen. Er wordt hard gewerkt in deze zaal!

Ik begin met de suggestie van de CDA-fractie om eens te kijken hoe wij kunnen communiceren over de besteding van de Essentmiddelen, hoe wij duidelijk kunnen maken wat wij ermee doen en daarvoor elk jaar een open Essentdag te organiseren. Wij vinden dat een goed idee. Misschien is het wel goed om te kijken of dat elke twee jaar zou moeten gebeuren in plaats van elk jaar, omdat de investeringen die wij doen geen zaken zijn die vandaag of morgen resultaat laten zien. Het is niet zo dat wij vandaag investeren en morgen winst maken of dat meteen het rendement van die investeringen zichtbaar is. Dat bleek ook wel uit de artikelen in het Brabants Dagblad. Het gaat vaak om zaken van een lange adem. Tijd is geld in dezen. Wie geen tijd heeft, betaalt veel geld; wie wel veel tijd heeft, krijgt veel geld. Dat is het adagium in deze opzet.

De heer Van Hattem van de PVV-fractie merkte op dat dit college de neiging heeft over zijn graf heen te gaan regeren. Hij doelde daarmee op een aantal zaken dat in deze Voorjaarsnota structureel gemaakt is.

Twee punten daarover. In de eerste plaats heeft dit college niet de neiging om vijf maanden voor het einde van de bestuursperiode gas terug te nemen en een beetje in een luie stoel te gaan zitten. Wij willen met dit college vol gas over de eindstreep gaan en hopen dat de Staten daaraan meewerken. Ten tweede hebben wij gezien dat het van een prudent, consistent en consequent financieel beleid getuigt om ervoor te zorgen dat alle zaken, verplichtingen en contracten die deze periode zijn aangegaan ook in de toekomst zo goed mogelijk van financiële dekking worden voorzien en niet allemaal over de schutting van de volgende bestuursperiode worden gezet. Wij hebben geprobeerd alle structurele zaken die nog niet voorzien waren van een structurele dekking heel nadrukkelijk naar voren te brengen, dat te corrigeren en in de Voorjaarsnota aan u voor te leggen om die straks op deze manier te kunnen verwerken. Bovendien zijn er bij onze provincie verzoeken binnengekomen om mee te praten over belangrijke projecten zoals het Deltaprogramma, Eindhoven Airport en de landzijdige ontsluitingen en het PHS om tot een consensus te komen. Daarvoor is echter wel financieel commitment op de lange

termijn nodig. Wij hebben gemeend dat zorgvuldig te doen door dat nu met u te bespreken. De resultaten komen de komende tijd bij u terug. De bestuursovereenkomst in het kader van het PHS wordt nog deze bestuursperiode aan u voorgelegd. De uiteindelijke afspraken die met Eindhoven Airport gemaakt worden, zullen ook met u besproken worden. Ook het Deltaprogramma komt bij u terug zodra er met de andere partijen overeenstemming is bereikt. Op deze manier gaan wij niet op de pof leven, maar zorgen wij ervoor dat er voor de komende bestuursperiode een realistisch beeld is van welke verplichtingen reeds aangegaan zijn en over welke middelen beschikt kan worden. Een aantal woordvoerders hebben vragen gesteld over de landzijdige ontsluiting van Eindhoven Airport. Mevrouw Geeraedts van de fractie van de VVD heeft gevraagd hoever het hiermee staat en of wij voorwaarden gesteld hebben aan een bijdrage voor die landzijdige ontsluiting.

Op dit moment vinden er gesprekken plaats met het SRE, de gemeente Eindhoven, het Rijk en met ons over de gebiedsontwikkeling rondom Brainport Innovatie Campus waar Eindhoven Airport aan grenst. De voorwaarden die wij stellen om daar mee te financieren zijn drieledig. De investering is aan de orde als de groei van Eindhoven Airport daadwerkelijk doorgaat. U weet dat met de Alderstafel een fasering aangebracht is in de mogelijke groei van Eindhoven Airport. Thans zitten wij in de eerste fase en die wordt volgend jaar geëvalueerd. Uit die evaluatie moet blijken of Eindhoven Airport verder kan groeien. Dat doen wij aan de Alderstafel. De provincie is daarbij vertegenwoordigd. In die Alderstafel worden de criteria of Eindhoven Airport verder kan groeien volgend jaar getoetst. Als die toetsing positief uitvalt, kan die groei plaatsvinden.

Wij hebben gezegd dat de provincie inhoudelijk natuurlijk wel achter de ontsluitingscultuur moet kunnen staan.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Wat is de status van het bedrag dat wij apart zetten? De uitwerking moet nog komen. Er ligt geen Statenmededeling of iets dergelijks onder, zoals dat bij het PHS wel het geval is. Het is ook een beetje een dubbelslag omdat Brainport Innovatie Campus en bereikbaarheid wat ons betreft misschien iets beter te motiveren is dan de bereikbaarheid van Eindhoven Airport, om de doodeenvoudige reden dat Eindhoven Airport de afgelopen periode al heel hard gegroeid is en de geluidshinder ook nog eens veel groter blijkt te zijn. Kortom, de uitwerking moet nog komen.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Een kleine correctie, mijnheer Bouwman, want ik hoorde uw fractievoorzitter ook zeggen dat de geluidshinder groter blijkt te zijn dan altijd gedacht werd. Dat is niet zo. Het heeft te maken met twee verschillende berekeningsmethodieken: een voor militaire luchtbases en een voor de burgerluchtvaart. Dat wordt een zeer technische discussie. Die gaan wij op een andere keer aan. Bij de landzijdige ontsluiting van Eindhoven Airport en Brainport Innovatie Campus is sprake van een totale gebiedsontwikkeling. De provincie is daarbij betrokken. In die gebiedsontwikkeling is ook sprake van een betere ontsluitingsstructuur. Wij hebben meegesproken over de inhoudelijke variant. Moet dat een extra aansluiting op de A58 zijn in combinatie met de A2? Of moet het juist een hele nieuwe aansluiting op de A2 zijn? Wij hebben daar o.a. vanuit de ruimtelijke portefeuille inhoudelijk over meegesproken. Wij hebben belang bij de ontwikkeling van de Innovatie Campus en wij hebben belang bij een goede ontwikkeling van Eindhoven Airport. In dat verband hebben het Rijk en de gemeente gekeken of de provincie bereid is mee te investeren. Het Rijk is inmiddels

zover dat het daarin wil investeren en dat geldt ook voor de gemeente. Wij hebben gezegd dat wij eerst met de Staten willen kijken in hoeverre zij daartoe bereid zijn. De onderbouwing van het bedrag heb ik gegeven bij de beantwoording van de technische vragen van de heer Smeulders. Het gaat om een investering van 90 miljoen euro: de helft Rijk en de helft regio. Als de gemeente samen met bedrijven de helft doet en de provincie en het SRE de andere helft, komen wij uit op ongeveer 12 miljoen euro. Wij vinden dat een heel realistische bijdrage. Het SER-gebied krijgt zijn eigen uitkering voor verkeer- en vervoermiddelen. Dit is een additionele investering. Wij hebben daaraan de voorwaarde gekoppeld dat wij het inhoudelijk ermee eens kunnen zijn en dat de groei van Eindhoven Airport ook daadwerkelijk moet plaatsvinden. Dit komt in de toekomst aan de orde. Wij zien het als een totaaloplossing voor de bereikbaarheid van de hele Brainportregio. Op het moment dat Eindhoven Airport niet groeit en de kwetsbaarheid van het hoofdwegennet niet wordt ondersteund met een goede regionale verbidingsstructuur aan de oostkant van de regio, behouden wij ons het recht voor om er nog eens over na te denken of wij dat bedrag van 12 miljoen euro wel moeten inzetten.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): De gedeputeerde geeft volgens mij geen antwoord op de vraag wat de status daarvan is. Beslissen wij nu? De rijksoverheid vraagt immers een soort toezegging. Wat is de status van die toezegging? Zijn wij dat geld reeds kwijt en volgt de nadere invulling nog, of kan die bijdrage te zijner tijd geskipt worden als niet voldaan wordt aan de voorwaarden waarover de gedeputeerde zojuist sprak.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Wij zijn duidelijk geweest in de Voorjaarsnota. Het betreft hier een reservering met het doel om nu politiek commitment aan te gaan. De feitelijke besluitvorming en de feitelijke besteding vinden later plaats op het moment dat het project daadwerkelijk doorgaat. Dan komen wij bij u terug met de mededeling dat de reservering niet doorgaat omdat wij er niet uitgekomen zijn, of dat de reservering wel doorgaat op grond van wat wij met elkaar bereikt hebben en dan wordt de reservering ingeboekt in de meerjarenplanning.

De heer **Van den Berg** (PVV): De heer Van Heugten geeft aan dat het Rijk volledig meegaat, maar ik heb een week of drie geleden in de krant gelezen dat de geplande afslag op de A58 richting Eindhoven Airport van de baan zou zijn, of in ieder geval uitgesteld. Klopt dat? Wat zijn de financiële consequenties daarvan?

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Er is aanvankelijk gestudeerd op een nieuwe afslag op de A2, dus een nieuwe uitrit naar Eindhoven Airport. Die variant is van de baan en wordt vervangen door een variant waarbij de bestaande afslag naar Eindhoven Airport op de A2 wordt verbeterd en de bestaande aansluiting op de A58 naar Oirschot gaat functioneren als een tweede aansluiting voor Eindhoven Airport. Wij noemen dat challenge-groepvariant. Daarover heeft o.a. de Stichting Brabants Landschap meegedacht. Die variant is inmiddels door het Rijk en door ons geaccordeerd en daar zullen wij waarschijnlijk op uitkomen.

Mevrouw **Spierings** (D66): De procedure rondom de 12 miljoen euro voor Eindhoven Airport begint mij langzamerhand duidelijk te worden. Ik heb daarover nog twee vragen.

Wat is de rol van Provinciale Staten bij het verder vormgeven van de plannen en de besluitvorming daarover? Hoe ziet de planning eruit?

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Met het vaststellen van de Voorjaarsnota geven de Staten het college toestemming het gesprek aan te gaan om te komen tot een oplossing waarvoor maximaal 12 miljoen euro aan middelen ingezet kan worden. De voortgang is afhankelijk van de snelheid waarmee de besluitvorming bij de gemeente en het Rijk plaatsvindt. Wij verwachten dit die in dit najaar bij het MIRT (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport) wordt afgerond, maar dat is niet helemaal zeker want dan moet de businesscase helemaal sluiten en dat is op dit moment nog niet het geval. Daarna kunnen wij dit in de volgende begroting of in de voorjaarsnota met u vastleggen.

Mevrouw **Spierings** (D66): Ik snap waarover wij nu beslissen en als de uitwerking van de plannen ons niet aanstaat, kunnen wij alsnog bij de volgende begroting of voorjaarsnota zeggen dat wij tegen zijn en dat wij het niet zien zitten.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Wij zullen in de gesprekken aangeven dat er een reservering is gemaakt van 12 miljoen euro en dat wij van de Staten toestemming hebben om de onderhandelingen langs deze lijnen in te zetten, onder voorbehoud van een definitieve instemming van de Staten over de besteding van die middelen.

De heer Leenders van de fractie van de PvdA sprak over ontwikkelingen op mobiliteitsgebied. Hij vroeg zich af of deze gedeputeerde niet te conservatief was en de ogen sloot voor ontwikkelingen die er zijn bijvoorbeeld op het gebied van zelfrijdende auto's. Een van de studies naar het effect van de zelfrijdende auto's op de mobiliteit laat zien dat wij weleens veel meer asfalt nodig zouden kunnen hebben. Heel veel mensen die nu geen auto rijden omdat zij het niet meer kunnen, zouden dan weer wel kunnen gaan rijden omdat de auto het zelf kan. Dit punt kan een rol spelen bij de ontwikkeling van zelfrijdende auto's. Cooperatieve driving -- het in treintjes rijden van auto's -- kan betekenen dat er op enig moment minder file is en capaciteit van bestaande wegen beter benut wordt. De provincie doet volop mee in dit soort projecten op de A67 en de A58 om in ieder geval voor de komende tien jaar een oplossing te hebben omdat de verbreding van dit soort wegen in Nederland zeer langlopende projecten zijn. Wij zijn echt zeer betrokken bij deze nieuwe ontwikkelingen op het gebied van mobiliteit. Mijn opmerking tijdens de informatieavond was eigenlijk bedoeld om aan te geven dat er geen gemakkelijke oplossingen zijn voor de bereikbaarheid van Brainport Oost. Toen een raadslid zei: als wij een beetje meer carpoolen zijn wij eruit en kunnen wij 800 miljoen euro aan andere dingen besteden, heb ik gezegd dat dit volgens mij iets te simpel gedacht was en niet iets wat je in deze tijd als een goede oplossing kunt zien.

Er is ook gevraagd naar Lelystad Airport. Misschien is het beter om hierop terug te komen in de commissie, maar vooralsnog is de groei van Eindhoven Airport onafhankelijk van het antwoord op de vraag of Lelystad Airport tweede nationale luchthaven wordt.

De **voorzitter**: Misschien kan de gedeputeerde de resterende minuten gebruiken om een oordeel te geven over de moties en amendementen die op zijn portefeuille betrekking hebben.?

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Dat doe ik, voorzitter, nadat ik nog drie vragen heb beantwoord.

In het kader van het Landelijk Verbeterprogramma Overwegen (LVO) is gevraagd of de Brabantse prioriteiten op orde zijn en hoe het zit met de cofinanciering. Ik hoop de commissie hierover in september meer duidelijkheid te kunnen geven.

Mevrouw Kerkhof van de CDA-fractie vroeg naar de financiering van de Maaslijn. Die komt uit de BDU-middelen (Brede doelluitkering verkeer en vervoer). Die is voorzien in de planning van de BDU-middelen en daarmee afgedekt.

Mevrouw Spierings van de fractie van D66 vroeg naar het eerstvolgende lobbymoment op de spooragenda en waar wij dan op inzetten. Wij vinden het realiseren van internationale spoorverbindingen zeer belangrijk. Het gaat echter over zeer lange termijnen. De ombouw van de Betuweroute in Duitsland vergt ongeveer zeven jaar. Daar wordt meer dan 70 kilometer nieuw spoor aangelegd. Gedurende die tijd wordt er omgeleid en kan ook de intercity naar Düsseldorf niet opstarten. Wij stellen ons zeer actief op om dit voor elkaar te krijgen.

Mevrouw Brunklaus van de fractie van GroenLinks stelde dat er nu een beetje als mosterd na de maaltijd gekozen wordt voor een V3plus-oplossing. Dat is nog duurder en zoals de heer Van Hattem van de PVV al zei: het is al duur genoeg met de oplossing die wij nu voor ogen hebben.

Ik begin met motie M7 van de fractie van de PVV over het inhaalverbod op snelwegen. Ik zal het omwille van de tijd kort houden, want wij hebben daarover in de Staten al twee keer gesproken. De heer Van den Berg is van mening dat wij erop moeten aandringen dat er meer vrachtwagenverboden komen. Ik heb al aangegeven dat het college van mening is dat er een zeer goede balans zit tussen de besluitvorming van Rijkswaterstaat en de afwegingen over veiligheid en doorstroming. Daarom willen wij deze motie ontraden.

Motie M8 van de fractie van de PVV betreft het HOV2-traject in Eindhoven. Inhoudelijk ligt de uitvoering hiervan bij de gemeente Eindhoven en het SRE-gebied. In de vorige bestuursperiode hebben wij 400 miljoen euro impulsmiddelen ingezet voor OV-netwerk Brabantstad en andere infrastructuurprojecten. Wij toetsen dit project uitsluitend op de subsidievoorwaarden en rekenen daarop af. Deze motie is daarmee niet in samenspraak en derhalve ontraden wij die.

De heer **Van den Berg** (PVV): Daarom heb ik ook het woord "adviseren" gebruikt in deze zin. Ik stel voor de verdere subsidiëring te stoppen maar qua besluitvorming te adviseren.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Dan zou ik het inhoudelijk met uw advies eens moeten zijn, maar ik kan het niet altijd inhoudelijk eens zijn met de overwegingen. Ik blijf bij ontraden.

Motie M9b gaat over vergroening van geluidsschermen. Ik ben het volledig met de indieners eens dat geluidsschermen enorm aan kwaliteit kunnen winnen door vergroening. Dat is beter voor de natuur en de stofopvang etc. Ons college heeft geen bezwaar tegen deze motie, maar wij hopen wel dat u ons bij de uitvoering de vrijheid geeft. Wij willen kijken hoe wij dat bij de provinciale wegen zo veel mogelijk kunnen doen. Wij streven naar goede voorbeeldprojecten. Wij willen het bureau ruimtelijke kwaliteit erbij betrekken en misschien ook de Brabantse Stijlprijs erbij betrekken om breed uit te dragen dat wij dit een goede ontwikkeling vinden.

Motie M10 van de PVV gaat over het PHS. Met deze motie wordt het college gevraagd om alsnog de Maaiveldplus-variant volledig te laten onderzoeken. Deze motie komt als mosterd naar de maaltijd nu wij met het Rijk overeenstemming hebben bereikt over wat wij gaan doen, welke bijdragen er van gemeenten en provincie bij betrokken zijn. Ik verwijs ook nog even naar de Statenvragen die de heer Van den Berg hierover heeft gesteld en die deze week beantwoord zijn. Het college ontraadt deze motie.

Motie M21 van de fractie van D66 gaat over transparante financiën. Met deze motie wordt het college verzocht onze gegevens beschikbaar te stellen aan het Open Data portaal. Wij hebben daartegen geen bezwaar. Wij denken dat dit mogelijk is.

Motie M31 van de fractie van de PvdA gaat over het PHS Boxtel. Ondanks dat het een sympathieke motie lijkt, moeten wij die toch ontraden en wel om twee redenen. Op de eerste plaats is de motie overbodig omdat ik de gemeente Boxtel al heb toegezegd dat wij zullen kijken hoe wij kunnen ondersteunen bij het oplossen van knelpunten op het omleidingstracé dat Boxtel kiest als alternatief voor de onderdoorgang bij het spoor. Op de tweede plaats zou deze motie ook discriminerend zijn omdat in de motie wordt gevraagd uit de middelen van reguliere regelingen zoals Fiets in de Versnelling, programma's voor spoorse doorsnijdingen, het GGA etc. iets extra's voor Boxtel te doen. Dat betekent afwijken van de subsidievoorwaarden en dat kunnen wij niet maken tegenover andere gemeenten. Alle gemeenten met goede plannen zijn bij ons welkom. Wij hebben toegezegd Boxtel te zullen steunen zodat zij daarmee in de goede subsidieaanvragen terechtkomt. Daarmee is deze motie overbodig en wil ik die ontraden. Bovendien zijn de feiten niet helemaal correct.

De heer **Van den Berg** (PVV): De beantwoording van de Statenvragen over de maaiveldplus-variant heb ik nog niet gezien. Als de gedeputeerde ons die zou willen toesturen, kunnen wij daarop in tweede termijn terugkomen.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Ik zal het even nakijken, maar ik denk dat zij gisteren of eergisteren op het SIS (Staten Informatie Systeem) zijn geplaatst onder "nieuwe documenten". Als dat niet zo is, zal ik ervoor zorgen dat u die antwoorden zo snel mogelijk via de mail krijgt toegezonden. Ik kijk even naar de griffie of dat kan.

De heer **Smeulders** (PvdA): Ik twijfelde even of ik zou reageren, maar ik kan het niet laten. In deze motie spreken de Staten zelf ook iets uit en niet alleen dat GS een eerdere min of meer gedane toezeggingen nogmaals moeten bevestigen. De gedeputeerde zegt dat het discriminerend is, maar hij heeft in de commissie zelf gezegd dat hij Boxtel wil helpen om andere goede ideeën te bedenken. Is dat dan niet discriminerend ten opzichte van andere gemeenten, want daar doet hij dit niet?

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Wij hebben gezegd dat wij met Boxtel bij de uitvoering van het project samen willen kijken welke onderdelen daarvan mogelijk in aanmerking komen voor bestaande subsidieregelingen. Dat kan zijn Fiets in de Versnelling als het gaat om een veilige fietsoversteek, het kunnen ook reguliere GGA-middelen zijn (GebiedsGerichteAanpak). Wij hebben toegezegd dat wij Boxtel daarin zullen ondersteunen. Ik kan echter niet zeggen dat Boxtel voorrang krijgt bij de GGA-middelen, dat bepaalt de GGA-regio zelf.

De heer **Smeulders** (PvdA): Wat de gedeputeerde nu zegt, staat volgens mij exact in deze motie. Hij interpreteert mijn motie anders, daar ligt het aan.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Ik denk dat wij hetzelfde bedoelen. Ik hoop dat mijn toezegging voldoende is om de motie in te trekken, mijnheer Smeulders. Wij hebben hetzelfde voor ogen en daarmee komt Boxtel op de beste manier aan zijn trekken.

Motie M38 van de fractie van de PVV gaat over opcenten motorrijtuigenbelasting. Die motie is volgens mij niet voor het eerst in deze Staten aan de orde. Wederom ontraadt ons college deze motie. De opcenten motorrijtuigenbelastingen betreffen geen doelbelasting maar een algemeen heffingsmiddel. Het college meent dat het goed is om dat ook zo te houden.

Motie M39 is eveneens voorgesteld door de fractie van de PVV en gaat over de definitie duurzaam. Het is een creatieve taalkundige vondst, maar wij zouden deze motie toch willen ontraden omdat ik denk dat mijn collega Van den Hout dan een hele nieuwe beleidsnota moet gaan schrijven om alle duurzaamheidszaken aan te passen.

Tot slot kom ik bij het amendement A8 dat betrekking heeft op de portefeuille van onze commissaris. Om praktische redenen zal ik namens hem het collegestandpunt verwoorden. De motie is ingediend door de fracties van de VVD, de SP, de PvdA, het CDA en de PVV en gaat over financiële ondersteuning Taskforce Brabant Zeeland 2014-2016. Het college heeft geen bezwaar tegen dit amendement en ziet het als een ondersteuning van een goede inzet op dit domein. Ik kan namens de portefeuillehouder melden dat wij kritisch kijken hoe wij deze middelen inzetten. Het zal vooral gericht zijn op slimmer werken en op het ondersteunen van kleine gemeenten bij de aanpak van criminaliteit.

De heer **De Boer** (GS;VVD): Voorzitter. Ik wil graag mevrouw Geeraedts en mevrouw Spierings complimenten maken want zij hebben mij geweldig geholpen met hun bijdragen. Mevrouw Geeraedts heeft gesproken over de uitnodigingsstrategie en de integraliteit die deze met zich brengt op weg naar de Omgevingsvisie 2018. Mevrouw Spierings was ook aanwezig bij de Internationale Architectuur Biënnale en heeft daar goed gehoord hoe de mozaïekmetropool Brabant of de tapijtmecropool zoals die in Vlaanderen wordt genoemd, zijn beslag krijgt om daarmee de agglomeratiekracht van deze regio te vergroten. Dat betekent, mevrouw Spierings, dat wij niet alleen naar onze eigen provincie kijken maar nadrukkelijk onze collega's erbij betrekken. In het najaar vindt er een soortgelijke sessie plaats en daarvoor hebben wij alle provinciebestuurders met de portefeuilles economie en ruimte uitgenodigd om met ons te debatteren over dit soort onderwerpen. Daarbij hebben wij inderdaad de nieuwe ambtenaar nodig, mevrouw Geeraedts. Ik zie ook in mijn portefeuille dat wij -- om de woorden van de commissaris te lenen -- steeds meer gaan naar "aanvonken in plaats van afvinken". Die mentaliteit is niet alleen bij het bestuur maar ook bij onze medewerkers steeds meer aanwezig om daarmee de uitvoeringsplanologie handen en voeten te kunnen geven.

Dat vertrouwen moeten de Staten ook hebben, net zoals wij vertrouwen hebben in de Staten. Wij hebben vaak een debat over de vraag hoe wij iets het beste gaan aanpakken. Welk niveau willen de medewerkers en de Statenleden zien om te kunnen beoordelen of er een volgende stap gezet wordt. Uit dat samenspel tussen de Staten, GS en onze ambtenaren kan een gouden driehoek ontstaan. Dat vertrouwen is er zeker bij mij.

Mevrouw Geeraedts sprak over het beleid met betrekking tot de veeboeren in Limburg. Ik ben bang dat mijn Limburgse collega aan het ontdekken is, dat alle ruimte geven geen weg is die hij moet bewandelen. Dat hebben wij al vastgesteld in 2011 in ons koersdocument Stad en Platteland. Ik merk het ook in Gelderland. U weet ook dat in Groningen ondertussen ook een soort BZV (Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij) ontstaat, een maatlat waarbij men het getal 7,5 hanteert om uiteindelijk te kunnen produceren.

Mevrouw Brunklaus bracht veel verdriet over tafel. Ik deel dat verdriet niet maar word wel verdrietig van haar bijdrage. Zij doet alsof er sinds 2011 niets is gebeurd. Zij doet daar enerzijds onze ambtenaren en anderzijds heel veel mensen in het veld zeer tekort mee. Ik kan mij voorstellen dat zij niet alles ziet, want zij is niet dagelijks met dit proces bezig. Ik zou de themacommissie TSP na de zomervakantie graag weer eens willen bijpraten met name over de beelden die zijn of kunnen ontstaan en om goed zichtbaar te maken welke stappen er al zijn gezet. Daarom was ik zo blij dat met de brief die de voorzitter van de Stuurgroep Dynamisch Platteland, de heer Peter Maas, aan u heeft gestuurd om te laten zien waarmee de gemeenten bezig zijn. De gemeenten, mevrouw Geeraedts, pakken op dit moment de draad op. Ik ben heel blij dat zij hebben aangegeven in september het debat te zullen aangaan hetzij in een commissie, hetzij in het college, hetzij in de raad. Dat maakt mij niet uit, als zij maar het debat aangaan met het veld, een straat, een gehucht, en er oplossingen komen die wij met elkaar hebben bedacht.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): De stuurgroep is inderdaad druk bezig. De knelpunten worden aangewezen, maar kennelijk komt men nog niet tot aanwijzing van de urgente gebieden. Komt dat omdat men er nog niet aan toe is, of omdat men niet weet of er geld komt, of wat er in het instrumentenkoffertje komt? Waar zit hem dat in, of zijn wij gewoon nog te vroeg?

De heer **De Boer** (GS;VVD): U hebt eigenlijk al drie antwoorden gegeven, mevrouw Geeraedts. U bent niet te vroeg met het stellen van de vraag, maar het is te vroeg omdat net de collegevorming achter de rug is en een groot aantal nieuwe wethouders zich in het veld aan het bewegen is. Ik heb die onlangs allemaal ontmoet en wij hebben onze klokken gelijkgesteld. Zij zoeken naar de beste manier om binnen hun gemeenten die aanwijzingen te doen om daarmee op korte termijn de grootste knelpunten te kunnen oplossen. Wij hebben daarbij ondersteuning gegeven via het urgentieteam. Dat team bestaat uit een hele groep mensen van allerlei verschillende disciplines. Daar gaat o.a. veel geld naar toe en niet naar reclame of speeches om de gemeenten te helpen. Wij hebben ook mediators rondlopen in het veld die gesprekken aangaan met die mensen om hen te ondersteunen. In dat proces zitten wij nu. Een groot aantal gemeenten heeft aangegeven zeer bekwaam en welwillend te zijn om in september in door hen te bepalen gremia die urgentiegebieden of de knelpunten in het veld aan te wijzen om er echt op in te kunnen steken.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Ik zou graag de gedeputeerde het signaal willen meegeven dat ik van een paar gemeenten heb gehoord, namelijk dat de neiging bestaat om het vooruit te schuiven en eerst af te wachten wat het urgentieteam doet. Als dat verwarring geeft denk ik dat wij ons doel voorbijschieten.

De heer **De Boer** (GS;VVD): Ik heb dat signaal ook gekregen in de bijeenkomsten met de wethouders. Zij vragen zich af of het hebben van een urgentiegebied een nadeel of een voordeel is en wat het aanwijzen betekent. Ik heb alle wethouders ervan kunnen overtuigen dat zij hiermee moeten doorgaan, enerzijds omdat dit een eis van de Staten is en anderzijds omdat zij het aan de samenleving niet meer kunnen uitleggen als zij op hun handen blijven zitten. Dat besef is ondertussen aanwezig bij de gemeenten. Ik ben uitermate blij dat de draad wordt opgepakt. De ene gemeente loopt sneller dan de andere, de ene wil ook sneller gaan dan de andere, maar ik blijf als een duvelstoejager namens u sturen in dat proces.

Mevrouw Kerkhof heeft gevraagd of wij de gemeenten met raad en daad bijstaan. Dat is inderdaad het geval. Zij vraagt ook naar de stand van zaken bij de kantorenleegstand. Ik kan daarover kort zijn. In alle vier RRO's (Regionale Ruimtelijke Overleggen) hebben wij afgesproken dat er aan het eind van dit kalenderjaar opnieuw regionaal overleg is. Dan spreken wij over de afspraken over de kantorenleegstand en hoe de gemeenten zullen handelen binnen het regionaal gebied en hoe vanuit de provincie gehandeld wordt. Daarnaast zijn er de kantoren van het Rijk. Verschillende leden van het college zijn in overleg met het Rijk om te zien hoe de vrijkomende rijksgebouwen zodanig kunnen worden ingezet dat dit leidt tot iets dat bijdraagt aan onze samenleving zonder dat er een grotere leegstand ontstaat. Dit proces loopt.

Mevrouw Kerkhof vroeg of wij konden toelichten waar die 4 miljoen euro allemaal naar toe gaan. De heer Van Hattem vroeg dat ook. Het gaat niet alleen om reclamefolders, wij praten over kennis en onderzoek. Dat vinden wij in Brabant uitermate belangrijk. Ik kom er zo meteen op terug. Het gaat over het sluiten van de kringlopen en over het Verbond van Den Bosch. Het is stil rondom het Verbond van Den Bosch. Dat is logisch. Ik heb uitgelegd dat wij dit hebben geïnitieerd en de vorige periode daarmee gestart zijn. Wij hebben gezegd dat wij het een jaar zouden financieren en dat het Verbond van Den Bosch daarna zelfstandig moet zijn. Wij blijven erin zitten als onderdeel van de keten. Ook het kabinet en de staatssecretaris zijn ervan overtuigd dat je die keten moet sluiten. Ik heb al eerder aangegeven dat de staatssecretaris hierop insteekt en dat doen wij ook. Binnenkort ontvangen wij de directies van verschillende grote retailers om daarover met hen te spreken. Ook de Stuurgroep Brabantberaad zal een bijdrage leveren om de keten van het Verbond van Den Bosch verder te versterken. Het geld wordt bijvoorbeeld ook besteed aan de certificaten. Een van de pijlers van de BZV is immers dat wij gecertificeerde bedrijven willen honoreren en niet gecertificeerde bedrijven op achterstand moeten zetten omdat zij niet vooruit willen in ons beleid duurzame veehouderij 2020. Wij hebben ook middelen nodig voor het innovatiepanel dat moet bezien in hoeverre de innovatie wel of niet bijdraagt aan een verduurzaming van die veehouderij. Dat zijn de middelen die wij nodig hebben in dat proces, het gaat niet om het uitgeven van een foldertje.

Motie M11 van de PVV handelt over het energiebeleid. Dat is een dankbaar onderwerp voor ons allen. In de motie wordt gesproken over windenergie enerzijds en biomassa anderzijds. Het mag bekend zijn dat de PVV een ander energiebeleid nastreeft dan het beleid dat wij hier in deze Staten gezamenlijk hebben vastgesteld. Daarbij hoort windenergie en biomassa. Bij de biomassacentrales handelen wij altijd volgens de vergunningenlijn in de WABO. Zij moeten voldoen aan de juridische normering over emissies en dat soort zaken. Over windmolens hebben wij afspraken gemaakt met het

Rijk. Ik heb de heer Van den Berg al eens eerder uitgelegd dat, hoe je ook mag denken over windenergie, als wij op onze handen gaan zitten, zal het Rijk...

De heer **Van den Berg** (PVV): Motie M11 gaat niet over het voor of tegen windenergie zijn, het gaat ook niet over voor of tegen biomassa zijn, de motie gaat over effectiviteit van beleid. Als u de motie goed leest, ziet u wat het effect daarvan is. Ik vraag straks een hoofdelijke stemming aan zodat de Brabander weet wie hier in dit verhaal meegaat. Dit wordt binnen vijf jaar het grootste schandaal dat ooit in Nederland is voorgekomen: het Energieakkoord duurzame groei. De gedeputeerde kan mij nu uitlachen, maar binnen vijf jaar staan zij allemaal voor het hekje. Ik heb de beste man van het SER Energie-akkoord al gewaarschuwd. Ik heb hem gezegd: bereid maar een goed verhaal voor, want u krijgt een probleem! Straks bij de laadpalen zal ik een mooi voorbeeld geven van waaraan wij geld uitgeven. Dat is behoorlijk schokkend!

De **voorzitter**: U hebt nog niet een expliciet oordeel gegeven over de motie.

De heer **De Boer** (GS;VVD): Ik denk dat u uit mijn woorden begrepen hebt, dat wij de motie ontraden.

Motie M18 is ingediend door een groot aantal partijen en gaat over cumulatieve mestverwerking. Het college heeft geen bezwaar tegen deze motie. Het hierin gestelde sluit aan bij het beleid dat wij al uitvoeren. Zoals gezegd door mevrouw Spierings, dit is via het RO-spoor vast te leggen en te behandelen.

Motie M19 gaat over dierenaantallen en gezondheid. Het college wil deze motie ontraden. Wij doen al wat ons bij het eerste gedachtestreepje wordt gevraagd. In het kader van het Brabant Beraad zijn wij samen met de ggd's en PRG bezig om hieraan handen en voeten te geven.

Het verzoek dat gedaan wordt bij het tweede gedachtestreepje komt te vroeg. D66 heeft schriftelijke vragen gesteld aan het college. Die worden in de loop van de volgende week beantwoord. De staatssecretaris heeft dit als een wetsvoorstel naar buiten gebracht. De provincie is daarin niet gekend. Wij hebben half juli een afspraak met het ministerie om ambtelijk over dit wetsvoorstel te spreken.

Wij ontraden deze motie.

Motie M32 is ook ingediend door een groot aantal partijen en heeft betrekking op het realiseren van oplossingen in urgentiegebieden. Het college heeft geen bezwaar tegen deze motie. Ik zou het derde gedachtestreepje van de opdracht aan GS willen aanvullen. Daar staat: "in de begroting 2015 over te gaan tot het aanwijzen van een budget waaruit GS op basis van de eerdere vastgestelde criteria kunnen putten," Collega Van Heugten is met zijn ambtenaren al heel ver met de eerste versie van die begroting. In september krijgen wij de eerste reacties van onze gemeenten. Waar mogelijk zullen wij het in het geheel verpakken, zodat de Staten daarover kunnen beslissen. Ik zou voor de uitvoering van deze motie willen verwijzen naar de Najaarsbrief van het college.

Mij resten nog twee amendementen: A10 en A12. Beide amendementen worden ontraden door het college. A10 en A12 overlappen elkaar. Zij behandelen hetzelfde onderwerp. Ik heb gezegd dat wij geen bezwaar hebben tegen motie M32. Ik ben van mening dat wij op die manier voldoende handvatten geven om het voorstel niet te amenderen.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Voorzitter. De VVD vroeg naar de stand van zaken rondom de Natura 2000 beheerplannen. De provincie is verantwoordelijk voor 9 van de 21 Natura 2000 beheerplannen. De andere horen bij de Dienst Landelijk Gebied (DLG). Onze 9 plannen zijn in concept klaar. Omdat de PAS nog niet klaar is, is het stikstofdeel van het beheerplan niet ingevuld. Wij weten namelijk niet hoe wij daarop moeten vooruitlopen. De PAS bepaalt hoeveel ontwikkelruimte er uiteindelijk beschikbaar is. Dat moet dan verwerkt worden in de beheerplannen en niet andersom. Mevrouw Geeraedts kan gerustgesteld zijn. Wij kunnen niet anticiperen op de PAS door te stoppen met de vergunningaanvragen. Zolang ondernemers vergunningen aanvragen, moeten wij die behandelen. Het staat ondernemers natuurlijk vrij -- en dat willen wij ook promoten -- om vergunningen terug te trekken waarvan zij denken dat die nu weinig kans hebben maar bij de PAS wel. Zij krijgen dan 100% van de leges terug. Ik kom daarop terug als ik de desbetreffende motie ga bespreken.

De gemeentelijke partners van de Omgevingsdiensten lopen inderdaad achter bij het verlenen van mandaten. Soms gaat het om verplichte mandaten. Wij hebben hen de afgelopen weken hardhandig erop gewezen dat zij dat moesten gaan doen omdat ik anders daarover met mevrouw Mansveld zal moeten spreken. Ik denk dat die boodschap aangekomen is.

Mevrouw Kerkhof zei dat de waterschappen graag een Bestuursovereenkomst-3 willen hebben en vroeg waarom de provincie nog niet toehapt. Dat doen wij wel degelijk. Ik heb gisteren met alle waterschappen afgesproken dat wij gezamenlijk een BO2-plus zullen gaan maken. Dat is een tussenbestuursovereenkomst voor de periode van nu tot 2016 als het nieuwe Provinciale Waterplan in werking treedt. Die twee jaar willen wij niet stilzitten. Wij moeten ook de projecten voor dat Provinciaal Waterplan ver van tevoren voorbereiden. Na vaststelling van het Waterplan volgt een BO-3.

De motie over schaliegas wordt zeker uitgevoerd. In opdracht van de Staten zijn wij op zoek naar een juridische basis om borgingsvrije zones in te stellen. Er loopt een aantal onderzoeken naar hoe wij dat het beste kunnen doen. Het belangrijkste is grondwater. Dit sluit aan bij de motivatie waarom wij geen schaliegas zouden willen. Het is nog niet zeker of wij daarmee Brabantdekkend kunnen werken. Met name in Oost-Brabant boven de breuk zit niet zo veel grondwater dat wij voor humane consumptie kunnen gebruiken. De daarvoor benodigde wijziging van de Provinciale Milieuverordening (PMV) is in concept gereed en komt na de zomer naar de Staten.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Wij hebben in de voorbereiding afgesproken dat vragen over schaliegas die bedoeld waren voor het vragenuurtje eventueel nu gesteld zouden kunnen worden.

Wij hebben gezien dat de provincie Gelderland een hele waslijst met punten naar buiten heeft gebracht die wij missen in het onderzoek naar schaliegas. De gedeputeerde spreekt nu over drinkwater. Is hij voornemens om die andere punten te zijner tijd aan te voeren?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Heeft de heer Van der Wel het persbericht gelezen dat wij daarover naar buiten hebben gebracht?

De heer **Van der Wel** (PvdD): Ik heb uw persbericht inderdaad gelezen, mijnheer Van den Hout.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Daarin staan de punten die wij inbrengen in onze zienswijze. De brief is de deur nog niet uit, dus als de heer Van der Wel aanvullingen heeft, kunnen wij die nog altijd opnemen. Dan moet hij nu wel met voorstellen komen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Ik neem aan dat de heer Van den Hout de stukken van de provincie Gelderland ook kent. Zijn er grote verschillen, of zijn die marginaal?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Er is door het IPO een gezamenlijke zienswijze ingediend. Vervolgens is afgesproken dat iedere provincie kijkt wat provinciaal belangrijke zaken zijn. Voor ons zijn dat andere dingen dan voor Gelderland.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Voorzitter. Ik ben blij dat de zienswijze schaliegas even aan de orde komt. Die zienswijze is heel mooi, complimenten aan het college, en is inderdaad een uitvoering van de desbetreffende motie die in de Staten is aangenomen. Hoe gebalanceerd die zienswijze ook is, het valt mij op dat het venijn in de staart lijkt te zitten. Daar wordt gesproken over de reserves aan schalieolie in onze bodem. Het lijkt alsof er wordt gezegd: schaliegas om allerlei heel goed onderbouwde redenen niet, maar hier is de schalieolie. Kan de gedeputeerde dat toelichten.

De **voorzitter**: Ik vraag de gedeputeerde hierop kort te reageren en dat later uitgebreider te doen op de plek waar dat hoort. Ik wil hier nu niet het hele debat over schaliegas voeren.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Wat ons betreft zijn schaliegas en schalieolie een pot nat. Er worden dezelfde technologieën gebruikt om het te winnen. Voor schaliegas en schalieolie geldt dezelfde kritiek op de energiemix.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Is de gemeente Boxtel nu beschermd tegen proefboringen zolang de PMV niet is aangepast? Daar heeft men immers wel een huurcontract dat niet ontbonden kon worden?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Beschermen is een groot woord, wij kunnen barrières opwerpen. Dat doen wij ook. Als wij dat niet doen, kan het ministerie hier vrij gemakkelijk alsnog een vergunning afgeven en laten boren. Wij werpen nu een groot aantal drempels op waardoor het heel ingewikkeld wordt voor het ministerie om dit te gaan doen. Het moet dan tegen ons of Boxtel gaan procederen. Dat is voor een minister geen gemakkelijke stap. Als hij echter zijn zin wil doorzetten, kan hij er altijd overheen. Hetgeen wij nu in de zienswijze hebben opgenomen en voorzien in de nieuwe PMV beschermt Brabant inclusief Boxtel en Haren op basis van het grondwater.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Minister Kamp hanteert een enorm tempo. Zijn GS ook op tijd met hun maatregelen?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Zeker. Volgens mij valt het met dat tempo wel mee. Hij heeft het moratorium verlengd en is serieus bezig met het onderzoek waar de hele wereld

inmiddels om gevraagd heeft. Wij hebben de tijd en komen ruim op tijd klaar met de verordening.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Wij zijn tevreden met de antwoorden van de gedeputeerde. Dat betekent dat onze vraag voor het vragen uur kan vervallen.

De **voorzitter**: Ik kijk even of mevrouw Brunklaus zich daarbij kan aansluiten.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Dat geldt ook voor ons, voorzitter.

De **voorzitter**: Dat is prachtig. Hetgeen erover gezegd moest worden, is nu gezegd. Ik vraag de gedeputeerde af te ronden en de moties en de amendementen te gaan behandelen.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): De PVV vroeg ons om niet over ons graf heen te regeren. Wij hebben in het college juist afgesproken dat wij vol gas de eindstreep overgaan. Deze provincie ziet niet te wachten op een bestuur dat een halfjaar voor de verkiezingen langzaam in slaap sukkelt.

Ik dank voor de complimenten dat ik ondanks het opstoken van Amerikaanse moerassen de groenste politicus van Nederland heb kunnen worden. Moet u nagaan! Ik deel dat overigens graag met de Staten, want u bent de enige in Nederland die gekozen hebben voor het natuurbeleid zoals wij dat hier uitvoeren.

De PVV zegt dat wij BO-3 maar niet moeten doen, omdat daarin alleen natuurprojecten zitten. Er is nog helemaal geen BO-3, dus ik begrijp niet hoe de heer Van Hattem daarbij komt. Bovendien zitten daar eigenlijk alleen projecten in die zowel voor ons als het waterschap verplichte kost zijn als waterbeheerder.

Naar mijn mening verdient Franz Oppenheimer een rehabilitatie na de karikatuur die de heer Van Hattem van hem gemaakt heeft. De sociaaldemocraat Franz Oppenheimer schreef in Der Staat over de tirannieke staat voor vestiging van de democratie of de tirannieke staat als handlangers van het kapitaal. Dat waren nog eens sociaaldemocraten! De goede man zou zich in zijn graf omdraaien als hij hoorde dat hij hier geclaimd werd als iemand van uw politieke overtuiging, mijnheer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): De heer Oppenheimer was ook overtuigd zionist en ik geloof niet dat ik dat van de heer Van den Hout kan zeggen, maar dat is een andere discussie.

De **voorzitter**: Dat is inderdaad een andere discussie en die gaan wij nu niet voeren. Ik vraag de gedeputeerde zijn oordeel over de moties en amendementen te geven.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Wij ontraden amendement M11. Dit amendement strekt ertoe om het geld weg te halen bij "Biodiversiteit en leefgebieden" en "Natuur verankerd in de samenleving", terwijl het de uitdrukkelijke wens van deze Staten is om dat structureel in de begroting op te nemen.

Wij hebben geen bezwaar tegen motie M17 over de Omgevingsdiensten. Dit steunt ons in onze gesprekken met de gemeenten om hen ervan te overtuigen die mandaten snel af te geven.

Motie M20 gaat over de bijen. Wij nemen erg veel maatregelen die linksom of rechtsom goed zijn voor bijen. Wij hebben programma's rondom akkerranden, biodiversiteitsprogramma's en leefgebiedenprogramma's, daarvan profiteren ook de bijen. Wij kunnen de maatregelen inventariseren die specifiek voor bijen zinvol zijn en kijken of er nog iets ontbreekt. Na de zomer komen wij dan in de commissie terug om te kijken of er een speciaal bijenprogramma moet komen. Als ik de motie op deze manier mag uitleggen, hebben wij er geen bezwaar tegen.

Mevrouw **Kardol** (PVV): Kan de gedeputeerde dan ook een reactie geven op het rapport-Dijksma?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Ja, dat kan.

Motie M27 met als titel "De vervuiler betaalt" moet ik ontraden. Ik begrijp dat de bedoeling van de motie heel sympathiek is, maar inmiddels is men in de Tweede Kamer zover dat er van alle kanten steun komt voor het inrichten van een waarborgfonds van plukzegelden en dan betaalt de vervuiler. In deze motie gaat het over inzetten van publiekgeld, van ons belastinggeld en dat is nu net niet de bedoeling. Ik begrijp dat de motie bedoeld is als steun voor waar wij mee bezig zijn, maar het zou ons in de wielen rijden als men er in Den Haag achter komt dat wij er geld voor over hebben want dan hoeft men daar niet meer te bewegen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Is die lobby ook gericht op ondersteuning, op extra meetinstrumenten voor de riolering en op samenwerking met collega-organisaties zoals de waterschappen?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Nee, maar wij werken hier wel samen met alle instanties. Wij zijn van mening dat wij voldoende juridische kennis in huis hebben. Om die ontneming in gang te zetten ontbreekt het ons niet aan juridische kennis maar aan daders. Tot nu toe is er nog geen dader veroordeeld bij wie wij hebben kunnen verwijzen naar een duidelijke dumping om de kosten van het opruimen op hem te kunnen verhalen. Het verwijderen van dit spul uit het riool is een zaak van de waterschappen. Die zijn daar inmiddels serieus mee bezig. Met name het waterschap AA en Maas heeft daarvoor een programma aangekondigd.

Ik heb tot nu toe tijdens mijn gesprekken in Den Haag begrepen dat iedereen wel enthousiast is, maar dat het waarschijnlijk heel ingewikkeld wordt om een gemeente die deelneemt aan het programma Samen Sterk in het Buitengebied (SSIB) aanspraak te laten maken op het Waarborgfonds. Ik ben er nog niet uit of ik dat zomaar uit handen wil geven.

Met motie M34 over twee programma's in het kader van Landschappen van Allure heeft het college geen probleem. Als er geld overblijft bij andere projecten van het programma Landschappen van Allure is het een creatieve manier om dit geld in te zetten voor twee projecten die helaas zijn afgewezen, zonder dat het extra geld kost of een nieuwe tender moet worden georganiseerd. Het college heeft geen bezwaar tegen deze motie.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Zitten er in die projecten ook onderdelen die de EHS aantasten?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Als dat zo is, geeft dat ook aan hoe dat gecompenseerd wordt. Anders zou het illegaal zijn!

De heer **Van der Wel** (PvdD): Als er inderdaad onderdelen zijn die de EHS aantasten, vindt de gedeputeerde dan dat wij daar subsidie voor moeten verlenen?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Ja, zeker. Als er gecompenseerd wordt, waarom dan niet?

Ook tegen motie M35 over de afhandeling vergunningaanvragen Natuurbeschermingswet heeft het college geen bezwaar. Aanvragers van vergunningen mogen te allen tijde hun vergunningaanvraag terugtrekken. Zij krijgen dan de leges vergoed. De eerste twee punten van het verzoek voeren wij dus al uit.

De ambtelijke organisatie bereidt zich zo veel mogelijk voor op de PAS. Wij weten nog niet hoe het programma er precies uit gaat zien.

Wij zullen ook kijken hoe wij de termijn van acht weken voor het kopen van ammoniakrechten kunnen oprekken binnen de daarvoor geldende wettelijke termijnen. Ik neem aan dat de termijn langer kan zijn dan de acht weken die wij nu hanteren.

De heer **Van der Wel** (PvdA): Ik neem aan dat men geen leges terug kan krijgen als een vergunningaanvraag is afgewezen?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Nee, dan is het klaar.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Zijn er veel kosten verbonden aan het traject voordat een vergunning wordt toe- of afgewezen?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Die kosten zijn vervat in de leges. Het is ruim €3000 voor deze vergunning.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Als er wordt terugbetaald maar er zijn wel kosten gemaakt, worden die verdeeld over de vergunningen die wel verleend worden?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Ja.

Het college ontraadt motie M40. Met deze motie probeert de fractie van de PVV de discussie over BrUG opnieuw open te breken en daar de pijlers onderuit te halen.

Het college ontraadt ook motie M41. Er is geen sprake van bureaucratie in ons natuurbeleid ook al hanteren wij daar vier pijlers. Die zijn intrinsiek met elkaar verbonden. Bovendien zijn het verschillende soorten middelen. Het zijn beheersgelden die structureel van het Rijk komen en eenmalige gelden die komen vanuit het fonds voor aankoop en inrichting van de EHS-gronden.

Wij ontraden motie M42 omdat die volkomen overbodig is. Wij hebben al projecten waarbij veehouders hun "commerciële" rassen in natuurgebieden laten grazen, 60ha van het gebied van Staatsbosbeheer bij Leenderheide wordt begraasd door blaarkopkoeien. Deze koeien zijn van een voormalig traditionele melkveehouder die hiermee zijn bedrijf veilig heeft gesteld. Dit soort projecten zijn van harte welkom.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde. Voor de duidelijkheid merk ik op dat de moties M40, M41 en M42 ontraden zijn door het college.

Ik wijs erop dat motie M25 is gewijzigd. Zij is nu ook ondertekend door het lid Smeets van de fractie van D66. Deze gewijzigde motie maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. M25a

De heer **Pauli** (GS;VVD): Voorzitter. Veel onderwerpen zijn de revue gepasseerd. Ik kan die niet allemaal behandelen. De onderwerpen die ik nu niet behandel, komen aan de orde in een notitie aan de commissie.

Terecht is er veel gesproken over economie. Het is een belangrijk onderwerp. Zoals de heer Heijmans opmerkte, wij hebben samen ongelooflijk veel bereikt, maar tegelijkertijd zijn er nog ontzettend grote zorgen over het arbeidsmarktbeleid, het aantal werklozen en de ondersteuning van het mkb.

De kredietunies gaan goed. De kredietunies Zuidoost-Brabant en Midden-Brabant zijn operationeel. De kredietunie in West-Brabant zit nog in de prille fase. Zij hebben alle drie de intentie om samen te werken met de Brabantse koepel. Die staat in contact met de landelijke koepel en moet uiteindelijk van, voor en door ondernemers gaan functioneren. Er is ontzettend veel instrumentarium. Dat wordt op dit moment in beeld gebracht. Ik zal de commissie EZB daarover een notitie sturen. De landelijke overheid doet dat overigens ook en dat leidt tot zeer mooie resultaten. Vorige week hebben drie provincies besloten om het laatste restant van 8 miljoen euro aan Europese gelden van deze periode om te zetten in regelingen die uitsluitend bestemd zijn voor het mkb. Afgelopen maandag heb ik als topsectorcoördinator voor het IPO nog gesproken met de directeur-generaal van het ministerie van Economische Zaken over de landelijke sectorplannen en de regionale initiatieven. Er is echt sprake van een heel mooie kanteling in Den Haag. De sectorplannen blijven natuurlijk ongemoeid maar de aansturing gaat plaatsvinden vanuit de regio. Daarvoor is dit jaar nog 30 miljoen euro ter beschikking. Wij kijken hoe we dat snel in de regio kunnen laten landen. Ik zal u een notitie doen toekomen over alle initiatieven die er spelen, over alles wat er verder loopt en over wat wij met andere regio's bespreken. Na de zomer moet er zeker tijd zijn om daarover met elkaar van gedachten te wisselen.

De heer **Kutlu** (D66): Voorzitter. Ik hoorde de gedeputeerde spreken over een kanteling in de uitvoering van de sectorale plannen. Moet ik daaruit afleiden dat de regio over de landelijke sectoren zoals de metaal, de logistiek of de bouw, door de regio wordt uitgevoerd?

De heer **Pauli** (GS;VVD): Wij zien nu dat alle ministeries beseffen dat de maatschappelijke en economische vernieuwingen in de regio's tot stand komen. Dat is een ongelooflijke verschuiving. Ik geef een paar voorbeelden. Minister Bussemaker laat de 80%-norm bij het mbo los. Minister Asscher en minister Kamp roepen dat de provincie de lead heeft bij alle veranderingen in West-Brabant en dat het Rijk van harte mee zal doen. De verantwoordelijke minister voor Economische Zaken zegt dat hij natuurlijk het sectorplan heeft, maar dat hij ook ziet dat in de regio's grote veranderingen plaatsvinden ook in de verbinding met maatschappelijke opgaven. Hij wil die centraal stellen en daarbij aansluiten. Dat zijn ongelooflijk manifeste veranderingen die wij als koploperprovincie de komende tien jaar moeten gaan benutten.

De heer **Kutlu** (D66): Waar in de regio komt de regie te liggen?

De heer **Pauli** (GS;VVD): Ik vind regie eigenlijk een verkeerd woord. Ik heb het over initiatieven die vanuit de regio ontstaan. In die regio is de overheid niet alleen, het gebeurt samen met de ondernemers, de vertegenwoordigers en de kennisinstellingen. Gezamenlijk bespreken wij dat met Den Haag. Zo ontstaat er commitment en cofinanciering en een coproductie om dat te gaan realiseren. Ik geef een voorbeeld. Er is 1 miljoen euro beschikbaar uit de hier eerder goedgekeurde begroting voor hightech mkb-bedrijven. Een paar weken geleden hebben wij kunnen bereiken dat het Rijk ook voor 1 miljoen euro meedoet. Daaraan zijn echter voorwaarden verbonden die met de Tweede Kamer afgesproken zijn. Dan is het woord regie niet van toepassing. In dit geval is de provincie het invoelloket, het zijn onze strategische voorwaarden, maar de uiteindelijke toekenning van het deel dat het Rijk bijdraagt, moet altijd komen van het ministerie. Dat kan niet anders.

De heer Van Hattem vraagt hoe het staat met de fondsen. Een van zijn collega's heeft die vraag ook technisch gesteld. Wij hebben gezegd dat het nog te vroeg is om daar harde uitspraken over te doen omdat die fondsen slechts een paar maanden operationeel zijn. De door de Staten gestelde voorwaarden bij de fondsen gelden nog onverkort.

Het is inderdaad een mooi initiatief om te kijken hoe wij kunnen aansluiten bij de mbo-ontwikkelingen vanuit het Rijk. Dat is echt nodig. Het mbo in Brabant doet het enerzijds uitstekend maar anderzijds blijkt uit de jaarlijkse kennis- en onderzoeksmonitor op onze Brabantdag dat er nog heel wat slagen gemaakt moeten worden. Dat geldt ook voor de verbinding met het bedrijfsleven. Zeker op het terrein van de zorg moet er een groter commitment van het bedrijfsleven komen. Als iemand in zijn opleiding geleerd heeft over innovatie in de zorg, welke apparatuur er gebruikt moet worden, welke middelen er kunnen worden ingezet, kan hij onmiddellijk een meerwaarde leveren aan de transitie die moet plaatsvinden. Met motie M26 wordt dit beoogd. Het college heeft dan ook geen bezwaar tegen deze motie.

Er wordt ook gesproken over het vmbo. Het vmbo is wezenlijk anders, omdat daar mensen niet zozeer direct opgeleid worden om in het bedrijfsleven te stappen, het is in feite de opmaat naar het mbo. Ook bij het vmbo zullen wij kijken hoe wij de schoolomgeving aantrekkelijker kunnen maken voor jonge mensen en de opleidingen beter kunnen laten aansluiten bij de behoefte van het bedrijfsleven.

Er zijn vragen gesteld over de cofinanciering van Europese programma's. Het college vindt dat net zoals in de afgelopen periode de cofinanciering uit de reguliere beleidsvelden moet komen. Wij vinden het echter ook niet goed om over ons graf heen te regeren. Een aantal uwer heeft dat ook opgemerkt. De eerste jaren zijn met de in deze Voorjaarsnota voorgestelde cofinanciering afgedekt. Het is aan de nieuwe coalitie om uiteindelijk de prioriteiten binnen de bestaande begrotingen te regelen. Uiteraard worden nut en noodzaak van de Europese programma's en de opmerkingen die u daarover gemaakt hebt, ten volle onderschreven.

Noteert u 17 september in uw agenda. Dan gaan op het KLV-terrein VisitBrabant en ConnectBrabant live met heel mooie onlineprogramma's, verbindingen, social media, alles erop en eraan. De organisatie staat er. De gelden die de Staten meerjarig ter beschikking stellen, zijn bedoeld om uiteindelijk de rol van de provincie terug te brengen tot de beperkte jaarlijkse bijdrage die al eerder is afgesproken. Wij moeten de

transitieperiode doormaken. Het is de bedoeling dat het van, voor en door ondernemers wordt, met natuurlijk een kwaliteitsborging op grond van de afspraken die wij gemaakt hebben. Om het verdienmodel te realiseren, is echter wat tijd nodig en die moet overbrugd worden.

De **voorzitter**: U moet echt tot een afronding komen.

De heer **Pauli** (GS;VVD): De contacten tussen REWIN en BOM verlopen goed. Ik zal u daarover bijpraten. Daarvoor is helaas nu geen tijd meer.

Het plan voor de herstructurering bedrijventerrein Roosendaal voldeed minder aan de voorwaarden dan de andere tien plannen. Daarom kon Roosendaal niet meedoen. Als er geld overblijft binnen de huidige periode, dan wordt er een nieuwe afweging gemaakt. Maar laat het ook een stimulans zijn voor Roosendaal om de plannen nog wat verder aan te scherpen en te verbeteren.

Vanwege de tijd slechts een paar korte opmerkingen over het arbeidsmarktbeleid. Alles loopt. Onder leiding van Wiltshire wordt gekeken naar de verbinding met de Europese programma's. Daarbij zijn werkelijk alle regio's betrokken: Horizon 2020. Mooie resultaten kunnen wij gelukkig ook melden. U hebt ongetwijfeld op uw iPad gelezen dat vandaag bekend is geworden dat er in Bergen op Zoom een nieuw bedrijf komt met 200 arbeidsplaatsen. Wij verwachten ook in Breda een nieuw bedrijf te kunnen realiseren met 500 arbeidsplaatsen. Het actieplan 55-plus is geïntegreerd in onze plannen. Tegen motie M29 over werken in buurlanden heeft het college geen bezwaar. Het gebeurt voor een deel al in diverse lopende programma's.

Laat ik u de discussie over Veerkrachtig Bestuur vanwege de tijd besparen. Het onderzoek gaat vooral over de zes gemeenten in wording in Groningen. Dat beogen wij niet. Verder zal ik u op korte termijn bijpraten over de stand van zaken. Dat kan mooi gecombineerd worden met een brief van het college die waarschijnlijk begin september kan verschijnen.

Ik stel voor de commissie EZB op korte termijn bij te praten over personeel. Dan kom ik bij de moties.

Het college ontraadt motie M6. Het betreft hier geen subsidie maar een voorinvestering. Die betreft laadpalen in het openbaar gebied en geen laadpalen bij privéwoningen. Het gaat om het stimuleren van een groot aanbod om daarmee ook de vraag aan te moedigen. Het valt bovendien onder de eerste tranche Essentmiddelen. Die is bestemd voor energie-innovatie. Er is geen enkele relatie met de algemene middelen.

De heer **Van den Berg** (PVV): De provincie investeert in samenwerking met de E-laad, een samenwerkingsverband van de netbeheerders.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Voor een stukje.

De heer **Van den Berg** (PVV): Volgens de site is het helemaal van die jongens.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Dat hebt u mis, mijnheer Van den Berg. Wij doen dat grotendeels met de gemeenten, Enexis en voor een heel klein stukje E-laad.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ik kom de provincie helemaal niet tegen op die site. Ik zie daar alleen E-laad en gemeenten. Er staan heel mooie statistieken op die site. Als u daar eens gaat kijken, ziet u beleid waardoor 5 miljard euro aan belastinggeld niet is binnengekomen, ertoe leidt dat er inmiddels 3000 openbare laadpalen staan in Nederland, dat die sinds 2011 in totaal 3370 ton CO₂ hebben ontweken. Dat is fantastisch. Dat heeft vandaag op de beurs een waarde van €17.000. De koers was €5.4 voor een ton CO₂. Wij zijn dus 5 miljard euro kwijt. Een deel zit hierin. Dat heeft €17.000 opgeleverd.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Berg, wat is uw vraag?

De heer **Van den Berg** (PVV): Ik concludeer dat de provincie nu €735.000 met risico investeert in 100 laadpalen. Als die hetzelfde rendement zouden halen, komen wij op €3,90 per laadpaal per jaar terecht.

De **voorzitter**: Een interruptie is bedoeld om een kort punt te maken, niet om een heel betoog te houden.

De heer **Van den Berg** (PVV): Het is te zot voor woorden dat hierin geld gestoken wordt. Het is te zot...

De heer **Heijmans** (SP): Mijnheer Van den Berg, zou u naar de voorzitter willen luisteren?

De **voorzitter**: Ik was al bezig, mijnheer Heijmans. Het lukt best. Mijnheer Van den Berg, kom tot uw punt.

De heer **Van den Berg** (PVV): Heel simpel: waar bent u mee bezig? Kent u...

De **voorzitter**: De gedeputeerde!

De heer **Pauli** (GS;VVD): Voorzitter. Wij zijn mede dankzij uw Staten bezig met een prachtig programma om op het gebied van duurzaamheid en nieuwe bedrijfseconomie Brabant koploper te maken in Nederland en Nederland koploper te maken in Europa op het gebied van elektrisch vervoer. Er is een groot aanbod in openbare gebieden nodig om dat mogelijk te maken. Dat zal ook een vraag oproepen. Je ziet niet alleen het aantal hybride auto's toenemen maar ook het aantal 100% elektrische auto's. Wij investeren voor om eerst het netwerk te realiseren zoals dat ook in de jaren vijftig van de vorige eeuw is gebeurd voordat je het aan commerciële partijen -- lees de huidige benzinepomphouders -- kunt overlaten. Het is voorinvestering waar veel belangstelling voor is en waarmee wij gewoon doorgaan.

De **voorzitter**: Heel kort, mijnheer Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Het rendement is helemaal niets. Als ik het over innovatie heb, had ik de 5 miljard euro honderdduizend keer liever aan de universiteiten uitgegeven om echt techniek te ontwikkelen in plaats van exploitatie te subsidiëren waaraan

weliswaar een innovatiecomponent zit, maar weinig rendement. Er zijn twintig palen nodig om de energiebehoefte van één huishouden te realiseren. En daar geven wij tonnen aan uit.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Berg, uw punt is duidelijk. Hier liggen duidelijke verschillen. Die zijn bediscussieerd en dat zal ongetwijfeld nog meer gaan gebeuren, maar ik vraag de gedeputeerde nu toch echt om zijn oordeel over de moties te geven.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Ik ga snel door, voorzitter, des te eerder ben ik klaar.

Wij hebben geen bezwaar tegen motie M15. Wij kunnen ons aansluiten bij wat met deze motie gevraagd wordt.

Wat ons gevraagd wordt met motie M16 gebeurt al volledig door middel van mystery guests en controles op onze ict-systemen. Wij ontraden deze motie.

Met motie M25a wordt het college opgeroepen met concrete plannen voor West-Brabant te komen. Ik heb reeds gezegd dat het college daar geen bezwaar tegen heeft.

Ook van motie M26 heb ik reeds gezegd dat het college daartegen geen bezwaar heeft.

Motie M28 gaat over economie en innovatie. Ook daar heeft het college geen bezwaar tegen. Wij zullen die motie graag uitvoeren.

Tegen motie M29 hebben wij ook geen bezwaar. Ik heb zojuist al gezegd dat dit opgesloten zit in heel veel programma's van de hogescholen en andere onderwijssectoren die daarbij betrokken zijn. Wij praten ook met de fiscus hierover. Wij zullen u over de voortgang en over de acties die op korte termijn worden ondernomen, informeren bij de begrotingsbehandeling.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Voorzitter. Mevrouw Geeraedts van de fractie van de VVD heeft twee opmerkingen gemaakt over de jeugdzorg. Ik wil die graag nader toelichten, want die kloppen niet helemaal.

Gemeenteraden zouden niet betrokken zijn bij de veranderingen in de zorg, terwijl er de afgelopen tijd in alle gemeenteraden kaderstelling heeft plaatsgevonden, de besluitvorming afgerond is en de budgetten vastgesteld zijn. Inmiddels is binnen die kaders door de colleges van B en W uitvoering gegeven aan nadere afspraken. Dat is daar de rolverdeling. Aangezien de afspraken gingen over de toekomst en hoe er wordt omgegaan met Bureau Jeugdzorg waarvoor de provincie dit jaar nog verantwoordelijk is, heb ik u ter informatie die afspraken toegestuurd.

De opmerking dat er ook geen enkele inhoudelijke verandering is, kan ik helemaal niet plaatsen. Bijna de helft van het werk dat Bureau Jeugdzorg nu doet, verdwijnt. Zelfs al zou je alles hetzelfde willen houden, is dat niet eens mogelijk. Het recht op zorg verdwijnt, er vindt geen indicatiestelling meer plaats, er zijn geen zorgcoördinatoren meer; al die taken zijn naar lokale wijkteams gegaan.

De heer **Wijers** (VVD): Voorzitter. De gedeputeerde zegt dat er geen banen verdwijnen.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Dat heb ik niet gezegd, voorzitter.

De heer **Wijers** (VVD): Wat de gedeputeerde precies zei, weet ik niet meer, maar het klopte niet.

De **voorzitter**: Zo gaat het moeilijk!

De heer **Wijers** (VVD): Het is inderdaad wat vaag, dat geef ik toe. Door de banengarantie die onlangs afgegeven is -- dat staat in de informatie die u onlangs hebt rondgestuurd -- zouden er feitelijk geen banen verdwijnen en nu zegt de gedeputeerde dat er wel een grote hoeveelheid banen verdwijnt. Daar zit dus ruimte tussen. Dat is onze kritiek.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Ik heb hier staan wat ik net zei, dus ik kan het nog een keer oplezen. Ik zei dat bijna de helft van het werk van Bureau Jeugdzorg verdwijnt en dat dit gaat naar lokale wijkteams.

De heer **Wijers** (VVD): De helft van het werk verdwijnt, maar tegelijkertijd is er een banengarantie afgedwongen bij de gemeenten.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): De gemeenteraden stellen de kaders voor wat de wijkteams gaan doen. Zij gaan lokaal aan de slag. De afspraken zorgen ervoor dat er zo min mogelijk maatschappelijke kosten worden gemaakt door de mensen die nu bepaalde taken vervullen bij Bureau Jeugdzorg in dienst te laten komen van de gemeenten om deel te nemen aan die wijkteams en te werken op de manier die de betreffende gemeente graag wil. Dus niet om lekker stug hetzelfde te blijven doen, maar wel in die gemeenten voor de jeugd te blijven werken.

De heer **Kerkhoff** (PVV): Wat houden die wijkteams in? Ik ben zeer blij met een keurige omschrijving. Ik stel die vraag niet voor niets.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Dat is met al uw vragen het geval, mijnheer Kerkhoff. Het is geheel en al aan de gemeenteraden om te beslissen hoe die wijkteams gaan werken en wat zij gaan doen. Zij stellen de kaders. Het is precies bedoeling van de nieuwe wet dat gemeenten dat gaan invullen.

De heer **Kerkhoff** (PVV): Vindt de gedeputeerde niet dat de provincie in dezen ook een verantwoordelijkheid geeft? Ik ken de situatie in een aantal gemeenten. Gelukkig gaan er 97 mensen over naar de gemeenten. Die hebben echt een heleboel kennis. Maar nu de volgende stap. Volgens mij is het van groot belang dat deze provincie nog eens goed naar de gemeenten kijkt en hen op dit gebied support. Ik kan u verzekeren dat de gemeenten met de handen in het haar zitten.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Dat is precies wat wij aan het doen zijn. Wij doen dat niet door als provincie mee te bepalen, maar vooral door te kijken hoe wij de maatschappelijke kosten laag kunnen houden.

De heer **Wijers** (VVD): Als ik het goed begrijp, verdwijnt een groot deel van de mensen bij Bureau Jeugdzorg. Die mensen hebben een baangarantie gekregen van de gemeenten en gaan daar ook aan de slag in de jeugdzorg. Dan klopt toch onze conclusie dat er feitelijk van een bezuiniging en van teruggang in de capaciteit geen sprake is, terwijl dat wel een van de doelstellingen van de nieuwe wetgeving was? Dat is punt een. Punt twee is dat dit niet alleen gebeurt met de medewerkers van Bureau Jeugdzorg. Er is

immers aangekondigd dat dezelfde afspraken gemaakt gaan worden met de medewerkers van de andere instellingen op het gebied van de jeugdzorg.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Beide aannames kloppen niet. De bezuinigingen zijn wel degelijk doorgevoerd. Die zijn opgenomen in de uitkeringen die gemeenten krijgen uit het Gemeentefonds. Dat is in de meicirculaire bekend geworden. Die bezuiniging is overal doorgevoerd. Zij gaan ook op een andere manier werken. De medewerkers van Bureau Jeugdzorg doen iets met jongeren. Zij gaan op een andere manier werken, gelukkig voor hen nog steeds met jongeren, maar volgens de nieuwe methode die de gemeente wil.

Een ander deel van het werk van Bureau Jeugdzorg blijft niet per se bij Bureau Jeugdzorg, maar die functies blijven bestaan. Dat zijn de verplichte onderdelen jeugdbescherming en jeugdreclassering. Die worden door een kinderrechter opgelegd en moeten gewoon blijven bestaan. Wij zijn erin geslaagd om hierover afspraken te maken met de gemeenten. Dat moest voor 1 juli gebeuren. Dat hebben wij goed voor elkaar gekregen. Bij het Kameroverleg hebben wij daarvoor complimenten gekregen van de beide staatssecretarissen. In datzelfde overleg is afgesproken dat voor 1 augustus de situatie voor de jeugdzorgaanbieders bekend moet zijn. Daarover vinden nu gesprekken plaats.

Een andere vraag van de fractie van de VVD ging over het Noord-Brabants Museum. Mevrouw Geeraedts vroeg of er nu wel of niet een afspraak is met de gemeente Den Bosch.

Jaren geleden toen wij besloten om samen te gaan bouwen, verbouwen en restaureren in het Museumkwartier, hebben wij afgesproken dat wij samen zouden gaan verbouwen en geconstateerd dat wij allebei onze subsidiebijdrage aan het museum moesten verhogen. Die afspraak is gemaakt, die was ook heel logisch, want het een vloeit voor uit het ander. Ik praat over lang geleden en wij kunnen die afspraak niet zwart op wit vinden. Wij hebben dit punt eerder met elkaar gewisseld. Ik vertel de Staten niks nieuws. Toen de Staten ons begin dit jaar met een motie vroegen om extra middelen voor het Bosch500-project waarin ook het museum een rol speelt, hebben zij zelf dit onderwerp daaraan verbonden. Er werd toen gezegd: als wij hier samen in investeren, is er een grote spin-off voor Brabant en als het Brabants Museum meedoet, moet er ook een spin-off zijn voor het museum. De gemeente Den Bosch schreef ons in het kader van Bosch500, dat zij bij de voorjaarsnota aan de gemeenteraad zouden voorleggen om de structurele subsidie voor het museum te verhogen. De gemeenteraad heeft echter besloten dat niet structureel te doen maar voor een jaar. Onze zorg zit vooral in het structurele belang van het Noord-Brabants Museum om ook na Bosch500 stevig in de schoenen te staan. Op dit moment overwegen wij om in de subsidiebeschikking voor Bosch500 voorwaarden op te nemen die in ieder geval zorgen voor de structurele versterking van het museum, waarvoor de provincie en de gemeente steeds met zijn tweeën gestaan hebben. Dat is de laatste stand van zaken, voorzitter. Ik moest dit even chronologisch uitleggen.

De **voorzitter**: Dat begrijp ik, maar het gaat wel van uw spreektijd af en die begint zijn einde te naderen.

De heer **Burger Dirven** (VVD): Ik dank de gedeputeerde voor dit antwoord. Kan zij aangeven of de gemeenteraad van Den Bosch wist dat er een afspraak bestond over een structurele bijdrage van de gemeente?

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Ik maak mij best weleens ongerust over het collectieve geheugen, maar ik weet zeker dat de gemeenteraad van Den Bosch dit wist en anders had u uw collega's daaraan natuurlijk ook kunnen herinneren, mijnheer Burger Dirven.

Het CDA vroeg naar de middelen voor de rijksmonumenten. Mevrouw Kerkhof heeft gelijk dat wij bij de begrotingsbehandeling daarover gesproken hebben en dat de Staten 5 miljoen euro beschikbaar hebben gesteld. Per 1 januari zijn wij daarmee aan de slag gegaan door de regeling op te stellen. Er is voor 12 miljoen euro aan aanvragen binnengekomen. In de Voorjaarsnota en in de Burap verschuiven wij 2 miljoen extra daar naar toe. Per saldo is er dus nog een tekort van 5 miljoen euro.

De heer Heijmans van de fractie van de SP sprak over de ontslagen en de problemen in de zorg. Die herkennen wij allemaal. Het is best moeilijk om die te bespreken omdat de provincie daarin niet rechtstreeks een rol heeft. De directe rol die wij hebben, heb ik net een beetje toegelicht aan de hand van de veranderingen in de jeugdzorg. Ook door ondersteuning van de mobiliteitsplannen kunnen wij de ontslagen beperken en mensen van werk naar werk helpen. Voor de wat langere termijn proberen wij door slimme zorg, door innovaties in de zorg, door slimme economie en ook binnen ons leefbaarheidsprogramma mensen bewust te maken van nieuwe vormen van samenwerking en nieuwe vormen van solidariteit, bijvoorbeeld de coöperaties. Ik kijk hierbij met een schuin oog naar het initiatiefvoorstel van de PvdA waarover daarstraks is gesproken. In dat kader kan motie M26 over het Investeringsfonds MBO een bijdrage leveren. Weliswaar is een financiële bijdrage in die landelijke regeling niet vereist, maar wij kunnen in ieder geval onze netwerken inzetten om de regionale plannen die wel vereist zijn in die landelijke regeling vorm te geven of te helpen die vorm te geven.

De **voorzitter**: Dan nu graag uw oordeel over de moties en amendementen, anders hebt u daar geen tijd meer voor.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Motie M30 over taalvaardigheid willen wij ontraden. Het onderzoek dat wij op verzoek van de Staten gedaan hebben, wijst uit dat het programma net pas gestart is en dat er nu al sprake is van een goed resultaat. Het programma mediawijsheid dat bij Cubiss doorloopt tot eind 2015, zal daarna geëvalueerd worden. De Staten kunnen eind 2016 bepalen of zij dat programma willen bijstellen, daarmee willen doorgaan of willen stoppen. Zo is dat afgesproken en dat lijkt mij heel reëel.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voorzitter. Bij de begrotingsbehandeling hebben wij hierover een motie ingediend. Die is unaniem aangenomen door deze Staten. De motie bevatte vijf punten. Het eerste punt betreft het onderzoek naar de huidige regeling van Cubiss. De gedeputeerde concludeert dat die goed werkt. Dat is mooi. Aan de uitvoering van de punten twee tot en met vijf is zij echter niet toegekomen. Zij zegt: het gaat goed, dus er is geen reden om er meer aan te doen. Onze intentie is echter: het gaat goed, dus gaan wij er meer aan doen!

In de commissievergadering adviseerde de gedeputeerde ons het op te nemen in ons verkiezingsprogramma als wij iets wilden. Als zij er geen zin in heeft, begrijp ik die opmerking. Ik hoop echter dat de gedeputeerde begrijpt dat wij deze motie nu indienen.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): U kunt alles indienen wat u wilt, mijnheer Smeulders. Het gaat er niet om of ik er begrip voor heb of dat ik er geen zin in heb, het gaat erom dat u op een gegeven moment het paard achter de wagen spant als u steeds stapelt in nieuwe goede bedoelingen. Ook onderzoekers zeggen dat het net begonnen is. Het wordt geweldig opgepakt, geef het even de tijd. Wat is daarop tegen? Als volgend jaar uit de evaluatie blijkt dat zich daar nieuwe kansen voordoen, is het toch aan de nieuwe Staten om dat verder uit te voeren? Ik begrijp de haast niet.

Het college heeft geen bezwaar tegen motie M33. Deze motie gaat over de Doe-budgetten in de kleine kernen. Het lijkt mij goed in de commissie CS een voorstel voor de nadere uitwerking te bespreken. Het lijkt mij ook goed dat er een wat langere termijn genomen wordt. Het gaat hier immers om projecten die met vrijwilligers gedaan worden.

De heer **Kouthoofd** (VVD): In deze motie wordt ervan uitgegaan dat er geld wordt gebruikt dat overblijft van de IDOP's.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Volgens mij sprak mevrouw Brunklaus over een bedrag van ongeveer 7,5 ton.

De heer **Kouthoofd** (VVD): Vindt de gedeputeerde het gepast dat deze Staten dat geld nu gaan beleggen voor de volgende Statenperiode?

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Dat ligt een beetje aan de voorstellen waartoe wij gezamenlijk kunnen komen. Daar kun je immers ruimte in bieden. Voor vrijwilligersorganisaties is het belangrijk dat wij niet elk jaar iets nieuws bedenken. Er moet echt wat rust zijn. In die zin begrijp ik de vraag wel. Het werkt namelijk zo in de praktijk. Ik kom met voorstellen daarvoor en dan kunnen wij bekijken of er ruimte is.

De heer **Hageman** (D66): Wil de gedeputeerde bij die voorstellen ook nadrukkelijk aandacht besteden aan de rolverdeling die er is? Bij het voorstel dat met deze motie gedaan wordt, wordt naar mijn idee de rol van de gemeente vergeten en de rol van de provincie die zij eigenlijk niet heeft, wordt opgeblazen. Kan de gedeputeerde dat toezeggen?

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Natuurlijk. Ik begrijp uit het dictum van de motie dat daarover wel is nagedacht. Er wordt gesproken over cofinanciering door de gemeenten en dorpsraden spelen een centrale rol bij wat er moet gebeuren en hoe. Zo heb ik het opgevat. Overigens wil ik in de kantlijn van deze motie aan de heer Leenders meegeven dat hij zich in Den Haag niet moet laten wijsmaken dat de heer Plasterk de term doe-democratie heeft bedacht. Die is uitgevonden in Brabant. Naar aanleiding van onderzoeken naar de effecten van IDOP's is de term doe-democratie door Marcel Bogaarts bedacht die destijds bij de Universiteit Tilburg werkte. Medewerkers van het ministerie van Binnenlandse Zaken bezoeken al jarenlang onze leerbijeenkomsten over

leefbaarheid. Zij ontmoeten daar alle die enthousiaste mensen. Ik weet dus zeker waar die term vandaan komt.

De **voorzitter**: Waarvan akte!

De heer **Leenders** (PvdA): Ik zal hem dat toch eens zeggen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): De term doe-budgetten is hier bedacht. Ik had eerst gedacht aan doe-budgetten voor dorpsraden, maar in samenwerking met de andere indieners is dat veranderd in kleine kernen. Wij willen namelijk niet alleen dorpsraden centraal stellen. Er zijn ook andere initiatieven van georganiseerde bewonersverbanden. Wat het besteedbare bedrag betreft. Er is nog ongeveer 1 miljoen ruimte. Dat heb ik uitgezocht. Het gaat hier over het geld waarover gesproken wordt in het bestuursakkoord van dit college. Dit geld zou gereserveerd worden voor leefbaarheid. Daarop doelen wij in de motie.

De heer **Burger Dirven** (VVD): Mevrouw Brunklaus spreekt over ongeveer 1 miljoen. Ik heb ook een bedrag van €750.000 gehoord. Hoe komt het dat er nog zo veel geld over is? Was er geen voldoende belangstelling?

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): U weet dat de regeling voor IDOP's destijds driedubbel en dwars overtekend was. Bij het toekennen van subsidies komt er altijd een moment waarop die definitief worden afgerekend. Er zijn gewoon afrekenverschillen omdat aanbestedingen vaak meevallen. Daar zit inderdaad wat ruimte in. Daarover is een afspraak gemaakt in het bestuursakkoord. Mevrouw Brunklaus refereert daaraan.

Wij hebben geen bezwaar tegen motie M36.

Er ligt nog een vraag over de musical Van Gogh, namelijk of wij daarbij risico lopen. Wij willen alleen risico nemen als dat evenredig gedeeld wordt met andere investeerders. Verder is er gevraagd of wij wel met een commerciële partij aan de slag moeten gaan. Dat doen wij zo vaak. Dat betekent dus dat wij uitgaan van marktconforme voorwaarden.

De **voorzitter** Kunt u ook een oordeel geven over motie M37?

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Waarom moet ik een oordeel geven over deze motie? Omroep Brabant hoort niet meer tot onze verantwoordelijkheid. Ik zal de motie even erbij pakken.

Ik begrijp het hele dictum niet. Daar staat: "Omroep Brabant sommeren." Ik zou niet weten waar ik het gezag vandaan zou moeten halen om dat te doen. Ik heb die positie niet. De programma-indeling wordt alleen bepaald door Omroep Brabant zelf en door het Programma Bepalend Orgaan (PBO). Dat wordt ook wel de stichtingsraad genoemd. Als ik mij goed herinneren, heeft de commissie CS in oktober een gesprek met het PBO. U zou het daar eens aan kunnen kaarten, mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Het is goed dat de gedeputeerde dit aanhaalt. Het geen kwaad kunnen als GS via die lijn hun best doen om Omroep Brabant te bewegen hier werk van te maken.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Dat staat niet in de motie, in de motie wordt gesproken over "sommen". Bovendien werkt het niet zo. Een publieke omroep is onafhankelijk. Je kunt best vragen of er wat meer aandacht aan dit of dat besteed kan worden, maar als het goed is heeft dat geen enkel effect.

Het college ontraadt deze motie.

De **voorzitter**: Ik noteer dat de suggestie wordt gedaan om dit punt eventueel aan de orde te stellen in het gesprek dat met de commissie is gepland. Ik vrees dat wij hiermee moeten doen.

Daarmee komen wij aan het einde van de beantwoording van de zijde van het college. Er is op alle voorliggende amendementen en moties een commentaar gegeven.

Ik kan mij voorstellen dat er behoefte is aan overleg voordat wij beginnen met de tweede termijn van uw Staten. Misschien is dat te combineren met een snack op het Statenveld? Er staan broodjes.

De heer **Heijmans** (SP): Kunnen wij niet tot stemming overgaan, voorzitter?

De **voorzitter**: Ik kijk even hoeveel tijd u nodig hebt.

De vergadering wordt van 17.35 uur tot 17.50 uur geschorst

De **voorzitter**: Wij beginnen met de tweede termijn van de zijde van de Staten over de Voorjaarsnota. Ik wil u allen vragen die zo beknopt mogelijk te houden, omdat wij nog geruime tijd nodig hebben voor de stemming gezien het grote aantal moties en amendementen.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voorzitter. Wij danken het college voor de heldere beantwoording. Wij hebben geen behoefte aan een tweede termijn.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voorzitter. Ik kan heel kort zijn. Wij hebben slechts een paar opmerkingen. Er vindt straks op verzoek van de heer Van den Berg hoofdelijke stemming plaats over een motie van de fractie van de PVV over windmolens. Wij zullen allemaal tegen deze motie stemmen, maar willen wel graag met het college in de commissie een keer van gedachten wisselen over de inhoud van het verhaal. Ons zitten sommige dingen echt een beetje dwars, ook al realiseren wij ons dat wij er niet over gaan. Het is een lastige discussie.

Mijn volgende opmerking betreft de motie van de VVD over het mbo. De regeling van minister Bussemaker is natuurlijk een fantastische regeling, maar ik constateer dat het gaat over de relatie tussen de minister, de onderwijsinstellingen en de gemeenten. Daar gaan wij nu tussen zitten als provincie. Ik vind dat op zichzelf niet erg. Het is goed als de provincie bekijkt of alle instellingen zo veel mogelijk gebruikmaken van deze regeling. Financiële participatie is niet vereist. Ik vind dat wij niet op voorhand als kassa moeten gaan fungeren. Ik zeg dat nu maar even, dan hoef ik straks geen uitgebreide toelichting te geven.

Mijn laatste opmerking betreft de laadpalen in openbaar gebied. Wij zijn wel onder de indruk van het verhaal van de heer Van den Berg. Wij willen hierover graag in de commissie van gedachten wisselen. Er heeft over de eerste tranche Essentgelden nooit

terugkoppeling plaatsgevonden in de commissie. Naar aanleiding van deze incidenten hebben wij daar wel behoefte aan.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Anders dan mevrouw Geeraedts heb ik wel vreselijk behoefte aan een tweede termijn, maar toch houd ik mij in en zie daarvan af!

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Het college zegt vol gas over de eindstreep te willen gaan. Dat klinkt heel leuk, maar waar ligt die eindstreep? In 2015, bij de komende PS-verkiezingen of pas in 2019 en wordt de hele volgende bestuursperiode al meegenomen zoals wij zien in het verhaal over de biodiversiteit, de leefgebiedenbenadering en natuur verankerd in de samenleving? Daar wordt de volledige bestuursperiode al met middelen ingevuld. Wij vinden die eindstreep iets te ver in de toekomst liggen.

Het is jammer dat het college onze heel royale handreiking om nu eens eindelijk mee te gaan in het verhaal over duurzaam naast zich neerlegt, alleen omdat gedeputeerde Van den Hout dan zijn beleidsnota opnieuw moet schrijven. Dat zou toch zonde zijn! Ik zou echter willen suggereren om bij ieder volgend nieuw beleidsstuk die definitie wel aan te houden. Dan hoeft de heer Van den Hout zijn beleidsnota niet opnieuw te schrijven maar kunnen wij de definitie in de toekomst wel gaan gebruiken.

Er is blijkbaar al gesproken over een tussenbestuursoverkomst met de waterschappen. De commissie is daarvan echter niet op de hoogte gebracht. Ik wil er graag meer over weten en erop terug kunnen komen in de commissie voordat er onomkeerbare stappen worden gezet.

Wij willen de pilot met de rundveerassen breder trekken. Ik hoor nu dat dit op sommige plaatsen al gebeurt. Wij hebben hierover de afgelopen week technische vragen gesteld. Het is nog niet bekend in welke gebieden in Oost-Brabant de pilot wordt uitgevoerd. Wij moeten onze motie toch in stemming brengen, want het is wel degelijk noodzakelijk om het breder te trekken. Blijkbaar worden op sommige plaatsen nog steeds oerossen en Schotse hooglanders losgelaten die alleen maar geld kosten, terwijl daar vleesrunderen losgelaten zouden kunnen worden die jaarrond in het veld kunnen staan en zonder enige hulp hun kalveren ter wereld kunnen brengen. Het zijn prachtige diersoorten waarmee wij ontzettend veel kunnen bereiken en bovendien op kosten van de rundveehouders zelf zodat wij als overheid geen kosten meer hebben.

De heer **Leenders** (PvdA): Voorzitter. Bij mijn fractie heerst een gevoel van grote tevredenheid over deze middag. Wij zijn ontzettend blij met de steun die gegeven wordt voor maatregelen in de urgentiegebieden. Wij zijn ervan overtuigd dat die goed in de begroting komen en de gedeputeerde daarmee successen kan boeken. Wij zijn ook heel blij met de aandacht voor de werkgelegenheid van ons allemaal. Ik hoop dat wij daarmee doorgaan totdat de samenleving weer "op eigen benen" kan staan.

In de commissie komen wij terug op de projecten in het kader van Landschappen van Allure. Wij denken namelijk dat daar meer kan dan wij nu hebben afgesproken.

Wij zijn wel tevreden met wat er gedaan is. Het is een mooi proces. Er is sprake van goede samenwerking deze week en ook vandaag. Dank aan GS en aan de collega's.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voorzitter. Laat ik beginnen met een algemene beschouwing. Onze fractie is opgevallen dat er veel meer dynamiek zat in deze vergadering -- en dat

geldt alleen de bespreking van de Voorjaarsnota --, dat de samenwerking met bijna alle partijen veel constructiever is geweest dan in de rest van deze periode. Dat geldt zeker ook voor de houding die het college heeft aangenomen. Daarvoor onze grote dank. Wij zijn deze periode begonnen met de wens om vanuit de oppositie kritisch mee te denken en dat lukt eindelijk!

Om straks stemverklaringen te voorkomen, wil ik een paar opmerkingen over moties en amendementen maken. Wij kunnen voor motie M9 over geluidsschermen stemmen, als wij het antwoord van de gedeputeerde zo mogen interpreteren dat er ook andere innovatieve groene ontwikkelingen mogelijk zijn bijvoorbeeld zonnepanelen. Ook amendement A9 over de Taskforce Brabant Zeeland kan op onze stem rekenen. Wij vragen het college wel om ons mee te nemen bij de uitwerking en daarbij ook de kerntaken van de provincie in beschouwing te nemen.

Wij houden motie M19 aan.

De **voorzitter**: Aangezien motie M19 wordt aangehouden, maakt zij geen onderwerp van beraadslaging meer uit.

Mevrouw **Spierings** (D66): Wij vinden de interpretatie van de gedeputeerde van motie M20 over de bijen prima.

Wat motie M16 betreft, zouden wij graag inzicht krijgen in alles wat er al gebeurt. Als gedeputeerde Pauli dit kan toezeggen, trekken wij deze motie in. Ik kijk nog even naar de Partij voor de Dieren, want daarmee hebben wij hier nog niet over gesproken maar wel met de OSN.

De **voorzitter**: Wij wachten even af of de gedeputeerde dat inderdaad toezegt.

Mevrouw **Spierings** (D66): Wij stemmen tegen motie M33. Ondersteuning van dorpsraden en andere individuele initiatieven op het gebied van leefbaarheid is voor ons geen kerntaak. Als de provincie de rol op zich neemt om juist de verbinding tussen al die initiatieven te leggen en te zorgen voor een soort kennisinfrastructuur zodat die mensen zich kunnen verbeteren, in plaats van overal een beetje geld te geven, sluit dit meer aan bij wat wij ons in deze voorstellen.

Wij dienen motie M34 over de Landschappen van Allure mee in, maar wij maken ons wel enige zorgen over aantasting van ecologische hoofdstructuur die mogelijk in de projecten zit. Wij hopen dat dit bij geen van de projecten het geval is. Anders krijgen wij ontzettend spijt.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voorzitter. Ik dank het college voor de reactie op onze vragen en opmerkingen. Enkele vragen zijn nog onbeantwoord.

Gedeputeerde De Boer heeft in mijn verhaal verdriet gevoeld over het uitblijven van effecten op de problemen in de intensieve veehouderij in de Peel en andere urgentiegebieden. Ik heb niet gezegd dat er niet veel is gedaan. Ik heb gezegd dat dit tot nu toe niet veel effect heeft gehad. Dat vinden wij zorgelijk. Ik zeg niet dat mensen niet hard gewerkt hebben, want ik weet dat wij dat met zijn allen wél gedaan hebben. Juist omdat wij dat verdriet hebben en dat ook delen met de bewoners van de urgentiegebieden hebben wij onze stinkende best gedaan om amendement A10 te

maken. Daarmee vragen wij om bewoners in de urgentiegebieden goede en gelijkwaardige kansen te geven om mee te kunnen praten in de gebiedsgesprekken enz.

De heer **Van Hattem** (PVV): Op zichzelf is het een heel mooi amendement. Mevrouw Brunklaus en anderen hebben ons gevraagd om dit mee in te dienen. Daartoe waren we wel bereid, maar de strekking van het amendement is anders dan mevrouw Brunklaus zojuist heeft verwoord. De strekking is namelijk om geld te verstrekken aan instanties ten behoeve van de bewoners, dus niet aan de bewoners zelf. Daar zit voor ons een cruciaal verschil. Wij willen best de bewoners ondersteunen maar niet een extra potje opentrekken waar de instanties weer gebruik van kunnen maken. Ik heb liever dat de bewoners direct ondersteund worden en dat zij kunnen kiezen wie zij daarvoor willen inzetten.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Dat is het wel het dictum. Bewoners moeten naar instanties om ondersteuning te krijgen.

De heer **Van Hattem** (PVV): In het dictum staat duidelijk: "aan instanties". Dat is ons probleem bij dit amendement. Daarom hebben wij motie M12 ingediend die op dat punt afwijkt.

Mevrouw **Klitsie** (GroenLinks): Ik heb nog een vraag aan de heer Van Hattem, voorzitter. Welke dynamiek levert het op als de provincie de bewoners rechtstreeks gaat financieren? Hoe beheersbaar is dat? Mijn stelling is dat je beter een aantal goede professionele instanties kunt aanwijzen die voor de bewoners acceptabel zijn en die een mediationachtige, goede rol kunnen vervullen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Wij beheren hier het budget. Het kan op dezelfde wijze als bij subsidieaanvragen. Ik zie daarvan het praktische probleem niet in.

Mevrouw **Klitsie** (GroenLinks): Daar verschillen wij dan van mening over.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Ik ben toch een beetje verbaasd over het betoog van mevrouw Brunklaus. Zegt zij nu dat het beleid wel effect gaat sorteren als de bewoners een beetje bijstand krijgen?

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Dat zeg ik niet. Ik zeg dat bewoners die in de gemeente meepraten over de problematiek van mening zijn dat zij niet goed beslagen ten ijs komen in de discussies met ambtenaren enz. Het is een heel lastige materie. Zij hebben behoefte aan ondersteuning. Wij willen er met dit amendement voor zorgen dat zij die ondersteuning krijgen.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Ik hoor mevrouw Brunklaus ook zeggen dat wij tot nu toe te weinig effecten hebben bereikt.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Ja, want wij hadden natuurlijk niets liever gehad dan dat bijvoorbeeld de commissie-Van Doorn veel meer had opgeleverd of dat er geen vee

meer zou bijkomen in Brabant of dat de stikstofuitstoot daadwerkelijk omlaag zou gaan. Over die problemen hebben wij het. Dat heb ik ook gezegd in mijn betoog.

De **voorzitter**: Volgens mij herhalen wij de discussie.

Het is 1-0. Dat slaat niet op het debat maar op de wedstrijd Duitsland-Frankrijk.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Gefeliciteerd daarmee.

Tegen mevrouw Geeraedts zou ik willen zeggen dat wij het verhaal van GroenLinks ondersteunen. Ook wij hadden gehoopt dat er veel meer bereikt zou zijn, maar daar gaat het nu niet om. Het proces is nu gaande. Ook wij hebben het verzoek van een burger gehad of wij konden helpen met hoe dit en dat werkt. Ik ben geen juridisch bureau. Wij hebben wel juridische medewerkers die dat piekfijn kunnen uitleggen, maar dat is niet onze taak. Wij hebben die persoon wel geholpen, maar eigenlijk is het handiger als zij vragen over gezondheid, milieuvergunningen, bestemmingsplannen etc. kwijt kunnen bij een groep mensen die goed onderlegd zijn en betrouwbaar advies kunnen geven.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Ik wil daar toch even op reageren, voorzitter.

De **voorzitter**: U mag kort reageren, want de discussie is echt gevoerd.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Wij herhalen hier de Statendiscussie.

De **voorzitter**: Dat was precies de reden waarom ik die wilde stoppen.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Ik vind het onjuist dat mevrouw Brunklaus zegt dat wij geen effecten hebben bereikt. Wij hebben toen aangetoond dat wij het juridisch instrumentarium gewoon niet hebben om die effecten te kunnen bereiken en dat het op een andere manier moet gebeuren en wel via de aanpak die de gedeputeerde nu voorstelt. En nu begint mevrouw Brunklaus er weer over! Ik vind het een slap verhaal.

De heer **Heijmans** (SP): Ik vraag mij af, mevrouw Brunklaus, of u niet te vroeg bent. Moeten wij niet eerst wat ervaring opdoen? Ik word getriggerd door uw opmerking dat bewoners zich in gesprekken met ambtenaren in een achterstandspositie voelen. Ik ga er juist van uit dat die ambtenaren de ondersteuning kunnen en moeten geven aan de bewoners. Ambtenaren zijn niet bij voorbaat degenen die de aanvrager of de agrariër ondersteunen in de dialoog maar ook de bewoners. Laten wij nu eens kijken hoe dit verloopt. Mocht blijken dat er inderdaad serieus sprake is van kennisachterstand, dan kunnen wij altijd nog iets doen. Ik denk dat het nu te vroeg is.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Ik zou graag willen dat ambtenaren inderdaad die ondersteuning geven. Dat zou het mooiste zijn. De praktijk wijst echter uit dat dit best ingewikkeld is. Wij willen graag dat burgers de vrijheid hebben om de ondersteuning te zoeken die zij nodig hebben. Dat is ook de strekking van ons amendement. Via de BMF of andere organisaties zouden zij advies kunnen inhuren, zodat zij beter ondersteund worden. Het hoeft de BMF niet te zijn, zij kunnen ook elders juridisch advies inwinnen.

De heer **Heijmans** (SP): Wij willen een dialoog met bewoners en met de agrariër. Het risico is dat het een dialoog wordt met de vertegenwoordiger van... en met de vertegenwoordiger van... en dat de mensen waar om het gaat niet aan die keuken tafel zitten. Heeft mevrouw Brunklaus die angst ook?

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Daar ben ik het helemaal mee eens.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Met dat laatste ben ik het ook heel erg eens. Met het amendement wordt ook die echte dialoog bedoeld. De agrariër wordt vaak vertegenwoordigd door de ZLTO of door andere instanties, maar wij moeten ervoor zorgen dat het echt gaat om de mensen in de urgentiegebieden. Het is dan ook logisch dat wij het amendement hebben gesteund.

De heer Van Hattem zei dat zijn motie M12 van gelijke strekking was als het amendement. Wij zijn het daarmee absoluut niet eens. In die motie is sprake van een andere strekking omdat alle kennisoverdracht en communicatie over de waarde van voedsel eruit gehaald is. Dat is zeker niet onze intentie.

De **voorzitter**: Waarvan akte. Mevrouw Brunklaus, komt u tot een afronding.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Ik heb gesproken over de biodiversiteit en gedeputeerde Van den Hout gevraagd, hoe wij de garantie kunnen krijgen dat het geld dat wordt ingezet voor biodiversiteit ons helpt om de doelen te halen. Ik heb daarop nog geen reactie gekregen.

Ik heb ook nog een vraag voor gedeputeerde Van Haaften over de inzet van Bureau Jeugdzorg. Ik heb mij niet bemoeid met het interruptiedebat, want ik heb een heel concrete vraag gesteld. Waar komt het extra geld vandaan om Bureau Jeugdzorg de garanties te geven voor 2016, zoals stond in het bericht dat wij gekregen hebben?

De **voorzitter**: Hiermee komen wij aan het einde van de tweede termijn van de zijde van uw Staten. Het college antwoordt meteen.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Voorzitter. Op de vraag van mevrouw Spierings over de groene geluidsschermen, merk ik op dat zoals ik de motie interpreteer het vooral gaat om groen in de zin van begroeiing. Ik zou de motie daartoe willen beperken. Als het gaat om geluidsschermen van zonnepanelen of anderszins, wordt dat bij nieuwe geluidsschermen toegepast. Bestaande geluidsschermen ombouwen lijkt mij iets te veel van het goede. Ik wil het beperken tot de begroeiing.

De heer **De Boer** (GS;VVD): Ook ik heb slechts één punt en dat betreft het debat dat zich hier aan de interruptietafel ontplooipte naar aanleiding van de vraag en de opmerkingen van mevrouw Brunklaus. Het college vindt nog steeds dat zowel het amendement als de motie ontraden moet worden, mede op basis van het feit dat het college niet uit is op juridificering aan de tafels en niet uit is op polarisatie aan de tafels. Ik heb de indruk dat als er wordt gesproken over ambtenaren die aan tafel zitten, er meteen wordt gedacht aan onze ambtenaren of aan ambtenaren van gemeenten. Het zijn niet altijd ambtenaren die aan tafel zitten. De gesprekken die plaatsvinden met de vijf mediators die wij in het veld hebben rondlopen, zijn uitermate goede gesprekken. Als mensen informatie willen,

kunnen zij die altijd krijgen. Onze mensen zorgen ervoor dat zaken die men niet kent, aangereikt, uitgelegd en toegelicht worden. Ik wil heel graag in contact komen met de mensen waaraan mevrouw Brunklaus refereert die het niet snappen en zeggen dat zij ondersteuning nodig hebben. Ik was misschien non-verbaal iets te snel toen mevrouw Brunklaus sprak over de BMF, niet omdat het de BMF is. Dan zou ik de vraag omdraaien: vindt mevrouw Brunklaus dat ook de ZLTO op die manier in het veld moet zitten om de andere partijen te ondersteunen? Op die manier krijg je echter de laag die wij juist niet willen hebben. Zoals mijnheer Heijmans zei, het gaat om de mensen die het betreft, om die ene agrarische ondernemer en de twee families die ernaast wonen. Dat is de dialoog, daarin is de gemeente ook partij, net zoals wij daar partij in zijn met de opdrachten die de Staten ons hebben gegeven.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Ik dank de gedeputeerde. Ik wil heel graag met hem praten over de bewoners die deze opmerkingen maken.

De heer **De Boer** (GS;VVD): Ik wil heel graag na het zomerreces die afspraak maken met mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Er zijn ook goede ervaringen, bijvoorbeeld met een milieuarts die ondersteunend werkt voor deze mensen. Het gaat erom dat partijen een gelijkwaardig gesprek met elkaar kunnen hebben.

De heer **Van Hattem** (PVV): Mijn interruptie gaat over een ander punt van de portefeuille van de heer De Boer. Het gaat om motie M18. Ik heb de gedeputeerde horen zeggen dat het college geen bezwaar heeft tegen deze motie. Ik vraag mij echter af, hoe hij dit dan concreet ziet. Er wordt gesproken over cumulatieve effecten, er wordt een aantal initiatieven, enz. Ik vind het nogal breed. Er wordt onduidelijk verwoord wat er nu precies bedoeld wordt. Hoe ziet de gedeputeerde de uitvoerbaarheid en de meetbaarheid van deze motie?

De heer **De Boer** (GS;VVD): Er zijn verschillende manieren. Allereerst zijn wij al zeer vertrouwd met cumulatieve effecten. Ik denk dat mevrouw Spierings in haar minicollage al gesproken heeft over de mogelijkheden die er zijn. Het is langs de lijn van de ruimtelijke ordening ook goed op die manier te borgen. De Mestwetgeving is van het Rijk gekomen met een verplichting. Nu wij aan de vooravond staan van de verplichte mestverwerking is het goed om gezamenlijk te bekijken hoe cumulatieve effecten kunnen worden voorkomen om achteraf niet in de problemen te komen waardoor je weer nieuwe regels moet gaan bedenken waardoor een stapeling van regelgeving ontstaat. Dat wil ik graag voorkomen. Nogmaals, wij zijn hier al mee bezig. Het wordt verder uitgerold en dat is de reden waarom het college deze motie niet ontraadt.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Voorzitter. Wij spreken over de Voorjaarsnota van de begroting 2015. Die geldt op zijn minst tot eind volgend jaar. Per definitie gaan wij daarmee vol gas over de eindstreep als wij onder eindstreep de verkiezingen van volgend jaar maart verstaan. Die eindstreep bedoelen wij.

In het kader van de definitie van duurzaamheid merk ik op dat je de wereld niet verandert door de betekenis van een woord te veranderen. Ik vind het een semantische kwestie die niets oplost.

Van de BO-3 is nog geen sprake. Wij hebben net afgesproken dat wij gaan kijken hoe wij de BO-2,5 zouden kunnen invullen. Die gaat vooral over projecten die nog niet klaar zijn binnen de periode van BO2 en over de voorbereiding van eventuele projecten die daarna komen. De Staten worden volop meegenomen in het herzieningsproces van het Provinciaal Water- en Milieuplan.

Nogmaals, de motie over rundvee in de natuur is echt overbodig. Wat mij betreft mogen alle soorten runderen in de natuur lopen. Ik bepaal niet voor een boer welke beesten hij daar neerzet, ik bepaal ook niet voor Natuurmonumenten of die daar een Taurus, een Schotse hooglander of een Laakvelder neerzetten. Dat kunnen de ondernemers en beheerders zelf prima doen. Daarnaast werken wij inmiddels met veel succes aan een programma voor de verwaarding van natuurvlees, zodat ook het vlees van de Taurus dat nu alleen als gehakt gebruikt wordt omdat er geen constante aanvoer is, het vlees van grazers maar ook van ganzen etc. wel vermarkt en verwaard kan worden.

De heer **Van Hattem** (PVV): Bij de rundveerassen gaat het ook om gebieden die wij zelf in de EHS hebben en waarvoor wij betalen voor het beheer. Daarvoor zou de gedeputeerde zich wel kunnen inzetten.

Wij vragen het college om de ondernemers de ruimte te geven om die runderen daar los te laten; treedt in overleg en stel die gronden daarvoor beschikbaar. Het gaat er niet om dat wij ondernemers willen dwingen om bepaalde soorten in te zetten, het is juist andersom. Zij willen die soorten op die gronden laten grazen.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Volgens mij heb ik al drie keer gezegd dat wij dat ook doen. Zij zijn van harte welkom.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik heb hierover technische vragen gesteld en heb als antwoord gekregen dat het nog niet bekend is op welke gebieden deze pilot uitgevoerd gaat worden. Het antwoord dat de gedeputeerde nu geeft, is in strijd met het antwoord op de technische vragen. Hoe moet ik dat dan uitleggen?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Als zich nog geen enkele ondernemer heeft gemeld met Laakvelders die graag in een bos grazen, klopt mijn opmerking dat wij nog niet weten waar dat gaat gebeuren. Zij zijn van harte welkom. Zo is het beleid.

De **voorzitter**: Dat is helder.

Mevrouw **Slegers** (SP): Voorzitter. Ik wil de heer Van Hattem even herinneren aan een gesprek dat wij gisteren buiten de Statenzaal hadden. De heer Van Hattem begon over de waterbuffelkudde in Son en Breugel. Hij had er een ijsje gegeten en dat was lekker. Dat klopt, dat ben ik met hem eens. Die ondernemer heeft zijn kudde buiten de EHS lopen. Hij gaat een aanvraag doen om EHS-grond erbij te pakken. Dus wat de heer Van Hattem wil, gebeurt al.

De **voorzitter**: Als er een koe over de dam is, volgens er meer, of hoe luidt dat spreekwoord ook weer? Wij stoppen dit debat. Het is mooi geweest.

De heer **Van Hattem** (PVV): Misschien moeten wij het op een ander moment voortzetten.

De **voorzitter**: De argumenten zijn gewisseld.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Mevrouw Brunklaus sprak over de biodiversiteit. Wij kunnen de uitkomst niet garanderen. Wij maken gebruik van de beste inzichten die beschikbaar zijn en die kunnen veranderen. Als ik zie wat er vijf jaar geleden gebeurde bij het beheer van de weidevogels, moet ik constateren dat wij dat nu heel anders doen omdat wij in de loop van die vijf jaar hebben gezien dat wat wij eerst probeerden, niet werkt. Bij biodiversiteit ben ik wat optimistischer, want volgens mij werkt het daar wel. De Staten worden daarover elk jaar bijgepraat. In de P&C-cyclus zit de toestand van de natuur. Daarin wordt gerapporteerd over de effecten van beleid rond biodiversiteit.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Mijn enige vraag is: waarom 3 miljoen?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): De Staten hebben bijna unaniem een motie aangenomen om 3 miljoen euro structureel beschikbaar te stellen voor biodiversiteit.

De heer **Van Hattem** (PVV): De gedeputeerde legt de eindstreep ergens in 2015 omdat bepaalde dingen over de verkiezingen heen gaan. Dat is logisch. Het is echter een feit dat in de Voorjaarsnota staat dat er middelen gereserveerd worden tot en met 2019. Hoe reageert de gedeputeerde daarop?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Wat wilt u nu, mijnheer Van Hattem? Wilt u dat wij op alle structurele middelen die wij beschikbaar hebben voor na 2015 in juli 2015 een stop op zetten, om alles van de grond af aan opnieuw te kunnen opbouwen?

De heer **Van Hattem** (PVV): De nieuwe Staten zouden in ieder geval de kans moeten kunnen krijgen om het te heroverwegen en niet te maken krijgen met voldongen feiten waarover zij in hun Statenperiode niet kunnen beslissen.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): De Staten gaan over het budget en kunnen te allen tijde de begroting aanpassen aan de eigen wensen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik kom erop terug in derde termijn.

De **voorzitter**: Wij doen absoluut geen derde termijn. U kunt nog kort iets inbrengen.

De heer **Van Hattem** (PVV): De gedeputeerde sprak over de BO-2,5. Wanneer kunnen wij daarover iets verwachten? Komt dat in de commissie? Wanneer is er meer over bekend?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Afgelopen donderdag hebben wij daar afspraken over gemaakt. Ambtenaren van de vier waterschappen en van de provincie gaan aan de slag

om te kijken welke projecten uitlopen in de tijd en moeten worden voortgezet en voor welke projecten het voor het waterschap veilig is om alvast te beginnen met de voorbereidingen terwijl zij pas in 2016 of daarna worden verwezenlijkt. Dat spel wordt nu gespeeld. Als het aan mij ligt, zal dit ergens in het najaar tot een notitie leiden.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Voorzitter. Van de ene corner naar de andere corner, maar het kan kort.

Mevrouw Kerkhof vraagt om de commissie bij te praten over de laadpalen en liever nog over de eerste tranche van de Essentgelden voor energie. Dat staat reeds gepland voor de commissie EZB voor 21 november. Zij wordt op haar wenken bediend.

Mevrouw Spierings vraagt een notitie over informatieveiligheid. Wij voldoen graag aan dat verzoek.

De **voorzitter**: Ik check meteen even of deze toezegging voor mevrouw Spierings voldoende is om motie M16 in te trekken.

Mevrouw **Spierings** (D66): Ja, voorzitter.

De **voorzitter**: Motie M16 is ingetrokken en maakt derhalve geen onderwerp meer uit van beraadslaging.

Motie M37 is in die zin gewijzigd, dat het dictum thans luidt:

"Dragen GS op:

- bij de Stichtingsraad erop aan te dringen om minimaal de verloren zendtijd terug te geven aan Bureau Brabant, zodat meer misdaden in Brabant kunnen worden opgelost,"*

De **voorzitter**: Deze gewijzigde motie maakt onderwerp uit van beraadslaging. Zij krijgt nr. M37a.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Voorzitter. Ook deze gewijzigde motie moeten wij nog steeds ontraden. Misschien dat het niet helemaal goed overgekomen is, maar de relatie tussen de provincie en Omroep Brabant is verbroken door besluitvorming vorig jaar in de Tweede Kamer en in de Eerste Kamer. Wij hebben geen contact met de Stichtingsraad of met de omroep, behalve als partner in Brabant. Het gesprek tussen de commissieleden en de Stichtingsraad is gepland. Het zijn allebei volksvertegenwoordigers. Ik raad mevrouw Kammen aan het punt daar te agenderen en niet op te dragen aan GS, want zij moet daarvoor bij haar collega's zijn.

Mevrouw Spierings vroeg om bij de doe-budgetten vooral het leggen van verbindingen en samenwerking te benadrukken. Dat is sinds 2011 juist de inzet van ons leefbaarheidprogramma. Leefbaarheid@brabant is daarop gericht, inclusief kennisdelingbijeenkomsten, speeddates en allerlei andere werkvormen. Die worden daarvoor gebruikt. Ook samenwerking met de steunfuncties en met de Vereniging kleine kernen. Dat het daarmee verbonden wordt, is voor mij zonneklaar. Ik ben nog niet eens begonnen met de uitwerking, maar dat is volstrekt duidelijk.

Mevrouw Brunklaus vroeg wie de garanties geeft voor Bureau Jeugdzorg voor 2016. Dat zijn natuurlijk de gemeenten. Die hebben in hun afspraken uitgesproken dat zij garanties

geven aan Bureau Jeugdzorg voor het jaar 2016. Die toezegging hebben de gemeenten ook vastgelegd, omdat zij anders niets waard zijn. Voor perspectief op welke voortzetting dan ook -- dat hoeft niet eens in de bestaande stichting te zijn -- is duidelijkheid nodig anders moet je meteen in liquidatie, kun je niet naar het UWV voor ontslag, geen sociaal plan maken, etc. Die toezegging is door 67 gemeenten in Brabant gezamenlijk gedaan.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Het is niet helemaal netjes, voorzitter, het is geen interruptie maar ik heb in mijn tweede termijn een vraag vergeten. Mag ik die nog even stellen?

De **voorzitter**: Ik zal mild zijn.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): De gedeputeerde heeft in haar eerste termijn gezegd dat er nog voor 12 miljoen euro aanvragen liggen voor restauratie van monumenten. Zij komt dus nog 5 miljoen euro tekort. Wij vragen met enige nadruk of het college bij de begroting kan kijken of het daarvoor middelen kan vinden. Wij hebben geconstateerd dat juist restauratie van monumenten enorm veel werkgelegenheid oplevert en daar hechten wij erg aan. Dat geldt ook voor het herstel van monumenten, want anders is herbesteding niet mogelijk. Als de gedeputeerde zegt dat zij haar best zal doen, ben ik tevreden.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (CDA): Ja, ik zal mijn best doen. Ja, en wat de arbeidsmarkt betreft, ik denk dat de knelpunten er nog steeds zijn en dat er niet genoeg veranderd is om te kunnen zeggen dat het niet meer nodig.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Ik wil graag onze motie M42 aanhouden.

De **voorzitter**: Motie M42 is aangehouden en maakt derhalve geen onderwerp meer uit van beraadslaging.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik wil ook graag een korte schorsing, voorzitter. Wij moeten nog een paar moties bespreken.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voorzitter. Wij willen motie M27 aanhouden.

De **voorzitter**: Motie M27 is aangehouden en maakt derhalve geen onderwerp meer uit van beraadslaging.

Hiermee zijn wij gekomen aan het einde van de tweede termijn van de zijde van het college. Ik heb de volgende toezeggingen genoteerd:

Door GS is bij monde van gedeputeerde Van den Hout naar aanleiding van motie M20 toegezegd dat na de zomer een inventarisatie over lopende maatregelen en acties aangaande bijen aan de commissie wordt gezonden. Tevens wordt een reactie gegeven op het rapport van Dijksema.

Door GS is bij monde van gedeputeerde Van Heugten toegezegd de verantwoording over de besteding van de Essentmiddelen vorm te geven via een (twee)jaarlijkse Open Essent Dag.

Door GS is bij monde van gedeputeerde Pauli toegezegd dat:

- er een notitie wordt opgesteld waarin de diverse initiatieven en het instrumentarium

- van de regionale economische ontwikkeling worden beschreven;
- de commissie EZB wordt bijgepraat over de samenwerking BOM-REWIN;
 - de commissie over Veerkrachtig Bestuur wordt bijgepraat (begin september volgt een brief van GS);
 - de commissie EZB wordt bijgepraat over de organisatieontwikkeling/personele aspecten.

De vergadering wordt vijf minuten geschorst

De **voorzitter**: Wij gaan stemmen. Voor de goede orde, er zijn vier amendementen ingediend. Die brengen wij eerst in stemming, daarna het voorstel inzake de Voorjaarsnota en daarna nog een serie moties. Voor de amendementen geldt dat wij kijken welk amendement zich verstrekkender tot een ander amendement verhoudt om de volgorde van de stemming te bepalen. Omdat amendement A12 verder strekt dan A10, stemmen wij eerst over amendement A12, dan A10 en dan A11. Wij beginnen met amendement A8, dan A12, dan A10, en dan A11.

In stemming komt amendement A8 (Financiële ondersteuning Taskforce Brabant Zeeland 2014-2016)

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voor.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voor.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Leenders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voor.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: De fracties van 50PLUS en de OSN zijn afwezig. Dit amendement is met algemene stemmen aangenomen.

In stemming komt amendement A12 (Ondersteuning burgers in urgentiegebieden)

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

Voorzitter. Wij vinden het een lokale taak.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Leenders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Spierings** (D66): Tegen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: De fracties van 50PLUS en de OSN zijn afwezig.

Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A10 (Versterking bewoners urgentiegebieden)

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De heer **Leenders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voor.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: De fracties van 50PLUS en de OSN zijn afwezig.

Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP en de PVV tegen dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A11 (Uitsluiten 'Biodiversiteit' en 'Natuur verankerd in de samenleving')

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Leenders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Spierings** (D66): Tegen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: De fracties van 50PLUS en de OSN zijn afwezig.

Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

In stemming komt Statenvoorstel 47/14B (de Voorjaarsnota)

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voor.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voor.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De heer **Leenders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voor.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: De fracties van 50PLUS en de OSN zijn afwezig.

Ik constateer dat de aanwezige leden van fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PvdA en D66 voor dit voorstel hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is aangenomen.

In stemming komt motie M6 (Laadpalen)

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Leenders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Spierings** (D66): Tegen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: De fracties van 50PLUS en de OSN zijn afwezig.

Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M7 (Inhaalverboden op snelwegen)

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Leenders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Spierings** (D66): Tegen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: De fracties van 50PLUS en de OSN zijn afwezig.

Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PVV en de PvdD voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M8 (HOV2 Eindhoven)

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Leenders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Spierings** (D66): Tegen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: De fracties van 50PLUS en de OSN zijn afwezig.

Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M9b (Groene geluidsschermen)

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voor.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voor.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Leenders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voor.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: De fracties van 50PLUS en de OSN zijn afwezig.

Ik constateer dat deze motie met algemene stemmen is aangenomen.

In stemming komt motie M10 (Maaiveld+ Vught)

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Leenders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Spierings** (D66): Tegen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: De fracties van 50PLUS en de OSN zijn afwezig.

Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M11 (Windmolens en biomassa)

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Onze fractie wil graag hoofdelijke stemming over deze motie.

De **voorzitter**: De stemming vangt aan bij lid nr. 22.

Voor deze motie hebben gesteld de leden: Van Hattem, mw. Van der Kammen, Kerkhoff, mw. Kardol, Van den Berg, mw. Frijters-Klijnen,

Tegen deze motie hebben gestemd de leden: Van Vught, mw. Roozen, Mulders, mw. Aarts-van de Loo, mw. Brunklaus, Voeten, Verhees, Van Griensven, Kouthoofd, mw. Prins-Afman, Van Agtmaal, mw. Wijnands, Van Lopik, Van Vugt, Geeraedts, Wijers, Van der Wel, Vissers, Heijmans, Smeets, mw. Spierings, mw. Roijackers, Bouman, Altundal, mw. Kerkhof-Mos, Bouwman, Slegers, Ten Harmsen van der Beek, Smeulders, Koevoets, Van Gruijthuijsen, Wagemakers, Brenninkmeijer, Van der Doelen, Van der Staak, Kuijken, Hageman, Kutlu, mw. Van Iersel, mw. Klitsie, mw. Tsoutsanis-van der Koogh, Burger Dirven, mw. Knoet-Michels, mw. Aarts-Engbers en Leenders

Ik geef de gelegenheid tot het afleggen van een stemverklaring.

De heer **Van Lopik** (PvdA): Ik stem tegen, voorzitter, maar in zijn algemeenheid zijn windmolens toch wel een heel probleem. Vandaar dat ik zeer voor een discussie ben.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Voorzitter. Ik heb wel problemen met het Energieakkoord, maar ik ben wel tegen deze motie.

De heer **Altundal** (SP): Voorzitter. De heer Van den Berg zei dat wij over vijf jaar een en ander zullen zien en dat het gaat om klimaatminaretten. Om vanuit dezelfde beeldvorming te spreken: volgens mij blaast te PVV te hoog van de minaret!

De heer **Van den Berg** (PVV): Voorzitter. Ik kan de heer Altundal niet beloven dat het binnen vijf jaar gebeurt, maar wel dat het gebeurt.

De heer **Burger Dirven** (VVD): Ik kan mij niet vinden in dit dictum.

De **voorzitter**: Deze motie is met 45 stemmen tegen en 6 voor verworpen.

In stemming komt motie M15 (Nationaal Response Netwerk)

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voor.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voor.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Leenders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voor.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: De fracties van 50PLUS en de OSN zijn afwezig.
Ik constateer dat deze motie met algemene stemmen is aangenomen.
Motie M16 is ingetrokken.

In stemming komt M17 (Mandaat Omgevingsdiensten)

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voor.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voor.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.
Voorzitter. Wij vinden dat deze oproep te veel in de gemeentelijke autonomie treedt.
Daarom kunnen wij deze motie niet steunen.

De heer **Leenders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voor.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: De fracties van 50PLUS en de OSN zijn afwezig.
Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat is aangenomen.

In stemming komt motie M18 (Cumulatie Mestverwerking)

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.
Voorzitter. Wij willen geen extra maatregelen bovenop de maatregelen die al zijn opgenomen in de Verordening ruimte.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

Voorzitter. Wij sluiten ons aan bij de stemverklaring van mevrouw Geeraedts en merken daarbij nog op dat wij alleen de wettelijke normen respecteren.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

Voorzitter. Wij hebben erg getwijfeld over deze motie omdat ook wij tegen cumulatieve effecten van mestverwerking in de veehouderij zijn, maar het dictum van de motie vinden wij te onduidelijk en wellicht te verstrekkend om het op deze manier uit te voeren. Er is nog te veel twijfel op dit moment en dus moeten wij het niet doen. Daarom kunnen wij deze motie op dit moment niet steunen.

De heer **Leenders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voor.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: De fracties van 50PLUS en de OSN zijn afwezig.

Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA en de PVV tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

Motie M19 is aangehouden.

In stemming komt M20 (Samen voor de bijen)

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voor.

Voorzitter. De uitleg die de gedeputeerde hieraan heeft gegeven, is voor ons de reden om voor te stemmen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voor.

Wij stemmen voor met dezelfde stemverklaring als de VVD.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Leenders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voor.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: De fracties van 50PLUS en de OSN zijn afwezig.
Ik constateer dat deze motie met algemene stemmen is aangenomen.

In stemming komt motie M21 (Transparante financiën)

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voor.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voor.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Leenders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voor.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: De fracties van 50PLUS en de OSN zijn afwezig.
Ik constateer dat deze motie met algemene stemmen is aangenomen.

In stemming komt motie M25a (Maatregelen in het kader van de economische crisis)

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voor.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voor.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Leenders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voor.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: De fracties van 50PLUS en de OSN zijn afwezig.
Ik constateer dat deze motie met algemene stemmen is aangenomen.

In stemming komt motie M26 (Regionaal Investeringsfonds MBO)

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voor.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voor.

Voorzitter. Wij stemmen voor met de stemverklaring die ik in mijn tweede termijn heb gegeven.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Leenders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voor.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: De fracties van 50PLUS en de OSN zijn afwezig.

Ik constateer dat deze motie met algemene stemmen is aangenomen.

Motie M27 is aangehouden.

In stemming komt motie M28 (Economie en Innovatie)

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voor.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voor.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De heer **Leenders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voor.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: De fracties van 50PLUS en de OSN zijn afwezig.

Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PVV en GroenLinks tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt motie M29 (Werken in buurlanden)

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voor.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.
Voorzitter. Wij zien de meerwaarde niet.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De heer **Leenders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voor.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: De fracties van 50PLUS en de OSN zijn afwezig.
Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de PVV en de PvdD tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt motie M30 (Investeer in taalvaardigheid)

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Leenders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Spierings** (D66): Tegen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Tegen.
Voorzitter. De uitleg van de gedeputeerde maakte duidelijk dat dit te vroeg komt.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: De fracties van 50PLUS en de OSN zijn afwezig.
Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PVV, de PvdA en de PvdD voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M31 (PHS Boxtel)

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Voorzitter. De gemeente Boxtel wordt al voldoende gecompenseerd door een eerdere toezegging.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

Voorzitter. Wij stemmen tegen met dezelfde motivatie als de VVD.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van den Berg** (PVV): Tegen.

Voorzitter. Wij blijven erbij dat dit makkelijk gefinancierd kan worden als Vught wordt uitgevoerd zoals wij denken dat het zou moeten worden uitgevoerd.

De heer **Leenders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Spierings** (D66): Tegen.

Voorzitter. De gedeputeerde heeft uitgelegd dat de strekking van de motie inmiddels al wordt uitgevoerd.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: De fracties van 50PLUS en de OSN zijn afwezig.

Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de PvdA voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen , zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M32 (Oplossingen realiseren in urgentiegebieden)

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voor.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voor.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Leenders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voor.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: De fracties van 50PLUS en de OSN zijn afwezig.
Ik constateer dat deze motie met algemene stemmen is aangenomen.

In stemming komt motie M33 (Doe-budgetten voor kleine kernen)

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voor.
Wij zijn voor maar wel onder het voorbehoud van goede voorstellen in de commissie waarover wij nog kunnen spreken.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voor.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Leenders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Spierings** (D66): Tegen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: De fracties van 50PLUS en de OSN zijn afwezig.
Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van D66 tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt motie M34 (Financiële ondersteunen van twee programma's in het kader van Landschappen van Allure)

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voor.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voor.
Voorzitter. De heer Van Agtmaal heeft zich van stemming onthouden.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.
Voorzitter. Wij zijn niet zozeer tegen bepaalde projecten, maar wij hebben destijds tegen het programma Landschappen van Allure gestemd. Wij proberen consequent te zijn.

De heer **Leenders** (PvdA): Voor.
Voorzitter. Wij zouden dit verder willen bespreken in de commissie EZB.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voor.
Voorzitter. Wij hopen echt dat hierdoor geen aantasting van de EHS gaat plaatsvinden.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

Voorzitter. Wij hebben begrepen dat niet alleen EHS wordt aangetast maar ook Natura 2000. Daar zijn wij ontzettend tegen.

De **voorzitter**: De fracties van 50PLUS en de OSN zijn afwezig.

Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PvdA, D66 en GroenLinks voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties er tegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt motie M35 (Afhandeling vergunningaanvragen Natuurbeschermingswet)

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voor.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voor.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Leenders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Spierings** (D66): Tegen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: De fracties van 50PLUS en de OSN zijn afwezig.

Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP en de PVV voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties er tegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt M36 (Jeugdcultuurfonds Brabant)

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voor.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voor.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De heer **Leenders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voor.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: De fracties van 50PLUS en de OSN zijn afwezig.

Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PVV en GroenLinks tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt motie M37a (Zendtijd Bureau Brabant uitbreiden)

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Leenders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Spierings** (D66): Tegen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: De fracties van 50PLUS en de OSN zijn afwezig.

Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M38 (Inzetten opcenten)

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Leenders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Spierings** (D66): Tegen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: De fracties van 50PLUS en de OSN zijn afwezig.

Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M39 (Definitie Duurzaam)

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

Voorzitter. Ik hoop dat wij in de toekomst het college alsnog kunnen overtuigen om toch deze definitie erin te krijgen om duurzaam te zijn. Tot die tijd blijven wij onverminderd tegen duurzaam en duurzaamheid.

De heer **Leenders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Spierings** (D66): Tegen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: De fracties van 50PLUS en de OSN zijn afwezig.

Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M40 (Vergroten biodiversiteit randvoorwaarde GOB-projecten)

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Voor.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Leenders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Spierings** (D66): Tegen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: De fracties van 50PLUS en de OSN zijn afwezig.

Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD en de PVV voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M41 (Financiering natuurbeleid niet over vier pijlers)

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Leenders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Spierings** (D66): Tegen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: De fracties van 50PLUS en de OSN zijn afwezig.

Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat is verworpen.

Motie M42 is aangehouden.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voorzitter. Ik heb een fout gemaakt bij de stemming over motie M36. Ik heb tegengestemd maar wij zijn eigenlijk voor, maar goed de motie is toch aangenomen.

De **voorzitter**: Daar kan ik niets meer aan doen.

Het waren nogal wat stemmingen. Wij hebben het geconcentreerd gedaan, maar het is zoals het is.

Afscheid Alex Brul

Wij komen aan het einde van de vergadering. Misschien is het goed om de medewerkers binnen en buiten het Provinciehuis die heel hard hebben gewerkt aan de zaken die gisteren en vandaag op onze agenda hebben gestaan, heel hartelijk te danken.

Voordat ik de vergadering ga sluiten, is er nog even een bijzonder punt van aandacht.

Na zeer veel jaren dienst als adjunct-griffier gaat Alex Brul die post verlaten om elders in onze provinciale organisatie een mooie functie uit te oefenen. Dat moment willen wij niet zomaar voorbij laten gaan. De griffier, mevrouw Geeraedts en ik willen Alex even toespreken. Daarna kunnen wij hem allemaal uitluiden op het Statenveld onder het genot van het gebruikelijke drankje.

De **griffier**: Jullie weten dat ik mijn bijdrage aan debatten altijd kort houd, dat zal ik nu ook doen. Ik maak graag van de gelegenheid gebruik om iets tegen Alex te zeggen. Vandaag is de laatste Statenvergadering van "onze" Alex. Hij wordt vanaf 1 september aanstaande projectleider strategische relatie-evenementen en gaat daarmee een nieuwe uitdaging aan. Ik wil je daarmee van harte feliciteren.

Met jouw vertrek komt er einde aan op de dag af exact 15 jaar ondersteuning van Provinciale Staten in verschillende rollen. Op 1 september 1999 maakte jij namelijk de interne overstap naar de afdeling algemene en juridische zaken. Omdat Nico bij mijn weten de enige andere aanwezige is die ook in die tijd al actief was, geef ik de andere aanwezigen met het beschrijven van de loopbaan van Alex tegelijk een beetje inzicht in de geschiedenis van Provinciale Staten.

Even terug in de tijd dus! Vanaf 1 september 1999 was je coördinator van Provinciale Staten en de Statencommissies en ook secretaris van de commissie Algemene Bestuurlijke Aangelegenheden. Daarvoor was je overigens o.a. al secretaris van de Statencommissie Verkeer, Vervoer en Waterstaat. De overstap naar algemene en juridische zaken was een heel logische stap. Zo vanzelfsprekend was in 2003 ook de overstap naar de griffie bij de ingang van het dualisme; eerst als senior Statenadviseur en daarna als adjunct-griffier. In de afgelopen jaren was je secretaris van de commissie Bestuur en Middelen en vanaf 2011 van de commissie Economische Zaken en Bestuur. Ook bereidde je de vergaderingen van PS en het presidium voor en was je secretaris van het Platform Internationalisering. Je bent hier, volgens mij wederom samen met Nico, de enigen die zowel in het monisme als in het dualisme hebben geopereerd.

Het type werk sloot goed aan bij wat je prettig vindt: werken voor het bestuur en als een generalist een bijdrage kunnen leveren aan processen en het regelen van dingen. Je hebt jezelf omschreven als een meedenker en niet zozeer als een bedenker, maar dat heb je altijd buitengewoon loyaal en dienstbaar gedaan en je hebt zichtbaar plezier gehad in het ondersteunen van Statenleden.

Het "laatje van Alex" heeft een heel eigen betekenis gekregen en zal volgens mij nog heel lang zo worden genoemd. Je bent betrouwbaar en verbindend, met een goed gevoel voor humor en je kunt heel goed relativeren. Ook ken je je positie. Je ondersteunt en adviseert maar zult nooit op de stoel gaan zitten van een commissievoorzitter of een Statenlid. Tot slot sta je bekend om je gezellige babbel -- dat kwam ik ook nog ergens tegen en overigens herken ik dat ook -- en je opgeruimde gemoed. Deze laatste eigenschappen weet je ook buiten de griffie te benutten. Aan het jaarlijkse cabaret "Spiegel" dat door en voor ambtenaren van de provincie elke jaar voor de kerstvakantie wordt opgevoerd, lever je al jaren een creatieve bijdrage.

Alex, in de afgelopen jaren heb je veel meegemaakt in de nabijheid van het provinciale bestuur en daaraan op de achtergrond een belangrijke bijdrage geleverd. Die ervaring zal je heel goed van pas komen in je nieuwe functie. Je neemt gelukkig ook geen afscheid van de provincie. Wij zullen je bij relatie-evenementen allemaal nog zeker tegenkomen. Je blijft immers voor het bestuur werken, zij het nu voor Provinciale Staten wat meer op

afstand. Het feit dat je zo lang voor Provinciale Staten hebt gewerkt, zal voor ons allemaal voordelen hebben. Je kent als geen ander de wensen en behoeften van Provinciale Staten en wij weten dat je die in je nieuwe baan zeker een plek zult geven. Wij wensen je allemaal heel veel succes met je nieuwe uitdaging en heel hartelijk bedankt voor 15 jaar trouwe dienst!

(applaus)

De **voorzitter**: Ik geef graag het woord aan de vicevoorzitter van de Staten, mevrouw Geeraedts.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Ja, Alex, ik hoorde net pas dat het zover was. Ik zei meteen dat ik toch iets wilde zeggen namens alle collega's want daar heb je toch veel mee te maken gehad.

Ik ben eigenlijk een beetje droevig en ik denk dat ik namens iedereen spreek. Je bent toch een steun en toeverlaat voor ons geweest bent. Als die wegvalt, dan moet je niet blij zijn, maar gelukkig blijf je in het provinciehuis. Cathalijne heeft het ook al gezegd, je was inderdaad degene bij wie wij te rade konden gaan. Dat zijn natuurlijk de collega's ook wel, maar jij nam toch een heel bijzondere plaats in.

Wij zeggen altijd -- en ik denk dat dit inderdaad zo -- dat het allerbelangrijkste besluit dat deze Staten ooit hebben genomen, de verkoop van Essent was. In die periode ben je heel actief geweest. Wij hadden hier continu met alle fracties overleg, want wij waren heel solidair met elkaar, en dat deden wij allemaal bij jou op de kamer, of naast jou op de kamer. Er was altijd koffie, thee en als het aan jou had gelegen misschien ook wel Bossche bollen, maar het was altijd hartstikke gezellig. Op de een of andere manier lag dat ook aan jou. Daar komen ook de gevleugelde woorden "het geheime laatje van Alex" vandaan. Ik weet niet of iedereen die term kent, maar degenen die hier wat langer meelopen wel. Wij moesten namelijk altijd in dat laatje van Alex zijn. Dat was heel spannend. Het zat op slot en dan kwam er eerst een enorme sleutelbos uit zijn zak, dan keek hij welke sleutel het was, dan werd het slot omgedraaid en kwam de vraag: Welk dossier moet je eigenlijk hebben? Dan werd er gezocht en uiteindelijk kregen wij het.

Alex, we zullen je missen, dat is niet anders. Ik heb echter begrepen dat je behouden blijft voor het provinciehuis. Ik weet niet of jullie het allemaal weten, maar ik heb het een paar keer meegemaakt. Alex is ook de grote gangmaker van het cabaret hier op het provinciehuis. Daar zijn altijd de ambtenaren bij. Via dat cabaret heb ik eigenlijk alle eigenschappen van de gedeputeerden en de commissaris leren kennen. Alex, was de grote aanjager en praatte dat allemaal aan elkaar. Dat was prachtig. De gebaren van de commissaris -- misschien kan hij het even voordoen? -- Bert Pauli met zijn crossovers en al dat soort woorden en zo kan ik nog wel een tijdje doorgaan. Dat is werkelijk geweldig en wordt allemaal gepresenteerd door Alex.

Alex, ik denk dat iedereen je straks nog wel om de hals valt. Wij hebben iedereen de kans gegeven om iets persoonlijks voor je doen. In deze enveloppe zit een heel mooie kaart. Die hebben wij vandaag tijdens alle besprekingen rond laten gaan. Je weet, wij zijn multifunctioneel! Ik hoop dat je het allemaal kunt lezen. Misschien heb je wel een vergrootglas nodig, maar iedereen heeft er zijn zegje op gedaan. Nogmaals, namens iedereen heel hartelijk bedankt. Wij hopen je nog heel vaak in het provinciehuis en misschien ook in de Statenzaal te zien. Dank je wel!

(applaus)

De **voorzitter**: Alex, het is inderdaad een heel bijzonder moment; 15 jaar is toch een periode waarin je meer dan een toevallige passant bent in onze Staten. Zoals al is gezegd, je hebt de ontwikkeling van de Staten van een monistisch naar een dualistisch systeem en alles wat dat betekent, aan den lijve ondervonden. Een kernelement van duurzaamheid van jouw rol was inderdaad het dienen van het werk van deze Staten. Ik was van de week op bezoek bij een van Brabants mooiste bedrijven, Van der Lande in Veghel, waar men de logistiek tot kunst verheven heeft. Daar heeft men een slogan die op het volgende neerkomt: wij zijn er eigenlijk om anderen in staat te stellen hun werk te doen en te gloriëren. Dat is een griffie in zekere zin ook. Vandaag hebben wij gezien, of niet gezien want veel gebeurt achter de schermen en is betrekkelijk onzichtbaar, hoeveel werk er nodig is om op al die grote onderwerpen besluitvorming te organiseren. Dat vraagt enorm veel werk. Wij noemen dat wel eens "overhead". Wij moeten er misschien eens goed over nadenken of in de term niet inherent een bias zit dat wij dat eigenlijk niet belangrijk vinden. Het is namelijk precies wat wij hard nodig hebben om ons werk te kunnen doen. Natuurlijk mag je dat kritisch toetsen en er efficiency op loslaten, maar uiteindelijk gaat het wel om een reële beoordeling van wat nodig is om het werk goed te doen. Dat hebben wij goed gedaan. Ik zie hoe de griffie functioneert en ons werkelijk in staat stelt om in ingewikkelde en lastige omgevingen waarin de griffie te maken krijgt met tegengestelde opvattingen over dezelfde onderwerpen, toch goed te functioneren. Dat werk heeft een hoge kwaliteits- en moeilijkheidsgraad, Alex. Dan de rust zelve blijven, het overzicht houden en de kwaliteit leveren die jij, en met jou ook de anderen, levert, maakt grote indruk op ons.

Ook ik zal niet te lang spreken, maar als ik alle positieve dingen zou zeggen die ik zou willen zeggen over jou, zouden wij inderdaad ver voorbij de tweede helft van de wedstrijd komen. Jij bent iemand die in de ambtelijke organisatie bekend is en opvalt, omdat je veel meer doet dan alleen het cabaret en de griffie. Het zijn natuurlijk wel twee kernfuncties hier in huis! Ik noem ook het organiseren van de sportdag. Het is absoluut klasse hoe jij hier hebt gefunctioneerd. Ik ben dus ook heel blij dat dat niet ten einde komt. Sterker nog, je gaat een belangrijke rol spelen in wat steeds belangrijker wordt. Het communiceren over wat wij doen, doen wij niet alleen met folders maar ook met evenementen en bijeenkomsten. Die moeten goed georganiseerd worden. Daar stellen wij hoge kwaliteitseisen aan. Het feit dat jij daarin nu een grote verantwoordelijkheid gaat nemen, maakt mij persoonlijk buitengewoon optimistisch over de mate waarin wij onze doelen daar zullen bereiken. Sterker nog, het zal ook betekenen dat bij het organiseren van al die evenementen de blik van het Statenperspectief meeloopt. Wij als dagelijks bestuur spelen daar een belangrijke rol in, maar het algemeen bestuur van onze provincie moet daarin misschien wat meer dan nu een rol hebben en een en ander op het netvlies krijgen. Ik weet hoezeer dat door de buitenwereld gewaardeerd wordt.

Kortom, Alex, je gaat van de ene spilfunctie naar een volgende spilfunctie in de Staten. Jouw persoonlijke kwaliteiten geven de absolute garantie dat je dat ook weer goed gaat doen. We laten je niet met lege handen vertrekken. Wij willen jou een aandenken geven aan deze periode. Dat wordt nog er keurig in gegraveerd als dit de definitieve versie van ons cadeau wordt. Je moet er altijd rekening mee houden dat er een andere wens of een andere mogelijkheid is. Dat hebben wij vandaag in dit debat ook gezien. In die geest geef

ik jou namens ons allen een mooie pen. Misschien ook een teken van wat een griffier is; het voorbereiden en schrijven van wat hier gebeurt. Wij hopen dat je die pen zult zien als een mooi aandenken aan de belangrijke tijd waarin jij tussen ons was. Ik wil je die pen graag overhandigen.

(applaus)

De heer **Brul**: Na zoveel mooie woorden grijp ik graag de gelegenheid aan om nog eenmaal in deze zaal het woord tot u te richten. Ik heb dat bij andere gelegenheden eerder mogen doen. Die waren niet allemaal even mooi. Dat brengt mij meteen op het punt dat wij 15 jaar lang lief en leed met elkaar gedeeld hebben. Ik heb dat met ontzettend veel plezier gedaan en daarom vanaf deze plaats dank, dank aan u allen. Ik moet natuurlijk uit een mooie toespraak één ding rechtzetten, zo zit ik nu eenmaal in elkaar! Er is nog iemand in deze zaal aanwezig die al actief was toen ik aantrad en wel gedeputeerde Brigitte van Haften. Zij was toen weliswaar nog Statenlid. Ik heb innig met haar samengewerkt in haar rol als fractiesecretaris. En dan natuurlijk ook collega's die al jaren hier zijn. Heel bijzonder. Dit is werk dat je niet in je eentje doet. Ik heb eerder op deze plek gestaan en gezegd dat ik namens een team sprak dat hier achter mij zat. Zo voelde dat ook en zo voelt het nog steeds. Collega's, hartelijk dank voor die samenwerking. Ik dank ook het dagelijks bestuur, het college, waarmee ik al die jaren ook heel prettig heb samengewerkt. Ik dank uiteraard ook de ambtelijke organisaties -- de meeste mensen van die organisatie zitten daar rechtsachter, maar ook op andere plekken in de zaal -- en de club waar ik nu met veel vertrouwen naar toe ga, hoewel de lat wel heel erg hoog gelegd is in de toezeggingen van zojuist. Maar goed, dat is dan maar zo.

Dit soort dingen doe je niet alleen maar met zijn allen. Dat gevoel heb ik altijd gehad, dat je er bent voor Provinciale Staten, voor de Staten als geheel en voor de bijzondere club van de fractievoorzitters meestal in het presidium, die vicevoorzitters van PS die ik in verschillende rollen heb mogen dienen, de voorzitters van de commissie en dan noem ik er een in het bijzonder: Marijn de voorzitter van de commissie EZB; dat was een periode van zeven jaar. Marijn zei laatst nog dat een beetje voelde als een huwelijk met twee handen op één buik. Dat was wederzijds. Waar je mee omgaat, word je mee besmet. Soms ga je het taalgebruik van een Statenlid hanteren. Dat is in dit geval alleen maar positief.

Allemaal hartelijk dank. Ik hoop jullie de komende jaren inderdaad te blijven zien en de belangen van PS op een goede manier te behartigen bij de strategische relatie-evenementen. Ik ga van een van de mooiste banen in het provinciehuis naar een andere vreselijk mooie baan en kijk daar ontzettend naar uit. Bedankt!

(applaus)

De **voorzitter**: Alex, het ga je goed en tot ziens!

Sluiting van de vergadering

De **voorzitter**: Dames en heren. Wij komen aan het einde van een vergadering waarin wij weer veel besluiten voor onze provincie hebben genomen. Er is vandaag al een paar

keer aan gerefereerd, maar hecht ik eraan om te zeggen dat het af en toe inderdaad, mevrouw Kerkhof, prachtig is om een foto of een plaatje in de krant te zien, maar weet dat hier een commissaris zit die er trots op is dat men ons als een zich ontwikkelende en ambitieuze provincie ziet. Wij doen dat samen in deze zaal met een goede voorbereiding van een ambtelijk apparaat dat zeer gemotiveerd is om ons te dienen en met zeer gemotiveerde leden van de Staten om, inderdaad zonder wrijving geen glans, samen mooie resultaten te bereiken. Daarvoor is democratie bedoeld. Met een knipoog naar Willem Kloos die ooit zei "Natuur is leuk, maar je moet er wel wat te drinken bij hebben" zou ik willen zeggen: "Democratie is belangrijk, maar je moet er wel wat te drinken bij hebben." De borrel staat klaar op het Statenveld. Een mooie zomer!

De voorzitter sluit om 19.30 uur de vergadering